

การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

นางวิมลรัตน์ จันทร์ยาง
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอวาปีปทุม วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งเลขที่ 1751

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

ชื่อเรื่อง : การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย : วิมลรัตน์ จันทร์ยาง

ปีที่วิจัย : 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม 3) เพื่อศึกษาและประเมินผลการนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ไปใช้ โดยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ บุคลากรของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอาชีพ ประจำปี พ.ศ.2563 จำนวน 38 คน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ประจำปี พ.ศ.2563 จำนวน 274 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

(Purposive Sampling) ขั้นตอนที่ 2 การยกร่างรูปแบบ และตรวจสอบยืนยันรูปแบบ และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ รูปแบบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ขั้นตอนที่ 3 นำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ไปทดลองใช้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ของ กศน.ตำบลหัวเรือ ประจำปี พ.ศ.2564 รวมทั้งสิ้น 70 คน ระยะที่ 3 การศึกษาผลการนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนที่พัฒนาขึ้นไปใช้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ของ กศน.ตำบลขามป้อม และ กศน.ตำบลเสือโก้ก ประจำปี พ.ศ.2565 รวมทั้งสิ้น 137 คน

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน โดยรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน “โดยรวมมีความต้องการในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด”

2. รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการของรูปแบบ ส่วนที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ ส่วนที่ 3 กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ส่วนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบ และ ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ เฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการนำรูปแบบไปทดลองใช้ พบว่า มีผลการประเมินระดับการปฏิบัติของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินระดับการพัฒนาในภาพรวม เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3. คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 4 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 แนวทางการดำเนินงานจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ส่วนที่ 3 กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ

ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน และส่วนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ผลการประเมินความเหมาะสมของ คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน จากผู้ทรงคุณวุฒิ เฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด และผลการประเมินความพึงพอใจต่อคู่มือการใช้รูปแบบ เฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด

4. ผลการศึกษาและประเมินการนำรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบไปใช้กับ กศน.ตำบล จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ กศน.ตำบลขามป้อมและ กศน.ตำบลเสือโก้ก พบว่า มีผลการประเมินระดับการ ปฏิบัติของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมากที่สุด ผลการประเมินระดับการพัฒนา ในภาพรวม เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับความ พึงพอใจต่อคู่มือการใช้รูปแบบ เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดีจากการได้รับความร่วมมือจากข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา บุคลากรทุกคนในสังกัด ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือในการเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าจนทำให้รายงานการวิจัยดังกล่าวสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณณ์ ดร.จักรกริช บุญเดช ดร.รุ่งอรุณ ไสยโสภณ ดร.นุชรัตน์ ประสิทธิ์ศิลป์ชัย และนายบุญส่ง ทองเชื่อม ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งให้คำปรึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจในการดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ นายทวีศักดิ์ เทียงธรรม นางสาวทรงศรี วีระรังษิยากรณ์ นางสาวนพกนก บุรุษนันท์ ดร.วิเชียรโชติ โสอุบล และ นางสาวจิราวัลย์ ชาเหลา ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้การสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน และขอขอบพระคุณ ดร.ภูมิพัทธ์ เรืองแท้ นายชินกร คะอังกู นายสุรดี วิภักดิ์ นายคมสัน สารแสน นายศุภชัย วันนิทย์ นายครรชิต ศรีกุลคร และนางวิจิตราวลิน พรปัญญาภัทร ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม และร่วมมือสนับสนุนการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ท้ายที่สุดสิ่งดีงามของงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บุพการีและคณาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่าน รวมไปถึงครอบครัว ญาติพี่น้องทุกคน ที่คอยให้กำลังใจ และสนับสนุนช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

วิมลรัตน์ จันทร์ยาง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพประกอบ	ด
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ	13
แนวคิดเกี่ยวกับคู่มือการใช้รูปแบบ	27
แนวทางการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษา	33
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ	57
แนวทางการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน	62
การปรับปรุงหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพ กศน. ตามแนวทาง	67
การขับเคลื่อนการดำเนินงานของสำนักงาน กศน. (นโยบาย กศน. WOW)	
แนวทางการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประจำปีงบประมาณ	72
พ.ศ.2564	
หลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	76
หลักสูตรเพื่อการพัฒนาอาชีพ re-skill และ up-skill สำนักงานส่งเสริม	93
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	
นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษา	98
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บริบทของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม	103
บริบทของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปำ	106
บริบทของตำบลหัวเรือ	119
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	122
กรอบแนวคิดในการวิจัย	129
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	131
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปำ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม	134
ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปำ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม	139
ระยะที่ 3 การศึกษาผลการนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปำ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ไปใช้	153
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	157
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	160
ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	160

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	ลักษณะการจัดการศึกษาต่อเนื่องของสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	36
ตาราง 2	รายละเอียดของการนิเทศ ติดตามและรายงานผล โดยสถานศึกษา	56
ตาราง 3	บทบาทหน้าที่การดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรการจัดการศึกษา อาชีวฯ กศน. ตามแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย (นโยบาย กศน. WOW)	70
ตาราง 4	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างหลักสูตรอาชีวฯระยะสั้นกับ หลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีวฯเพื่อการมีงานทำ	78
ตาราง 5	การวิเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการศึกษาอาชีวฯเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีวฯชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม	97
ตาราง 6	จำนวนบุคลากรสังกัด ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม จำแนกตามประเภท ตำแหน่งและ ระดับการศึกษา	108
ตาราง 7	สถานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม	109
ตาราง 8	ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม	111
ตาราง 9	ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม	114
ตาราง 10	ความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม	161

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตาราง 11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด มหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน	162
ตาราง 12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด มหาสารคาม ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ	164
ตาราง 13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด มหาสารคาม ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	166
ตาราง 14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด มหาสารคาม ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ	168
ตาราง 15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด มหาสารคาม ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ	170

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตาราง 16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด มหาสารคาม ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด	172
ตาราง 17	ความถี่ ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม	174
ตาราง 18	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ค่าดัชนีความต้องการ จำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม	176
ตาราง 19	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ค่าดัชนีความต้องการ จำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของ การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	177
ตาราง 20	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ค่าดัชนีความต้องการ จำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของ การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ด้านการนำหลักสูตรไปจัด การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	179

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตาราง 21	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ	180
ตาราง 22	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ	182
ตาราง 23	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์และส่งเสริมการตลาด	183
ตาราง 24	ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ สังเคราะห์เป็นแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	190
ตาราง 25	ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ สังเคราะห์เป็นแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	193

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตาราง 26	ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ สังเคราะห์เป็นแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ	196
ตาราง 27	ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ สังเคราะห์เป็นแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ	200
ตาราง 28	ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ สังเคราะห์เป็นแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด	203
ตาราง 29	บทสรุปการตรวจสอบยืนยัน ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)	207
ตาราง 30	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม	243

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตาราง 31	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการ จัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน. ตำบลหัวเรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ วาปีปทุม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ในภาพรวม	247
ตาราง 32	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการ จัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน. ตำบลหัวเรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ วาปีปทุม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	248
ตาราง 33	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการ จัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน. ตำบลหัวเรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ วาปีปทุม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ	251
ตาราง 34	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการ จัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน. ตำบลหัวเรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ วาปีปทุม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัด การศึกษาอาชีพ	254
ตาราง 35	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการ จัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน. ตำบลหัวเรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ วาปีปทุม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัด การศึกษาอาชีพ	256

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตาราง 36	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน. ตำบลหัวเรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด	258
ตาราง 37	ความถี่ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาแบบแผนการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน	260
ตาราง 38	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจต่อคู่มือการใช้แบบแผนการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน	262
ตาราง 39	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ในภาพรวม	275
ตาราง 40	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	276
ตาราง 41	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	278
ตาราง 42	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ	280

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตาราง 43	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนา การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ด้านภาคีเครือข่าย มีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ	282
ตาราง 44	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนา การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ด้านการใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด	284
ตาราง 45	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบ การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้	286
ตาราง 46	ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามสภาพ ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม	342
ตาราง 47	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด มหาสารคาม	344
ตาราง 48	ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ แนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติ ที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน จากผู้ทรงคุณวุฒิ	346
ตาราง 49	ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินผล รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพ ชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ	347

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
	วาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม	
ตาราง 50	ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินผลรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม	349
ตาราง 51	ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความเหมาะสม ของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม	351
ตาราง 52	ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความพึงพอใจของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม	352
ตาราง 53	ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความพึงพอใจของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม	354

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 แผนผังขั้นตอนการดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง “กลุ่มสนใจ”	42
ภาพประกอบ 2 แผนผังขั้นตอนการดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่องรูปแบบชั้นเรียนวิชาชีพ	45
ภาพประกอบ 3 แผนผังขั้นตอนการดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่องรูปแบบการฝึกอบรม ประชาชน	49
ภาพประกอบ 4 แผนผังขั้นตอนการดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่องรูปแบบการเรียนรู้ รายบุคคล	54
ภาพประกอบ 5 โครงสร้างการบริหารการจัดการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน	65
ภาพประกอบ 6 การจัดกระบวนการเรียนรู้ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน	66
ภาพประกอบ 7 ผังมโนทัศน์กระบวนการพัฒนาหลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำ	86
ภาพประกอบ 8 กรอบแนวคิดในการวิจัย	130
ภาพประกอบ 9 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและผลที่คาดหวัง	132
ภาพประกอบ 10 แสดงขั้นตอนการวิจัยทั้ง 3 ระยะ	133
ภาพประกอบ 11 แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	227
ภาพประกอบ 12 แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	229
ภาพประกอบ 13 แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ	231
ภาพประกอบ 14 แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ	233
ภาพประกอบ 15 แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์และส่งเสริมการตลาด	235
ภาพประกอบ 16 กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA ในภาพรวม	236
ภาพประกอบ 17 แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ที่ปรับปรุงหลังจากการทดลองใช้	265

สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

	หน้า
ภาพประกอบ 18 แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ที่ปรับปรุงหลังจากการทดลองใช้	267
ภาพประกอบ 19 แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ ที่ปรับปรุงหลังจากการทดลองใช้	269
ภาพประกอบ 20 แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ ที่ปรับปรุงหลังจากการทดลองใช้	271
ภาพประกอบ 21 กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA ในภาพรวมที่ปรับปรุงหลังจากการทดลองใช้	272
ภาพประกอบ 22 แผนภูมิรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม	289

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579 และกับทิศทางการพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า มิติด้านเศรษฐกิจ ทิศทางการพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ คือให้ผู้เรียนทุกระดับ ทุกประเภท ได้รับการฝึกปฏิบัติงานอาชีพตามความถนัดและความสนใจ กำหนดให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาต่อเนื่องเพื่อเพิ่มความรู้ ทักษะ ความสามารถในการประกอบอาชีพ ที่ตรงกับ สภาพตลาดแรงงานในแต่ละท้องถิ่นแต่ละพื้นที่ มิติด้านสังคม ทิศทางการพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ คือผู้เรียนและสถานศึกษาได้รับการยกระดับคุณภาพการให้บริการทางการศึกษา เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา ทุกระดับ ทุกประเภท รวมทั้งการกำหนดให้ผู้เรียนระดับอุดมศึกษา มีปริมาณเหมาะสมสอดคล้องในสาขาความต้องการแต่ละสายอาชีพ มีองค์ความรู้และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีเจตคติและคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ ส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นแรงงานที่มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ ทั้งทักษะขั้นพื้นฐาน ทักษะเฉพาะในวิชาชีพและทักษะในการเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ พัฒนาศักยภาพของกลุ่มผู้สูงอายุให้มีโอกาสเข้าสู่ตลาดงานเพิ่มขึ้น (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนทางการศึกษา เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกและได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการยกระดับการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถให้ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงและมั่นคง เพื่อเป็นบุคคลที่มีวินัยเปี่ยมไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อตนเองผู้อื่นและสังคม โดยได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์และชุดโครงการสำคัญ (Flagship) ระดับกระทรวง ภายใต้โครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ซึ่งได้มอบหมายให้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดำเนินการขับเคลื่อนให้มีศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอและระดับตำบลทั่วประเทศ ดังนั้นสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา (Strategic Roadmap) พ.ศ. 2563 - 2565 เพื่อเป็นกรอบทิศทางและเครื่องมือในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในอันที่จะเพิ่มและ

กระจายโอกาสทางการศึกษาให้ประชากรกลุ่มเป้าหมายได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ภายใต้กรอบทิศทางการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2563)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ว่า “คนไทยได้รับโอกาสการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับช่วงวัย สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีทักษะที่จำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21” จึงจัดทำโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ซึ่งเป็นโครงการที่ดำเนินการจัดการเรียนรู้อาชีพให้แก่ประชาชนที่ว่างงานหรือประชาชนที่มีอาชีพอยู่แล้วและต้องการต่อยอดอาชีพเดิมให้มีอาชีพมีงานทำและมีรายได้ ตามแผนยุทธศาสตร์และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศ ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ ปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน สร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ เพื่อยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึง ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2563)

ดังนั้น ในการดำเนินงานจัดการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาอาชีพตามภารกิจของโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงได้กำหนดให้สถานศึกษา ประกอบด้วย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต และ กศน.ตำบล/แขวง เป็นฐานในการจัดกิจกรรมฝึกอาชีพให้ประชาชนระดับฐานรากที่อาศัยอยู่ในระดับตำบล ระดับอำเภอ ประกอบด้วย กลุ่มเป้าหมายผู้ด้อย พลาดโอกาสได้รับการพัฒนาสมรรถนะ และทักษะในการดำรงชีวิต เพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี การขับเคลื่อนการศึกษาต่อเนื่อง โดยการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาทักษะอาชีพระยะสั้น เพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกอาชีพสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้รับการพัฒนาตนเองนำไปประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ หรือการได้รับการพัฒนาอาชีพเดิม เพื่อต่อยอดการสร้างอาชีพสร้างรายได้ โดยเน้นการจัดการศึกษาที่ยึดพื้นที่เป็นฐานในการพัฒนา (Area-Based Development) หลักสูตรการศึกษาที่เน้นอาชีพเป็นฐาน (Career-Based Education) ประกอบด้วย 5 หลักสูตรกลุ่มอาชีพ คือ กลุ่มอาชีพด้านเกษตรกรรม กลุ่มอาชีพด้านอุตสาหกรรม กลุ่มอาชีพด้านพาณิชยกรรมและ

บริการ กลุ่มอาชีพด้านความคิดสร้างสรรค์และกลุ่มอาชีพเฉพาะทาง เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลและยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2563)

โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเป็นโครงการตามพระราชบัญญัติงบประมาณ ดำเนินการตามยุทธศาสตร์และจุดเน้นของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภายใต้กรอบทิศทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561 – 2580) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579 ในอันที่จะเพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่พลาด ขาดโอกาสทางการศึกษา ทางสังคมและทางเศรษฐกิจ เป็นการลดความเหลื่อมล้ำของคนในสังคม ให้ได้รับโอกาสในการเข้าถึงการจัดการศึกษาในรูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องตามภารกิจโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำในกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม และอาชีพเฉพาะทางหรือการบริการ รวมถึงการเน้นอาชีพช่างพื้นฐานที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน และศักยภาพของแต่ละพื้นที่ ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ สอดรับกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งให้กับศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนโดยจัดให้มีกิจกรรม “1 อำเภอ 1 อาชีพ” กลุ่มสนใจและชั้นเรียนวิชาชีพ รวมทั้งให้มีการกำกับ ติดตาม และรายงานผลการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมีแนวทางให้สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรอาชีพตามความต้องการของผู้เรียน โดยมุ่งให้ผู้ผ่านการฝึกอาชีพจากโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน สามารถนำไปประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ การต่อยอดอาชีพเดิมให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ เพื่อเพิ่มมูลค่า การเพิ่มศักยภาพในการผลิต ส่งเสริมความรู้เรื่องบรรจภัณฑ์ และการส่งเสริมการขายผ่านระบบออนไลน์ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2564)

จากสรุปรายงานผลการดำเนินงาน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 พบว่ามีสภาพปัญหาและอุปสรรคในเรื่อง ค่าวัสดุฝึกไม่เพียงพอ ค่าตอบแทนวิทยากรไม่เหมาะสม เนื่องจากวิทยากรซึ่งเป็นอาชีพเฉพาะทาง และเป็นมืออาชีพ มีค่าตอบแทนที่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ส่งผลให้ในการการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพเพื่อการมีงานทำบางกลุ่มอาจไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากค่าตอบแทนและค่าวัสดุฝึกไม่เพียงพอ เมื่อพิจารณาจากความเหมาะสมและสภาพจริงภายในวงเงินงบประมาณและกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ จึงได้มีข้อเสนอแนะในการทบทวนหลักเกณฑ์ในการเบิกจ่ายค่าวัสดุฝึกให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับราคาวัสดุ และค่าตอบแทนวิทยากรควรมีความเหมาะสม รวมทั้งได้มีข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประกอบด้วย การคัดกรองกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมฝึกอบรมโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรมให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับ

หลักสูตรที่จัดการฝึกอาชีพ การบูรณาการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย เพื่อเพิ่มศักยภาพการสอน รวมทั้งสนับสนุนเรื่องอุปกรณ์การจัดการอบรม การปรับปรุงหลักเกณฑ์คัดเลือกผลิตภัณฑ์สินค้า/บริการ กศน. ดีเด่น และพรีเมียม โดยใช้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ให้มีความเหมาะสม การส่งเสริมการสร้างช่องทางจำหน่ายที่มีความหลากหลาย สามารถเข้าถึงผู้ซื้อผู้บริโภคได้ง่าย การพัฒนาและเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์และจำหน่ายผลิตภัณฑ์/สินค้า กศน. ผ่านระบบออนไลน์ โดยดึงเครือข่ายภาคเอกชนเข้ามาร่วมพัฒนา (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2563)

นอกเหนือจากสรุปรายงานผลการดำเนินงาน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ของ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ข้างต้น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ได้จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งพบว่า มีสภาพปัญหาและอุปสรรค สอดคล้องกับรายงานสรุปผลการดำเนินงาน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในภาพรวมระดับประเทศ และได้มีการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลพบว่า มีข้อเสนอแนะในประเด็นของการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพที่ควรสอดคล้องกับแนวโน้มอุตสาหกรรมในอนาคต โดยการใช้ กศน. ตำบล เป็นหน่วยจัดโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ สามารถพัฒนาหลักสูตรได้ตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจนที่สุด โดยควรพัฒนาเป็นรูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม, 2563)

จากความสำเร็จในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพตามโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และจากรายงานผลการศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรค รวมทั้งข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในภาพรวมระดับประเทศ และระดับจังหวัด ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ในฐานะสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ได้เล็งเห็นความสำคัญของการขับเคลื่อนของโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เพื่อให้ตอบสนองยุทธศาสตร์ในการพัฒนาด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน รวมถึง ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ ทิศทางการพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ

และการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนั้นในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จึงมีแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้มีแบบแผน กรอบแนวคิดหลักการ และวิธีดำเนินงานเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการส่งเสริมจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนให้มีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์และสามารถแก้ไขสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม เป็นอย่างไร
2. รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ควรเป็นอย่างไร
3. ผลการนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ไปใช้ ได้ผลเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

3. เพื่อศึกษาและประเมินผลการนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ไปใช้

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษา การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพัฒนาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

รูปแบบการจัดการศึกษาพัฒนาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5 องค์กรประกอบ โดยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ จาก แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2560) แนวทางการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2561) หลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพ นโยบาย กศน.wow (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2563) แนวทางการดำเนินงานโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2564) หลักสูตรพัฒนาอาชีพ re-skill และ up-skill (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2564) ซึ่งประกอบด้วย 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 2) การนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 3) การนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ 4) ภาควิชาครีเอทีฟมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ 5) การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด

2. ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย จึงลำดับการนำเสนอเป็น 3 ระยะ ดังนี้

2.1 ขอบเขตของประชากร กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

2.1.1 ประชากรในการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประจำปี พ.ศ.2563 ของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 2 คน ครูอาสาฯ จำนวน 4 คน ครู กศน.ตำบล จำนวน 15 คน วิทยากรวิชาชีพ จำนวน 48 คน และผู้เรียนการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ จำนวน 900 คน รวมทั้งสิ้น 970 คน

2.1.2 กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม รวมทั้งสิ้นจำนวน 339 คน แบ่งออกเป็น

2.1.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประจำปี พ.ศ.2563 ของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 2 คน ครูอาสาฯ จำนวน 4 คน ครู กศน.ตำบล จำนวน 15 คน วิทยากรวิชาชีพ จำนวน 48 คน รวม 70 คน

2.1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เรียนการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ จำนวน 269 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan และใช้การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2.2 ขอบเขตของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม แบ่งออกเป็น

2.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลขั้นตอนการศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลขั้นตอนการยกร่างรูปแบบ และตรวจสอบยืนยันรูปแบบ และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.2.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลขั้นตอนการนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ไปทดลองใช้ ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำของ กศน.ตำบลหัวเรือ ประกอบด้วย ครูอาสา จำนวน 1 คน ครู กศน.ตำบล จำนวน 3 คน วิทยากรวิชาชีพของ กศน.ตำบลหัวเรือ จำนวน 6 คน และผู้เรียนการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำของ กศน.ตำบลหัวเรือ ประจำปี พ.ศ.2564 จำนวน 60 คน รวมทั้งสิ้น 70 คน

2.3 ขอบเขตของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล การวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาและประเมินผลการ นำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ไปใช้ ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ของ กศน.ตำบลขามป้อม และ กศน.ตำบลเสือโก้ก ประกอบด้วย ครูอาสา จำนวน 3 คน ครู กศน.ตำบล จำนวน 4 คน วิทยากรวิชาชีพ ของ กศน.ตำบลขามป้อม และ กศน.ตำบลเสือโก้ก จำนวน 10 คน และผู้เรียนการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำของ กศน.ตำบลขามป้อม และ กศน.ตำบลเสือโก้ก ประจำปี พ.ศ.2565 จำนวน 120 คน รวมทั้งสิ้น 137 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา

3.1 ขอบเขตของการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษา

นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการศึกษาระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ.2563 ถึง เดือนธันวาคม 2563

3.2 ขอบเขตของการวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการศึกษาระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ.2564 ถึง เดือนกันยายน 2564

3.3 ขอบเขตของการวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาและประเมินผลการนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ไปใช้ ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการศึกษาระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ.2564 ถึง เดือนพฤษภาคม 2565

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนารูปแบบ หมายถึง กิจกรรม และกระบวนการสร้าง ออกแบบ ปรับปรุง และทดสอบรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนาที่ประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การยกกร่างรูปแบบ การตรวจสอบความเหมาะสม การปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ และการนำไปทดลองใช้ในศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เพื่อให้ได้รูปแบบที่สามารถนำไปใช้จริงและบรรลุเป้าหมายการมีงานทำ

2. การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ หมายถึง กิจกรรมการวางแผน จัดหลักสูตร จัดการเรียนการสอน นิเทศติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ สามารถไปประกอบอาชีพจริงและสร้างรายได้ โดยดำเนินการในศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม และศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบล โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

2.1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการออกแบบ ปรับปรุงเนื้อหาและโครงสร้างหลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำ

ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและบริบทของชุมชน ประกอบด้วย สำนวจความต้องการ วิเคราะห์ข้อมูล ร่างหลักสูตร ศึกษาความเป็นไปได้ ทดลองใช้หลักสูตร และจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร

2.2 การนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ หมายถึง กิจกรรมการนำหลักสูตรอาชีพที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริงกับกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย สร้างความเข้าใจและวางแผนการใช้หลักสูตรไปใช้ จัดสภาพแวดล้อมของสถานที่ฝึกอบรม เตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ฝึกอบรม และการประชาสัมพันธ์

2.3 การนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ หมายถึง กิจกรรมตรวจสอบ แนะนำ และประเมินผลการจัดการศึกษาอาชีพในแต่ละขั้นตอน ประกอบด้วย สร้างความเข้าใจให้กับผู้เกี่ยวข้อง สร้างเครื่องมือนิเทศติดตาม จัดทำแผนนิเทศติดตาม เก็บรวบรวมข้อมูล จัดทำรายงานสรุป และการติดตามกลุ่มเป้าหมายที่จบหลักสูตร

2.4 ภาศึเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ หมายถึง กิจกรรมที่หน่วยงานองค์กร และบุคคลในชุมชนเข้ามามีบทบาทและร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีพ ประกอบด้วย ร่วมพัฒนาหลักสูตร ร่วมพัฒนาผลิตภัณฑ์ ร่วมส่งเสริมการตลาด สนับสนุนการจัดหาแหล่งเงินทุน และร่วมส่งเสริมการค้าออนไลน์

2.5 การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด หมายถึง กิจกรรมประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการปรับปรุงคุณภาพสินค้าและเพิ่มช่องทางการขาย ประกอบด้วย ฝึกอบรมให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อศึกษาความต้องการผู้บริโภค โฆษณาประชาสัมพันธ์ เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย ออกแบบตราสินค้า บรรจุภัณฑ์ และส่งเสริมให้สินค้าได้รับรองมาตรฐาน

3. โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หมายถึง โครงการที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดำเนินการโดยมีเป้าหมายเพื่อจัดการเรียนรู้อาชีพให้แก่ประชาชนที่ว่างงานหรือประชาชนที่มีอาชีพอยู่แล้วและต้องการต่อยอดอาชีพเดิม ให้มีอาชีพมีงานทำและมีรายได้ ซึ่งดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

4. รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม หมายถึง โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาอาชีพที่พัฒนาขึ้นโดยการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะและสามารถประกอบอาชีพได้จริง โดยองค์ประกอบของรูปแบบในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย กระบวนการดำเนินงาน การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ

5. คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ หมายถึง เอกสารที่จัดทำขึ้นโดยมีเนื้อหาและคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ไปใช้ใน

ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เพื่อให้ผู้ใช้สามารถนำไปประยุกต์ใช้และปฏิบัติได้จริง โดยคู่มือประกอบด้วย หลักการและแนวคิด ขั้นตอนการดำเนินงาน วิธีใช้เครื่องมือและกิจกรรม และแนวทางการประเมินผล

6. สภาพปัจจุบัน หมายถึง ระดับผลการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ที่เป็นอยู่ในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา

7. สภาพที่พึงประสงค์ หมายถึง ระดับการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ที่คาดหวังให้เกิดขึ้นตามเป้าหมาย

8. การศึกษาผลการนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ หมายถึง กิจกรรม การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมและประสิทธิผลของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และนำไปใช้ ซึ่งศึกษาผลการประเมินระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น

9. ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.อำเภอ หมายถึง ศูนย์ฝึกอาชีพที่อยู่ในความรับผิดชอบของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ซึ่งจัดการฝึกอาชีพในระดับ อำเภอวาปีปทุม

10. ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบล หมายถึง ศูนย์ฝึกอาชีพที่จัดตั้งในระดับตำบล ทั้ง 15 ตำบล ภายใต้การกำกับดูแลของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ
2. แนวคิดเกี่ยวกับคู่มือการใช้รูปแบบ
3. แนวทางการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ
5. แนวทางการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน
6. การปรับปรุงหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพ กศน. ตามแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานของสำนักงาน กศน. (นโยบาย กศน. WOW)
7. แนวทางการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564
8. หลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
9. หลักสูตรเพื่อการพัฒนาอาชีพ re-skill และ up-skill สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
10. นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564
11. บริบทของ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม
12. บริบทของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม
13. บริบทของตำบลหัวเรือ
14. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
15. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ ประกอบด้วย ความหมายของรูปแบบ ความสำคัญของรูปแบบ ประเภทของรูปแบบ องค์ประกอบของรูปแบบ การพัฒนารูปแบบ การตรวจสอบและการประเมินรูปแบบ รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความหมายของรูปแบบ

คำว่า รูปแบบ (Model) หมายถึง โครงสร้างของความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ หรือ ตัวแปรต่าง ๆ ดังนั้นรูปแบบจึงน่าจะมีมากกว่าหนึ่งมิติหลายตัวแปร และตัวแปรต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันในเชิงความสัมพันธ์และเชิงเหตุและผล (อุทุมพร จามรมาน, 2544)

ส่วนความหมายและประเภทของรูปแบบตามคำนิยามศัพท์ของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546 : 965) ให้ความหมายไว้ว่ารูปแบบ หมายถึง รูปแบบที่กำหนดขึ้นเป็นหลักหรือเป็นแนว ซึ่งเป็นที่ยอมรับ สอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา แคมณี (ทิศนา แคมณี, 2560) ซึ่งกล่าวไว้ว่า รูปแบบ (Model) เป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผัง ไดอะแกรม หรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น รูปแบบจึงเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบเสาะหาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย สอดคล้องกับแนวความคิดของ (เบญจพร แก้วมีศรี, 2545) ที่กล่าวไว้ว่า รูปแบบ หมายถึง ตัวแทนของความเป็นจริงเป็นการทำให้ความสลับซับซ้อน สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น เป็นการสะท้อนบางส่วนของปรากฏการณ์ออกมาให้เห็นความสัมพันธ์ต่อเนื่องและความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน รวมถึงการเชื่อมโยงสิ่งที่เกี่ยวข้องมาไว้ด้วยกัน โดยจะต้องใช้ข้อมูลเหตุผลและฐานคติมาประกอบ การแสดงรูปแบบสามารถทำได้หลายลักษณะ นอกจากนั้น (วิสุทธิ วิจิตรพิชราภรณ์, 2547) กล่าวไว้ว่า รูปแบบเป็นการจำลองภาพในอุดมคติที่นำไปสู่การอธิบายคุณลักษณะสำคัญของปรากฏการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ

จากความหมายของรูปแบบที่ได้กล่าวมา เมื่อนำมาเชื่อมโยงกับเนื้อหาการวิจัยนี้ ซึ่งเป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอริยาชัยจังหวัดมหาสารคาม สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึงชุดของปัจจัย หรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมกันเป็นตัวประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบในการบริหารจัดการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบอย่างเป็นระบบตามหลักแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความสำคัญของการพัฒนารูปแบบ

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของรูปแบบไว้ดังนี้

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2544) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบมีความสำคัญในการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ ตลอดจนจินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์หรือเรื่องราวใด ๆ ให้ปรากฏโดยการใช้การสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ เช่น ภาพวาด ภาพเหมือน แผนภูมิ แผนผังต่อเนื่องหรือสมการทางคณิตศาสตร์ ให้สามารถเข้าใจได้ง่ายและในขณะเดียวกันก็สามารถนำเสนอเรื่องราวหรือประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างกระชับภายใต้หลักการอย่างมีระบบ

อุทุมพร จามรมาน (2544) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบมีความสำคัญในการแสดงโครงสร้างของความเกี่ยวข้องหน่วยต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งรูปแบบมีมากกว่าหนึ่งมิติหรือหลายตัวแปร โดยจะเชื่อมโยงแสดงความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันของตัวแปรต่าง ๆ ในเชิงความสัมพันธ์และเชิงเหตุผล

Bardo และ Hartman (1982 อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธิ, 2562) ได้กล่าวว่าการพัฒนารูปแบบมีความสำคัญทางสังคมศาสตร์ โดยเป็นชุดของข้อความเชิงนามธรรมเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เราสนใจ เพื่อใช้ในการนิยามคุณลักษณะและ/หรือบรรยายคุณสมบัตินั้น ๆ โดยรูปแบบเป็นอะไรบางอย่างที่เราพัฒนาขึ้นมาเพื่อบรรยายคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ ของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ รูปแบบจึงไม่ใช่การบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่มุม เพราะการทำเช่นนั้นจะทำให้รูปแบบมีความซับซ้อนและยุ่งยากเกินไปในการที่จะทำความเข้าใจ การที่จัดระบบของรูปแบบหนึ่ง ๆ ว่าควรมีรายละเอียดมากน้อยเพียงใดจึงขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของรูปแบบนั้น ๆ ไม่ได้มีข้อกำหนดเป็นการตายตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์แต่ละอย่างและวัตถุประสงค์ของผู้สร้างรูปแบบที่ต้องการจะอธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ อย่างไร

สรุปได้ว่า รูปแบบมีความสำคัญในการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ ตลอดจนจินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์หรือเรื่องราวใด ๆ ให้ปรากฏโดยเป็นการแสดงโครงสร้างที่เกี่ยวข้อง

เชื่อมโยงกันของหน่วยต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ ในเชิงความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลอย่างกระชับภายใต้หลักการอย่างมีระบบ

3. ประเภทของรูปแบบ

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้จำแนกประเภทของรูปแบบไว้ดังนี้

Smith and others (1980 อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธิ, 2562) จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) จำแนกออกเป็น

1.1 รูปแบบคล้ายจริง (Iconic Model) มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินจำลอง หุ่นไล่กา หุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า

1.2 รูปแบบเสมือนจริง (Analog Model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลอง เครื่องบินจำลองที่บินได้หรือเครื่องบินเป็นต้น รูปแบบชนิดนี้มีความใกล้เคียงความจริงมากกว่าแบบแรก

2. รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) จำแนกออกเป็น

2.1 รูปแบบข้อความ (Verbal Model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) เป็นการใช้ข้อความปกติธรรมดาในการอธิบายโดยย่อ เช่น คำพรรณนาลักษณะงาน คำอธิบายรายวิชา เป็นต้น

2.2 รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Model) เช่น สมการและโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น

Keeves (1988 อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธิ, 2562) ได้จำแนกรูปแบบออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) เป็นรูปแบบเชิงกายภาพส่วนใหญ่ใช้ในด้านวิทยาศาสตร์ เช่น รูปแบบโครงสร้างอะตอมสร้างขึ้นโดยใช้หลักการเปรียบเทียบโครงสร้างของรูปแบบให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายกันทางกายภาพ สอดคล้องกับข้อมูลและความรู้ที่มีอยู่ในลักษณะนั้นด้วยรูปแบบที่สร้างขึ้นต้องมียุทธศาสตร์ที่ชัดเจน สามารถนำไปทดสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้และสามารถนำไปใช้ในการหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ได้อย่างกว้างขวาง เช่น รูปแบบจำนวนนักเรียนในโรงเรียน สร้างขึ้นโดยเปรียบเทียบกับลักษณะถังน้ำที่ประกอบด้วยท่อน้ำเข้าและท่อน้ำออกปริมาณที่ไหลเข้าถึงเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เข้าโรงเรียน อัตราการเกิด อัตราการย้ายเข้าอัตราการรับเด็ก

อายุต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนปริมาณน้ำที่ไหลออกเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่ออกจากโรงเรียน เนื่องจากพันกณฑ์การศึกษา การย้ายออกจากการจบการศึกษา สำหรับปริมาณน้ำที่เหลือในถังเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เหลืออยู่ในโรงเรียน เป็นต้น จุดมุ่งหมายของรูปแบบนี้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนในโรงเรียน

2. รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิดองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น และใช้ข้อความในการอธิบายเพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้นแต่จุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้คือ ขาดความชัดเจนแน่นอน ทำให้ยากแก่การทดสอบ

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปร โดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะนำไปใช้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะในการวัดและประเมินผลทางการศึกษา รูปแบบลักษณะนี้ส่วนมากพัฒนามาจากรูปแบบเชิงข้อความ

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่เริ่มจากการนำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ในการศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้ทำให้สามารถศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้ แนวคิดสำคัญของรูปแบบนี้คือต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว รูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรง แต่ละสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลระหว่างตัวแปร จากนั้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพการณ์ที่เป็นจริงเพื่อทดสอบรูปแบบ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

4.1 รูปแบบระบบเส้นเดี่ยว (Recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้วยเส้นโยงที่มีทิศทางของการเป็นสาเหตุในทิศทางเดียวโดยไม่มีความสัมพันธ์ย้อนกลับ

4.2 รูปแบบระบบเส้นคู่ (Non-recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร โดยทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรภายในตัวแปรหนึ่ง อาจเป็นทั้งตัวแปรเชิงสาเหตุและเชิงผลพร้อมกัน จึงมีทิศทางความสัมพันธ์ย้อนกลับได้

จะเห็นได้ว่า รูปแบบในการวิจัยมีความหลากหลาย สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม

อัยาศัยจังหวัดมหาสารคาม รูปแบบที่ใช้นั้นมีลักษณะของการบูรณาการระหว่างรูปแบบเชิงภาษา (Semantic Models) ดังนั้นรูปแบบที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จึงเป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาในการบรรยายอธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาเพื่อให้เห็นมโนทัศน์ ซึ่งเป็นโครงสร้างทางความคิดอธิบายองค์ประกอบของรูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ที่จะพยายามเชื่อมโยงหน่วยและกลุ่มต่าง ๆ ให้เข้ามาสัมพันธ์กันเพื่อให้การดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

4. องค์ประกอบของรูปแบบ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของรูปแบบ พบว่า ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบไว้ ดังนี้

ธีระ รุญเจริญ (2544) ได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบไว้ 6 องค์ประกอบ คือ

1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบกลไกของรูปแบบ 4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ 5) แนวทางการประเมินผลรูปแบบ 6) เงื่อนไขของรูปแบบ

ทิศนา ขัมมณี (2560) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบคือ 1) วัตถุประสงค์ แนวคิด 2) บริบทและเงื่อนไข 3) ยุทธศาสตร์ 4) กระบวนการดำเนินงาน 5) ผลที่ได้รับจากการนำรูปแบบไปใช้

Bardo และ Hartman (1982 อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธิ, 2562) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ ไว้ว่า การที่จะระบุว่ารูปแบบหนึ่งจะต้องประกอบด้วยรายละเอียดมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม และรูปแบบนั้นควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ไม่ได้มีข้อกำหนดแน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์นั้น ๆ

Keeves (1988 อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธิ, 2562) กล่าวถึง องค์ประกอบของรูปแบบสรุปได้ว่าประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ มีลักษณะเป็นแนวความคิดภาพรวมที่ใช้ในการกำหนดกระบวนการหรือวิธีการและกิจกรรมการดำเนินงานในลักษณะของความสัมพันธ์ที่มีความต่อเนื่อง

2. จุดมุ่งหมายของรูปแบบ มีลักษณะเป็นข้อความที่แสดงถึงสิ่งที่ต้องการจะให้เกิดผลในแต่ละกิจกรรมหรือวิธีการในรูปแบบ โดยสามารถตรวจวัดและประเมินผลได้ มีลักษณะสำคัญได้แก่

มีความชัดเจนและเฉพาะเจาะจง วัดและประเมินผลได้ รวมถึงสามารถทำความเข้าใจได้และมีเกณฑ์มาตรฐานรองรับ

3. วิธีการ/กระบวนการของรูปแบบ มีลักษณะเป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในรูปแบบ โดยเรียงลำดับก่อนหลังและมีความต่อเนื่องกันของกิจกรรมการดำเนินงาน

4. การประเมินผลของรูปแบบ มีลักษณะเป็นวิธีการเพื่อให้ทราบว่า การดำเนินงานของรูปแบบนั้นประสบความสำเร็จเพียงใด เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การตัดสิน นอกจากนี้ยังบอกได้ว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามรูปแบบนั้นอย่างไร

จากองค์ประกอบของรูปแบบของ Keeves (1998 อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธิ์, 2562) ที่กล่าวมา เมื่อนำองค์ประกอบของรูปแบบนั้นมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมของขั้นตอนและกระบวนการแล้ว สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ 3) กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ 4) การประเมินผลรูปแบบ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ

5. การพัฒนารูปแบบ

จากความหมายของรูปแบบที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่า รูปแบบนั้นมีหลายลักษณะในการสร้างหรือพัฒนารูปแบบนั้น จึงขึ้นอยู่กับเกณฑ์การตัดสินความเหมาะสมของรูปแบบ หรือโมเดลที่เลือกใช้ อาจพิจารณาจากการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างปรัชญาแนวคิดของรูปแบบการประเมินกับประเด็นปัญหาของสิ่งที่ต้องการประเมิน (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2550)

ซึ่งการพัฒนารูปแบบใดก็ตามหากได้ดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องเมื่อรูปแบบที่ใช้อยู่นั้นค่อนข้างล้าสมัยหรือไม่ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ที่วางไว้ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนารูปแบบขึ้น เพื่อให้รูปแบบมีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการพัฒนาแบบอย่างเป็นระบบในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม โดยมีนักวิชาการที่ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการพัฒนารูปแบบไว้ดังนี้

สมาน อัครภูมิ (2541) ได้เสนอแนวคิดและแนวทางในการพัฒนารูปแบบไว้ดังนี้

1. การศึกษารูปแบบ หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักการและข้อมูลพื้นฐานประกอบการสร้างรูปแบบ ซึ่งอาจจะดำเนินการได้โดยวิธีสำรวจความคิดเห็นหรือการศึกษาภาคสนาม

2. การนำเสนอรูปแบบ การออกแบบและการนำเสนอรูปแบบใหม่ เพื่อให้ได้รูปแบบที่ดีกว่าที่เป็นอยู่ ในขั้นนี้ยังไม่ต้องทดลองใช้รูปแบบ เพียงแต่จัดโอกาสนำเสนอเพื่อพิจารณาที่เกี่ยวข้อง เช่น การนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาและประเมินในรูปของแบบสอบถาม หรือการประชุมสัมมนา การนำรูปแบบให้ผู้ปฏิบัติประเมินความเป็นไปได้ ตลอดจนการให้ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ

3. การพัฒนารูปแบบ หมายถึง การวิจัยที่ผู้วิจัยต้องดำเนินการทั้งสามส่วน คือ การศึกษารูปแบบ การออกแบบรูปแบบใหม่ การนำรูปแบบใหม่ไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง ส่วนจะมีการใช้กรอบขึ้นอยู่กับโครงการวิจัย และทำการรายงานผลการทดลองใช้

บุญชม ศรีสะอาด (2560) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนารูปแบบจำแนกออกได้เป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกเป็นการสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ขั้นที่สองเป็นการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบ คือ

1. การสร้างรูปแบบ

การสร้างหรือพัฒนารูปแบบผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อนเป็นรูปแบบตามสมมติฐาน โดยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบ (ที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วในเรื่องเดียวกันการหาความเที่ยงตรงของรูปแบบหรือเรื่องอื่น) และผลการศึกษาหรือวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรเหล่านั้นหรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบในการพัฒนารูปแบบนั้นจะต้องใช้หลักของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญ และการศึกษาค้นคว้ามักจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบอย่างยิ่ง ผู้วิจัยอาจคิดโครงสร้างของรูปแบบขึ้นมาก่อนแล้วปรับปรุงโดยอาศัยข้อสังเกตจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบ หรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องหรือทำการศึกษ่องค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรแต่ละตัว แล้วคัดเลือกองค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรที่สำคัญประกอบกันขึ้นเป็นโครงสร้างของรูปแบบก็ได้

Keeves (1988 อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธิ์, 2562) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบไว้ 4 ประการ คือ

1. รูปแบบ ควรประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงแบบธรรมดา อย่างไรก็ตามความเชื่อมโยงแบบเส้นตรงแบบธรรมดาทั่วไปนั้นก็มิประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยช่วงต้นของการพัฒนารูปแบบ

2. รูปแบบ ควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบได้ สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตและหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์

3. รูปแบบ ควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้น นอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ ควรใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย

4. รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างโมเดลใหม่และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่

2. การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ

หลังจากที่ได้พัฒนารูปแบบในขั้นแรกแล้ว จำเป็นที่จะต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นถึงแม้ว่าจะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎีแนวความคิดรูปแบบของคนอื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมา แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐานซึ่งจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงหรือทำการทดลองนำไปใช้ในสถานการณ์จริงเพื่อทดสอบดูว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ (ในขั้นนี้บางครั้งจึงใช้คำว่าทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ)

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง หรือทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนา ในสถานการณ์จริงจะช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่าง ๆ ในรูปแบบและอิทธิพลหรือความสำคัญของกลุ่มองค์ประกอบหรือกลุ่มตัวแปรในรูปแบบผู้วิจัยอาจปรับปรุงแบบใหม่โดยตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่พบว่าไม่มีอิทธิพลหรือมีความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบของตน ซึ่งจะทำให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

จากการวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบของนักการศึกษาและนักวิจัย ดังกล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบ หมายถึง กระบวนการในการสร้างหรือพัฒนาแบบจำลองซึ่งไม่สามารถกำหนดขั้นตอนการพัฒนารูปแบบที่แน่นอนตายตัวได้ ทั้งนี้ขึ้นกับรายละเอียดของปรากฏการณ์หรือสิ่งที่พัฒนารูปแบบนั้น ๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์ความสอดคล้องของขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบเพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดขั้นตอนการพัฒนารูปแบบสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้

1) การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ โดยดำเนินการดังนี้

1.1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาพัฒนาอาชีพ จากนั้นนำมาวิเคราะห์เพื่อจำแนกตัวประกอบองค์ประกอบ ในการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

1.2 วิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา จัดทำกรอบในการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม และนำเสนอข้อมูลตัวแปร/องค์ประกอบ

1.3) จัดทำเครื่องมือเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ ของการส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

2) การศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) โดยดำเนินการดังนี้

2.1) สร้างแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อศึกษาข้อมูลแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

2.2) ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

2.3) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ด้วยวิธีการวิเคราะห์สาระและเนื้อหา โดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Content Analysis)

3) การร่างและพัฒนารูปแบบ โดยดำเนินการดังนี้

3.1) นำข้อมูลที่ได้จากในขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ได้อย่างเหมาะสมและร่างรูปแบบ

3.2) นำเสนอ (ร่าง) รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ให้กับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน ด้วยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบให้มีความสมบูรณ์

3.3) สรุปแก้ไขและปรับปรุงรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ให้สมบูรณ์

6. การตรวจสอบรูปแบบ

ในการตรวจสอบรูปแบบ ได้มีนักวิจัยให้ขั้นตอนของการตรวจสอบรูปแบบไว้ดังนี้

สมาน อัสวภูมิ (2541) ได้เสนอขั้นตอนสุดท้ายในการพัฒนารูปแบบ คือ การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ ซึ่งโดยทั่วไปอาจจะเลือกวิธีใดวิธีหนึ่งต่อไปนี้ตามความเหมาะสมของรูปแบบ เวลา และงบประมาณในการดำเนินการ ดังนี้

1. การตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้วิจัยจะนำเสนอรูปแบบที่พัฒนาขึ้นต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 15-20 คน พร้อมกับแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบตลอดจนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่างๆ

2. ตรวจสอบโดยการประชุมสัมมนา โดยผู้วิจัยจัดประชุมสัมมนากับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่ง แล้วนำเสนอรูปแบบที่พัฒนาขึ้น เสร็จแล้วให้เข้าร่วมประชุมสัมมนาวิพากษ์ประเมินรูปแบบทั้งความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์พร้อมให้ข้อเสนอต่อไป

3. ตรวจสอบด้วยการทดลอง โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นในสภาพจริงหรือเหตุการณ์จำลอง ตามแบบแผนที่ออกแบบไว้เพื่อสังเกต รวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงรูปแบบต่อไป หลังจากได้ข้อมูลจากการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยควรได้ดำเนินการปรับปรุงรูปแบบเพิ่มเติมพร้อมกับสรุปข้อมูล ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่เห็นว่าสำคัญต่อรูปแบบและการนำรูปแบบไปใช้ต่อไป

อุทุมพร จามรมาน (2544) กล่าวว่า การตรวจสอบรูปแบบคุณลักษณะ 2 อย่าง คือ 1) การตรวจสอบความมากน้อยของความสัมพันธ์ความเกี่ยวข้องและเหตุผลระหว่างตัวแปร 2) การประมาณค่าพารามิเตอร์ของความสัมพันธ์ดังกล่าวซึ่งการประมาณค่านี้สามารถประมาณข้ามเวลา

(Across Time) กลุ่มตัวอย่าง (Samples) หรือสถานที่ได้ (Sites) หรืออ้างอิงจากกลุ่มตัวอย่างไปหาประชากรก็ได้โดยผลการตรวจสอบนำไปสู่คำตอบ 2 ข้อคือ 2.1) การสร้างรูปแบบใหม่หรือ 2.2) การปรับปรุงหรือพัฒนารูปแบบเดิม

Madaus, Scriven และ Stuffebeam (1983 อ้างถึงใน รัตน์ บัสนธิ, 2562) ได้เสนอข้อมาตรฐานการตรวจสอบรูปแบบเอาไว้ ดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการดำเนินการนำไปปฏิบัติจริง
2. มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมินการสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ
3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทางด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา
4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง ครบถ้วน (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือและได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามกรอบที่ต้องการอย่างแท้จริง

ศิริชัย กาญจนวาสี (2550) ได้นำเสนอเกณฑ์การประเมินรูปแบบโดยกล่าวว่า หลักในการพิจารณาการประเมินที่มีคุณภาพนั้นสามารถตัดสินใจจากคุณค่าของการประเมินอย่างน้อย 3 ด้าน คือ คำถามการประเมิน วิธีการประเมิน และผลการประเมิน ดังนี้

1. คำถามการประเมิน เกณฑ์สำคัญที่ควรใช้ตัดสินคุณภาพของการกำหนดคำถามการประเมินได้แก่ การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น และการมีส่วนร่วมของผู้ต้องการใช้สารสนเทศ กล่าวคือคำถามการประเมินควรตรงประเด็นกับความต้องการจำเป็นที่แท้จริงของการจัดกิจกรรมหรือโครงการนั้น ๆ เพื่อเป็นแนวทางสู่การตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นที่แท้จริงตามเป้าหมายของการจัดกิจกรรมหรือโครงการ ในขณะเดียวกันคำถามการประเมินควรสนองความต้องการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้องสำหรับการตัดสินใจปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาสังคมต่อไปในอนาคต ดังนั้นการวิเคราะห์ถึงความต้องการจำเป็นที่แท้จริงและการมีส่วนร่วมในการกำหนดคำถามการประเมินของผู้ต้องการใช้สารสนเทศจึงมีความสำคัญต่อคุณภาพของคำถามการประเมิน

2. วิธีการประเมิน เกณฑ์สำคัญที่ควรใช้ตัดสินคุณภาพของวิธีการประเมิน ได้แก่ การมีวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการประเมินที่ชัดเจน มีความสอดคล้องกับประสบการณ์ ค่านิยมของผู้เกี่ยวข้องและสภาพแวดล้อมของการประเมิน กล่าวคือ วิธีการประเมินควรเป็นกระบวนการที่ตอบสนองต่อจุดมุ่งหมาย ของการประเมิน สามารถจัดกระทำให้บรรลุผลการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มุ่ง

ประเมินได้อย่างถูกต้องหรือเหมาะสม เนื่องจากคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมินขึ้นอยู่กับบริบท วิธีการประเมินจึงควรมีลักษณะที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบท ตลอดจนเป็นที่เข้าใจและยอมรับได้ของผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบสำคัญที่จะนำไปสู่การเลือกวิธีการประเมินที่เหมาะสม ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินที่ชัดเจน สภาพแวดล้อมของการประเมิน ประสบการณ์ ค่านิยมนักประเมิน และผู้เกี่ยวข้อง

3. ผลการประเมิน เกณฑ์สำคัญที่ควรใช้ตัดสินคุณภาพของผลการประเมิน ได้แก่ สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักประเมินกับผู้ต้องการใช้ผลการประเมิน ความสมเหตุสมผลของเกณฑ์และการยอมรับเกณฑ์ของผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนนักประเมินจะต้องมีความเชี่ยวชาญในวิธีการประเมิน เนื้อเรื่องของสิ่งที่ประเมินและจรรยาบรรณ กล่าวคือ ผลการประเมินควรมีลักษณะสำคัญที่สุด คือ สามารถนำผลไปใช้ประโยชน์ได้เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง ส่วนจะเป็นประโยชน์ต่อใครบ้าง ถือว่าเป็นหน้าที่ของนักประเมินที่จะต้องสามารถระบุตั้งแต่เริ่มทำการประเมินว่าใครบ้างที่อยู่ในข่ายจะเป็นผู้ใช้ผลการประเมิน เพื่อนักประเมินจะได้สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลเหล่านั้น จะทราบว่าเขาต้องการข้อมูลอะไรบ้างและเป็นแนวทางสู่ความร่วมมือด้านต่าง ๆ การให้ความสนใจการยอมรับผลการประเมิน และการใช้ผลการประเมินให้เป็นประโยชน์ ผลการประเมินควรมีความยุติธรรมในการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน โดยจะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างรอบด้าน และจากผู้เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย มีการใช้เกณฑ์การตัดสินที่สมเหตุสมผลและยอมรับได้ พร้อมทั้งการมีการเชื่อมโยงคุณค่าของสิ่งที่ประเมินภายใต้บริบทนั้นสู่คุณค่าของสิ่งนั้นในสายตาของสาธารณชน

นอกจากความเป็นประโยชน์และความยุติธรรมแล้ว ผลการประเมินควรมีความน่าเชื่อถือ คือ สามารถเปิดเผยความจริงเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งที่ประเมินได้ ตัวบ่งชี้สำคัญที่บ่งบอกถึงความน่าเชื่อถือของผลการประเมินอาจพิจารณาได้จากความน่าเชื่อถือของ “นักประเมิน” ในแง่ความเชี่ยวชาญในระเบียบวิธีการประเมิน เนื้อหา และจรรยาบรรณ ความสมเหตุสมผลของการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน มีการออกแบบและใช้วิธีการประเมินที่เชื่อถือได้ และจำเป็นต้องมีมาตรฐานการในการประเมิน ดังนี้

Stufflebeam และ Shinkfield (2007 อ้างถึงใน รัตนะ บัวสนธิ์, 2562) ได้กล่าวถึงมาตรฐานของการประเมินไว้ 30 ประการ เพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการประเมินซึ่งสามารถจัดได้ 4 หมวด ดังนี้

1. มาตรฐานการใช้ประโยชน์ (Utility Standards) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันถึงความเป็นประโยชน์ของผลการประเมินในการตอบสนองต่อความต้องการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้อง

อย่างครอบคลุม ทันเวลา และมีผลต่อการนำไปใช้ มาตรฐานการใช้ประโยชน์นี้ ประกอบด้วยเกณฑ์ A1-A8 มีคุณลักษณะดังนี้

- 1.1 การระบุผู้เกี่ยวข้องที่ต้องการใช้สารสนเทศ
- 1.2 ความเป็นที่เชื่อถือของผู้ประเมิน
- 1.3 การรวบรวมข้อมูลครอบคลุมและตอบสนองความต้องการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้อง
- 1.4 การแปลความหมายและการตัดสินใจคุณค่ามีความชัดเจน
- 1.5 รายงานการประเมินมีความชัดเจนทุกขั้นตอน
- 1.6 การเผยแพร่ผลการประเมินไปยังผู้เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง
- 1.7 รายงานการประเมินเสร็จทันเวลาสำหรับนำไปใช้ประโยชน์
- 1.8 การประเมินส่งผลกระทบในการกระตุ้นให้มีการดำเนินการประเมินต่อไปอย่างต่อเนื่อง

2. มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันถึงการประเมินที่มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เหมาะสมกับสถานการณ์ปฏิบัติได้ ยอมรับได้ ประหยัดและคุ้มค่า มาตรฐานความเป็นไปได้ ประกอบด้วยเกณฑ์ B1-B3 มีคุณลักษณะดังนี้

- 2.1 วิธีการประเมินสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
- 2.2 การเป็นที่ยอมรับได้ทางการเมือง
- 2.3 ผลที่ได้มีความคุ้มค่า

3. มาตรฐานความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกันว่า การประเมินได้ทำอย่างเหมาะสมตามกฎหมาย ระเบียบ จรรยาบรรณ มีการคำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้เกี่ยวข้องในการประเมิน และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการประเมิน มาตรฐานความเหมาะสม ประกอบด้วยเกณฑ์ C1-C8 มีคุณลักษณะดังนี้

- 3.1 การกำหนดข้อตกลงของการประเมินอย่างเป็นทางการ
- 3.2 การแก้ปัญหาความขัดแย้งในการประเมินด้วยความเป็นธรรมและโปร่งใส
- 3.3 รายงานผลการประเมินอย่างตรงไปตรงมาเปิดเผยและคำนึงถึงข้อจำกัดของการประเมิน
- 3.4 การให้ความสำคัญต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของสาธารณะ
- 3.5 การคำนึงถึงสิทธิส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

3.6 การเคารพสิทธิในการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เกี่ยวข้อง
 3.7 รายงานผลการประเมินที่สมบูรณียุติธรรมและเสนอทั้งจุดเด่นและจุดด้อยของ
 สิ่งประเมิน

3.8 ผู้ประเมินทำการประเมินด้วยความรับผิดชอบและมีจรรยาบรรณ

4. มาตรฐานความถูกต้อง (Accuracy Standards) เป็นมาตรฐานที่ต้องการประกัน
 ว่า การประเมินได้มีการใช้เทคนิคที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ข้อสรุป ข้อค้นพบ และสาระสนเทศที่เพียงพอ
 สำหรับตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน มาตรฐานความถูกต้องประกอบด้วยเกณฑ์ D1-D11 มีคุณลักษณะ
 ดังนี้

- 4.1 การระบุวัตถุประสงค์ของการประเมินอย่างชัดเจน
- 4.2 การวิเคราะห์บริบทของการประเมินอย่างเพียงพอ
- 4.3 การบรรยายจุดประสงค์และกระบวนการประเมินอย่างชัดเจน
- 4.4 การบรรยายแหล่งข้อมูลและการได้มาอย่างชัดเจน
- 4.5 การพัฒนาเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความตรง
- 4.6 การพัฒนาเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเที่ยง
- 4.7 การจัดระบบควบคุมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์และรายงาน
- 4.8 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ
- 4.9 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
- 4.10 การลงข้อสรุปที่มีเหตุผลสนับสนุน
- 4.11 การเขียนรายงานมีความเป็นปรนัย

สรุปได้ว่า การตรวจสอบรูปแบบ ในการวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพ
 เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
 วาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคามในครั้งนี้
 ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบรูปแบบ 3 ประการ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
 โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม
 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

2. ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

3. ในการประเมินรูปแบบเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการประเมินในครั้งนี้จะใช้เพียง 2 หมวด คือ การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ดังนั้นในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อหาแนวทาง จัดการสนทนากลุ่ม Focus Group จากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการตรวจสอบรูปแบบ มี 2 ด้าน คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ซึ่งรูปแบบการประเมินต้องศึกษาและพัฒนาจากแนวคิด วัตถุประสงค์ เป้าหมายของการประเมิน โดยสามารถอธิบายหรือทำความเข้าใจเชื่อมโยงจากทฤษฎีสู่รูปธรรมของการปฏิบัติที่ได้รับจากการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินการนำรูปแบบไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

แนวคิดเกี่ยวกับคู่มือการใช้รูปแบบ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับคู่มือการใช้รูปแบบ ประกอบด้วย ความหมายของคู่มือการใช้รูปแบบ ความสำคัญของคู่มือการใช้รูปแบบ องค์ประกอบของคู่มือการใช้รูปแบบ และการพัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบ รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความหมายของคู่มือการใช้รูปแบบ

บุญชม ศรีสะอาด (2560) ให้ความหมายของ คู่มือการใช้รูปแบบ ไว้ว่า เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการนำรูปแบบหรือโมเดลที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในสถานการณ์จริง โดยเน้นการแปลงทฤษฎีและแนวคิดเชิงนามธรรมของรูปแบบให้เป็นขั้นตอนการปฏิบัติที่ผู้ใช้สามารถเข้าใจและนำไปใช้ได้อย่างเป็นระบบ ถูกต้องตามหลักการ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบนั้น คู่มือทำหน้าที่เป็นเครื่องมือกำกับการปฏิบัติ ช่วยให้การดำเนินงานตามรูปแบบมีทิศทางเดียวกัน ลดความคลาดเคลื่อนในการนำรูปแบบไปใช้ และสามารถใช้เป็นเอกสารอ้างอิงเพื่อประเมินผลและพัฒนาการใช้รูปแบบต่อไป

ทิศนา ขมณี (2560) กล่าวว่า คู่มือการใช้รูปแบบ เป็นเอกสารหรือแนวทางประกอบรูปแบบหรือโมเดลที่พัฒนาขึ้น โดยจัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้ใช้สามารถเข้าใจแนวคิด โครงสร้าง ขั้นตอน และวิธีการดำเนินงานของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน คู่มือจะช่วยให้การนำรูปแบบไปใช้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพราะคู่มือมีเนื้อหาที่อธิบายแนวคิดหลัก จุดมุ่งหมาย วิธีดำเนินงาน ลำดับขั้นตอน วิธีการติดตามและประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ใช้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยคู่มือยังทำหน้าที่เชื่อมโยงแนวคิดเชิงนามธรรมสู่แนวปฏิบัติจริงในสถานการณ์

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2545) ให้ความหมาย คู่มือการใช้รูปแบบ ว่า เป็นเอกสารแนะแนวที่จัดทำขึ้นเพื่อให้คำแนะนำ วิธีการ และขั้นตอนการใช้รูปแบบหรือหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยมีเนื้อหาครอบคลุมทั้งวัตถุประสงค์ หลักการ วิธีการดำเนินงาน การประเมินผล และแนวทางการใช้เอกสารประกอบ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ คู่มือยังช่วยสร้างความเข้าใจที่ตรงกันและเป็นมาตรฐานเดียวกันในการใช้รูปแบบในพื้นที่หรือกลุ่มผู้ใช้ที่หลากหลาย

Guskey (2000) กล่าวว่า คู่มือการใช้รูปแบบเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยถ่ายทอดความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบที่พัฒนาไว้ โดยควรประกอบด้วยเนื้อหาที่อธิบายทั้งแนวคิดหลัก จุดมุ่งหมาย วิธีดำเนินงาน ลำดับขั้นตอน และวิธีประเมินผลการใช้รูปแบบ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถนำไปใช้ในบริบทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบนั้น

Fullan (2007) กล่าวถึงความสำคัญของคู่มือในฐานะที่เป็นเอกสารสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงและการนำนวัตกรรมไปสู่การปฏิบัติ โดยระบุว่าคู่มือที่ดีจะต้องสามารถอธิบายรายละเอียดการปฏิบัติ วิธีแก้ไขปัญหาเมื่อพบอุปสรรค และแนวทางการประเมินความสำเร็จของการใช้รูปแบบ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

Fixsen et al. (2005) ให้ความหมายคู่มือการใช้รูปแบบว่า เป็นเอกสารที่ให้คำแนะนำอย่างเป็นระบบสำหรับผู้ใช้รูปแบบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การใช้รูปแบบนั้นดำเนินไปในทิศทางเดียวกันในแต่ ละบริบท และลดความคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดขึ้นจากความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน

จากความหมายของคู่มือการใช้รูปแบบที่ได้กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า คู่มือการใช้รูปแบบ หมายถึง เอกสารแนะแนวที่จัดทำขึ้นเพื่ออธิบายแนวคิด หลักการ โครงสร้าง ขั้นตอน และวิธีดำเนินงาน ของรูปแบบ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ มีความเป็นระบบ ลดความคลาด เเคลื่อน และสนับสนุนการประเมินผลและการพัฒนาการใช้รูปแบบต่อไป

2. ความสำคัญของคู่มือการใช้รูปแบบ

มีนักวิชาการและหน่วยงานได้กล่าวถึงความสำคัญของรูปแบบไว้ดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2560) กล่าวว่า คู่มือการใช้รูปแบบทำหน้าที่เป็นเครื่องมือกำกับการ ปฏิบัติ ช่วยให้ผู้ใช้ดำเนินงานตามรูปแบบได้อย่างเป็นระบบและมีทิศทางเดียวกัน ลดความคลาดเคลื่อนใน การนำรูปแบบไปใช้ และเป็นเอกสารอ้างอิงสำหรับประเมินผลและพัฒนาารูปแบบต่อไป

ทิศนา ขัมมณี (2560) กล่าวว่า คู่มือการใช้รูปแบบช่วยเชื่อมโยงแนวคิดเชิงนามธรรมของ รูปแบบสู่แนวทางปฏิบัติจริง ทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าใจแนวคิดหลัก จุดมุ่งหมาย วิธีดำเนินงาน ลำดับ ขั้นตอน และวิธีการประเมินผลได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้การนำรูปแบบไปใช้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2545) ให้ความสำคัญของคู่มือการใช้รูปแบบ ว่าเป็นเอกสารสำคัญที่ให้คำแนะนำ วิธีการ และขั้นตอนการใช้รูปแบบหรือหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น เพื่อสร้าง ความเข้าใจที่ตรงกันและกำหนดมาตรฐานเดียวกันในการนำไปใช้ในพื้นที่หรือกลุ่มผู้ใช้ที่หลากหลาย

Guskey (2000) ได้กล่าวว่า คู่มือการใช้รูปแบบเป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดความ เข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ ช่วยให้ผู้ใช้สามารถนำรูปแบบไปใช้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยมีแนวทางการ ดำเนินงานที่ชัดเจนทั้งในด้านแนวคิด จุดมุ่งหมาย วิธีปฏิบัติ ลำดับขั้นตอน และการประเมินผล

Fullan (2007) กล่าวถึงความสำคัญของคู่มือในฐานะเอกสารสนับสนุนการนำนวัตกรรม และรูปแบบใหม่ ๆ ไปสู่การปฏิบัติ โดยคู่มือที่มีคุณภาพจะต้องอธิบายรายละเอียดการปฏิบัติ วิธีแก้ไข ปัญหาเมื่อพบอุปสรรค และแนวทางประเมินความสำเร็จ เพื่อให้การใช้รูปแบบบรรลุเป้าหมายได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ความสำคัญของคู่มือการใช้รูปแบบ คือ เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ผู้ใช้เข้าใจ และปฏิบัติตามรูปแบบได้อย่างเป็นระบบ ถูกต้องตามหลักการ ลดความคลาดเคลื่อนในการนำไปใช้ และสนับสนุนการประเมินผลและพัฒนาการใช้รูปแบบต่อไป

3. องค์ประกอบของคู่มือการใช้รูปแบบ

คู่มือการใช้รูปแบบ (Implementation/User Manual) ที่มีคุณภาพควรจัดทำขึ้นตามหลักการที่เน้นความเป็นระบบ ชัดเจน เข้าใจง่าย และสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย โดยควรมีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ ดังนี้

3.1 บทนำ

บทนำเป็นส่วนที่อธิบายความจำเป็นและความสำคัญของรูปแบบและเหตุผลที่ต้องจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล ที่อธิบายถึงแนวคิด ทฤษฎี หรือสถานการณ์ที่นำไปสู่การพัฒนาแบบคู่มือ วัตถุประสงค์ของคู่มือ ที่ระบุเป้าหมายว่าคู่มือนี้จัดทำขึ้นเพื่ออะไร เพื่อให้ผู้ใช้เข้าใจขั้นตอนและวิธีการดำเนินรูปแบบ สามารถนำรูปแบบไปใช้ได้อย่างถูกต้อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2545)

3.2 องค์ประกอบเชิงเนื้อหา เป็นส่วนที่ใช้อธิบายแนวคิดและโครงสร้างของรูปแบบ อธิบายแพลตฟอร์มหรือโมเดลที่คู่มือยึดถือ ทั้งแนวคิดหลัก จุดมุ่งหมาย คำศัพท์และคำนิยาม เพื่อให้ความชัดเจนในแต่ละคำ หาคำอธิบายจากความหลากหลายของผู้ใช้ (Guskey, 2000)

3.3 ขั้นตอนการดำเนินงาน (Implementation Procedures) ในส่วนนี้จะอธิบายถึง ลำดับขั้นตอน (Step-by-step) โดยระบุลำดับการปฏิบัติตามรูปแบบอย่างละเอียด เป็นขั้นตอนชัดเจน (IRIS Center, Vanderbilt) เช่น “ขั้นตอนที่ 1...” , “ขั้นตอนที่ 2...” และบทบาทหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน โดยอธิบายว่าใครรับผิดชอบส่วนใด เช่น ครู ผู้ฝึกสอน นักนิเทศ เพื่อความชัดเจน (Guskey, 2000)

3.4 เครื่องมือและเอกสารประกอบการใช้รูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย แบบฟอร์ม แบบประเมินแบบตรวจสอบ Checklists Templates แบบรายงานผลการดำเนินงานของรูปแบบ ซึ่งเป็นเอกสารที่ช่วยให้ผู้ใช้ดำเนินการตามรูปแบบได้ รวมทั้งตัวอย่างการใช้จริง ยกตัวอย่างกรณีศึกษาหรือกิจกรรมที่ใช้คู่มือในสถานการณ์จริง ผู้ใช้เห็นภาพการใช้งานจริง (Guskey, 2000)

3.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล เป็นส่วนที่ระบุวิธีการและเครื่องมือในการประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบ เพื่อให้สามารถติดตาม ตรวจสอบ และปรับปรุงได้ โดยประกอบด้วยเกณฑ์และตัวชี้วัดประเมินผล ซึ่งระบุว่า จะประเมินความสำเร็จของการใช้รูปแบบอย่างไร

เช่น มีเกณฑ์อะไร มีดัชนีประเมินอะไร แนวทางการนิเทศ โดยการสัมภาษณ์ การสังเกต อธิบายวิธีการ ตรวจสอบ และเก็บข้อมูลเพื่อปรับปรุงพัฒนารูปแบบ (Fullan, 2007)

องค์ประกอบของคู่มือการใช้รูปแบบดังกล่าว สะท้อนหลักการเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน ปฏิบัติได้จริง และสามารถตรวจสอบตามมาตรฐาน ซึ่งจะสนับสนุนการใช้รูปแบบอย่างมีประสิทธิภาพ ลดความคลาดเคลื่อน สร้างมาตรฐานในการปฏิบัติงาน และเปิดช่องทางในการประเมินผลเพื่อนำไปพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Fixsen et al., 2005; Fullan, 2007) เมื่อองค์ประกอบเหล่านี้บูรณาการอยู่ในคู่มือก็จะช่วยให้คู่มือกลายเป็นเครื่องมือส่งเสริมการพัฒนารูปแบบและช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของการใช้รูปแบบต่อไป

4. แนวทางการพัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบ

การพัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยถ่ายทอดแนวคิด หลักการ และกระบวนการใช้รูปแบบให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงอย่างถูกต้อง มีความเป็นระบบ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ทั้งนี้แนวทางการพัฒนาคู่มือที่ดีต้องมีกระบวนการที่เป็นระบบ และผ่านการพิจารณา ปรับปรุง และทดลองใช้อย่างรอบคอบ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) โดยมีแนวทางการพัฒนาเป็นขั้นตอนต่อไปนี้

4.1 การศึกษารูปแบบและวิเคราะห์ความต้องการ

บุญชม ศรีสะอาด (2560) และ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2545) ระบุถึงการพัฒนาคู่มือเริ่มต้นจากการศึกษารายละเอียดของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นให้ลึกซึ้ง ทั้งแนวคิดหลัก จุดมุ่งหมาย และโครงสร้าง เพื่อให้ผู้จัดทำคู่มือเข้าใจแก่นของรูปแบบอย่างถูกต้อง นอกจากนี้ควรวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มผู้ใช้ เพื่อให้คู่มือสอดคล้องกับความสามารถและบริบทของผู้ใช้ รวมถึงสถานการณ์ที่จะนำไปใช้จริง

4.2 การกำหนดโครงสร้างและองค์ประกอบของคู่มือ

เมื่อเข้าใจรูปแบบอย่างรอบด้านแล้ว ทิศนา แชมณี (2560) แนะนำให้วางแผนโครงสร้างของคู่มือให้เป็นระบบโดยเนื้อหาหลักควรประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของคู่มือ แนวคิด และโครงสร้างของรูปแบบ ขั้นตอนการดำเนินงานอย่างละเอียด วิธีการประเมินผล เครื่องมือและแบบฟอร์มประกอบ แนวทางการนิเทศ ติดตาม กำกับ และประเมินผล สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2545) ย้ำว่าการจัดโครงสร้างควรเรียงลำดับเนื้อหาให้ผู้ใช้งานสามารถปฏิบัติตามได้อย่างง่าย ไม่สับสน โดยเฉพาะลำดับขั้นตอนที่ต้องชัดเจน

4.3 การจัดทำร่างคู่มือ ตามแนวคิดของ Guskey (2000) การจัดทำร่างคู่มือควรเน้นการเขียนเนื้อหาที่ชัดเจน อธิบายแนวคิด จุดมุ่งหมาย วิธีดำเนินงาน ลำดับขั้นตอน และการประเมินผล เพื่อให้ผู้ใช้สามารถนำไปใช้ในบริบทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง การเขียนควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีตัวอย่างประกอบ และจัดทำแบบฟอร์ม เครื่องมือ หรือ checklists เพื่อให้ผู้ใช้สามารถติดตามการดำเนินงานตามรูปแบบได้ด้วยตนเอง

4.4 การตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม บุญชม ศรีสะอาด (2560) และ Fullan (2007) เห็นพ้องกันว่าหลังจากจัดทำร่างคู่มือ ควรนำคู่มือไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน และความสอดคล้องกับรูปแบบ รวมถึงความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย Fullan (2007) เน้นว่าคู่มือที่ดีต้องมีเนื้อหาที่อธิบายแนวทางการแก้ปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจพบขณะใช้รูปแบบ และต้องระบุแนวทางการประเมินความสำเร็จอย่างชัดเจน

4.5 การทดลองใช้ร่างคู่มือ คู่มือควรถูกนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายจริงตามแนวคิดของ Fullan (2007) เพื่อประเมินความเข้าใจ ความชัดเจนของเนื้อหา ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ รวมถึงการประเมินว่าคู่มือสามารถลดความคลาดเคลื่อนในการใช้รูปแบบได้จริงหรือไม่ ผลการทดลองใช้จะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาคู่มือต่อไป

4.6 การปรับปรุงและจัดทำคู่มือฉบับสมบูรณ์ ตามแนวทางของ Guskey (2000) และ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2545) หลังจากได้รับข้อมูลจากการทดลองใช้และความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ควรปรับปรุงเนื้อหาของคู่มือให้สมบูรณ์ ครอบคลุม และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะ เพื่อให้คู่มือที่จัดทำขึ้นสามารถใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการดำเนินงานตามรูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างมาตรฐานการปฏิบัติ และเป็นแนวทางในการประเมินและพัฒนาการใช้รูปแบบในระยะต่อไป

โดยสรุป การพัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบจึงเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความรอบคอบ เป็นระบบ และอิงหลักการทางวิชาการ ทั้งในด้านโครงสร้าง เนื้อหา ความถูกต้อง และความเหมาะสม เพื่อให้คู่มือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้การใช้รูปแบบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ลดความคลาดเคลื่อน และสนับสนุนการประเมินผลและการพัฒนาต่อเนื่อง

แนวทางการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1. ความเป็นมาและเหตุผล

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 ให้ไว้ ณ วันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2551 โดยเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติมีหลักการจัดการศึกษาให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน และให้ทุกภาคส่วนของสังคม ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมทั้งสถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ โดยเป็นการผสมผสานระหว่างการศึกษาทั้งสามรูปแบบ เพื่อให้สามารถพัฒนาการศึกษาและคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากกลไกและการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะรองรับ ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางและเป้าหมายดังกล่าว จึงสมควรให้มีกฎหมายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง มีการบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนได้ตามศักยภาพเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และภูมิปัญญา อันจะมีผลในการพัฒนากำลังคนและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการจัดการศึกษาต่อเนื่อง พ.ศ.2554 ประกาศ ณ วันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ.2554 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลได้รับการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 กระทรวงศึกษาธิการจึงวางระเบียบไว้ดังนี้ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาต่อเนื่อง พ.ศ.2554” โดยได้กำหนดจุดมุ่งหมายสำคัญในการพัฒนาคนไทย ให้ได้รับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต ทั้งด้านประชากร การเมืองการปกครอง สังคม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเชื่อมโยงสังคมเศรษฐกิจภูมิภาคเอเชีย ระดับภูมิภาคและระดับโลก จึงจำเป็นที่จะต้องจัดการ

เรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายประชาชนได้รับการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งด้านการพัฒนาอาชีพ การพัฒนาทักษะชีวิต และการพัฒนาสังคมและชุมชน ซึ่งจำเป็นต้องใช้วิธีการ และรูปแบบที่หลากหลาย ตามความต้องการและความสนใจของประชาชนทุกกลุ่ม ทุกช่วงวัยโดยเน้น กระบวนการคิดเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ตามหลักปรัชญาคิดเป็นและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงได้กำหนดเป็นนโยบาย ด้าน จัดการศึกษาต่อเนื่องโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการงานและอาชีพ ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนางานระดับพื้นฐาน ระดับกึ่งฝีมือ และระดับฝีมือที่สอดคล้อง กับสภาพและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบ อาชีพ หรือเพิ่มพูนรายได้ ทั้งนี้ให้มีการพัฒนาหลักสูตรและวิธีการที่หลากหลายและทันสมัย สามารถ ให้บริการได้อย่างทั่วถึง และจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตให้แก่ทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยจัดกิจกรรม การศึกษามุ่งเน้นให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความสามารถในการจัดการชีวิตของตนเองให้อยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุข รวมทั้งการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน มุ่งจัดการศึกษา เพื่อสังคมและชุมชน ด้วยรูปแบบการประชุมสัมมนา การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรูปแบบอื่น ๆ ที่ เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยเน้นการสร้างจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตย ความเป็นพลเมืองดี เศรษฐกิจ ชุมชน และการอนุรักษ์พัฒนาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการจัดการศึกษาต่อเนื่อง หลักสูตรเชิงบูรณาการ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาระบบคลัง หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องให้ได้มาตรฐาน และสะดวกต่อการใช้งาน เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาและภาคีเครือข่าย (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2555)

2. หลักการดำเนินงานและบทบาทหน้าที่

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด/กทม. ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต /กศน.ตำบล/แขวง และ สถานศึกษาขึ้นตรง การจัดการศึกษาต่อเนื่อง มีหลักดำเนินงาน ดังนี้

2.1 จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักความสอดคล้องกับศักยภาพ และความพร้อมของผู้เรียน ความหลากหลายตามความแตกต่างของกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งบูรณาการหลัก ปรัชญาคิดเป็น และ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้ตามความเหมาะสม

2.2 พัฒนาหลักสูตรที่ยึดหลักความสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของ กลุ่มเป้าหมาย เป็นไปตามสภาพบริบทชุมชนและสังคม รวมถึงนโยบายของทางราชการ

2.3 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐาน ทักษะ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

2.4 ยึดหลักการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดำเนินงาน

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาต่อเนื่องของ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มี 3 ลักษณะ ได้แก่

1) จัดโดยสถานศึกษา สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สามารถจัดการเรียนรู้ได้ทั้ง 5 วิธี คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่ม ซึ่งหมายถึง การเรียนรู้ตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป ที่ต้องการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษา หรือภาคีเครือข่าย การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนในแหล่งเรียนรู้ เช่น ศูนย์สาธิตการทำไร่นาสวนผสม ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง การเรียนรู้ในสถานประกอบการ ซึ่งหมายถึง การจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสถานประกอบการ หรือแหล่งประกอบการ หรือแหล่งเรียนรู้ เช่น โรงเรียนเสริมสวย ฯลฯ การเรียนรู้จากฐานการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความต้องการ ความสนใจ ตามฐานการเรียนรู้ที่จัดให้โดยมีวิทยากรให้ความรู้ในแต่ละฐาน การเรียนรู้ และการเรียนรู้รายบุคคล ซึ่งหมายถึง การเรียนรู้ของผู้เรียนบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ต้องการจะเรียนรู้ในเนื้อหาใดเนื้อหาหนึ่ง ซึ่งเป็นความสนใจเฉพาะตัว ตามหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาหรือภาคีเครือข่าย โดยผู้เรียนและวิทยากรร่วมกันวางแผน และออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคล

2) จัดโดยสถานศึกษาร่วมกับภาคีเครือข่าย สามารถจัดการเรียนรู้ได้ทั้ง 5 วิธี คือ การเรียนรู้เป็นกลุ่ม ซึ่งหมายถึง การเรียนรู้ตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป ที่ต้องการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษา หรือภาคีเครือข่าย การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนในแหล่งเรียนรู้ เช่น ศูนย์สาธิตการทำไร่นาสวนผสม ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง การเรียนรู้ในสถานประกอบการ ซึ่งหมายถึง การจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสถานประกอบการ หรือแหล่งประกอบการ หรือแหล่งเรียนรู้ เช่น โรงเรียนเสริมสวย ฯลฯ การเรียนรู้จากฐานการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความต้องการ ความสนใจ ตามฐานการเรียนรู้ที่จัดให้โดยมีวิทยากรให้ความรู้ในแต่ละฐาน การเรียนรู้ และการเรียนรู้รายบุคคล ซึ่งหมายถึง การเรียนรู้ของผู้เรียนบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ต้องการจะเรียนรู้ในเนื้อหาใดเนื้อหาหนึ่ง ซึ่งเป็นความสนใจเฉพาะตัว ตามหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาหรือภาคีเครือข่าย โดยผู้เรียนและวิทยากรร่วมกันวางแผน และออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคล

3) จัดโดยภาคีเครือข่าย ภาคีเครือข่ายสามารถจัดการเรียนรู้ได้ทั้ง 2 วิธี คือการเรียนรู้เป็นกลุ่ม ซึ่งหมายถึง การเรียนรู้ตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป ที่ต้องการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษา หรือภาคีเครือข่าย และการเรียนรู้รายบุคคล ซึ่งหมายถึง การเรียนรู้ของผู้เรียนบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ต้องการจะเรียนรู้ในเนื้อหาใดเนื้อหาหนึ่ง ซึ่งเป็นความสนใจเฉพาะตัว ตามหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาหรือภาคีเครือข่าย โดยผู้เรียนและวิทยากรร่วมกันวางแผน และออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคล

ตาราง 1 ลักษณะการจัดการศึกษาต่อเนื่องของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ลักษณะการจัดการศึกษา ต่อเนื่อง	การเรียนรู้ เป็นกลุ่ม	การเรียนรู้ จากแหล่ง เรียนรู้	การเรียนรู้ ในสถาน ประกอบการ	การเรียนรู้ จากฐาน การเรียนรู้	การเรียนรู้ รายบุคคล
1. จัดโดยสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓
2. จัดโดยสถานศึกษาร่วมกับ ภาคีเครือข่าย	✓	✓	✓	✓	✓
3. จัดโดยภาคีเครือข่าย	✓	-	-	-	✓

3. รูปแบบและวิธีการจัดการศึกษาต่อเนื่อง

การจัดการศึกษาต่อเนื่อง เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายประชาชนทั่วไปทุกกลุ่มวัยได้รับการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการ ด้านการพัฒนาอาชีพ พัฒนาทักษะชีวิต พัฒนาสังคมและชุมชน ตามหลักปรัชญาคิดเป็นและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีกรอบการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ดังนี้

วิธีและการจัดการศึกษาต่อเนื่อง 4 รูปแบบ

1) รูปแบบกลุ่มสนใจ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่มีการรวมกลุ่มหรือไม่รวมกลุ่ม ดังนี้

1.1) จัดกิจกรรมตามความต้องการและความสนใจที่มีการรวมกลุ่มกัน ของผู้เรียนตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป หลักสูตรไม่เกิน 30 ชั่วโมง

1.2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามภารกิจ เช่น อำเภอเคลื่อนที่ จังหวัดเคลื่อนที่ ฯลฯ ผู้เรียนไม่มีการรวมกลุ่ม สนใจสมัครเรียน ณ สถานที่จัดกิจกรรม หลักสูตรไม่เกิน 5 ชั่วโมง

2) รูปแบบชั้นเรียนวิชาชีพ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักสูตรตั้งแต่ 31 ชั่วโมงขึ้นไป ผู้เรียนตั้งแต่ 11 คนขึ้นไป

3) รูปแบบกิจกรรมฝึกอบรมประชาชน เป็นการอบรม การศึกษาดูงานการจัดเวทีประชาคม หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีลักษณะเป็นการฝึกอบรม มีเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต กิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน การส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้ มีเจตคติ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน โดยมีโครงการและหลักสูตรที่มีช่วงระยะเวลาจัดที่แน่นอน ผู้เรียนกลุ่มละ 15 คนขึ้นไป หลักสูตร 1 – 3 วัน

4) รูปแบบการเรียนรู้รายบุคคล เป็นการเรียนรู้ของผู้เรียนบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ต้องการจะเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาหรือภาคีเครือข่าย

3.1 การจัดการศึกษาต่อเนื่อง รูปแบบกลุ่มสนใจ

การจัดการศึกษาต่อเนื่อง ประกอบไปด้วยกิจกรรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านพัฒนาอาชีพ พัฒนาทักษะชีวิต พัฒนาสังคมและชุมชน และด้านอื่น ๆ ซึ่งมีวิธีการจัด 4 รูปแบบ คือ รูปแบบกลุ่มสนใจ รูปแบบชั้นเรียนวิชาชีพ รูปแบบการจัดกิจกรรมฝึกอบรมประชาชน และรูปแบบเรียนรู้รายบุคคล ทั้งนี้การจัดการศึกษาต่อเนื่อง รูปแบบกลุ่มสนใจ มี 2 ลักษณะ คือ

1. การจัดตามความสนใจของผู้เรียนที่รวมกลุ่มตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป
2. การจัดโดยผู้เรียนสมัครเรียน ณ สถานที่จัดซึ่งในแต่ละลักษณะมีขั้นตอนการดำเนินการ

ดังนี้

3.1.1 การจัดการศึกษาต่อเนื่อง รูปแบบกลุ่มสนใจ ลักษณะที่ 1

ลักษณะที่ 1 การจัดการศึกษารูปแบบกลุ่มสนใจ ลักษณะที่เป็นไปตามความสนใจของผู้เรียนที่รวมกลุ่มกันตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป ซึ่งสถานศึกษาต้องดำเนินการขออนุญาตจัดการศึกษาต่อเนื่องรูปแบบกลุ่มสนใจ โดยขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

- 1) ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชน สถานศึกษาประชาสัมพันธ์กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาหรือสอบถามความต้องการ ความสนใจของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจภารกิจของสถานศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น แผ่นพับ เวทีชาวบ้าน ผ่านผู้นำชุมชน หอกระจายข่าวหรือช่องทาง Website facebook LINE เป็นต้น

2) รวมกลุ่มผู้เรียน ประชาชนที่มีความสนใจ ต้องการเรียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ตรงกัน รวมตัวอย่างน้อยกลุ่มละ 6 คนขึ้นไป จัดทำรายชื่อผู้เรียนในใบลงทะเบียนตามแบบฟอร์ม กศ.ตน.1 เพื่อประสานสถานศึกษา

3) จัดหา หรือจัดทำหลักสูตร

3.1) สถานศึกษาจัดหาหลักสูตรเนื้อหาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในข้อ 2 โดยหลักสูตรต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษานุมัติหลักสูตร

3.2) สถานศึกษาจัดหาวิทยากร ที่มีความรู้และหรือมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้และเนื้อหาตามหลักสูตร และให้วิทยากรเขียนใบสมัครเป็นวิทยากรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง

4) จัดทำเอกสารขออนุญาตจัดการศึกษาต่อเนื่อง สถานศึกษาจัดทำเอกสารเพื่อขออนุญาตจัดการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อเสนอผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

4.1) มีคำสั่งแต่งตั้งวิทยากร สำเนาให้วิทยากรเพื่อทราบแบบ กศ.ตน. 3

4.2) จัดทำเอกสารเพื่อขออนุญาตจัดการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อเสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษา แบบ กศ.ตน. 4

4.3) แผนที่สถานที่จัดการศึกษาต่อเนื่อง หรือใช้จากแผนที่ google map ได้เพื่อเป็นข้อมูลในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ได้ถูกต้อง แบบ กศ.ตน.29

4.4) หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง ที่สถานศึกษาเคยจัด สามารถนำไปใช้ได้เลยหากเป็นหลักสูตรที่ไม่เคยจัด ไม่ว่าจะเป็นการจัดหาจากสถานศึกษาอื่นหรือจัดทำขึ้นใหม่ ต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและขออนุมัติให้ใช้โดยผู้บริหารสถานศึกษา แบบ กศ.ตน.15

4.5) ใบลงทะเบียนผู้สมัครเรียนหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง ซึ่งสถานศึกษาสามารถปรับได้ตามความเหมาะสม เพื่อความสะดวกของประชาชนผู้สนใจ โดยที่สถานศึกษาที่เป็น กศน.อำเภอ/เขต ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนต้องมีเจ้าหน้าที่งานการศึกษาต่อเนื่องหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย แบบ กศ.ตน.1

4.6) ใบสมัครวิทยากรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง แบบ กศ.ตน.2

4.7) คำสั่งแต่งตั้งวิทยากร แบบ กศ.ตน.3

4.8) รายการวัสดุอุปกรณ์ ที่ขออนุมัติหลักการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ ในการจัดการศึกษาต่อเนื่องของแต่ละหลักสูตร จะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาและการจัดกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละหลักสูตร แบบ กศ.ตน.8

5) จัดทำบันทึกขออนุญาตจัดการศึกษาต่อเนื่อง จัดทำบันทึกขออนุญาต แบบ กศ.ตน. 16 รายละเอียดตามข้อ 4 (4.1 – 4.8) พร้อมทั้ง แบบ กศ.ตน. 29, 1 2, 3, 8

6) สถานศึกษา กศน.อำเภอ/เขต ดำเนินการจัดทำหนังสือแจ้งการจัดกิจกรรมเสนอต่อสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. ก่อนการจัดกิจกรรมอย่างน้อย 1 สัปดาห์ แบบ กศ.ตน. 4

7) จัดการเรียนรู้ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

7.1) สถานศึกษาจัดเตรียมสถานที่ วัสดุอุปกรณ์รวมทั้งจัดเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ในการเรียนรู้

7.2) วิทยากรจัดเตรียมสื่อและจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรโดยจัดเตรียมเอกสารการจัด ดังนี้ ใบลงเวลาวิทยากร ใบลงเวลาผู้เรียน เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินความพึงพอใจ แบบ กศ.ตน. 5, 6, 7, 11

7.3) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ พร้อมเกณฑ์การให้คะแนนตามแบบประเมินผลการจัดการศึกษาต่อเนื่อง แบบประเมินความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรของวิทยากร ในการนำไปใช้ในชีวิตได้อย่างไร แบบ กศ.ตน. 12, 7 (1), (2), 10

8) จัดทำหลักฐานการจบหลักสูตร วิทยากรรวบรวมหลักฐานการเข้าเรียนของผู้เรียนแต่ละครั้ง การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการจบหลักสูตร เสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่ออนุมัติการจบหลักสูตร และออกหลักฐานการจบหลักสูตรตามแบบวุฒิบัตรผู้ผ่าน แบบ กศ.ตน. 6, 9, 10, 11

9) เบิกค่าใช้จ่าย สถานศึกษารวบรวมและจัดทำหลักฐานเบิกค่าใช้จ่าย โดยเบิกจ่ายให้เป็นไปตามที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด ดังนี้

9.1) ค่าตอบแทนวิทยากร ชั่วโมงละไม่เกิน 200 บาท

9.2) ค่าวัสดุ กรณีที่มีค่าวัสดุฝึกปฏิบัติ ให้เบิกจ่ายเท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นเหมาะสม ประหยัดเพื่อประโยชน์ของทางราชการ ผู้เรียนตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป หลักสูตรไม่เกิน 30 ชั่วโมง กลุ่มละไม่เกิน 1,000 บาท

10) รายงานผลการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบจัดทำรายงานผลการดำเนินงานจัดการศึกษาต่อเนื่องรูปแบบกลุ่มสนใจ เสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษา บันทึกในระบบ DMIS และตามที่ สำนักงาน กศน. แจ้ง

11) การนิเทศ ติดตามผล แบ่งเป็น 2 ช่วงเวลา ดังนี้

11.1) นิเทศ ติดตามผลระหว่างจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยคณะกรรมการนิเทศ ภายในสถานศึกษา และหรือคณะกรรมการสถานศึกษา ดำเนินการนิเทศ ติดตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ของวิทยากรให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ ตามประเด็นการนิเทศ ติดตาม สรุปรายงานผลการนิเทศ ติดตามต่อผู้บริหารสถานศึกษา แบบ กศ.ตน.30

11.2) นิเทศ ติดตามผลหลังเสร็จสิ้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยสถานศึกษา ดำเนินการนิเทศติดตามการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ของผู้จบหลักสูตร หลังเสร็จสิ้นการเรียนรู้ภายในระยะเวลา 1 เดือน และสรุปรายงานผลการนิเทศ ติดตามต่อผู้บริหารสถานศึกษาทราบ ตาม แบบ นิเทศ กศ.ตน.22

3.1.2 การจัดการศึกษาต่อเนื่อง รูปแบบกลุ่มสนใจ ลักษณะที่ 2

ลักษณะที่ 2 การจัดการศึกษาต่อเนื่องรูปแบบกลุ่มสนใจ ที่จัดในลักษณะของการจัดกิจกรรม โดยผู้เรียนสมัครเรียน ณ สถานที่จัด สถานศึกษาจัดเตรียมวิทยากร และวัสดุอุปกรณ์ เช่น อำเภอกเลื่อนที่ จังหวัดเคลื่อนที่ การร่วมจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานอื่นจัดกิจกรรม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1) วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการเรียนรู้เบื้องต้นของกลุ่มเป้าหมาย สถานศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหาของชุมชน และความต้องการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย จากข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ตามบริบทของพื้นที่ และกิจกรรมเฉพาะกิจ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น วิเคราะห์เอกสาร การทำเวทีประชาคม เป็นต้น เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย

2) จัดหา หรือจัดทำหลักสูตร และจัดหาวิทยากร สถานศึกษา จัดหาหลักสูตรที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์จากข้อ 1 หรือจัดทำหลักสูตร (กรณีที่ไม่มี) โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษานุมัติหลักสูตร รวมทั้งจัดหาวิทยากร พร้อมรับสมัครวิทยากร แบบ กศ.ตน. 15, 2

3) ขออนุญาตจัดการศึกษาต่อเนื่อง แต่งตั้งวิทยากร และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สถานศึกษา จัดทำบันทึกข้อความขออนุญาตจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องรูปแบบกลุ่มสนใจ แบบ กศ.ตน.16, พร้อมทั้งแนบคำสั่งแต่งตั้งวิทยากร รวมทั้งขออนุมัติหลักการซื้อจัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ และเตรียมความพร้อมก่อนจัดกลุ่มสนใจ ทั้งเรื่องสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อประกอบการเรียนรู้ แบบ กศ.ตน. 3, 8

4) แจ้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สถานศึกษาจัดทำหนังสือแจ้งหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องรูปแบบกลุ่มสนใจ เสนอให้ สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. ทราบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในวางแผนการนิเทศ ติดตามการจัดกระบวนการเรียนรู้ แบบ กศ.ตน.4

5) จัดกระบวนการเรียนรู้ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

5.1) วิทยาการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตร จัดเตรียมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย บัญชีลงเวลาของผู้เรียน /บัญชีลงเวลาของวิทยาการ แบบประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เช่น แบบทดสอบ แบบสังเกต เกณฑ์การให้คะแนน แบบประเมินความพึงพอใจ แบบ กศ.ตน. 12, 5, 6, 7 (1) และ (2), 10

5.2) สถานศึกษา นิเทศ ติดตามการจัดกระบวนการเรียนรู้ของวิทยาการให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ แบบ กศ.ตน.30

6) จัดทำเอกสารการจบหลักสูตร วิทยาการ รวบรวมหลักฐานการเข้าเรียน การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนพร้อมทั้งจัดทำทะเบียนผู้จบหลักสูตร เสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่ออนุมัติการจบหลักสูตร และออกหลักฐานการจบหลักสูตรตาม แบบ กศ.ตน.6, 7, 9, 11

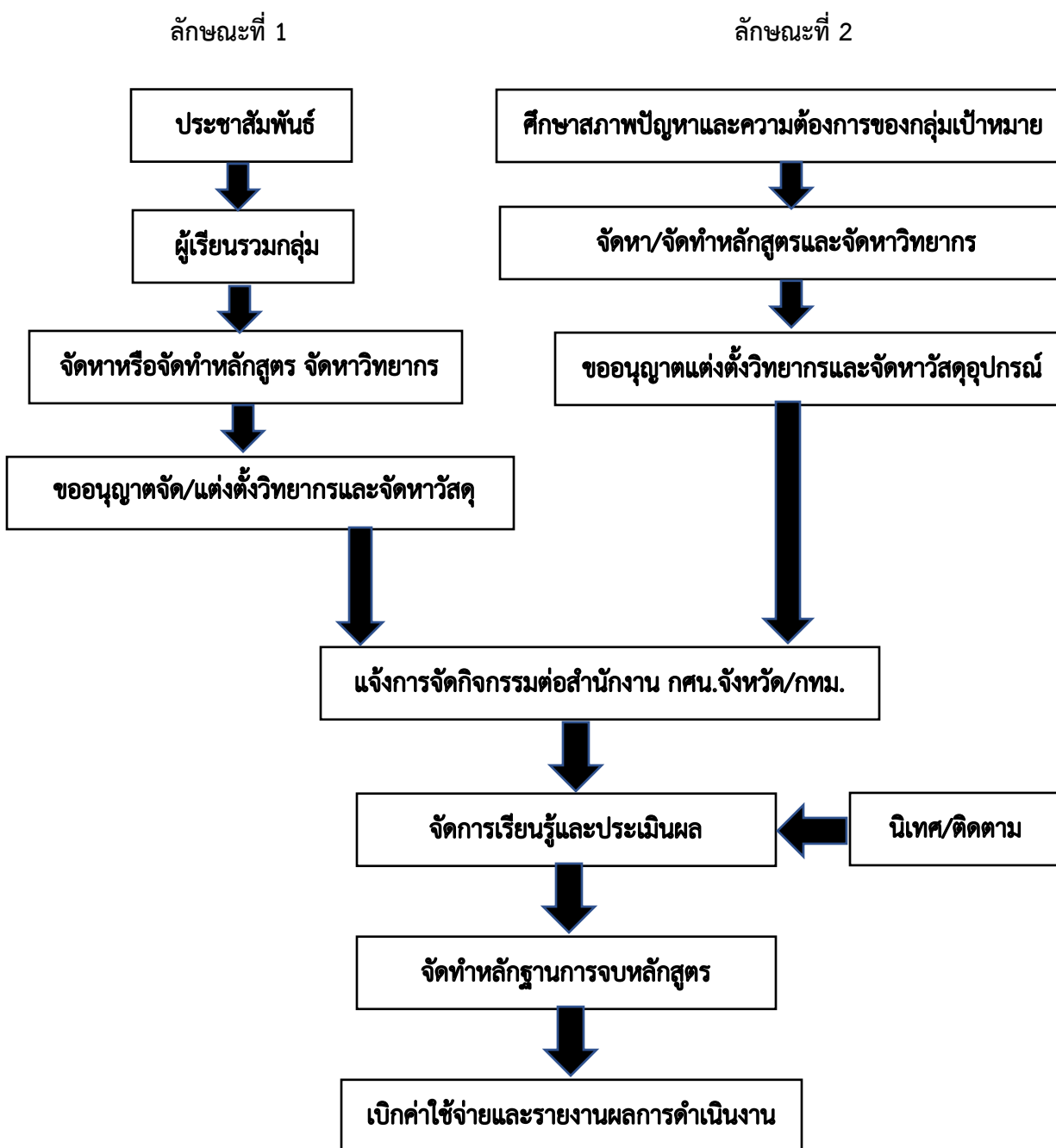
7) การเบิกค่าใช้จ่าย สถานศึกษา รวบรวมและจัดทำหลักฐานเบิกค่าใช้จ่ายโดยเบิกจ่ายให้เป็นไปตามหน่วยงานต้นสังกัดตามที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด ดังนี้ ค่าตอบแทนวิทยากร ชั่วโมงละไม่เกิน 200 บาท ค่าวัสดุ กรณีที่มีค่าวัสดุฝึกปฏิบัติ ให้เบิกจ่ายเท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นเหมาะสม ประหยัดเพื่อประโยชน์ของทางราชการ ผู้เรียนตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป หลักสูตรไม่เกิน 5 ชั่วโมงกลุ่มละไม่เกิน 1,000 บาท

8) รายงานผลการดำเนินงาน จัดทำรายงานผลการดำเนินงานจัดการศึกษาต่อเนื่อง รูปแบบกลุ่มสนใจทั้งปริมาณ และคุณภาพเป็นเอกสารและในระบบ DMIS และตามที่ สำนักงาน กศน. แจ้ง

9) การนิเทศ ติดตามผล แบ่งเป็น 2 ช่วงเวลา ดังนี้

9.1) นิเทศ ติดตามผลระหว่างจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยคณะกรรมการนิเทศภายใน สถานศึกษา และหรือคณะกรรมการสถานศึกษา ดำเนินการนิเทศ ติดตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ของ วิทยาการให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ ตามประเด็นการนิเทศ ติดตาม สรุปรายงานผลการนิเทศ ติดตามต่อผู้บริหารสถานศึกษา แบบ กศ.ตน.30

9.2) นิเทศ ติดตามผลหลังเสร็จสิ้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยสถานศึกษา ดำเนินการนิเทศติดตามการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ของผู้จบหลักสูตร หลังเสร็จสิ้นการเรียนภายในระยะเวลา 1 เดือน และสรุปรายงานผลการนิเทศ ติดตามต่อผู้บริหารสถานศึกษาทราบ ตาม แบบ นิเทศ กศ.ตน.22

ภาพประกอบ 1 แผนผังขั้นตอนการดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง “กลุ่มสนใจ”
 ที่มา (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2555)

3.2 การจัดการศึกษาต่อเนื่อง รูปแบบชั้นเรียนวิชาชีพ (หลักสูตรตั้งแต่ 31 ชั่วโมงขึ้นไป)

1) สํารวจความต้องการ/ประชาสัมพันธ์/รับสมัคร ครู กศน.ตำบล หรือผู้ที่สถานศึกษามอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการสำรวจความต้องการและสนใจของกลุ่มเป้าหมาย ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น เคาะประตูบ้าน/แจกแผ่นพับ เสียงตามสาย/ออกอากาศทางวิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์/เฟซบุ๊ก เวทีชาวบ้าน รายงานการประชุม และอื่น ๆ ตามบริบทของพื้นที่ หรือนำข้อมูลจากแผนจุลภาคของ กศน.ตำบลมาใช้โดยรับสมัครผู้ที่มีความต้องการสนใจด้านอาชีพในเรื่องเดียวกันตั้งแต่ 11 คนขึ้นไป และใช้หลักสูตรในการจัดชั้นเรียนวิชาชีพตั้งแต่ 31 ชั่วโมงขึ้นไป ซึ่งต้องใช้แบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ แบบสำรวจความต้องการการศึกษาต่อเนื่อง ใบสมัครผู้เรียนหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง แบบ กศ.ตน.13, 14

2) จัดหา/จัดทำหลักสูตร และจัดหาวิทยากร การจัดหาหรือจัดทำหลักสูตรดำเนินการได้ 2 วิธี คือ จัดหาหลักสูตรที่มีอยู่แล้ว ทั้งนี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาพร้อมระบุจำนวนชั่วโมงในหลักสูตร และเสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่ออนุมัติใช้หลักสูตร กรณีที่ไม่มีหลักสูตรอยู่เดิม ให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน พร้อมระบุจำนวนชั่วโมงในหลักสูตร ทั้งนี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา และเสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่ออนุมัติใช้หลักสูตรตามแบบฟอร์ม แบบเขียนหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง แบบ กศ.ตน.15 จากนั้นจัดหาวิทยากรให้ตรงตามเนื้อหาหลักสูตร วิทยากรควรเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิหรือเกียรติบัตรรับรองโดยมีหลักฐานอื่น ๆ ที่แสดงว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และทักษะ ในสาขาวิชาหรือหลักสูตรนั้น เป็นผู้ที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็น ผู้ออกคำสั่งตามแบบฟอร์มใบสมัครวิทยากรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง แบบ กศ.ตน.2

3) การจัดตั้งกลุ่ม/แต่งตั้งวิทยากร/จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สถานศึกษา ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มชั้นเรียนวิชาชีพตามแบบฟอร์ม เสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่ออนุญาตจัดตั้งกลุ่ม เอกสารในการขออนุญาตประกอบด้วย

3.1) บันทึกขออนุญาตจัดตั้งกลุ่ม/เปิดสอนการศึกษาต่อเนื่อง แบบ กศ.ตน.16 และรายละเอียดความต้องการใช้วัสดุอุปกรณ์ แบบ กศ.ตน.8

3.2) ทะเบียนผู้เรียนการจัดการศึกษาต่อเนื่อง แบบ กศ.ตน.1

3.3) แผนที่สถานที่จัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง แบบ กศ.ตน.29

3.4) คำสั่งแต่งตั้งวิทยากร แบบ กศ.ตน.3

3.5) หนังสือแจ้งการจัดการศึกษาต่อเนื่อง แบบ กศ.ตน.4

4) การจัดการเรียนรู้/วัดและประเมินผล วิทยากรจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร สถานศึกษากำกับ ติดตามการวัดกระบวนการเรียนรู้ของวิทยากรให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ แบบ กศ.ตน.12 วิทยากรและผู้เรียนต้องลงลายมือชื่อการปฏิบัติงานและการเข้าเรียน ตามลำดับ แบบ กศ.ตน.5, 6 วิทยากร วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล แบบ กศ.ตน. 7(1) และ (2) โดยใช้เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เช่น แบบทดสอบ แบบสังเกต เกณฑ์การให้คะแนน เป็นต้น การบันทึกคะแนนและให้ผู้เรียนประเมินความพึงพอใจ ต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องรูปแบบกลุ่มสนใจ แบบ กศ.ตน.10

5) การจบหลักสูตรและออกหลักฐานการจบหลักสูตรแก่ผู้เรียน วิทยากร รวบรวมหลักฐานการเข้าเรียน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ครู กศน.ตำบล เจ้าหน้าที่ของสถานศึกษา เสนอผู้มีอำนาจอนุมัติการจบหลักสูตรและออกหลักฐาน เช่น ใบสำคัญผู้ผ่านการเรียน แบบ กศ.ตน.6, 7, 12

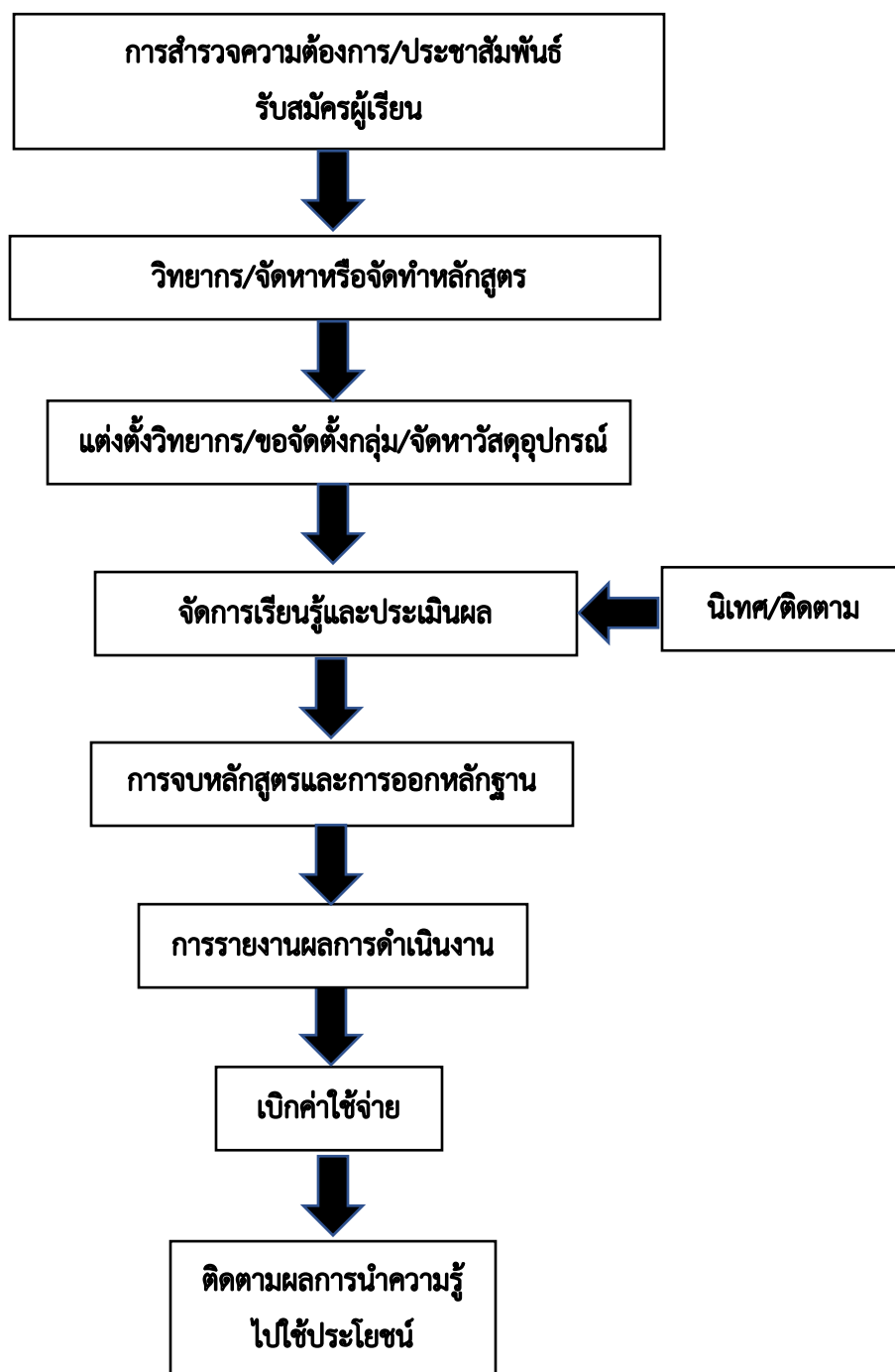
6) รายงานผลการดำเนินงาน จัดทำรายงานผลการดำเนินงานจัดการศึกษาต่อเนื่องรูปแบบชั้นเรียนวิชาชีพทั้งปริมาณ และคุณภาพเป็นเอกสารและในระบบ DMIS

7) การเบิกค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาต่อเนื่อง รูปแบบชั้นเรียนวิชาชีพ ดำเนินการเบิกจ่าย ดังนี้ ค่าตอบแทนวิทยากร เบิกจ่ายชั่วโมงละไม่เกิน 200 บาท ค่าวัสดุ ผู้เรียนตั้งแต่ 11 คนขึ้นไป หลักสูตร 31 ชั่วโมงขึ้นไป จ่ายเป็นค่าวัสดุไม่เกิน 5,000 บาท และหากรายวิชาชีพใดมีความจำเป็นต้องใช้ค่าวัสดุเกินกว่าที่กำหนด ให้ขอความเห็นชอบต่อผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด/กทม. โดยผ่านคณะกรรมการที่ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด/กทม. แต่งตั้งเพื่อพิจารณาตามความเหมาะสมและสภาพจริงภายในวงเงินงบประมาณและเป้าหมายที่ได้รับจัดสรร เอกสารที่เกี่ยวข้อง หนังสือราชการ การขออนุมัติเบิกจ่ายงบประมาณ บันทึกข้อความขออนุมัติเบิกเงินงบประมาณ สรุปงบหน้าการเบิกเงิน ใบสำคัญรับเงิน และแบบคำขอรับเงินผ่านธนาคาร แบบ กศ.ตน.17, 18, 19, 20, 21

8) การนิเทศ/ติดตามผล

8.1) การนิเทศ ติดตามผลระหว่างการจัดกระบวนการเรียนรู้

8.2) นิเทศ ติดตามผลการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สถานศึกษามีหน้าที่ ติดตามผลการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร หลังการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายใน 1 เดือน ตามแบบติดตามผู้เรียนหลังจบหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง แบบ กศ.ตน.22

ภาพประกอบ 2 แผนผังขั้นตอนการดำเนินการจัดการศึกษาต่อเนื่องรูปแบบชั้นเรียนวิชาชีพ
ที่มา (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2555)

3.3 การจัดการศึกษาต่อเนื่อง รูปแบบการฝึกอบรมประชาชน

การจัดการศึกษาต่อเนื่อง รูปแบบการฝึกอบรมประชาชน เป็นกระบวนการที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ มีทักษะและเจตคติในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังนั้นการจัดกิจกรรมฝึกอบรมประชาชนจึงเป็นหนึ่งในจัดการศึกษาต่อเนื่องที่สถานศึกษาดำเนินการให้กับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประชาชนทั่วไป โดยมีรูปแบบการจัดฝึกอบรมประชาชน ซึ่งดำเนินการได้ 2 ภารกิจ คือ ดำเนินการตามแผนงาน/โครงการของสถานศึกษา และดำเนินการตามนโยบายหรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานภาครัฐที่เป็นเรื่องเร่งด่วน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง รูปแบบการฝึกอบรมประชาชน ทั้ง 2 ภารกิจ ดังนี้

1) การสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนและกลุ่มเป้าหมาย โดยสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การจัดเวทีประชาคม การใช้ข้อมูลสารสนเทศในแผนจุลภาค (Micro Planning) แผนชุมชนข้อมูล จปฐ. การขับเคลื่อนนโยบายจุดเน้น ยุทธศาสตร์และความจำเป็นเร่งด่วนโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์พร้อมจัดลำดับความต้องการ และความจำเป็น

2) จัดหาหรือจัดทำหลักสูตร และจัดหาวิทยากรพร้อมออกแบบกิจกรรมการฝึกอบรม การจัดหาหรือจัดทำหลักสูตร ดำเนินการได้ 2 วิธี คือ จัดหาหลักสูตรที่มีอยู่แล้ว ทั้งนี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา และเสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่ออนุมัติใช้หลักสูตร หรือกรณีที่ไม่มีหลักสูตรอยู่เดิมให้สถานศึกษา จัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ทั้งนี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและเสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่ออนุมัติใช้หลักสูตร ซึ่งต้องใช้แบบฟอร์มเขียนหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง แบบ กศ.ตน.15 จัดหาวิทยากรให้ตรงตามความต้องการของหลักสูตร โดยวิทยากรต้องเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิหรือเกียรติบัตรรับรองหรือหลักฐานอื่น ๆ ที่แสดงว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ ในสาขาวิชาหรือหลักสูตรนั้น หรือเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ในสาขาวิชาหรือหลักสูตรนั้น และเป็นผู้ที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน ทั้งนี้ โดยให้อำนาจการสถานศึกษาเป็นผู้ออกคำสั่ง ซึ่งใช้แบบฟอร์ม ใบสมัครวิทยากรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง แบบ กศ.ตน.2

ออกแบบกิจกรรมการฝึกอบรม ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร/โครงการให้สถานศึกษาออกแบบกิจกรรมโดยเปิดโอกาสให้วิทยากรและผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนร่วมซึ่งมีข้อควรพิจารณา ประกอบด้วยกิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรมต้องส่งเสริมให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร/โครงการ กิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสมกับ เพศ อายุ

อาชีพ พื้นฐานความรู้และทักษะของกลุ่มเป้าหมาย กิจกรรมที่ใช้ในการฝึกอบรมช่วยให้กลุ่มเป้าหมายรู้และเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น สามารถปฏิบัติได้ถูกต้องแม่นยำมากขึ้น เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเข้ารับการอบรม ในการออกแบบกิจกรรมการฝึกอบรมที่ชัดเจนตั้งแต่เริ่มต้นจะช่วยให้การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ได้เหมาะสมเพียงพอ และประมาณการค่าสมนาคุณค่าตอบแทนวิทยากรได้ถูกต้องแม่นยำได้โดยมีหลักเกณฑ์การจ่ายตามระเบียบกระทรวงการคลัง

3) เขียนโครงการเสนออนุมัติ สถานศึกษาเขียนโครงการ กำหนดรายละเอียดเสนอขออนุมัติตามแบบฟอร์มและขั้นตอนการจัดอบรมประชาชนพร้อมรายละเอียดการใช้งานงบประมาณ ให้คำนึงถึงความสอดคล้องกับหลักสูตร ระยะเวลา และผู้เข้าอบรมตามหลักสูตร มีเอกสารที่เกี่ยวข้องได้แก่แบบเขียนโครงการฝึกอบรม พร้อมกำหนดรายละเอียดการจัดอบรมในการเสนอโครงการฯ ประกอบการพิจารณาดำเนินการได้ ตามแบบ กศ.ตน.23 (1), (2)

4) เตรียมความพร้อมก่อนจัดกิจกรรมการฝึกอบรม การเตรียมความพร้อมก่อนจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้ดำเนินการดังนี้ บันทึกขออนุมัติดำเนินการจัดโครงการฝึกอบรมประชาชน คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานฝึกอบรมประชาชนหรือหนังสือเชิญวิทยากร เตรียมสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ ประสานกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมและยืมเงินเพื่อใช้จ่ายในการดำเนินงาน แบบ กศ.ตน.24, 25, 26

5) การจัดกิจกรรมการฝึกอบรม การดำเนินการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมตามโครงการให้เป็นไปตามกำหนดเวลาที่วางแผนและวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยใช้สื่ออุปกรณ์ให้เหมาะสมกับสถานที่และกลุ่มเป้าหมายซึ่งมีเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ บัญชีลงเวลาผู้เข้ารับการฝึกอบรม แบบ กศ.ตน.1, 6

6) การวัดผลและประเมินผล วิทยากรดำเนินการวัดและประเมินผล ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงการและใช้เครื่องมือที่เหมาะสม เช่น แบบทดสอบหรือแบบสังเกต เกณฑ์การให้คะแนน ชิ้นงาน ทักษะ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอาชีพนั้น ๆ สถานศึกษาแต่งตั้งคณะทำงาน กำกับ ติดตามแบบประเมินความพึงพอใจ แบบ กศ.ตน.10

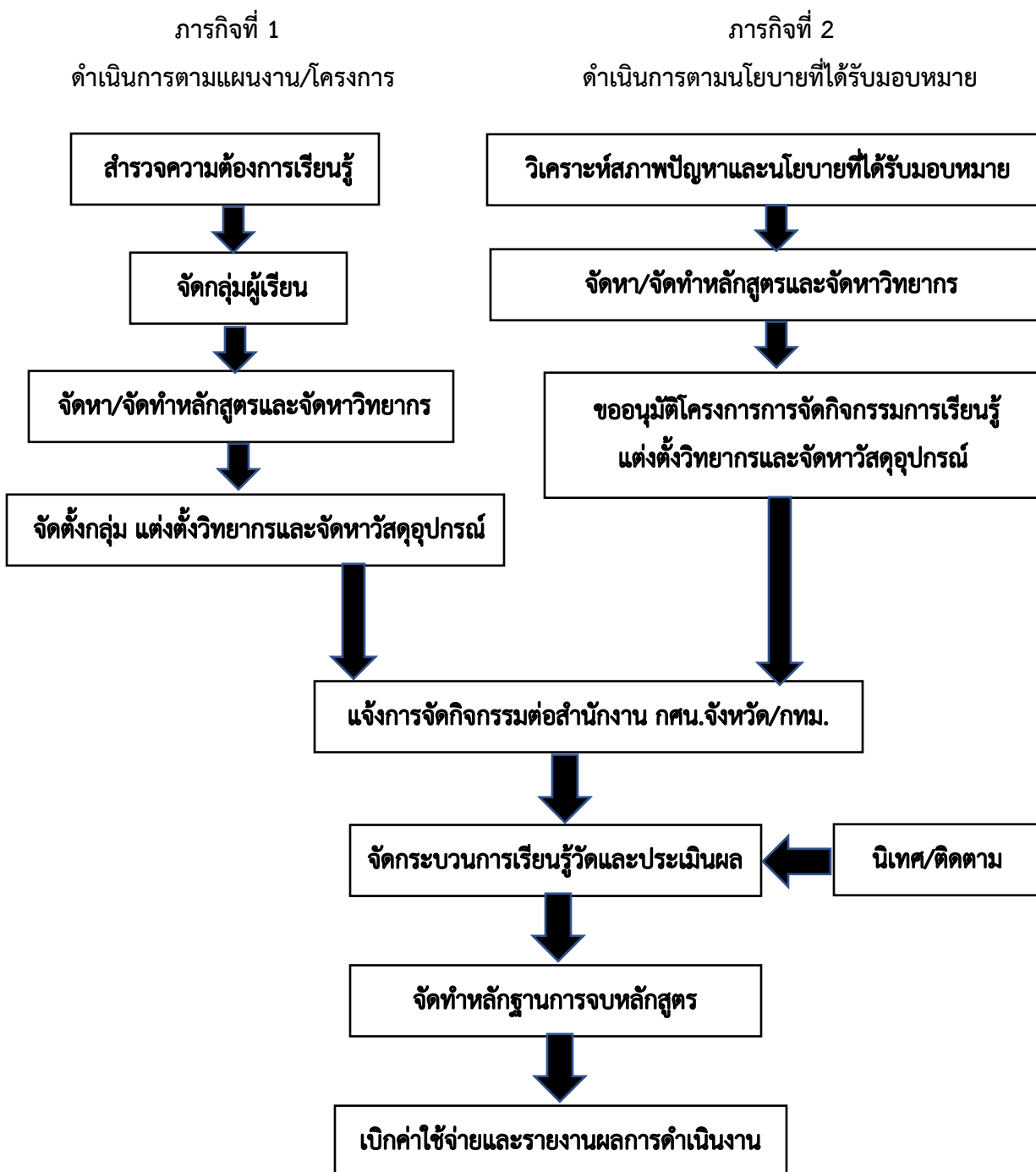
7) การจบหลักสูตรและออกหลักฐานการจบหลักสูตรแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม คณะทำงานดำเนินการ รวบรวมหลักฐานการเข้าอบรม การวัดและประเมินผล ผู้ที่ผ่านเกณฑ์เป็นผู้จบหลักสูตรตามกำหนด และเสนอเจ้าหน้าที่ทะเบียนออกหลักฐานการจบหลักสูตรตามแบบที่เกี่ยวข้องได้แก่ แบบวุฒิบัตรผู้ผ่านการฝึกอบรม แบบ กศ.ตน.11

8) การรายงานผลการดำเนินงาน รายงานผลการดำเนินงานแก่สถานศึกษาใช้แบบเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น แบบรายงานผลการจัดโครงการฝึกอบรมประชาชน (แบบสรุปโครงการตาม

ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นให้ครอบคลุมการตอบโจทย์ทั้งวัตถุประสงค์ เป้าหมายเชิงปริมาณและคุณภาพ พร้อมการต่อยอดต่าง ๆ เป็นต้น แบบ กศ.ตน.27

9) การเบิกค่าใช้จ่าย จัดทำหลักฐานเบิกค่าใช้จ่ายโดยเบิกจ่ายตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค 0406.4/06606 เรื่อง ขออนุมัติเบิกค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม ลงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2559 และหนังสือ สำนักงาน กศน. ด่วนที่สุด ที่ ศธ 0201.04/8021 เรื่อง หลักเกณฑ์การเบิกค่าใช้จ่าย การจัดกิจกรรมฝึกอบรมประชาชนของสถานศึกษา สำนักงาน กศน. พ.ศ.2561 ลงวันที่ 5 มิถุนายน 2561

10) ติดตามผลการจัดอบรมโครงการ การติดตามผลการจัดอบรมประชาชนในการนำ ความรู้ไปใช้ประโยชน์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการจัดกิจกรรมอบรมประชาชนโดยอาจใช้ แบบประเมินความพึงพอใจ แบบ กศ.ตน.10

ภาพประกอบ 3 แผนผังขั้นตอนการดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่องรูปแบบการฝึกอบรมประชาชน
ที่มา (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2555)

3.4 การจัดการศึกษาต่อเนื่อง รูปแบบการเรียนรู้รายบุคคล

การเรียนรู้รายบุคคล เป็นการเรียนรู้ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ที่ต้องการจะเรียนรู้ในเนื้อหาใดเนื้อหาหนึ่ง ซึ่งเป็นความสนใจเฉพาะตัว ตามหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาหรือเครือข่าย โดยผู้เรียนและวิทยากรร่วมกันวางแผน ออกแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคล สถานศึกษาสามารถจัดหรือประสาน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) ประชาสัมพันธ์/รับสมัคร สถานศึกษา ประชาสัมพันธ์ ถึงกลุ่มเป้าหมาย (หรือนำข้อมูลจากแผนจุลภาคของ กศน.ตำบล) ผู้ที่มีความสนใจด้านอาชีพที่เรียนรู้จนสามารถปฏิบัติได้ภายในเวลาที่เหมาะสมและตามข้อตกลงใน MOU แบบ กศ.ตน.14

2) ขออนุญาตจัดการเรียนรู้รายบุคคล ตามแบบ กศ.ตน.4

3) จัดหาสถานประกอบการ/แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญา สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการอย่างน้อย 3 คน จัดหาสถานประกอบการ/แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญา ให้ตรงตามความต้องการของผู้สนใจสำรวจความพร้อมของสถานประกอบการ/แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญา และดำเนินการตามขั้นตอนของทางราชการ

4) จัดทำคำสั่งแต่งตั้งสถานประกอบการ/แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญา โดยจัดทำประกาศสถานประกอบการ/แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญา ตามแบบ กศน.ตน.27 จัดทำ MOU กับเครือข่าย โดยผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอ/เขต และผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.ที่ตั้งอยู่ในเขตภูมิภาค ผู้เรียนและสถานประกอบการ/แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาโดยระบุบทบาทหน้าที่เป็น 3 ฝ่าย ประกอบด้วย สถานประกอบการ/แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญา มีหน้าที่จัดหาสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ วิทยากร ประเมินผลการเรียนรู้ สถานศึกษามีหน้าที่ จัดทำหลักสูตร ออกใบสำคัญ ตรวจสอบทดสอบคุณภาพ เบิกจ่ายงบประมาณให้แก่สถานประกอบการตามระเบียบ ผู้เรียนมีหน้าที่ปฏิบัติตามที่สถานศึกษาและสถานประกอบการ/แหล่งการเรียนรู้/ภูมิปัญญา กำหนด และเข้าศึกษาตามหลักสูตรและระยะเวลาที่กำหนด แบบ กศ.ตน.28

5) จัดทำหลักสูตร สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ/แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญา และผู้เรียน ร่วมกันจัดทำหลักสูตรและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติหลักสูตรและเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาเห็นชอบ แบบ กศ.ตน.15

6) จัดการเรียนรู้ สถานประกอบการ/แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญา ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรระยะเวลาและสถานที่ที่กำหนด โดยสถานศึกษามอบหมายให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเป็นผู้ประสานงานดูแลการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าเรียนตามวัน/เวลาที่กำหนดใน MOU และลงเวลาเรียน

ตามแบบบัญชีลงเวลาเรียนการจัดการศึกษาต่อเนื่อง แบบ กศ.ตน.5

7) การวัดผลและประเมินผล สถานประกอบการ/แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญา ดำเนินการวัดและประเมินผลโดยมีสถานศึกษามอบหมายให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ กำกับ ติดตามให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและใช้แบบที่เกี่ยวข้องคือแบบประเมินผลการจัดการศึกษาต่อเนื่อง แบบ กศ.ตน.7

8) การจบหลักสูตรและออกหลักฐานให้แก่ผู้เรียน สถานประกอบการ/แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญา รวบรวมหลักฐานการเข้าเรียน การวัดและประเมินผล ผู้ที่ผ่านเกณฑ์เป็นผู้จบหลักสูตรตามกำหนด และเสนอสถานศึกษาออกหลักฐานการจบหลักสูตรตามแบบ ผู้ผ่านหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง รูปแบบรายบุคคล แบบ กศ.ตน.11

9) การเบิกค่าใช้จ่าย สถานศึกษาปฏิบัติตาม ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การปรับปรุงค่าเหมาจ่ายในการบริหารจัดการเรียนการสอนนอกโรงเรียนหลักสูตรระยะสั้น พุทธศักราช 2551 ประกาศ ณ วันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2551 ได้แก่ ค่าใช้จ่ายรายหัวชั่วโมงละ 10 บาท หลักสูตรตั้งแต่ 30 – 100 ชั่วโมง เงื่อนไขการโอนเงินเมื่อจบหลักสูตรโอนให้เป็น 2 งวด คือ งวดที่ 1 เมื่อสถานประกอบการ/แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญา ดำเนินการจัดการเรียนการสอนไปแล้ว 50% ของหลักสูตร โอนให้ 50% งวดที่ 2 เมื่อสถานประกอบการ/แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญา ดำเนินการจัดการเรียนการสอนไปจบหลักสูตร โอนให้อีก 50% เอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ใบเสร็จรับเงินหรือใบสำคัญรับเงิน แบบคำขอรับเงินผ่านธนาคาร แบบ กศ.ตน.20, 21

10) การรายงานผลการดำเนินงาน จัดทำรายงานผลการดำเนินงานจัดการศึกษาต่อเนื่องรูปแบบการเรียนรู้รายบุคคลเชิงปริมาณ และคุณภาพ ในระบบ DMIS จัดทำรายงานผลการดำเนินงานในรูปแบบเอกสาร และจัดทำทะเบียนผู้เรียนรายบุคคล ทุกปีงบประมาณ

11) การติดตามการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ติดตามผลระหว่างการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา และหรือคณะกรรมการสถานศึกษา ดำเนินการนิเทศติดตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ของวิทยากรให้เป็นไปตามแผน การจัดการเรียนรู้ ตามประเด็นการนิเทศ ติดตาม และสรุปรายงานผล การนิเทศติดตามต่อผู้บริหารสถานศึกษา แบบ กศ.ตน.22 ติดตามผลหลังเสร็จสิ้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาดำเนินการนิเทศ ติดตามการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ของผู้จบหลักสูตรภายในระยะเวลา 1 เดือน และสรุปรายงานผลการนิเทศ ติดตาม เสนอผู้บริหารสถานศึกษา

12) แหล่งที่มาของหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ประกอบด้วย หลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเอง หลักสูตรกลางที่สำนักงาน กศน. จัดทำขึ้น หลักสูตรที่สถานศึกษาอื่นในสังกัดสำนักงาน กศน. จัดทำขึ้น หลักสูตรของสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นนอกสังกัด โดยได้รับอนุญาตจากสถานศึกษา/หน่วยงาน โดยมีกรอบหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่องดังนี้

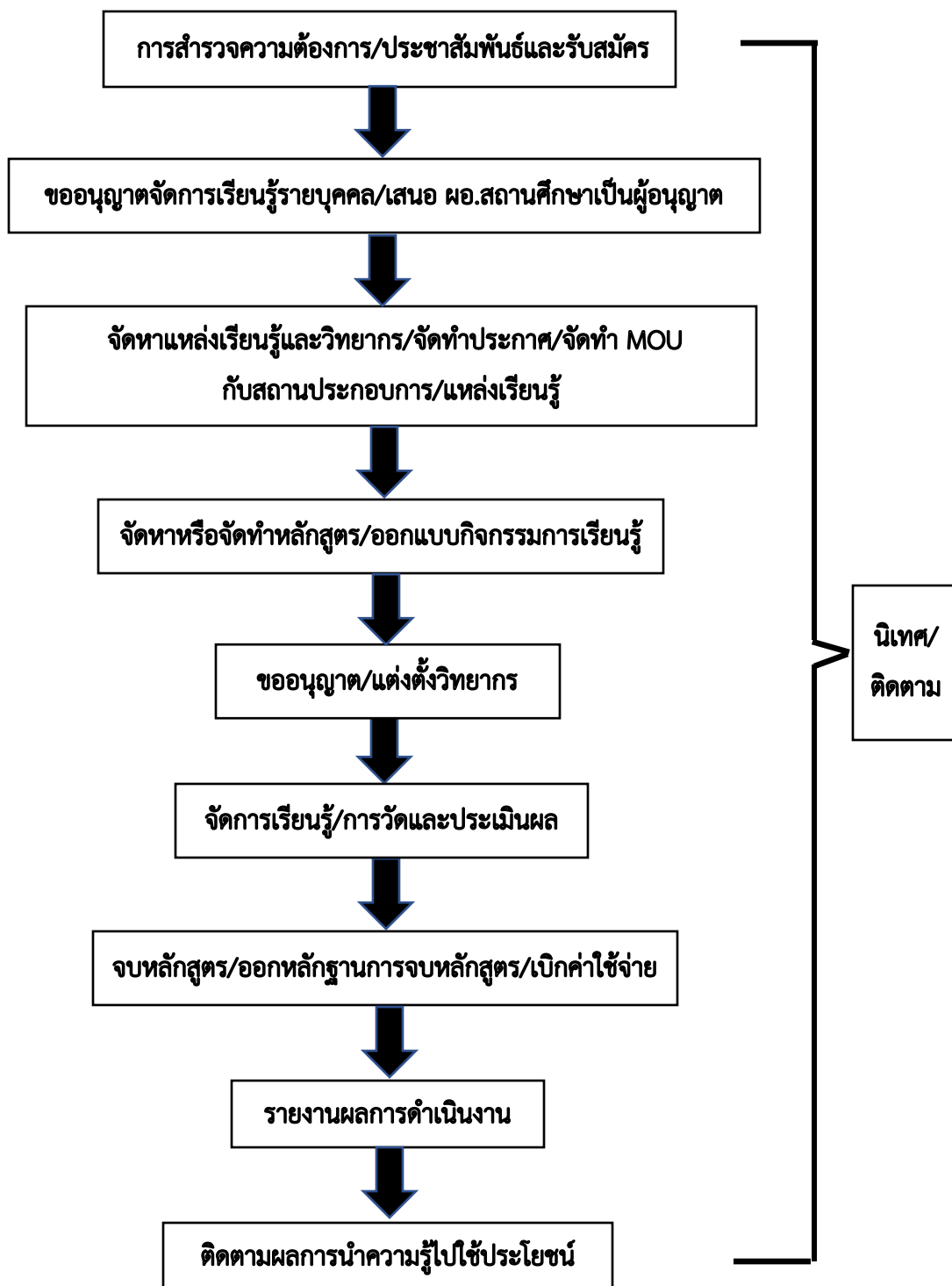
12.1) ด้านพัฒนาอาชีพเป็นการจัดการเรียนรู้จากวิทยากรหรือผู้รู้ที่ประกอบอาชีพ โดยการฝึกปฏิบัติ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้เจตคติ และมีทักษะในอาชีพตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ประกอบด้วย ทักษะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพื้นฐาน การคิดแก้ปัญหา การสื่อสาร และความปลอดภัยในการประกอบอาชีพ รวมทั้งการมีคุณลักษณะที่สำคัญ ในการประกอบอาชีพ เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความคิดเชิงบวก ความมุ่งมั่นในการทำงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การรักษาสีงแวดล้อมและการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน เป็นต้น

12.2) ด้านพัฒนาทักษะชีวิตเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนทุกช่วงวัย ให้มีความรู้ เจตคติ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน สามารถเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสมัยใหม่ในอนาคตโดยเน้นการฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิต 10 ประการ คือ ทักษะการตัดสินใจ หมายถึงความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่างรอบคอบ ทักษะการแก้ปัญหา หมายถึงความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตได้อย่างเป็นระบบไม่เกิดความเครียด ทักษะการคิดวิเคราะห์ หมายถึงความสามารถในการวิเคราะห์แยกแยะข้อมูลข่าวสารปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวได้ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ หมายถึงความสามารถในการใช้ความคิดอย่างสร้างสรรค์ช่วยในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา เพื่อค้นหาทางเลือกต่าง ๆ และผลที่จะเกิดขึ้นในแต่ละทางเลือก และสามารถนำประสบการณ์มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับวัย ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ หมายถึงความสามารถในการใช้คำพูดและท่าทางเพื่อแสดงออกถึงความคิดและความรู้สึกของตนเองอย่างถูกต้อง เหมาะสม เช่น การแสดงความคิดเห็น ความต้องการ ความชื่นชมการขอร้อง การเจรจาต่อรอง การดักเตือน การช่วยเหลือ การปฏิเสธ ฯลฯ ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ หมายถึงความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล และรักษาความสัมพันธ์นั้นไว้ได้ ทักษะการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึงการรู้จักและเข้าใจตนเอง เช่น รู้ข้อดี ข้อเสียของตนเองรู้ความต้องการและสิ่งที่ไม่ต้องการของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้รู้ตัวเองเวลาเผชิญกับความเครียดหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ทักษะความเห็นใจผู้อื่น หมายถึงมีความเข้าใจความเหมือนหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านความสามารถ เพศ วัย

ระดับการศึกษา ศาสนา ความเชื่อ สีมวิ อาชีพ ฯลฯ เข้าใจความรู้สึกและยอมรับบุคคลอื่นที่ต่างจากตนเอง
ทักษะการจัดการกับอารมณ์ต่าง ๆ หมายถึงการรับรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รู้ว่าอารมณ์มีผลต่อการ
แสดงพฤติกรรมอย่างไร รู้วิธีจัดการกับอารมณ์โกรธหรือโศกเศร้า ที่ส่งผลทางลบต่อร่างกายและจิตใจได้
อย่างเหมาะสม และทักษะการจัดการกับความเครียด หมายถึงการรับรู้ถึงสาเหตุของความเครียดรู้วิธีผ่อนคลาย
คลายความเครียดและแนวทางในการควบคุมระดับความเครียด

12.3) ด้านพัฒนาสังคมและชุมชน เป็นการจัดกระบวนการให้บุคคลรวมกลุ่มเพื่อ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาสังคมและชุมชนอย่างยั่งยืน ในด้าน
วัฒนธรรมประเพณี สิ่งแวดล้อม พลังงาน เป็นต้น รวมทั้งสร้างกระบวนการจิตสาธารณะโดยยึดหลัก
ปรัชญาคิดเป็น/ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิด

13) การนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรต้องได้รับการอนุมัติจากผู้บริหารสถานศึกษาและ
ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา

ภาพประกอบ 4 แผนผังขั้นตอนการดำเนินการจัดการศึกษาต่อเนื่องรูปแบบการเรียนรู้รายบุคคล
ที่มา (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2555)

4. การนิเทศ ติดตาม และการรายงานผล

4.1 การนิเทศ ติดตาม

การนิเทศติดตาม เป็นกระบวนการที่สำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือแนะนำ พัฒนา ปรับปรุงประสิทธิภาพตลอดจนการแก้ไขปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ให้สามารถดำเนินการได้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายอย่างมีคุณภาพและส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรจัดให้มีการนิเทศ ติดตามและรายงานผลอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

4.2 การรายงานผล

การรายงานผลเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิดและอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับผลการนิเทศและติดตามการจัดการศึกษาต่อเนื่องให้เกิดความเข้าใจโดยวิธีการรายงานด้วยวาจา การรายงานด้วยเอกสาร การรายงานด้วยสื่อเทคโนโลยีประกอบการนำเสนอผลการดำเนินงานที่มีความน่าเชื่อถือ

การจัดการศึกษาต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นต้องมีการนิเทศ ติดตามผลและรายงานผล ซึ่งเป็นการนิเทศภายใน โดยมีผู้ทำหน้าที่นิเทศ มี 3 ลักษณะ ดังนี้

- 1) การนิเทศติดตามผล และรายงานผลโดยสถานศึกษา
- 2) การนิเทศ ติดตามผล และรายงานผลโดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด/กทม.
- 3) การนิเทศ ติดตามผล และรายงานผลโดย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สำหรับการนิเทศติดตามผลและรายงานผล โดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด/กทม.ให้เป็นไปตามรูปแบบการนิเทศที่ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกำหนด

4.3 การนิเทศ ติดตามและการรายงานผล โดยสถานศึกษา

การนิเทศ ติดตามผล และการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อเนื่องโดยสถานศึกษา เป็นการใช้ทรัพยากรบุคคลในแต่ละหน่วยงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการสนับสนุนหลักการ การพัฒนาเพื่อการพัฒนาตนเองเนื่องจากบุคลากรผู้นิเทศภายในเป็นผู้ที่รู้ปัญหาจริงมากกว่าผู้นิเทศภายนอก ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว ทันท่วงที นอกจานี้ยังเป็นการเสริมขวัญกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงานที่ทำงานร่วมกันเป็นทีมของหน่วยงานอีกด้วย

ตาราง 2 รายละเอียดของการนิเทศ ติดตามและการรายงานผล โดยสถานศึกษา

ผู้ทำหน้าที่นิเทศ	ขั้นตอนการนิเทศ	เครื่องมือการนิเทศ
คณะกรรมการนิเทศภายใน สถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหาร สถานศึกษา/รองผู้บริหารสถานศึกษา (ถ้ามี)/ศึกษานิเทศก์/คณะกรรมการ สถานศึกษาและหรือบุคลากร สถานศึกษาผู้ที่ได้รับมอบหมาย มีหน้าที่นิเทศงานการศึกษาต่อเนื่อง โดยตรงเพื่อพัฒนาการดำเนินงาน รับรู้สภาพจริงในขณะดำเนินการสอน ตรวจเยี่ยมให้กำลังใจผู้สอนและ ผู้เรียน	แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ภายในสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่ 1. วางแผนการนิเทศร่วมกับ ผู้รับผิดชอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง 2. กำหนดแผนการนิเทศ 3. จัดเตรียมระเบียบแนวทาง ที่เกี่ยวข้อง/สื่อ/วัสดุ/อุปกรณ์/ เครื่องมือนิเทศ 4. นิเทศการจัดกิจกรรมตาม แผนที่กำหนด 5. สรุปผลการนิเทศ ณ สถานที่ นิเทศเพื่อแลกเปลี่ยนและ สะท้อนผลการจัดการศึกษา ต่อเนื่อง 6. รายงานผลการนิเทศ ติดตามผล	(แบบนิเทศ กศ.ตน.30) คำชี้แจงการใช้เครื่องมือ การนิเทศให้คณะกรรมการ นิเทศภายใน - สังเกตกระบวนการ จัดการเรียนรู้ - สอดถามผู้เรียน - ตรวจเอกสาร ในการจัดการต่อเนื่อง - บันทึกข้อมูลสภาพที่พบ พร้อมให้ข้อนิเทศ ข้อเสนอแนะเพื่อ การพัฒนาในแบบบันทึก การนิเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ส่งเสริมและมีภารกิจด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยมีการจัดให้เป็นรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อีกทั้งการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ซึ่งกล่าวถึงความรู้เกี่ยวกับอาชีพในชุดการศึกษา ช่องทางการประกอบอาชีพ (อข11001) ดังนี้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2560)

1. ความสำคัญและความจำเป็นของการประกอบอาชีพ

อาชีพ หมายถึง การประกอบอาชีพที่มีรายได้ตอบแทนโดยใช้แรงงาน ความรู้ ทักษะ อุปกรณ์ เครื่องมือสถานที่ วิธีการ ต้องเป็นอาชีพสุจริตและไม่มีผลเสียต่อชุมชนสังคมและประเทศชาติ มนุษย์เราจำเป็นต้องมีปัจจัยต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีวิต เช่น มีที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคต่าง ๆ ซึ่ง 4 อย่างนี้จะเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตทั่วไป แต่บางคนก็อาจมีความจำเป็นอื่น ๆ เช่น รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ ขึ้นอยู่กับความจำเป็นในการประกอบอาชีพ หรือมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน การมีปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ขึ้นอยู่กับฐานะทางการเงิน ซึ่งก็คือความสามารถในการหารายได้ของแต่ละบุคคล (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2560)

2. อาชีพในชุมชน

การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ โดยเฉพาะการประกอบอาชีพของคนในหมู่บ้าน ได้แก่ การเกิดอาชีพใหม่ หรือการอนุรักษ์อาชีพเดิมให้อยู่ในท้องถิ่น ดังนี้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2560)

1. การสร้างอาชีพจากช่องว่างระหว่างอาชีพ โดยอาศัยช่องว่างระหว่างอาชีพ 2 อาชีพ เช่น อาชีพขายลำไยไม่ไผ่ โดยซื้อจากแหล่งปลูกไปขายให้แหล่งทำเครื่องจักสาน
2. การสร้างอาชีพจากผลของการประกอบอาชีพ โดยอาศัยผลพลอยได้ซึ่งมาจากอาชีพเดิม เช่น ทำภาชนะใส่ของจากทางมะพร้าว จากต้นมะพร้าวที่ปลูกเป็นอาชีพอยู่แล้ว
3. การสร้างอาชีพจากทรัพยากรท้องถิ่น เป็นการสร้างอาชีพใหม่ โดยการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ เช่น ทำอิฐจากดินเหนียวที่มีอยู่ในท้องถิ่น

4. การสร้างอาชีพจากความต้องการของตลาด ซึ่งเป็นการสร้างอาชีพใหม่ ๆ โดยข้อมูลทางการตลาดเช่น เลี้ยงกบเพราะตลาดมีความต้องการมาก หรือปลูกผักปลอดสารพิษ

5. การสร้างอาชีพที่ขาดแคลนในท้องถิ่น เป็นการสร้างอาชีพใหม่ โดยอาศัยข้อมูลท้องถิ่น เช่น อาชีพรับซ่อมมอเตอร์ไซด์เกิดขึ้นเพราะช่างในหมู่บ้านขาดแคลน

6. ประกอบอาชีพตามบรรพบุรุษ

7. ประกอบอาชีพตามสภาพภูมิประเทศ ซึ่งประเทศไทยประกอบด้วยสภาพพื้นที่ที่เป็นภูเขา ที่ราบลุ่ม ที่ดอน ดังนั้นการประกอบอาชีพขึ้นอยู่กับสภาพและพื้นที่ด้วย

8. ประกอบอาชีพตามนโยบายของรัฐหรือผู้ประกอบการ ซึ่งในพื้นที่ไม่เคยทำมาก่อน เช่น นำยางพาราไปปลูกทางภาคอีสาน

3. ช่องทางเข้าสู่อาชีพ

ความจำเป็นในการมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ การมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพเป็นการศึกษากระบวนการผลิต กระบวนการตลาดและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และนำมาพิจารณาว่าอาชีพนั้นจะสามารถยึดมาเป็นอาชีพตนเองได้หรือไม่ ดังนั้นการมองเห็นช่องทางการประกอบอาชีพเท่ากับการมีวิสัยทัศน์กว้างไกลจะทำให้สามารถลดความเสี่ยงในการประกอบอาชีพในอนาคตได้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2560)

การจัดการผลิต เป็นการเตรียมความพร้อมในการผลิตสินค้าหรือการบริการ โดยการวางแผน เพื่อเตรียมความพร้อมในกิจกรรมการผลิต เพื่อให้การผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ต้นทุนต่ำและรายได้สูง ได้สินค้าที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด การจัดการผลิต เน้นไปที่การทำแผนต่าง ๆ ซึ่งแผนที่จำเป็นต่อการผลิตสินค้า ได้แก่ แผนการเลือกผลิตสินค้า แผนการเลือกทำเลที่ตั้ง แผนการใช้แรงงาน วางแผนการใช้ทุน วางแผนการกำหนดจำนวนการผลิต ประเมินการผลตอบแทนที่ได้จากการผลิตสินค้า

การจัดการตลาด หมายถึง การวิเคราะห์ การวางแผน การปฏิบัติงานและการควบคุม การดำเนินงานการตลาดจากผู้ผลิตถึงผู้บริโภค โดยมีผลประโยชน์จากการเปลี่ยนกับกลุ่มผู้ซื้อ หน้าที่การตลาดเป็นกิจกรรมการตลาดที่ทำให้สินค้าหรือบริการเคลื่อนย้ายจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภค โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น

1. การแลกเปลี่ยนโดยการซื้อขาย
2. การกระจายสินค้าเกี่ยวข้องกับการขนส่งการเก็บรักษา
3. การอำนวยความสะดวกทางการตลาด เช่น ข้อมูลทางการตลาด ข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริโภค

4. การตัดสินใจเข้าสู่อาชีพตามปรัชญา “คิดเป็น”

ปรัชญา “คิดเป็น” เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีพื้นฐานชีวิตที่แตกต่างกัน มีวิธีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน มีความต้องการที่แตกต่างกัน แต่ทุกคนล้วนต้องการที่จะมีความสุขเหมือนกัน จึงต้องมีกระบวนการเพื่อให้เกิดความสุข คือ กระบวนการคิดเป็น โดยมีฐานข้อมูลด้านวิชาการ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และข้อมูลของตนเอง มาเป็นตัวการในการช่วยตัดสินใจ ดังนั้นการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพ จึงต้องอาศัยข้อมูลประกอบการตัดสินใจ 3 ด้าน คือ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2560)

1. ข้อมูลซึ่งเกี่ยวกับตนเอง คือ ข้อมูลของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพที่ตนมีอยู่ในขณะนั้น อาจแบ่งออกเป็น ดังนี้

1.1 ปัจจัยการผลิต เช่น เงินทุน ที่ดิน แรงงาน เครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุ

1.2 ความถนัดของแต่ละคน การที่จะประกอบอาชีพให้ได้ผลดีจะต้องพิจารณาถึงความถนัดของตนเองด้วยเสมอ

1.3 ความรักและความจริงใจ มักจะเป็นแรงผลักดันทำให้เกิดความมานะอดทน

2. ข้อมูลซึ่งเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคม คือ ข้อมูลต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวเราหรือที่จะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องที่จะส่งผลดี ต่อการประกอบอาชีพของตน เช่น ท่าเล ตลาด ส่วนแบ่งของตลาด ทรัพยากรที่เอื้อในท้องถิ่น แหล่งความรู้ตลอดจนผลที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชน หากเลือกอาชีพนั้น ๆ

3. ความรู้ทางวิชาการ เป็นความรู้ทางวิทยาศาสตร์หรือความรู้วิชาการในเรื่องที่ตรงกับการที่เราจะต้องตัดสินใจ

5. ความพร้อมในการเข้าสู่อาชีพ

เมื่อตัดสินใจว่าจะประกอบอาชีพใดแล้ว เพื่อให้เกิดความมั่นใจและความเชื่อมั่นว่าอาชีพที่เลือกนั้นจะสามารถดำเนินการได้ตลอดรอดฝั่ง จำเป็นต้องวิเคราะห์อย่างละเอียดถี่ถ้วน รอบคอบ ควรตรวจสอบในด้านต่าง ๆ ที่มีส่วนทำให้ธุรกิจล้มเหลว ได้แก่ ครอบครัว สังคม ชุมชน ตลาดความพร้อมของปัจจัยการผลิต ความยากง่ายในการดำเนินงาน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2560)

1. ครอบครัว ซึ่งมีส่วนสำคัญที่จะผลักดันให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพต้องมีความคิดเห็นตรงกันมีการร่วมคิดร่วมทำ

2. สังคม ชุมชน หมายถึง สถานที่ประกอบอาชีพ สังคม ชุมชน ยอมรับหรือไม่ ควรเป็นอาชีพที่ไม่ส่งผลเสียแก่ชุมชน

3. ตลาด หมายถึง สถานที่เตรียมรองรับสินค้าซึ่งได้จัดเตรียมไว้จะใช้กลยุทธ์ทางการตลาดอย่างไร จูงใจลูกค้า

4. ความพร้อมของปัจจัยการผลิต เช่น เงินทุน แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ วัตถุดิบ

5. ความยากง่ายในการดำเนินงาน ควรเตรียมศึกษาข้อมูลไว้ล่วงหน้าเพื่อเตรียมความพร้อม

6. การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ

เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพของบุคคลแต่ละกลุ่มบุคคล ซึ่งมีจุดหมายในชีวิตที่ต่างกัน เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคลและชุมชนสอดคล้องกับวิถีชีวิต โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพ สร้างเครือข่าย มีระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ มี 4 ประเภท คือ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2560)

1. การฝึกทักษะอาชีพ โดยจัดการศึกษาอาชีพด้านอาชีพหลักสู่ตระยะสั้น เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน ให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

2. การเข้าสู่อาชีพ เป็นการพัฒนากลุ่มเป้าหมายให้สามารถคิด วิเคราะห์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาตนเองเพื่อเข้าสู่อาชีพ

3. กลุ่มพัฒนาอาชีพ เป็นการส่งเสริมความรู้และประสบการณ์แก่กลุ่มที่มีอาชีพประเภทเดียวกันให้สามารถพัฒนาปริมาณและคุณภาพผลผลิตเข้าสู่การจำหน่ายมีรายได้ยิ่งขึ้น เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยกระบวนการกลุ่ม

4. การพัฒนาด้วยเทคโนโลยี เป็นการให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่ต้องการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาอาชีพและศักยภาพแก่ตนเองและกลุ่ม

การจัดการศึกษาอาชีพทั้ง 4 ประเภท เป็นกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องทั้งการเรียนรู้และการประกอบอาชีพ มิได้แยกจากกันโดยเด็ดขาด เช่น เมื่อเรียนพัฒนาอาชีพ อาจต้องการความรู้ ทักษะบางอย่างที่มีเพื่อนำไปเสริมให้อาชีพที่ดำเนินการอย่างมีการพัฒนามากขึ้น

7. หลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

จากนโยบายและยุทธศาสตร์ ประจำปี พ.ศ. 2555 ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีนโยบายเน้นในเรื่องของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ มีรายได้และมีงานทำ โดยมีเป้าหมายในการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในทุก ๆ ด้านในระยะเวลา 2 ปี เพื่อให้สามารถก้าวสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดให้หน่วยงานและสถานศึกษาแต่ละแห่ง ศึกษาศักยภาพของตนเองในแต่ละพื้นที่ ได้แก่ ศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติ ศักยภาพด้านภูมิอากาศ ศักยภาพด้านภูมิประเทศ ศักยภาพด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณีและศักยภาพด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อจัดการศึกษาในระดับพื้นที่ (Area Based) และพัฒนา 5 กลุ่มอาชีพใหม่ คือ หลักสูตรกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและบริการ ความคิดสร้างสรรค์และอาชีพเฉพาะทาง ให้สอดคล้องมีศักยภาพ และสามารถแข่งขันได้ใน 5 ภูมิภาคของโลก ประกอบด้วย ทวีปเอเชีย ทวีปยุโรป ทวีปอเมริกา ทวีปออสเตรเลีย และทวีปแอฟริกา ซึ่งนโยบายดังกล่าวต้องการให้เกิดการบูรณาการในการจัดการศึกษาทุกระดับตามศักยภาพของแต่ละพื้นที่ โดยให้องค์กรและหน่วยงานทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ (จังหวัด) ทั้งภาคการศึกษา ภาคธุรกิจ ผู้ประกอบการรายใหญ่ รายย่อย ร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปพร้อม ๆ กัน เน้นให้การศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาคน พัฒนางานและสร้างอาชีพเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2555)

ดังนั้นเพื่อตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) ได้ปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยจัดให้มีศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน และใช้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นฐานการจัดกิจกรรมให้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่บริการ จัดทำเวทีประชาคมในระดับจังหวัด ซึ่งเพื่อกำหนดกรอบอาชีพของจังหวัด และจัดทำเวทีประชาคมในระดับอำเภอ โดยการวิเคราะห์ศักยภาพหลัก 5 ด้าน นำข้อมูลความต้องการด้านอาชีพของ ทุกตำบลและภูมิปัญญาท้องถิ่น มาพิจารณาร่วมกับกรอบหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำของจังหวัด ซึ่งเพื่อกำหนดเป็นกรอบหลักสูตรอาชีพของอำเภอ

การพัฒนาหลักสูตรต้องสอดคล้องกับกลุ่มอาชีพใหม่ 5 กลุ่ม คือ หลักสูตรกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและบริการ ความคิดสร้างสรรค์ และอาชีพเฉพาะทาง โดยการพัฒนาเนื้อหาสาระที่มีองค์ความรู้ครบวงจร ประกอบด้วย โครงสร้างของหลักสูตร 4 ตอน คือ ช่องทางการประกอบอาชีพ ทักษะการประกอบอาชีพ การบริหารจัดการ และการจัดทำโครงการประกอบอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะและมีความมั่นใจในการประกอบอาชีพ

การจัดกระบวนการเรียนการสอน เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ในส่วนของการฝึกปฏิบัติ เน้นการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในด้านอาชีพ รวมทั้งการเรียนหรือศึกษาดูงานในสถานที่ ประกอบการจริง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและมองเห็นช่องทางการประกอบอาชีพอย่างครบ วงจร วิทยากรที่จัดการเรียนการสอนเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในอาชีพหรือเป็นผู้ที่ประกอบการใน อาชีพนั้น ๆ

การวัดและประเมินผล ผู้สำเร็จการศึกษา จะต้องมีความรู้พื้นฐานทางวิชาการตามวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร จะต้องมีทักษะความชำนาญทางด้านวิชาชีพ มีทักษะการทำงานรวมถึงทักษะของการเป็น ผู้ประกอบการเพื่อความสามารถในการสร้างงานและการสร้างอาชีพใหม่ โดยที่จะไม่ลืมทักษะชีวิตและ เรื่องของคุณธรรมจริยธรรมด้วย

ซึ่งในระยะแรก สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพการมีงานทำจำนวน 35 หลักสูตรใน 5 กลุ่มอาชีพ เช่น 1) กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ หลักสูตรการทำปุ๋ยชีวภาพ หลักสูตรการปลูกผักเกษตรอินทรีย์ ธรรมชาติ 2) กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรม ได้แก่ หลักสูตรการทำเฟอร์นิเจอร์ ชูครบจากจากยางรถยนต์ หลักสูตรการทำอัฐปลือกประสาน 3) กลุ่มอาชีพพาณิชยกรรมและการบริการ ได้แก่หลักสูตรธุรกิจกาแฟ โบราณ หลักสูตรธุรกิจขนมไทย 4) กลุ่มอาชีพความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ หลักสูตรศิลปะประดิษฐ์จาก กระป๋อง หลักสูตรภาชนะสวยด้วยการพับ และ 5) กลุ่มอาชีพเฉพาะทาง ได้แก่ หลักสูตรการติดตั้ง ระบบไฟฟ้าภายในอาคาร หลักสูตรการซ่อมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

แนวทางการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เป็นโครงการที่ดำเนินการจัดการเรียนรู้อาชีพให้แก่ประชาชนที่ว่างงานหรือประชาชนที่มีอาชีพอยู่แล้วและต้องการต่อยอดอาชีพเดิม ให้มีอาชีพมีงานทำและมีรายได้ เกิดขึ้นตามแผนยุทธศาสตร์และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเมื่อปี พ.ศ. 2555 ได้จัดตั้งขึ้นโดย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย, 2555) ซึ่งทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนบรรลุตาม เป้าหมาย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงได้จัดทำแนวทาง การดำเนินงานให้หน่วยงานและสถานศึกษา ใช้เป็นแนวปฏิบัติดังนี้

1. การจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

1.1 การจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนระดับจังหวัด เพื่อเป็นศูนย์กลางการจัดแสดงผลงาน/สาธิต การประกอบอาชีพ และจำหน่ายผลผลิตของผู้เรียนที่ผ่านการสอน/ฝึกอบรมในหลักสูตรอาชีพเพื่อการทำงานทำของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอทุกแห่งภายในจังหวัดนั้น ซึ่งต้องเตรียมสถานที่และผู้รับผิดชอบกิจกรรม ต่าง ๆ ที่จัดขึ้น

1.2 การจัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนระดับอำเภอ ซึ่งศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนอำเภอเป็นศูนย์กลางการจัดแสดงผลงาน/สาธิตการฝึกประกอบอาชีพ และจำหน่ายผลผลิตของผู้เรียนภายในอำเภอ เป็นสถานที่ฝึกทักษะอาชีพเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพมีงานทำและมีรายได้ ซึ่งศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนอำเภอมีความพร้อมทางด้านสถานที่ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ และบุคลากรเพื่อขับเคลื่อนโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง

2. แนวปฏิบัติในการดำเนินงานของสถานศึกษา

2.1 จัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติงาน สถานศึกษาต้องศึกษา รวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำแผนพัฒนาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น จัดเวทีชาวบ้านและเสนอแผนพัฒนาเพื่อขออนุมัติหลักการจาก สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด เมื่อได้รับอนุมัติงบประมาณสนับสนุน สถานศึกษาจัดทำโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ส่งให้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม เพื่ออนุมัติให้ดำเนินการตามแผน

2.2 การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย โดยสถานศึกษาเป็นผู้ที่กำหนดคุณสมบัติผู้ที่เข้ารับการอบรมและแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือก

2.3 หลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาต้องมีหลักสูตรการศึกษาการจัดการศึกษาเพื่อการทำงานทำให้ครบตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยเป็นหลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเอง หลักสูตรกลางที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจัดทำขึ้น หลักสูตรสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสร้างขึ้น หรือหลักสูตรของสถานศึกษาอื่น ๆ ที่ไม่สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยหรือหน่วยงานอื่น

2.4 การคัดเลือกวิทยากร สถานศึกษากำหนดคุณสมบัติของวิทยากร จากภูมิปัญญาท้องถิ่น/ผู้มีความเชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพนั้น มีวุฒิบัตร/เกียรติบัตรรับรองคุณสมบัติมีความรู้ความสามารถ และสถานศึกษาดำเนินการแต่งตั้งวิทยากร

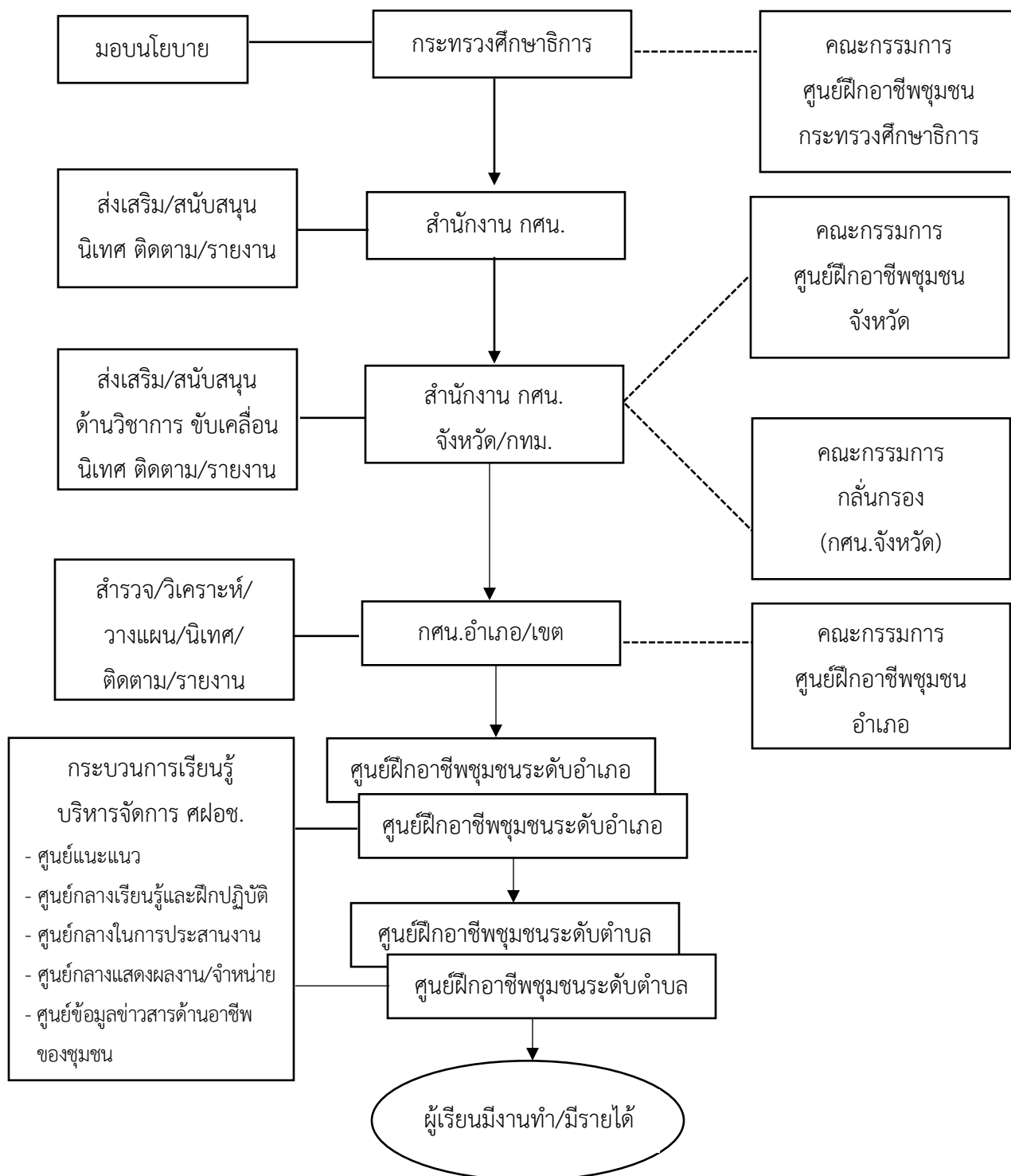
2.5 การจัดกระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษาเสนอแผนการจัดการเรียนรู้/ฝึกอบรมให้ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด พิจารณาให้ความเห็นชอบ สถานศึกษาดำเนินการจัดสอน/ฝึกอบรมอาชีพตามหลักสูตรตามแผนที่กำหนด ประเมินผลก่อนและหลังการเรียนรู้ฝึกอบรม

2.6 การออกหลักฐาน สถานศึกษาจัดทำทะเบียนทางการศึกษา ตามระเบียบการจัดการศึกษาต่อเนื่อง พร้อมออกวุฒิบัตรให้แก่ผู้จบหลักสูตร

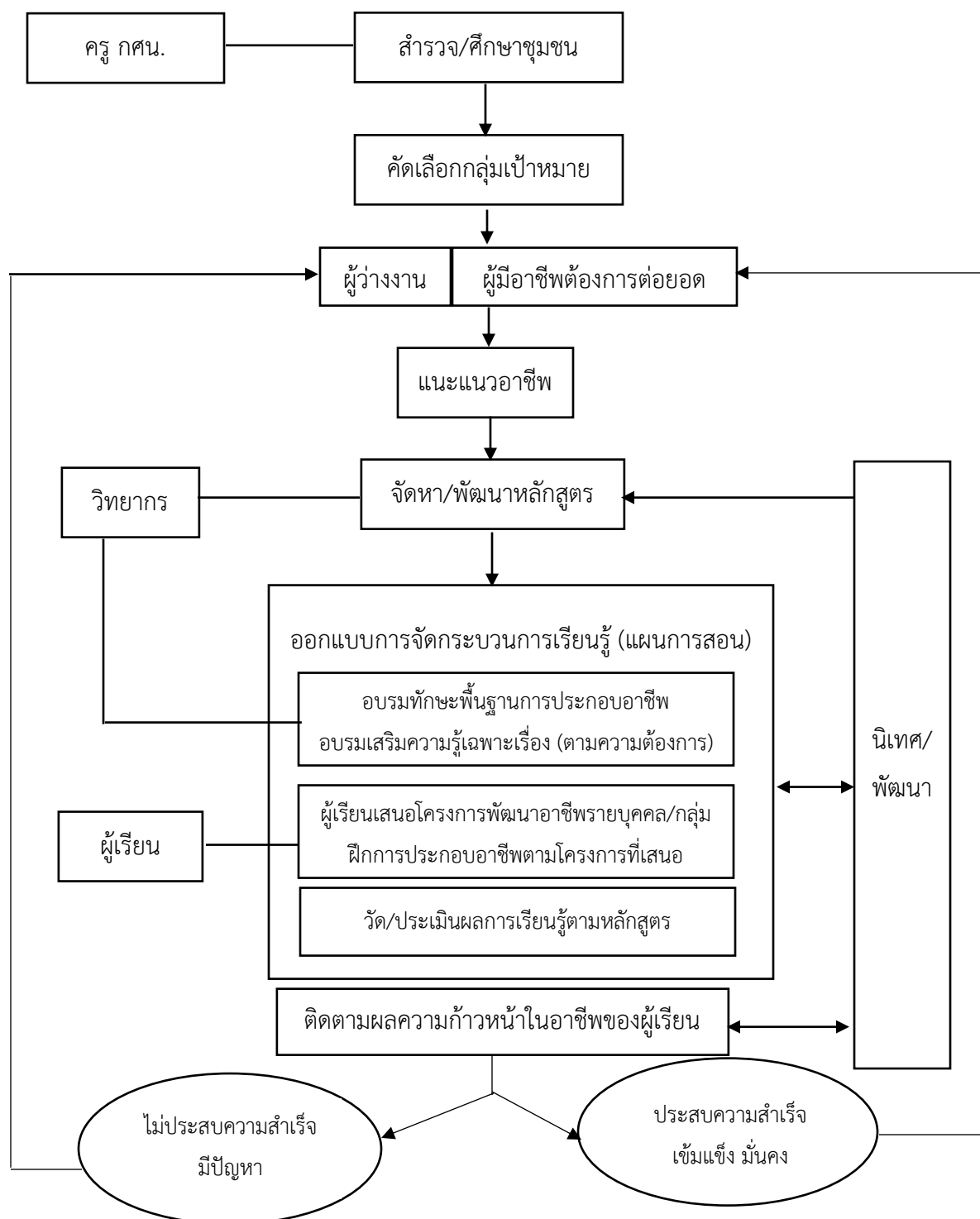
2.7 การรายงานผล ต้องมีการรายงานการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนในทุก ระดับ ตั้งแต่วิทยากรรายงานผลการจัดการเรียนรู้/ฝึกอบรมตามหลักสูตรตามแผนการจัดการอบรมตามแบบประเมินและรายงานผลการจบหลักสูตร ผลการดำเนินงานโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานรายงานผลผู้ผ่านการเรียน/การฝึกอบรมจนจบหลักสูตรให้แก่สถานศึกษา สถานศึกษา รายงานผลการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนให้แก่ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดตามระยะเวลาที่กำหนด และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดรายงานผลการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนให้แก่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทราบเป็นรายไตรมาส

2.8 ผู้รับผิดชอบโครงการ สถานศึกษาจัดให้มีผู้รับผิดชอบโครงการอย่างชัดเจน โดย แต่งตั้งจากข้าราชการครู ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน หรือครู กศน. ตำบล

2.9 การนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนดำเนินการทั้งใน 3 ระดับ 1) ระดับสถานศึกษาดำเนินการติดกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และรายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ทราบเป็นรายไตรมาส 2) ระดับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ดำเนินการติดกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนของอำเภอให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และรายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยทราบเป็นรายไตรมาส 3) ระดับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดำเนินการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินการปฏิบัติงานตามโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนของหน่วยงานในสังกัดให้เป็นไปตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และรายงานผลการดำเนินงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการทราบ

ภาพประกอบ 5 โครงสร้างการบริหารการจัดการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน
 ที่มา (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2555)

ภาพประกอบ 6 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน
ที่มา (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2555)

การปรับปรุงหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพ กศน. ตามแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานของสำนักงาน กศน. (นโยบาย กศน. WOW)

การปรับปรุงหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพ กศน. ตามแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานของสำนักงาน กศน. (นโยบาย กศน. WOW) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2563)

1. หลักการและเหตุผล

ตามนโยบายปฏิรูปการศึกษา ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ข้อ 4 การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย (2) การสร้างเส้นทางอาชีพ สภาพแวดล้อมการทำงาน และระบบสนับสนุนที่เหมาะสมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษผ่านกลไกต่าง ๆ กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงาน กศน. เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีบทบาทในการจัดการศึกษานอกระบบที่มีรูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรระยะสั้น มีวิธีการจัดและระยะเวลาเรียนหรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่น หลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือกลุ่มเป้าหมายนั้น เพื่อสนองนโยบายการจัดการศึกษาด้านอาชีพให้สอดคล้องกับอุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve) สำนักงาน กศน. ได้นำหลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำมาปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาให้มีความทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงของปัจจุบัน โดยกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานในการจัดการศึกษาหลักสูตรอาชีพ ให้สถานศึกษานำไปจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนหรือกลุ่มเป้าหมายประชาชนที่อบรมจนจบหลักสูตรอาชีพ สามารถมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะไปประกอบอาชีพ หรือทำงาน เพื่อสร้างรายได้สำหรับตัวเองและครอบครัวให้มีความมั่นคงต่อไป

2. เป้าหมาย ตัวชี้วัด

2.1 เชิงปริมาณ

1. มีหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพ กศน. ครอบคลุมพื้นที่ 77 จังหวัด
2. มีผู้เรียนหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพ กศน. ครอบคลุมพื้นที่ 77 จังหวัด
3. มีคู่มือ/แนวทางการจัดการศึกษาอาชีพ กศน. จำนวน 1 ชุด

2.2. เชิงคุณภาพ

1. หลักสูตรการศึกษาอาชีพ กศน. ได้รับการปรับปรุง /พัฒนาให้สอดคล้องกับอุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve)
2. ได้หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือกลุ่มเป้าหมาย
3. บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจหลักสูตรอาชีพ และสามารถนำไปใช้ในการอบรมให้กับผู้เรียนหรือกลุ่มเป้าหมายได้
4. ผู้เรียนหรือประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจ หลักสูตรอาชีพ
5. ผู้เรียนหรือประชาชนกลุ่มเป้าหมายนำความรู้ที่ได้จากการอบรมจากหลักสูตรอาชีพ เพื่อการมีงานทำไปประกอบอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้น และเข้ารับการฝึกทักษะอาชีพในระดับที่สูงขึ้น

3. แนวทางการขับเคลื่อนระดับหน่วยงาน/สถานศึกษา

3.1 การดำเนินงานระยะที่ 1 การทบทวนผลการดำเนินงาน และการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพ กศน.

- 1) การศึกษาข้อมูลผลการดำเนินงาน และปัญหา อุปสรรคจากการดำเนินงานที่ผ่านมา และความต้องการของสถานศึกษา
- 2) กำหนดประเด็น / กรอบ เพื่อการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพ กศน. โดยวิเคราะห์เชื่อมโยงกันระหว่างหลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำ และหลักสูตร OTOP Mini MBA กับข้อมูลจากผลการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินงานที่ผ่านมา และความต้องการของสถานศึกษา
- 3) ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพ กศน. ซึ่งต้องพัฒนาให้เป็นไปตามกรอบโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้ ความเป็นมา หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมาย กลุ่มเป้าหมาย โครงสร้างหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การจบหลักสูตร เอกสารหลักฐานการศึกษา การเทียบโอน

ทั้งนี้ สถานศึกษาสามารถพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพ กศน. เป็นของตนเองได้ นอกเหนือจากที่สำนักงาน กศน. กำหนด เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพบริบทและความต้องการของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น

- 4) จัดทำ/พัฒนาเป็นคลังหลักสูตรการศึกษาอาชีพ กศน.
  - 5) ดำเนินการจัดทำ/พัฒนาคู่มือการจัดการศึกษาต่อเนื่อง พร้อมทั้งขออนุมัติใช้คู่มือ
- 3.2 การดำเนินงานระยะที่ 2 การนำหลักสูตรการศึกษาอาชีพ กศน. ไปใช้ในสถานศึกษา

1) กำหนดแนวทางการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้แก่ผู้บริหาร ครู ครูผู้สอน บุคลากร วิทยากร และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีศักยภาพในการนำหลักสูตรไปใช้ในพื้นที่ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- รายละเอียดหลักสูตร
- วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้
- การใช้สื่อ/อุปกรณ์เพื่อการจัดการเรียนรู้
- การวัดและการประเมินผล
- การจัดทำรายงานผลการประเมินผู้เรียน

2) ดำเนินการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อการจัดกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจ เช่น วิทยากร สื่อประกอบ เป็นต้น

3) ดำเนินการจัดกิจกรรมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้แก่ผู้บริหาร ครู ครูผู้สอน บุคลากร วิทยากร และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีศักยภาพในการนำหลักสูตรไปใช้ในพื้นที่

4) สถานศึกษาดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาอาชีพ กศน. โดยมีสถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาค สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด นิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของสถานศึกษา

5) สถานศึกษารายงานผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาอาชีพ กศน. ไปยังสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3.3 การดำเนินงานระยะที่ 3 การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

1) กำหนดแนวทาง / เครื่องมือ เพื่อใช้ในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล

2) ดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ทั้งระหว่างที่จัดกระบวนการเรียนรู้ และหลังการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรและการดำเนินงานต่อไป

3) รวบรวม วิเคราะห์ และสรุปผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อเสนอต่อ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4. เกณฑ์การประเมินและติดตาม

4.1. การประเมินผลและติดตามระหว่างการทำงาน โดย

4.1.1 การจัดทำเครื่องมือเพื่อใช้ในการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมภายใต้
โครงการ

4.1.2 การประชุมกลุ่มย่อย เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4.1.3 ประเมินผลจากรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

4.1.4 คณะทำงาน / กลุ่มงานที่รับผิดชอบดำเนินการรวบรวม วิเคราะห์ และสรุปผล
การติดตามการดำเนินงาน เสนอต่อสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4.2. การประเมินผลสิ้นสุดโครงการ/สิ้นสุดปีงบประมาณ

4.2.1 การจัดทำเครื่องมือประเมินผลการดำเนินงานโครงการ

4.2.2 การประชุมกลุ่มย่อย เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4.2.3 คณะทำงาน / กลุ่มงานที่รับผิดชอบดำเนินการรวบรวม วิเคราะห์ และสรุปผล
การดำเนินงาน เสนอต่อสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ตาราง 3 บทบาทหน้าที่การดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพ กศน. ตามแนวทาง
การขับเคลื่อนการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัย (นโยบาย กศน. WOW)

หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	- กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษาอาชีพ กศน. - พัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพ กศน. - เผยแพร่หลักสูตรการศึกษาอาชีพ กศน. - จัดทำคู่มือการจัดการศึกษาต่อเนื่อง - จัดกิจกรรมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้แก่ผู้บริหาร ครู ครูผู้สอน บุคลากร วิทยากร และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีศักยภาพในการนำหลักสูตรไปใช้ในพื้นที่ - กำกับ นิเทศ ติดตามการดำเนินงาน - รายงานผลการดำเนินงาน

ตาราง 3 บทบาทหน้าที่การดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีว กศน. ตามแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (นโยบาย กศน. WOW) (ต่อ)

หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่
สถาบันพัฒนาการศึกษา นอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยภาค	- พัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีว กศน. - ส่งเสริม สนับสนุน สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้แก่ผู้บริหาร ครู ครูผู้สอน บุคลากร วิทยากร และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีศักยภาพในการนำหลักสูตรไปใช้ในพื้นที่ - กำกับ นิเทศ ติดตามการดำเนินงาน - รายงานผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง
สำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยจังหวัด/กทม.	- สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้แก่ผู้บริหาร ครู ครูผู้สอน บุคลากร วิทยากร และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในระดับพื้นที่ กำกับ ส่งเสริม สนับสนุน การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาอาชีว กศน. - กำกับ นิเทศ ติดตามการดำเนินงาน - รายงานผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง
ศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ	- พิจารณาคัดเลือกหลักสูตร / จัดทำหลักสูตร และขออนุมัติใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีว กศน. ของสถานศึกษา - การจัดกระบวนการเรียนรู้ และประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาอาชีว กศน. - ติดตามผู้เรียนเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ - สำรวจความต้องการในการยกระดับอาชีวของผู้เรียนเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการส่งต่อไปยังหน่วยงาน/สถานศึกษาในสังกัด สอศ. เพื่อเข้ารับการฝึกทักษะอาชีวในระดับที่สูงขึ้น - รายงานผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร

ในการปรับปรุงหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพ กศน. ตามแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานของสำนักงาน กศน. (นโยบาย กศน. WOW) เป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ : Good Activities โดยเน้นการดำเนินงานในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานให้สถานศึกษานำไปจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพให้กลุ่มเป้าหมายโดยเน้นให้ผู้จบหลักสูตรอาชีพ มีความรู้ ทักษะการประกอบอาชีพ ทักษะการทำงาน เพื่อสร้างรายได้ให้มั่นคง เป็นไปตามนโยบายปฏิรูปการศึกษา และยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564

แนวทางการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2564)

1. ความเป็นมา

โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเป็นโครงการตามพระราชบัญญัติงบประมาณ ดำเนินการตามยุทธศาสตร์และจุดเน้นของสำนักงาน กศน. ภายใต้กรอบทิศทางการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560 – 2579) ในอันที่จะเพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่พลาด ขาดโอกาสทางการศึกษา ทางสังคม และทางเศรษฐกิจ เป็นการลดความเหลื่อมล้ำของคนในสังคมให้ได้รับโอกาสเข้าถึงการจัดการศึกษานอกระบบในรูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ตามภารกิจโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำในกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม และอาชีพเฉพาะทางหรือการบริการ รวมถึงการเน้นอาชีพช่างพื้นฐานที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน และศักยภาพของแต่ละพื้นที่ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ สอดรับกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งให้กับศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนโดยจัดให้มีกิจกรรม “1 อำเภอ 1 อาชีพ” กลุ่มสนใจและชั้นเรียนวิชาชีพ รวมทั้งให้มีการกำกับติดตามและรายงานผลการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพนำความรู้ไปประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้
- 2.2 ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพนำความรู้ไปต่อยอดอาชีพเพื่อมีอาชีพและสร้างรายได้เพิ่ม
- 2.3 ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพมีการรวมกลุ่มและนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอาชีพไปต่อยอดอาชีพในระดับชุมชน

3. กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไปที่อยู่ในวัยแรงงาน กลุ่มผู้พิการ และกลุ่มเป้าหมายตามนโยบายของรัฐบาล เช่น กลุ่มผู้สูงวัย กลุ่มเยาวชนนอกระบบ กลุ่มประชาชนบริเวณชายแดนภาคใต้ กลุ่มประชาชนพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก กลุ่มประชาชนจังหวัดที่เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ และผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

ทั้งนี้ในการจัดหลักสูตรอาชีพขอให้สถานศึกษาคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่จัดฝึกอบรมด้วย

4. แนวทางการขับเคลื่อนโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรอาชีพตามความต้องการของผู้เรียนโดยหลักสูตรที่จัดมุ่งให้ผู้ผ่านการฝึกอาชีพจากโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน สามารถนำไปประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ การต่อยอดอาชีพเดิมให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่เพื่อเพิ่มมูลค่า การเพิ่มศักยภาพในการผลิต ส่งเสริมความรู้เรื่องบรรจุภัณฑ์และการส่งเสริมการขายผ่านระบบออนไลน์ โดยให้อยู่ในกระบวนการจัดทำหลักสูตร 5 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ หลักสูตรกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและบริการ ความคิดสร้างสรรค์และอาชีพเฉพาะทาง ให้ครบกระบวนการจัดการเรียนการสอนในการส่งเสริมอาชีพเพื่อการมีงานทำและมีรายได้

ทั้งนี้ สถานศึกษาที่ดำเนินการขับเคลื่อนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย

1. กศน.ตำบล จำนวน 7,432 แห่ง
2. กศน.อำเภอ จำนวน 928 แห่ง
3. ศูนย์ฝึกอาชีพและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน 9 แห่ง
4. ศูนย์การศึกษาโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง)
5. ศูนย์วังเดือน อาคมสุรทัศน์

โดยในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ภายใต้หลักสูตรการศึกษาจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงานทำของสำนักงาน กศน.ดำเนินการ ดังนี้

1. กศน.อำเภอและ กศน.ตำบลที่ดำเนินการจัดกิจกรรมรูปแบบกลุ่มสนใจ ชั้นเรียนวิชาชีพ และกิจกรรม “1 อำเภอ 1อาชีพ” ให้สถานศึกษากำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายให้เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรที่มีการจัดฝึกอบรม เพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพหรือพัฒนาต่อยอดได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนและรูปแบบกลุ่มสนใจชั้นเรียนวิชาชีพ

2. ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน 9 แห่ง ดำเนินการจัดกิจกรรมรูปแบบชั้นเรียนวิชาชีพ

3. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง) และศูนย์วังเดือนอาคม สุรพันธุ์ ดำเนินการจัดกิจกรรมในรูปแบบกลุ่มสนใจและชั้นเรียนวิชาชีพโดยกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายให้เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรที่มีการจัดฝึกอบรมเพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพหรือพัฒนาต่อยอดได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

5. ตัวชี้วัดโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ในปีงบประมาณ พ.ศ.2564

เชิงปริมาณ

จำนวนประชาชนผู้เข้ารับการฝึกอาชีพ จำนวน 424,700 คน

เชิงคุณภาพ

สำนักงาน กศน.จังหวัดทุกแห่ง/กทม.และศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน 9 แห่ง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง) และศูนย์วังเดือนอาคม สุรพันธุ์ ดำเนินการดังนี้

1. จัดทำฐานข้อมูลหลักสูตรจำแนกเป็นรายกลุ่มอาชีพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ที่สถานศึกษา กศน.อำเภอดำเนินการจัดกิจกรรมฝึกอาชีพให้กลุ่มเป้าหมายภายใต้กิจกรรม “1 อำเภอ 1 อาชีพ” แห่งละ 1 หลักสูตร รวมทั้งสิ้น 928 หลักสูตร

2. จัดทำฐานข้อมูลผู้ผ่านการฝึกหลักสูตรจำแนกเป็นรายกลุ่มอาชีพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ที่นำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ กศน.ตำบลละ 1 หลักสูตรรวมทั้งสิ้น 7,432 หลักสูตร

3. จัดทำฐานข้อมูลการจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ที่ผู้ผ่านการฝึกอบรมจดทะเบียนเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

4. จัดทำฐานข้อมูลหลักสูตรศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน 9 แห่ง ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง) และศูนย์วังเดือน อาคมสุรทัศน์

- ผลิตรายการ/สินค้าดีเด่น ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน 9 แห่ง ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง) และศูนย์วังเดือน อาคมสุรทัศน์ แห่งละ 5 ผลิตรายการ/สินค้าดีเด่น รวมจำนวน 55 ผลิตรายการ/สินค้าดีเด่น

5. คัดเลือกผลิตรายการ/สินค้าพรีเมียม สำนักงาน กศน.จังหวัดทุกแห่ง/กทม.ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน 9 แห่ง ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง) และศูนย์วังเดือน อาคมสุรทัศน์

- ผลิตรายการ/สินค้าพรีเมียม ระดับจังหวัด ๆ ละ 20 ผลิตรายการ/สินค้าพรีเมียม จำนวน 1,540 ผลิตรายการ/สินค้าพรีเมียม

- ผลิตรายการ/สินค้าพรีเมียม ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน 9 แห่ง ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง) และศูนย์วังเดือน อาคมสุรทัศน์ แห่งละ 3 ผลิตรายการ/สินค้าพรีเมียม จำนวน 33 ผลิตรายการ

6. แนวทางการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564

1. ข้อมูลหลักสูตรที่นิยมจำแนกเป็นรายกลุ่มอาชีพ กศน.ตำบล ๆ ละ 5 หลักสูตร จำแนกรายกลุ่มอาชีพ รวม 37,160 หลักสูตร และศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพฯ 11 แห่ง ๆ ละ 5 หลักสูตร รวม 55 หลักสูตร รวมทั้งสิ้น 37,215 หลักสูตร

2. จำนวนผู้ผ่านการฝึกอาชีพนำไปประกอบอาชีพสร้างรายได้ กศน.ตำบลละ 5 คน รวม 37,160 คน หลักสูตร และศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพฯ 11 แห่ง ๆ ละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 37,215 คน

3. ผลิตรายการ/สินค้าดีเด่น

3.1 ระดับตำบล ๆ ละ 1 ผลิตรายการ จำนวน 7,432 ผลิตรายการ/สินค้าดีเด่น

3.2 ระดับอำเภอ ๆ ละ 20 ผลิตรายการ จำนวน 9,280 ผลิตรายการ/สินค้าดีเด่น

3.3 ระดับจังหวัด ๆ ละ 40 ผลิตรายการ จำนวน 3,080 ผลิตรายการ/สินค้าดีเด่น

3.4 ผลิตรายการ/สินค้าดีเด่น ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพฯ 11 แห่ง ๆ ละ 5 ผลิตรายการ/สินค้าดีเด่น จำนวน 55 ผลิตรายการ/สินค้าดีเด่น

4. ผลผลิต/สินค้าพรีเมียม

4.1 สำนักงาน กศน.จังหวัดทุกแห่ง/กทม. แห่งละ 20 ผลผลิต/สินค้าพรีเมียม จำนวน 1,540 ผลผลิต/สินค้าพรีเมียม

4.2 ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพ 11 แห่ง ๆ ละ 3 ผลผลิต/สินค้าพรีเมียม จำนวน 33 ผลผลิต/สินค้าพรีเมียม

7. การทำงานร่วมกับเครือข่าย

สถานศึกษาจัดทำข้อมูลแหล่งเงินทุนในอัตราดอกเบี้ยต่ำ จากหน่วยงานสถาบันการเงิน เช่น กองทุนหมู่บ้าน กรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อเป็นข้อมูลในการแนะนำให้ผู้ผ่านการฝึกอาชีพจากโครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนได้รับงบประมาณสนับสนุนการลงทุนหรือการกู้เงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำ

การให้ความรู้เรื่องขั้นตอนการจดทะเบียนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดกลาง และขนาดย่อม ในการดำเนินการขอรับการสนับสนุนการลงทุนหรือการกู้เงินกับกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น

หลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

หลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2555)

1. ความเป็นมาของหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

สืบเนื่องจากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่เน้นการจัดการศึกษาเพื่อการมีอาชีพ มีรายได้ และมีงานทำ โดยมีเป้าหมายในการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในทุก ๆ ด้านในระยะเวลา 2 ปี เพื่อให้ สามารถก้าวสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดให้หน่วยงาน และสถานศึกษา แต่ละแห่งศึกษา วิเคราะห์ศักยภาพของตนเองในแต่ละพื้นที่ เพื่อจัดการศึกษาในระดับ พื้นที่ (Area-based) และ พัฒากลุ่มอาชีพใหม่ให้มีศักยภาพและสามารถแข่งขันได้ในภูมิภาคหลักของ โลก นโยบายดังกล่าวต้องการให้เกิดการบูรณาการในการจัดการศึกษาทุกระดับตามศักยภาพของแต่ละ พื้นที่ โดยให้ทุกองค์กรและหน่วยงานทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ (จังหวัด) ทั้งภาคการศึกษา ภาคธุรกิจ ผู้ประกอบการ รายใหญ่ รายย่อย ร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปพร้อม ๆ กัน โดย เน้นให้การศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาคน พัฒนางาน และสร้างอาชีพเพื่อความเข้มแข็ง

ทางเศรษฐกิจ โดยให้สอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละพื้นที่ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดความเป็นเลิศทางด้านกลุ่มอาชีพหลัก

เพื่อตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน กศน.ได้ปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยจัดให้มีศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ใช้สถานศึกษา กศน.และ กศน.ตำบลหรือแขวง เป็นฐาน การจัดกิจกรรมให้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่บริการ สำนักงาน กศน.จังหวัด จัดทำเวทีประชาคม ในระดับจังหวัด เพื่อกำหนดกรอบอาชีพของจังหวัด จากนั้น สถานศึกษาจึงจัดทำเวทีประชาคมในระดับอำเภอ โดยการวิเคราะห์ศักยภาพของตนเองและพื้นที่ นำข้อมูลความต้องการด้านอาชีพของทุกตำบลและภูมิปัญญาท้องถิ่น มาพิจารณาพร้อมกับกรอบอาชีพของจังหวัด เพื่อกำหนดเป็นกรอบอาชีพของอำเภอ การพัฒนาหลักสูตรต้องสอดคล้องกับกลุ่มอาชีพใหม่คือ หลักสูตรกลุ่มอาชีพ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและบริการ ความคิดสร้างสรรค์ และอาชีพเฉพาะทาง โดยการพัฒนาเนื้อหาสาระที่มี องค์ความรู้ครบวงจร ประกอบด้วย โครงสร้างของหลักสูตร 4 ตอน คือ ช่องทางการประกอบอาชีพ ทักษะการประกอบอาชีพ การบริหารจัดการและการจัดทำโครงการประกอบอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะและมีความมั่นใจในการประกอบอาชีพ

การจัดกระบวนการเรียนการสอน มีการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติในส่วนของ การฝึกปฏิบัติ เน้นการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในด้านอาชีพ รวมทั้งการเรียนหรือศึกษาดูงานในสถานประกอบการจริง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและมองเห็นช่องทางการประกอบอาชีพนั้นอย่าง ครบวงจร วิทยากรที่จัดการเรียนการสอน เป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญ ในอาชีพหรือเป็นผู้ที่ประกอบการในอาชีพนั้น ๆ ในการศึกษาดูงาน ได้จัดทำแบบสรุปการศึกษาดูงานให้ผู้เรียนบันทึกข้อมูลการเรียนรู้ที่ได้จากการ ฟังบรรยาย การซักถามหรือการสังเกตการประกอบอาชีพในสภาพจริง ตลอดจนข้อคิดเห็นจากการอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

การวัดและประเมินผล ผู้สำเร็จการศึกษา จะต้องมีความรู้พื้นฐานทางวิชาการตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีทักษะความชำนาญทางด้านวิชาชีพ มีทักษะการทำงาน รวมไปถึงทักษะของการเป็นผู้ประกอบการเพื่อความสามารถในการสร้างงานและสร้างอาชีพใหม่ โดยไม่ลืมทักษะชีวิตและเรื่องของ คุณธรรมและจริยธรรมด้วย นอกจากนี้ ได้จัดทำแบบโครงการอาชีพขึ้นเป็นกรอบให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการ เขียนโครงการ ประกอบอาชีพ พร้อมตัวอย่างโครงการ เพื่อเสนอต่อแหล่งทุนต่าง ๆ อีกด้วย

2. ความแตกต่างระหว่างหลักสูตรอาชีพระยะสั้นกับหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงาน

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาต่อเนื่อง พ.ศ.2545 ซึ่งเป็นการจัดการศึกษานอกระบบที่เป็นหลักสูตรระยะสั้น ที่มีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้ ความสามารถ และทักษะในการประกอบอาชีพ เพื่อให้เกิดความมั่นคงในอาชีพและมีความรู้ทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน รวมทั้งมุ่งใช้กระบวนการการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสังคมและชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีรูปแบบการจัดการศึกษาหลักสูตรระยะสั้นเกี่ยวกับการศึกษาสายอาชีพ กลุ่มสนใจ ทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน และการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากการดำเนินการจัดการศึกษาอาชีพหลักสูตรระยะสั้นของ สำนักงาน กศน.ที่ผ่านมาพบว่า ผลการดำเนินงานยังไม่ตอบสนองนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งหมายให้จัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีงานทำและมีรายได้ สำนักงาน กศน.จึงได้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสายอาชีพจากกระบวนการจัดการศึกษาหลักสูตรอาชีพระยะสั้น เป็นการจัดการศึกษาหลักสูตรอาชีพเพื่อการทำงาน โดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความชำนาญในอาชีพและเป็นผู้ประกอบอาชีพอย่างมีคุณภาพสอดคล้องตามแนวทางบริหารภาครัฐมุ่งเน้นผลงานหรือผลสัมฤทธิ์ (RBM)

ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างหลักสูตรอาชีพระยะสั้นกับหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงาน จึงเสนอผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างหลักสูตรอาชีพระยะสั้นกับหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงาน

หลักสูตรอาชีพระยะสั้น	หลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงาน
1. จุดมุ่งหมาย เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้ พัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะอาชีพที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต	1. จุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ ทักษะการประกอบอาชีพไปใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อการสร้างงานสร้างรายได้พัฒนาอาชีพ หรือต่อยอดอาชีพเดิมเพิ่มรายได้ในระหว่างหรือ

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างหลักสูตรอาชีพระยะสั้นกับหลักสูตรการจัดการศึกษา
อาชีพเพื่อการมีงานทำ (ต่อ)

หลักสูตรอาชีพระยะสั้น	หลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
	หลังสิ้นสุดการอบรมและพัฒนาสู่ผู้ประกอบการ มีอาชีพด้วยเจตคติต่องานอาชีพที่ดี
2. หลักสูตร เป็นหลักสูตรที่จบในตัวเองโดยมีระยะเวลาดังแต่ 3 – 300 ชั่วโมง เนื้อหาเน้นในเรื่องของความรู้และทักษะในการ ประกอบอาชีพประกอบด้วย หลักสูตรกลุ่มอาชีพ 4 กลุ่มอาชีพ คือ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม กลุ่ม อาชีพคหกรรม กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรมและกลุ่ม อาชีพพาณิชยกรรม	2. หลักสูตร เป็นหลักสูตรที่จบในตนเองโดยมีระยะเวลาดังแต่ 40 ชั่วโมงขึ้นไป เนื้อหาเน้นในเรื่องทักษะเจตคติที่ดีต่อการประกอบ อาชีพ รวมถึงการบริหารจัดการงานอาชีพและ การเขียนโครงการเพื่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุน หลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำประกอบด้วย หลักสูตรกลุ่มอาชีพ 5 กลุ่มอาชีพ คือ กลุ่มอาชีพ ด้านเกษตรกรรม กลุ่มอาชีพด้านอุตสาหกรรม กลุ่มอาชีพด้านพาณิชยกรรมและบริการ กลุ่มอาชีพด้านความคิดสร้างสรรค์และกลุ่มอาชีพ เฉพาะทาง รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีและเนื้อหา หลักสูตรที่มีความเชื่อมโยงส่งเสริมกลุ่มอาชีพเพื่อ การมีงานทำสู่ความยั่งยืนอย่างมีอาชีพ
3. การบริหารจัดการหลักสูตร - หลักสูตรได้รับการอนุมัติจากผู้บริหาร สถานศึกษา	3. การบริหารจัดการหลักสูตร - หลักสูตรได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนระดับอำเภอ และได้รับการ อนุมัติจากผู้บริหารสถานศึกษา กรณีที่สำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรอง หลักสูตรต้องผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการ ชุดนี้ด้วย

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างหลักสูตรอาชีพระยะสั้นกับหลักสูตรการจัดการศึกษา
อาชีพเพื่อการมีงานทำ (ต่อ)

หลักสูตรอาชีพระยะสั้น	หลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
- วิทยากรผู้สอน เป็นผู้นำความรู้ ทักษะในงานอาชีพ ดำเนินการสอนโดยวิทยากรคนเดียว - การจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ต่อเนื่อง ติดต่อกันตั้งแต่ต้นจนจบหลักสูตร	- วิทยากรผู้สอน เป็นผู้มีความรู้ ทักษะในงานอาชีพ การบริหารจัดการอาชีพ การจัดทำโครงการอาชีพ ดำเนินการสอนโดยวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง มากกว่าหนึ่งคน - การจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ คือ ช่องทางการประกอบอาชีพ ความรู้ทักษะการประกอบอาชีพ การบริหารจัดการ และโครงการประกอบอาชีพ โดยสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องติดต่อกัน หรือเว้นระยะเวลาการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีเวลาในการฝึกทักษะก่อนจึงจัดการเรียนรู้ต่อเนื่องในเนื้อหาต่อไปได้
4. การสำรวจความต้องการของผู้เรียน สำรวจความต้องการของผู้เรียน โดยการวิเคราะห์ความต้องการตามบริบทชุมชน	4. การสำรวจความต้องการของผู้เรียน สำรวจความต้องการของผู้เรียน จากการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับบริบทชุมชน ด้วยกรอบการวิเคราะห์ที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านภูมิอากาศ ด้านภูมิประเทศ ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี และด้านทรัพยากรมนุษย์
5. วิธีการจัดการเรียนรู้ 5.1 จัดโดยสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้ทั้ง 6 วิธี คือ (1) การเรียนรู้รายบุคคล (2) การเรียนรู้เป็นกลุ่ม	5. วิธีการจัดการเรียนรู้ 5.1 จัดโดยสถานศึกษา กศน. มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้ทั้ง 6 วิธี คือ (1) การเรียนรู้รายบุคคล (2) การเรียนรู้เป็นกลุ่ม (3) การศึกษาทางไกล (4) การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ (5) การเรียนรู้ใน

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างหลักสูตรอาชีพระยะสั้นกับหลักสูตรการจัดการศึกษา
อาชีพเพื่อการมีงานทำ (ต่อ)

หลักสูตรอาชีพระยะสั้น	หลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
(3) การศึกษาทางไกล (4) การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ (5) การเรียนรู้ในสถานประกอบการ (6) การเรียนรู้จากฐานการเรียนรู้ ทั้งนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือผสมผสานใช้วิธีการจัดการเรียนรู้หลายวิธีในการจัดการเรียนรู้ได้ 5.2 จัดโดยสถานศึกษา กศน. ร่วมกับภาคีเครือข่าย สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้ทั้ง 6 วิธี เช่นกัน 5.3 จัดโดยภาคีเครือข่าย สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้ 2 วิธีคือ การเรียนรู้รายบุคคล และการเรียนรู้รายกลุ่ม	สถานประกอบการ (6) การเรียนรู้จากฐานการเรียนรู้ ทั้งนี้สถานศึกษาสามารถกำหนดใช้วิธีการจัดการเรียนรู้รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือผสมผสานใช้วิธีการจัดการเรียนรู้หลายวิธีในการจัดการเรียนรู้ได้ 5.2 จัดโดยสถานศึกษา กศน. ร่วมกับภาคีเครือข่าย สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้ทั้ง 6 วิธี เช่นกัน 5.3 จัดโดยภาคีเครือข่าย สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้ 2 วิธีคือ การเรียนรู้รายบุคคล และการเรียนรู้รายกลุ่ม 5.4 เน้นการฝึกปฏิบัติจริง
6. กลุ่มเป้าหมาย ประชาชนผู้สนใจ ผู้ที่ว่างงานและต้องการฝึกทักษะอาชีพ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเองหรือกลุ่ม	6. กลุ่มเป้าหมาย ประชาชนผู้สนใจ ผู้ประกอบอาชีพ หรือกลุ่มผู้ประกอบอาชีพ ที่ต้องการพัฒนาอาชีพ ต่อยอดอาชีพ เพื่อให้มีความมั่นคง
7. ผลลัพธ์ ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพ	7. ผลลัพธ์ ผู้เรียนมีและสามารถนำความรู้ ทักษะไปใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ของตนเองได้ ด้วยเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ
8. ผลผลิต ไม่กำหนดเป้าหมายความคาดหวังของการนำความรู้ไปประกอบอาชีพ	8. ผลผลิต กำหนดเป้าหมายความคาดหวังของการนำความรู้ไปประกอบอาชีพ ร้อยละ 50 ของผู้เรียน

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างหลักสูตรอาชีวพระยาสัันกับหลักสูตรการจัดการศึกษา
อาชีวเพื่อการมีงานทำ (ต่อ)

หลักสูตรอาชีวพระยาสััน	หลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการมีงานทำ
9. กระบวนการจัดการเรียนรู้ เน้นเนื้อหาและฝึกทักษะอาชีพโดยตรง	9. กระบวนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน มุ่งหมายให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ เจตคติที่ดีไปใช้ในการประกอบอาชีพ ทั้งระหว่าง และหลังจบการเรียนรู้ คือ 1) ช่องทางการประกอบอาชีพ 2) ทักษะการประกอบอาชีพ 3) การบริหารจัดการ 4) โครงการประกอบอาชีพ

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างหลักสูตรอาชีวพระยาสัันและการศึกษาหลักสูตรอาชีวเพื่อการมีงานทำ มีความแตกต่างในหลายประเด็น ซึ่งส่วนใหญ่การพัฒนาหลักสูตรอาชีวเพื่อการมีงานทำ เป็นการพัฒนาการจัดการศึกษาต่อยอดจากหลักสูตรอาชีวพระยาสััน เพื่อให้ไปสู่เป้าหมายที่ว่า ผู้เรียนต้องมีอาชีพ มีรายได้ระหว่างหรือหลังการจบหลักสูตร และมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ โดยเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพ 5 ด้านคือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านภูมิอากาศ ด้านภูมิประเทศ ด้านศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณี และด้านทรัพยากรมนุษย์ ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้ครอบคลุม 5 กลุ่มอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการความจำเป็นในการเป็นอาชีพของบุคคลหรือกลุ่ม โดยมีขั้นตอนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอนคือ ช่องทางการประกอบอาชีพ ทักษะการประกอบอาชีพ การบริหารจัดการ และโครงการประกอบอาชีพ จึงทำให้ต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดกับบุคคลหรือกลุ่มอาชีพ ที่มีอยู่ในสังคมปัจจุบัน ซึ่งการพัฒนาดังกล่าว จะมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ นโยบาย ยุทธศาสตร์และพันธกิจของสำนักงาน กศน. เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ของการดำเนินงานการจัดการศึกษาหลักสูตรอาชีวเพื่อการมีงานทำได้อย่างแท้จริง

3. ความสำคัญและประโยชน์ของหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

3.1 ความสำคัญของหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

หลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำเป็นมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการและปัญหาของผู้เรียนและชุมชนหรือท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ทักษะไปใช้ในการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ของตนเอง ด้วยเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำ จึงมีความสำคัญ ดังนี้

- 1) เป็นการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำให้เหมาะสมกับท้องถิ่น เพราะการให้การศึกษาที่เหมาะสมกับท้องถิ่นจะช่วยให้ความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น
- 2) เป็นการวางแผนเนื้อหาการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
- 3) เป็นการสนับสนุนการพัฒนาและการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นด้านการงานอาชีพ เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับผู้เรียน
- 4) เป็นการผดุงรักษาภูมิปัญญา องค์ความรู้ของท้องถิ่น พร้อมกับพัฒนาให้เหมาะสมควบคู่ไปกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

โดยสรุปการพัฒนาหลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำ มีความสำคัญที่ต้องดำเนินการเพราะการพัฒนาหลักสูตรอาชีพการงานทำ เป็นการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพที่เหมาะสมกับท้องถิ่น เป็นการนำการพัฒนาสู่ชุมชนที่ตอบสนองต่อความต้องการของสภาพผู้เรียนและชุมชน ทำให้เกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ และสามารถนำเอาภูมิปัญญา องค์ความรู้ และทรัพยากรของท้องถิ่น มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จนสามารถเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่มีการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยี มีความทันสมัยเหมาะสมกับช่วงเวลานั้น ๆ

3.2 ประโยชน์ของการพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

จากความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำ สามารถประมวลความคิดได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำนั้นมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา ดังนี้

- 1) มีหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ
- 2) สามารถจัดบริการด้านการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำที่ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการงานอาชีพ ความรู้ ทักษะ รวมถึงมีพัฒนาการด้านสติปัญญา ความคิด ความสามารถสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ และมีคุณลักษณะตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

3) มีการปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่ให้เป็นไปตามกรอบกระบวนการจัดการศึกษา หลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำอย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพหรือเป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ตามความต้องการของสังคม

4. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

การพัฒนาหลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำ มีแนวทางการดำเนินงานที่สถานศึกษาต้องคำนึงถึง ดังนี้

4.1 ต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกเรียนรู้ในสาขางานอาชีพที่มีความต้องการ

4.2 ต้องมีความสอดคล้องกับสภาพทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ศิลปะวัฒนธรรม ประเพณีและทรัพยากรมนุษย์

4.3 ต้องเป็นหลักสูตรที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน เมื่อเรียนรู้แล้วสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ เพื่อการสร้างรายได้หรือลดรายจ่าย

4.4 ต้องมีความสอดคล้องกับความสนใจความต้องการและสิ่งที่ปัญหาของผู้เรียนหรือแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพจริงได้

4.5 ต้องตอบสนองต่อความต้องการความสนใจของผู้เรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจตั้งใจที่จะร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรจึงต้องมีการสำรวจความต้องการของผู้เรียนก่อน เพื่อให้เป็นหลักสูตรที่ผู้เรียนวิเคราะห์ตนเองที่จะเลือกเข้ามาร่วมเรียนรู้

4.6 ต้องมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้

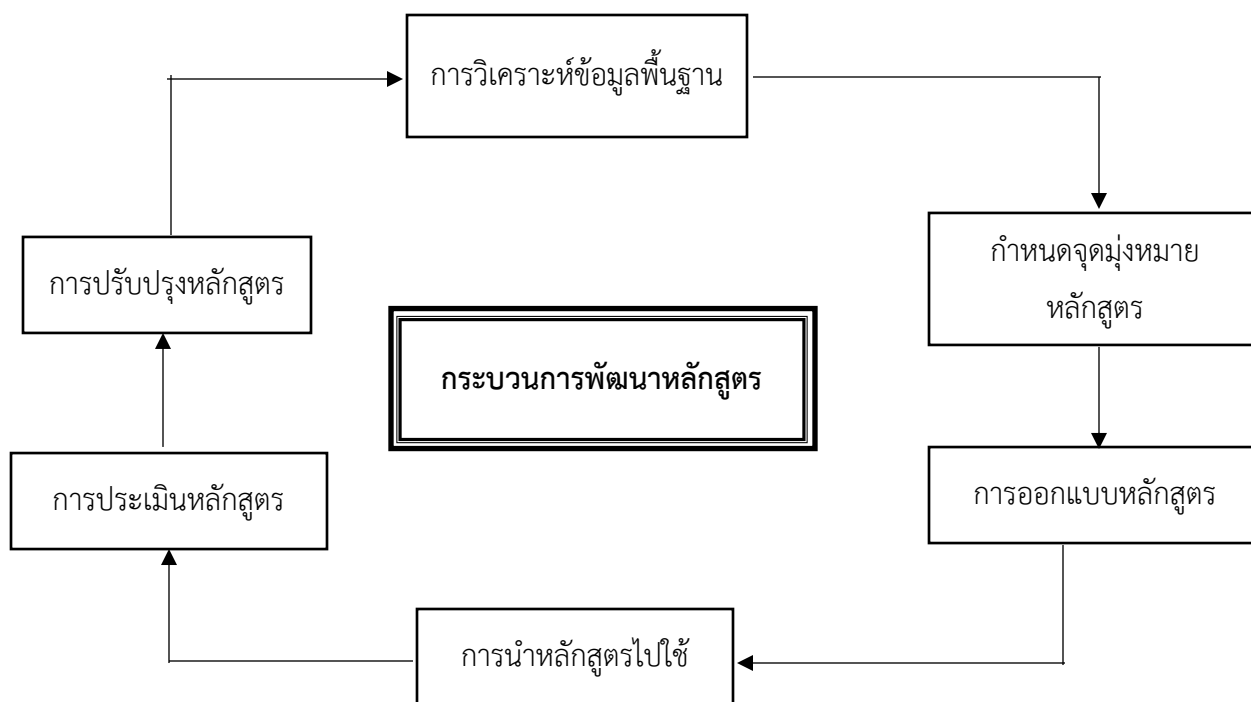
4.7 ต้องเป็นการดำเนินงานบนพื้นฐานข้อมูลความเป็นจริงที่เน้นการสะท้อนข้อมูลด้วยการจัดกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ ในการรวบรวมข้อมูลสู่การตัดสินใจ การกำหนดหลักสูตรอาชีพที่เหมาะสม เช่น การอภิปรายกลุ่ม (group discussion) การระดมพลังสมอง (brain storm) การประชุมสัมมนา (seminar) การประชุมปฏิบัติการ (workshop) และการทัศนศึกษา (fieldtrip)

4.8 เนื้อหาสาระการเรียนรู้ต้องให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ บริหารจัดการอาชีพ และสามารถจัดทำโครงการประกอบอาชีพ เพื่อให้เข้าถึงแหล่งเงินทุน และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการบริหารจัดการอาชีพได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

5. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการสำคัญในการจัดการศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นหน้าที่ของบุคคลหลายฝ่ายที่ต้องให้ความร่วมมือ ร่วมใจในการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ จนสามารถนำไปวางแผนหรือเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งจะส่งผลถึงผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาด้านความรู้ ความคิด สติปัญญาและสามารถรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมได้ สำหรับสถานศึกษาที่ต้องพัฒนาหลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำ จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เพื่อจัดทำหลักสูตรที่สามารถพัฒนาผู้เรียน ให้มีอาชีพและต่อยอดอาชีพเดิมได้ ซึ่งกระบวนการพัฒนาหลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังนี้

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
- 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- 3) การออกแบบหลักสูตร
- 4) การนำหลักสูตรไปใช้
- 5) การประเมินหลักสูตร
- 6) การปรับปรุงหลักสูตร

ภาพประกอบ 7 ผังมโนทัศน์กระบวนการพัฒนาหลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำ
ที่มา (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2555)

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ในการจัดทำหลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำ สามารถดำเนินการได้ดังนี้

5.1.1 สำรวจความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมายในการเรียนรู้ในการฝึกอาชีพที่สอดคล้องกับทักษะความสามารถของตนเอง ซึ่งสามารถสำรวจได้จากการทำเวทีประชาคม แผนชุมชนแบบสอบถาม แบบสำรวจ

5.1.2 สำรวจสภาพของชุมชน เป็นการศึกษาข้อมูลของชุมชน โครงสร้างพื้นฐาน ข้อมูลประชากร ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สังคม การเมือง การปกครอง ประเพณี วัฒนธรรม ประวัติชุมชน โครงสร้างด้านกายภาพ ข้อมูลปฐมภูมิเหล่านี้ ได้จากองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อมูลหมู่บ้าน ข้อมูลของ กศน.ตำบล เป็นต้น

5.1.3 การวิเคราะห์สภาพและความต้องการของชุมชน เมื่อมีการสำรวจความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและมีการนำข้อมูลพื้นฐานมาวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ

ของผู้เรียน โดยมีการจัดลำดับความสำคัญและความต้องการฝึกอาชีพ โดยคำนึงถึงการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ ทั้งที่เป็นทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ ควรมีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคและแนวโน้มของธุรกิจในอนาคตนั้น ๆ

5.2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ในการพัฒนาหลักสูตรเมื่อได้ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนและบริบทต่าง ๆ เกี่ยวกับวิชาชีพที่จะจัดทำหลักสูตรแล้ว เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มุ่งสู่ผลสำเร็จตามต้องการ และเป็นกรอบความคิดในการออกแบบหลักสูตร จึงต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรว่า เมื่อผู้เรียนเข้ามาศึกษาจนสิ้นสุดการเรียนรู้ของหลักสูตรอาชีพแล้ว ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาในด้านความรู้ เจตคติ ทักษะและความสามารถในการสร้างอาชีพของตนเองได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

การเขียนจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นการเขียนความมุ่งหวังอย่างกว้าง ๆ ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ภายหลังจากที่จบหลักสูตร

ตัวอย่างการเขียนจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีดังนี้

- 1) ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองด้านอาชีพ ให้เป็นผู้ประกอบการอาชีพที่มีศักยภาพด้านบริหารจัดการอาชีพของตนเอง
- 2) ผู้เรียนสามารถพัฒนาธุรกิจที่มีอยู่ก้าวไปสู่ตลาดที่กว้างขึ้น ทั้งตลาดภายในและต่างประเทศ
- 3) ผู้เรียนมองเห็นช่องทางในการก้าวสู่ขั้นตอนการทำธุรกิจได้

5.3 การออกแบบหลักสูตร

เมื่อผู้จัดทำหลักสูตรได้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวโน้มของการจัดทำหลักสูตรในเนื้อหาต่าง ๆ ของวิชาชีพ และได้นำข้อมูลไปวิเคราะห์ เพื่อออกแบบหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการและบริบทของกลุ่มเป้าหมาย ชุมชน สังคม และวัฒนธรรมแล้ว เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายของการศึกษาวิชาชีพ คือ การมีงานทำ และมีรายได้เพิ่มขึ้น การออกแบบหลักสูตรจึงต้องมีขั้นตอนและรายละเอียดของกระบวนการดังนี้

5.3.1 ขั้นที่หนึ่ง การนำข้อมูลจากการวิเคราะห์มาออกแบบ

โดยคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้

- ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
- ใช้วัตถุดิบที่หาได้ง่ายและราคาไม่แพงมีอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ

- รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและลักษณะของผู้เรียน

- เนื้อหาและทักษะที่ได้ สามารถนำไปประกอบอาชีพใหม่หรือพัฒนาต่อยอดอาชีพเดิมได้

5.3.2 ขั้นที่สอง รวบรวมและคัดเลือกเนื้อหาความรู้

ก่อนที่จะบรรจุเนื้อหาความรู้และทักษะการปฏิบัติการฝึกอาชีพให้กับผู้เรียนนั้น ผู้จัดทำหลักสูตรต้องดำเนินการในส่วนของการรวบรวมเนื้อหาจากแหล่งต่าง ๆ ก่อนจึงนำมาคัดเลือก ดังนี้

1) รวบรวมเนื้อหาวิชาและองค์ความรู้ในวิชาชีพจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ วิทยากรวิชาชีพ ภูมิปัญญา ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ เอกสาร ตำรา หนังสือ อินเทอร์เน็ต และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับวิชาชีพนั้น เช่น กรมประมง ปศุสัตว์อำเภอ เกษตรอำเภอ พัฒนาชุมชนอำเภอ อุตสาหกรรมจังหวัด เป็นต้น

2) การคัดเลือกเนื้อหาความรู้เพื่อบรรจุลงในหลักสูตรวิชาชีพควรให้ครอบคลุมประเด็นเหล่านี้คือ

- เนื้อหามีขอบเขตเท่าไร เรียนรู้เรื่องอะไร เรียนแล้วจะเกิดความรู้และทักษะอะไร เนื้อหาทั้งหมดที่นำมาบรรจุในหลักสูตร เมื่อผู้เรียนเรียนครบแล้วบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ และฝึกปฏิบัติตามที่หลักสูตรกำหนด สามารถนำความรู้และทักษะที่เกิดจากการเรียนรู้ไปประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวได้หรือไม่

- เนื้อหาตรงกับความต้องการความสนใจของผู้เรียน จากข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นที่ 1 หรือไม่

- เนื้อหามีความเที่ยงตรงเป็นจริง ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อผู้เรียนเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและฝึกปฏิบัติแล้ว เกิดความงอกเงยทางปัญญาและความสามารถที่พัฒนาผู้เรียนต่อการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้านคือ

ด้านพุทธิพิสัย เป็นพฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์แยกแยะและรวบรวมความรู้ให้เป็นหมวดหมู่ได้ จนกระทั่งตัดสินใจในการประกอบอาชีพหรือเรื่องอื่น ๆ

ด้านจิตพิสัย ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ หรือวิชาชีพที่เรียนรู้ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความสนใจและตั้งใจเรียนรู้

ด้านทักษะพิสัย เมื่อผู้เรียนมีองค์ความรู้ ทักษะที่ดีของอาชีพที่เรียนรู้แล้วนำความรู้นั้นมาฝึกทักษะทำซ้ำบ่อย ๆ จนเกิดความชำนาญ

ซึ่งการเรียนรู้หลักสูตรวิชาชีพจะเน้นด้านการฝึกปฏิบัติจากองค์ความรู้พื้นฐานทางพุทธิพิสัยเป็นสำคัญ

- มีความทันสมัย โดยเฉพาะสามารถนำผลิตภัณฑ์ที่เรียนรู้ไปประยุกต์ต่อยอดได้ เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า นอกจากเปิดตลาดในชุมชน ในประเทศ และสามารถเปิดตลาดสู่อาเซียนได้
- เนื้อหานำไปใช้ได้จริงมีประโยชน์ต่อผู้เรียน
- องค์ความรู้เกี่ยวกับการเรียนวิชาชีพ เพื่อนำไปประกอบอาชีพได้

ควรประกอบด้วยเนื้อหา 4 ด้าน คือ ช่องทางการประกอบอาชีพ ทักษะการประกอบอาชีพ การบริหารจัดการประกอบอาชีพ และ โครงการประกอบอาชีพ

ในการสอนหลักสูตรบางวิชาอาจไม่ต้องบรรจุเนื้อหาครบทั้ง 4 ด้านก็ได้ แต่ต้องวิเคราะห์จากคุณลักษณะและความต้องการของกลุ่มผู้เรียน ตลอดจนจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น ๆ เช่น กลุ่มผู้เรียนที่ผลิตสินค้าไปขายในท้องตลาดมีกลุ่มลูกค้าหลักแล้ว แต่ต้องการพัฒนารูปแบบของสินค้าให้หลากหลายมากขึ้น มีชนิดของสินค้าเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น เนื้อหาของหลักสูตรสามารถจัดเฉพาะความรู้เกี่ยวกับทักษะความรู้ของอาชีพได้

3) การเรียงลำดับเนื้อหา เมื่อคัดเลือกเนื้อหาได้ตามประเด็นข้างต้นแล้ว ให้นำเนื้อหาที่ระบุทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ มาจัดลำดับเนื้อหาโดยดำเนินการ เริ่มเรียนรู้จากความรู้พื้นฐาน ที่มีเนื้อหาความรู้ที่ง่ายและกว้างก่อน เรียงลำดับเนื้อหาจากก่อน - หลัง ที่มีความต่อเนื่องสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่เรียนก่อน จะเป็นการปูพื้นให้เกิดการเรียนรู้ในลำดับต่อมา เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนกับผู้เรียน และทำให้การเรียนสนุกสนานสนใจ

5.3.3 ขั้นที่สาม การกำหนดระยะเวลาเรียน โดยใช้เนื้อหาเป็นประเด็นหลักและพิจารณาว่าในเนื้อหาของหลักสูตรวิชาชีพแต่ละหัวเรื่องทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติจะต้องใช้ระยะเวลาเรียนเท่าไร จึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะอาชีพได้จริง มิใช่เรียนให้ครบตามที่กำหนดแต่ไม่เกิดทักษะ เนื่องจากระยะเวลาที่ใช้ฝึกปฏิบัติมีน้อย

5.3.4 ขั้นที่สี่ การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร สำหรับหลักสูตรวิชาชีพที่ได้ที่ใช้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้น เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าหลักสูตรมีคุณภาพเพียงพอต่อการนำไปใช้ เมื่อเขียนหลักสูตรเสร็จแล้วให้นำให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร หรือผู้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชานั้น ตรวจสอบให้ก่อน จากนั้นนำมาแก้ไขเพื่อให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้

5.4 การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำไปใช้มีกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

5.4.1 ด้านการเรียนการสอน

สถานศึกษาต้องวิเคราะห์ความสอดคล้องของวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับหลักสูตร กลุ่มเป้าหมาย บริบทของชุมชน เช่น การใช้เครือข่ายเป็นสถานที่หรือห้องเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้แหล่งเรียนรู้ของภูมิปัญญา สถานประกอบการ เป็นต้น ตลอดจนรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ การศึกษาต้องคำนึงผลที่จะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของหลักสูตร

5.4.2 ด้านครู/วิทยากร/ผู้สอน

ด้านครู/วิทยากร/ผู้สอน สถานศึกษาควรพิจารณาคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญในอาชีพนั้น ซึ่งอาจจะมีได้มากกว่า 1 คนก็ได้ แล้วแต่ลักษณะเนื้อหาของวิชาที่ปรากฏในหลักสูตร

ทั้งนี้สถานศึกษาควรอบรม หรือให้ความรู้กับครู/วิทยากร/ผู้สอน ในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เทคนิคการสอน การวัดและประเมินผล ตามหลักสูตรอาชีพที่จัดการเรียนการสอน ของ กศน.

5.4.3 ด้านผู้บริหาร

ผู้บริหารในทุกระดับควรให้การสนับสนุนการดำเนินงานจัดการศึกษาหลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนี้

- ให้การสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ สถานที่ ตลอดจนงบประมาณ
- ควรมีการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบกลุ่มผู้เรียนเป็นระยะ
- ควรจัดให้มีการประกวดผลงานของกลุ่มอาชีพเพื่อการมีงานทำเพื่อเป็นการเผยแพร่ ผลงานของผู้เรียนให้เป็นที่รู้จักของชุมชน สังคม

5.4.4 ด้านครู/ผู้ประสานงาน

สถานศึกษาควรประสานงานเครือข่ายร่วมจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำตลอดจน พิจารณาคัดเลือกผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในอาชีพนั้น ๆ และผู้มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ร่วมเป็น วิทยากร ในการร่วมจัดการศึกษาอาชีพ

5.5 การประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำ เป็นขั้นตอนหนึ่งของการใช้หลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำ เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ไปแล้ว การประเมินหลักสูตรเมื่อนำมาปรับปรุงพัฒนา จะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ทำให้มีคุณค่าและคุณภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลทำให้ผู้เรียนเข้าถึงเป้าหมายในการประกอบอาชีพอย่างแท้จริง

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำเป็นการวิเคราะห์ผู้เรียนอาชีพเป็นรายบุคคล ซึ่งผู้เรียนจะมีการตั้งเป้าหมายในอาชีพก่อนที่จะมาเรียนและในระหว่างเรียน ผู้เรียนจะทำการวิเคราะห์กระบวนการของตนเองตั้งแต่หลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล รวมทั้งการประเมินศักยภาพของตนเองของผู้เรียนหลังจากจบวิชาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

สำหรับในส่วนของการประเมินหลักสูตรอาชีพของสถานศึกษาสามารถประเมินหลักสูตรโดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา ประสบการณ์เรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ เกณฑ์การจบหลักสูตร รายละเอียดแต่ละรายการ มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ วางแผนการเรียนรู้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายเพียงใด

การประเมินผลหลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำ มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

5.5.1 การประเมินจุดมุ่งหมายและการจัดเนื้อหาของหลักสูตร คือ การประเมินจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กลุ่มเป้าหมาย เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมกับผู้เรียน สภาพแวดล้อมของชุมชน ความเหมาะสมของสัดส่วนเนื้อหาความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาความรู้ได้รับการฝึกประสบการณ์ และทักษะ

5.5.2 การประเมินการสอนของวิทยากร คือ การประเมินการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ความรู้ ความสามารถในการเนื้อหาวิชาที่สอน การเตรียมการสอน การใช้เทคนิคการสอน การใช้สื่อการสอน และการใช้เทคนิคการวัดผลและประเมินผล การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียน การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ของวิทยากร

5.5.3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ คือ การวัดและประเมินความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ความเหมาะสมของระยะเวลาการประเมิน มีการวัดผลตามผลผลิตของชิ้นงาน

5.5.4 การประเมินระบบการบริหารและการจัดการหลักสูตร คือ การประเมินความพร้อมในการใช้หลักสูตร การดำเนินงานของสถานศึกษา งบประมาณ สถานที่จัดสอน เช่น กศน. ตำบล ศาลากลางบ้าน อบต.

5.5.5 การประเมินผลผลิต ติดตามผลสำเร็จ หลังจากผู้เรียนสำเร็จการศึกษาอาชีพ เป็นการติดตามผลการนำความรู้ความสามารถไปใช้ในการปฏิบัติงาน ความสามารถในการแก้ไขปัญหา การปรับตัวเข้ากับสภาพงานสภาพแวดล้อมทั่วไป ความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ความกระตือรือร้น ในการแสวงหาความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ และชีวิตความเป็นอยู่ส่วนตัวของผู้เรียน และผู้เข้ารับการอบรมได้นำความรู้ไปพัฒนาหรือต่อยอดอาชีพเดิม หรือนำไปประกอบอาชีพใหม่ได้จริง ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50 ของกลุ่มเป้าหมาย

ในการประเมินหลักสูตร สามารถทำได้หลายรูปแบบตามศักยภาพของสถานศึกษา ซึ่งจะประเมินเชิงระบบหรือประเมินเชิงคุณภาพ ก็นับว่าเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งสิ้น และในการจัดกระบวนการเรียนรู้แต่ละครั้ง ของหลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำนั้น ควรมีการประเมินหลักสูตรทุกครั้ง เพราะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงสู่กระแสโลก หากมีข้อจำกัด สถานศึกษาสามารถนำแบบประเมินมาใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนได้ครบทั้งกระบวนการ

5.6 การปรับปรุงหลักสูตร

เป็นการนำผลการประเมินหลักสูตรมาพิจารณาว่าหลักสูตรมีความเหมาะสม และมีข้อบกพร่อง ปัญหา อุปสรรคมากน้อยเพียงใด โดยการปรับปรุงต้องพัฒนาทั้งระบบของหลักสูตร ตั้งแต่การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร การออกแบบหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร ว่าแต่ละขั้นตอนมีความเหมาะสมสอดคล้องกันเพียงใด และมีข้อบกพร่องอยู่ที่จุดใด แล้วนำสิ่งที่พบมาปรับปรุงแก้ไข เมื่อปรับปรุงแก้ไขแล้ว ควรตรวจสอบทั้งระบบอีกครั้งให้แน่ใจก่อนนำไปใช้

ระยะเวลาในการปรับปรุงจะใช้เวลามากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับข้อบกพร่องที่พบที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขและช่วงเวลาที่จะนำหลักสูตรไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้นี้ให้กับผู้เรียน

ในการปรับปรุงหลักสูตร ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องนำผลจากการประเมินหลักสูตรมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้แล้วให้มีคุณภาพดีขึ้น เมื่อนำไปใช้ในครั้งต่อไปจะทำให้ผลของการจัดกิจกรรม การเรียนรู้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ ซึ่งในการปรับปรุงหลักสูตรมีดังนี้

5.6.1 นำผลความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียนมาพิจารณาว่า ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายในการเรียนตามหลักสูตรหรือไม่ ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย แล้วนำผลการเรียนที่ได้มาตัดสินใจว่าควรปรับปรุงหลักสูตรในด้านใด เช่น

- ปรับปรุงการออกแบบเนื้อหา ให้จัดเนื้อหาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนจัดเนื้อหาที่มีความครบถ้วน จัดเนื้อหาที่มีความทันสมัย และจัดเนื้อหาที่นำไปใช้ได้จริง
- ปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพและการบริหารจัดการจนผู้เรียนสามารถสร้างอาชีพเพื่อการมีงานทำได้
- ปรับปรุงวิธีการประเมินผลให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ออกแบบวิธีการประเมินผลและระยะเวลาการประเมินที่สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้กับผู้เรียนซึ่งมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ

5.6.2 นำผลที่ได้จากการประเมินผลอาชีพเพื่อการมีงานทำ ในหลายข้อที่ได้คะแนนในระดับน้อยที่สุดจนถึงระดับปานกลางของแต่ละด้าน คือ ด้านจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระหลักสูตร ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้การวัดและประเมินผล ด้านการบริหารหลักสูตร มาปรับปรุงแก้ไข และได้คะแนนในระดับมากถึงมากที่สุดอยู่แล้ว ก็ให้พิจารณาว่าควรพัฒนาในด้านใดให้ดีขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะในการเรียนจนสามารถทำอาชีพได้

หลักสูตรเพื่อการพัฒนาอาชีพ re-skill และ up-skill สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

หลักสูตรเพื่อการพัฒนาอาชีพ re-skill และ up-skill สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2564)

1. ความเป็นมาของหลักสูตรเพื่อการพัฒนาอาชีพ re-skill และ up-skill

ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นางสาวตรีนุช เทียนทอง) กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาและการกิจเร่งด่วน เพื่อขับเคลื่อนการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาทักษะทางอาชีพ ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เน้นพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างอาชีพและรายได้ รวมทั้งเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยมอบหมายให้สำนักงาน กศน. ดำเนินการส่งเสริมการจัดการศึกษาพัฒนาอาชีพเพื่อการมีงานทำ re-skill และ up-skill ให้แก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงได้จัดทำหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ re-skill

และ up-skill เบื้องต้นโดยดำเนินการขับเคลื่อนใน 5 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรม กลุ่มอาชีพพาณิชยกรรมและบริการกลุ่มอาชีพความคิดสร้างสรรค์ และกลุ่มอาชีพเฉพาะทาง รวมจำนวนทั้งสิ้น 10 หลักสูตร เพื่อให้สถานศึกษาหรือผู้จัดกิจกรรมนำไปใช้ในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาตามนโยบายดังกล่าว

หลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพ re-skill และ up-skill จัดทำขึ้นเพื่อให้สถานศึกษาหรือผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เข้าใจถึงความเป็นมา หลักการ จุดหมาย โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการจบหลักสูตร สถานศึกษาสามารถวางแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความพร้อม ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงสภาพความแตกต่างของผู้เรียนได้ทั้งรายบุคคลหรือรายพื้นที่ กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนหลักสูตรที่ตนสนใจในหลักสูตรใดสูตรหนึ่งหรือเรียนหลายหลักสูตร ทั้งหลักสูตรต้นน้ำ กลางน้ำ และหลักสูตรปลายน้ำ ควบคู่กันไปได้ และเช่นเดียวกันกับการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่ สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้เป็นชุมชน โดยชุมชนหนึ่งเรียนหลักสูตรต้นน้ำ ชุมชนต่อมาเรียนหลักสูตรปลายน้ำหรือเรียนหลักสูตรกลางน้ำ ตามความสนใจและความถนัดของประชาชนในชุมชน หรืออาจจัดให้เรียนหลักสูตรต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำในชุมชนเดียวกันก็ได้ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มอาชีพในชุมชน เพื่อความมั่นคงและยั่งยืนในการประกอบอาชีพและการสร้างรายได้ให้กับตนเองและชุมชน

2. องค์ประกอบของ หลักสูตรเพื่อการพัฒนาอาชีพ re-skill และ up-skill

กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายเร่งด่วน ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ ไวรัส Covid-19 ที่ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจ ภาคอุตสาหกรรมและการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกภาคส่วนของประเทศ ก่อให้เกิดการหยุดหรือปิดกิจการของสถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรม ทำให้กลุ่มคนจำนวนมากต้องถูกเลิกจ้าง หายุดงาน รายได้ลดน้อยลง เพื่อเป็นการเยียวยาประชาชนและผ่อนคลายภาวะความเดือดร้อนของกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว จึงกำหนดนโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เน้นพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างอาชีพและรายได้ ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยมอบหมายให้สำนักงาน กศน.ดำเนินการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพเพื่อการมีงานทำ re-skill และ up-skill ให้แก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ระดมความคิดเห็นและสำรวจความต้องการของประชาชนในพื้นที่ผ่านสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัยยาศัยจังหวัด เกี่ยวกับความต้องการและความสนใจด้านอาชีพ ซึ่งผลการสำรวจพบว่า มีอาชีพที่สถานศึกษาให้ความสนใจเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการแพร่ระบาดของโรคไวรัส Covid-19 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงกำหนด Theme ของการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ ในเรื่อง การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันไวรัสโคโรนา 2019 โดยการจัดหาและพัฒนาหลักสูตรอาชีพจากต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ ดังนี้

2.1 กลุ่มอาชีพต้นน้ำ มี 2 หลักสูตร คือ

- 1) หลักสูตรการแปรรูปสมุนไพรพื้นบ้าน ฟ้าทะลายโจร
- 2) หลักสูตรการแปรรูปสมุนไพรพื้นบ้าน ขมิ้นชัน

2.2 กลุ่มอาชีพกลางน้ำมี 4 หลักสูตร คือ

- 1) หลักสูตรการทำอาหารคาวเพื่อสุขภาพ
- 2) หลักสูตรการทำอาหารหวานเพื่อสุขภาพ
- 3) หลักสูตรการทำอาหารว่างเพื่อสุขภาพ
- 4) หลักสูตรการทำเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ

2.3 กลุ่มอาชีพปลายน้ำมี 4 หลักสูตร คือ

- 1) หลักสูตรการออกแบบพัฒนาบรรจุภัณฑ์อย่างง่าย
- 2) หลักสูตรการขายของออนไลน์ผ่านช่องยูทูป (YouTube)
- 3) หลักสูตรการทำแอปพลิเคชัน (Application) เพื่อการค้าออนไลน์
- 4) หลักสูตรเส้นทางสู่การเป็น “ยูทูปเบอร์” (Youtuber)

แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ มุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตรที่มีความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ มีรายละเอียดเนื้อหาที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง หรือมีวิทยากรช่วยแนะนำ ส่วนการจัดกระบวนการเรียนรู้ สามารถศึกษาสาระความรู้จากเอกสาร ควบคู่กับการชมคลิปที่อธิบายสาธิตวิธีการผลิต วิธีการทำชิ้นงานผ่านสื่อออนไลน์ ผู้สนใจสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง หรือเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่มออนไลน์ก็ได้ โดยผู้เรียนต้องฝึกฝนตนเองให้เกิดความคล่องแคล่วชำนาญ เพื่อพัฒนาตนเองสู่การประกอบอาชีพ หรือรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพในชุมชนต่อไป

หลักสูตรทั้ง 3 กลุ่มนี้ จะเรียนเฉพาะหลักสูตรใดสูตรหนึ่งก็ได้ หรือเลือกเรียนหลักสูตรที่สามารถเชื่อมโยงและพัฒนาต่อยอดอาชีพของตนเองหรือชุมชน เช่น

เลือกเรียนหลักสูตรการทำอาหารเพื่อสุขภาพ และหลักสูตรการทำแอปพลิเคชัน (Application) เพื่อการค้าออนไลน์ เมื่อสามารถประกอบอาหารได้แล้วก็มีช่องทางจำหน่ายผ่านแอปพลิเคชัน (Application) ที่ได้จัดทำขึ้น

เลือกเรียนหลักสูตรการปลูกสมุนไพรพื้นบ้าน เลือกเรียนหลักสูตรการทำอาหารเพื่อสุขภาพ และหลักสูตรการทำแอปพลิเคชัน (Application) เพื่อการค้าออนไลน์ การเลือกเรียนหลักสูตรลักษณะนี้จะเป็นไปตามแนวคิดในการจัดหาและพัฒนาหลักสูตรอาชีพในครั้งนี้ ซึ่งผู้เรียนสามารถปลูกสมุนไพรพื้นบ้าน เพื่อนำไปเป็นวัตถุดิบสำหรับในการประกอบอาหารเพื่อสุขภาพ และมีช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านแอปพลิเคชัน (Application) ที่ได้จัดทำขึ้น

เลือกเรียนหลักสูตรการทำอาหารเพื่อสุขภาพ หลักสูตรการออกแบบ/พัฒนาบรรจุภัณฑ์ อย่างง่าย และหลักสูตรเส้นทางสู่การเป็น “ยูทูบเบอร์” (Youtuber) หากผู้เรียนสามารถประกอบอาหารและยึดเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพเสริมในการสร้างรายได้ให้กับตนเองแล้ว ผู้เรียนสามารถออกแบบหรือพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้สินค้าและมีช่องทางประชาสัมพันธ์สินค้าให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

จากการศึกษาองค์ประกอบของการจัดการศึกษาพัฒนาอาชีพเพื่อการมีงานทำ จากนโยบายของสำนักงาน กศน. ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำมาวิเคราะห์เพื่อสรุปสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบของการจัดการศึกษาพัฒนาอาชีพเพื่อการมีงานทำ เพื่อนำไปเป็นกรอบการร่างรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 การวิเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึก
อาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงาน
ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

นโยบายของสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษา ตามอัธยาศัย	แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา อาชีพ (2560)	แนวทางการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ของสำนักงาน กศน. (2561)	หลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพ นโยบาย กศน. wow (2563)	แนวทางการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน (2564)	หลักสูตรพัฒนาอาชีพ re-skill และ up-skill (2564)	รวม	สรุปอันดับ
องค์ประกอบ							
สำรวจความต้องการ วิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการ	✓	✓	-	-	-	2	4
จัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรการศึกษา พัฒนาอาชีพ	✓	✓	✓	✓	✓	5	1
นำหลักสูตรไปดำเนินการจัด การศึกษาพัฒนาอาชีพ	✓	✓	✓	✓	-	4	2
กำกับ นิเทศ ติดตามการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาอาชีพ	✓	✓	✓	✓	-	4	2
ร่วมกับภาคีเครือข่ายในการจัด การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ	✓	-	✓	✓	-	3	3
ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนา อาชีพด้านการตลาดและยกระดับการ พัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ ให้ได้ มาตรฐาน	✓	-	✓	✓	✓	4	2
รายงานผลการดำเนินงานการจัด การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ	✓	✓	-	-	-	2	4
การติดตามผลการนำความรู้ไปใช้ของ ผู้จบหลักสูตร	✓	✓	-	-	-	2	4

จากตาราง 5 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม โดยเลือกด้านที่มีความถี่ตั้งแต่ 3 ขึ้นไปมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ โดยแต่ละองค์ประกอบผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหาและความใกล้เคียงของคำและได้ปรับข้อความให้มีความเหมาะสม ดังนี้ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 2) การนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 3) การนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ 4) ภาควิชาที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ และ 5) การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด

นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานของ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564

นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานของ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2564)

1. วิสัยทัศน์

คนไทยทุกช่วงวัยได้รับโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็น และสมรรถนะที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมบนรากฐานของหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

2. พันธกิจ

2.1 จัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อยกระดับการศึกษา และพัฒนาสมรรถนะ ทักษะการเรียนรู้ของประชาชนกลุ่มเป้าหมายให้เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย ให้พร้อมรับ การเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม ก้าวสู่การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างยั่งยืน

2.2 พัฒนาหลักสูตร รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา การวัดและประเมินผลในทุกรูปแบบให้มีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้และบริบท ในปัจจุบัน

2.3 ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา และนำเทคโนโลยีมาพัฒนาเพื่อเพิ่มช่องทางและโอกาส การเรียนรู้ รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดและให้บริการการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง

2.4 ส่งเสริมสนับสนุน แสวงหา และประสานความร่วมมือเชิงรุกกับภาคีเครือข่าย ให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการสนับสนุนและจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และการเรียนรู้ตลอดชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับประชาชน

2.5 พัฒนาระบบการบริหารจัดการภายในองค์กรให้มีเอกภาพ เพื่อการบริหารราชการที่ดีบนหลัก ของธรรมาภิบาล มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคล่องตัวมากยิ่งขึ้น

2.6 ยกระดับการบริหารและการพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะ คุณธรรม และจริยธรรมที่ดี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการทางการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

3. เป้าประสงค์

3.1 ประชาชนผู้ด้อย พลาด และขาดโอกาสทางการศึกษารวมทั้งประชาชนทั่วไปได้รับโอกาส ทางการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษา ตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง เป็นไปตามบริบท สภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

3.2 ประชาชนได้รับการยกระดับการศึกษา สร้างเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม หน้าที่ความเป็น พลเมืองที่ดีภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน เพื่อพัฒนา ไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม

3.3 ประชาชนได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองผ่านแหล่งเรียนรู้ ช่องทางการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งมีเจตคติทางสังคม การเมือง

วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสม สามารถคิดวิเคราะห์ แยกแยะอย่างมีเหตุผล และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมถึงการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างสร้างสรรค์

3.4 หน่วยงานและสถานศึกษา กศน. มีหลักสูตร สื่อ นวัตกรรม ช่องทางการเรียนรู้ และกระบวนการ เรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย ทันสมัย และรองรับกับสภาวะการเรียนรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิตตามความต้องการของประชาชนและชุมชน รวมทั้งตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงบริบท ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม

3.5 หน่วยงานและสถานศึกษา กศน. สามารถนำเทคโนโลยีทางการศึกษา และเทคโนโลยีดิจิทัล มาพัฒนาเพื่อเพิ่มช่องทางการเรียนรู้ และนำมาใช้ในการยกระดับคุณภาพในการจัดการเรียนรู้และโอกาสการเรียนรู้ ให้กับประชาชน

3.6 ชุมชนและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัด ส่งเสริม และสนับสนุน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งการขับเคลื่อนกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชน

3.7 หน่วยงานและสถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการองค์กรที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

3.8 บุคลากร กศน. ทุกประเภททุกระดับได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มทักษะและสมรรถนะ ในการปฏิบัติงาน และการให้บริการทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมถึงการปฏิบัติงานตามสายงานอย่างมีประสิทธิภาพ

4. จุดเน้นการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2564)

4.1 น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ

1) สืบสานศาสตร์พระราชา โดยการสร้างและพัฒนาศูนย์สาธิตและเรียนรู้ “โคก หนอง นา โมเดล” เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการบริหารทรัพยากรรูปแบบต่าง ๆ ทั้งดิน น้ำ ลม แสงแดด รวมถึงพืชพันธุ์ต่าง ๆ และส่งเสริม การใช้พลังงานทดแทนอย่างมีประสิทธิภาพ

2) จัดให้มี “หนึ่งชุมชน หนึ่งนวัตกรรมการพัฒนาชุมชน” เพื่อความกินดี อยู่ดี มีงานทำ

3) การสร้างกลุ่มจิตอาสาพัฒนาชุมชน รวมทั้งปลูกฝังผู้เรียนให้มีหลักคิดที่ถูกต้องด้านคุณธรรม จริยธรรม มีทัศนคติที่ดีต่อบ้านเมือง และเป็นผู้มีความพอเพียง ระเบียบวินัย สุจริต จิตอาสา ผ่านกิจกรรมการพัฒนา ผู้เรียนโดยการใช้กระบวนการลูกเสือและยุวกาชาด

4.2 ส่งเสริมการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนที่เหมาะสมกับทุกช่วงวัย

1) ส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำในรูปแบบ Re-Skill & Up-Skill และการสร้างนวัตกรรมและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีความหลากหลาย ทันสมัย และตอบสนองความต้องการของประชาชน ผู้รับบริการ และสามารถออกไปรับรองความรู้ความสามารถเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพได้

2) ส่งเสริมและยกระดับทักษะภาษาอังกฤษให้กับประชาชน (English for ALL)

3) ส่งเสริมการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เข้าสู่สังคมสูงวัย อาทิ การฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสมรองรับสังคมสูงวัย หลักสูตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมสมรรถนะผู้สูงวัย และหลักสูตร การดูแลผู้สูงวัย โดยเน้นการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัย

4.3 พัฒนาหลักสูตร สื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา แหล่งเรียนรู้ และรูปแบบการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ ในทุกระดับ ทุกประเภท เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับทุกกลุ่มเป้าหมาย มีความทันสมัย สอดคล้องและพร้อมรองรับกับบริบทสถานะสังคมปัจจุบัน ความต้องการ ของผู้เรียน และสภาวะการเรียนรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

1) พัฒนาระบบการเรียนรู้ ONIE Digital Learning Platform ที่รองรับ DEEP ของกระทรวงศึกษาธิการ และช่องทางเรียนรู้รูปแบบอื่น ๆ ทั้ง Online On-site และ On-air

2) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ อาทิ Digital Science Museum/ Digital Science Center/ Digital Library ศูนย์การเรียนรู้ทุกช่วงวัย และศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบ กศน. (Co-Learning Space) เพื่อให้สามารถ “เรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง ทุกที่ ทุกเวลา”

3) พัฒนาระบบรับสมัครนักศึกษาและสมัครฝึกอบรมแบบออนไลน์ มีระบบการเทียบโอนความรู้ ระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank System) และพัฒนา/ขยายการให้บริการระบบทดสอบอิเล็กทรอนิกส์ (E-exam)

4.4 บูรณาการความร่วมมือในการส่งเสริม สนับสนุน และจัดการศึกษาและการเรียนรู้ให้กับประชาชนอย่างมีคุณภาพ

1) ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน อาทิ การส่งเสริมการฝึกอาชีพที่เป็น

อัตลักษณ์และบริบทของชุมชน ส่งเสริมการตลาดและขยายช่องทางการจำหน่ายเพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์/สินค้า กศน.

2) บูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งในส่วนกลาง และภูมิภาค

4.5 พัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร กศน.

1) พัฒนาศักยภาพและทักษะความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy & Digital Skills) ให้กับบุคลากรทุกประเภททุกระดับ รองรับการเป็นรัฐบาลดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งพัฒนาครูให้มีทักษะ ความรู้ และความชำนาญในการใช้ภาษาอังกฤษ การผลิตสื่อการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนเพื่อฝึกทักษะ การคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล เป็นขั้นตอน

2) จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ ของบุคลากร กศน.และกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การแข่งขันกีฬา การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน

4.6 ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบบริหารจัดการองค์กร ปัจจัยพื้นฐานในการจัดการศึกษา และการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ต่อสาธารณชน

1) เร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. ... ให้สำเร็จ และปรับโครงสร้าง การบริหารและอัตรากำลังให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลง เร่งการสรรหา บรรจุ แต่งตั้งที่มีประสิทธิภาพ

2) นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการ พัฒนาระบบการทำงานและข้อมูล สารสนเทศด้านการศึกษาที่ทันสมัย รวดเร็ว และสามารถใช้งานทันที โดยจัดตั้งศูนย์ข้อมูลกลาง กศน. เพื่อจัดทำข้อมูล กศน. ทั้งระบบ (ONE ONIE)

3) พัฒนา ปรับปรุง ซ่อมแซม พื้นฟูอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมโดยรอบของหน่วยงาน สถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ทุกแห่ง ให้สะอาด ปลอดภัย พร้อมให้บริการ

4) ประชาสัมพันธ์/สร้างการรับรู้ให้กับประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับการบริการทางวิชาการ/กิจกรรม ด้านการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และสร้างช่องทางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาการ ของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัด อาทิ ชาวประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อรูปแบบต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ/มหกรรม วิชาการ กศน.

4.7 ภารกิจต่อเนื่องด้านการจัดการศึกษาและการเรียนรู้การศึกษาต่อเนื่อง

1) จัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำในกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม และอาชีพเฉพาะทางหรือการบริการ รวมถึงการเน้นอาชีพช่างพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน ความต้องการและศักยภาพของแต่ละพื้นที่ มีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ สอดรับกับความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาประเทศ

2) สร้างความเข้มแข็งให้กับศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน โดยจัดให้มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การพัฒนาหนึ่งตำบลหนึ่งอาชีพเด่น การประกวดสินค้าดีพรีเมียม การสร้างแบรนด์ของ กศน. รวมถึงการส่งเสริมและจัดหาช่องทางการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ และให้มีการกำกับติดตาม และรายงานผลการจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในรูปแบบต่าง ๆ ให้กับประชาชน เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน สามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง และมีการบริหารจัดการ ความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ตามทิศทางการพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน

บริบทของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน ประจำปี พ.ศ.2564 โดยให้ความสำคัญสอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปี พ.ศ.2564 ดังนี้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม, 2564)

วิสัยทัศน์

“ประชาชน ทุกกลุ่ม ทุกช่วงวัย ในจังหวัดมหาสารคามเข้าถึงโอกาสทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงเท่าเทียมเป็นพลเมืองดีและมีศักยภาพสามารถอยู่ในสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีความสุขโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งเป็นพลังในการพัฒนาสังคมและชุมชน”

พันธกิจ

1) เป็นหน่วยงานในการส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2) ส่งเสริมประสานงานเครือข่ายในการจัดการเรียนรู้ภาคประชาชนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ในการสร้างและกระจายโอกาสการเรียนรู้บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

3) ส่งเสริมการกระจายแหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ตลอดชีวิตบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง

4) พัฒนาระบบการบริหารจัดการเพื่อให้สามารถดำเนินงานการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยได้อย่างทั่วถึงครอบคลุมทุกพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5) กำกับติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา

เป้าประสงค์

1) ประชาชนผู้ด้อย พลัด และขาดโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งประชาชนทั่วไปได้รับ โอกาสทางการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่อง และ การศึกษาตามอัธยาศัย ที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง เป็นไปตามสภาพ ปัญหา และความต้องการ ของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

2) ประชาชนได้รับการยกระดับการศึกษา สร้างเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมือง อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน เพื่อพัฒนาไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม

3) ประชาชนได้รับโอกาสในการเรียนรู้ และมีเจตคติทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่เหมาะสมสามารถคิด วิเคราะห์ และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพ ชีวิตได้อย่างสร้างสรรค์

4) ประชาชนได้รับการสร้างและส่งเสริมให้มีความรักการอ่านเพื่อการแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง

5) ชุมชนและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ร่วมจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งการขับเคลื่อนกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชน

6) หน่วยงานและสถานศึกษาพัฒนา เทคโนโลยีทางการศึกษา เทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ในการยกระดับคุณภาพในการจัดการเรียนรู้และเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ให้กับประชาชน

7) หน่วยงานและสถานศึกษาพัฒนาสื่อและการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่ตอบสนองกับการเปลี่ยนแปลงบริบทด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งตามความต้องการของประชาชนและชุมชนในรูปแบบที่หลากหลาย

8) หน่วยงานและสถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

9) บุคลากรของหน่วยงานและสถานศึกษาได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 บทบาทภารกิจของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

1) จัดทำยุทธศาสตร์ เป้าหมายและแผนพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัด ให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษาชาติแผนพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามสภาพของท้องถิ่นและชุมชน

2) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ด้านการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3) วิเคราะห์ จัดตั้ง จัดสรร เงินงบประมาณให้แก่สถานศึกษาและภาคีเครือข่ายที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย

5) จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบตามที่กฎหมายกำหนด

6) ส่งเสริม สนับสนุนการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และการเทียบระดับการศึกษา

7) ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาร่วมกับสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย

8) ระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

9) ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

10) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยและภาคีเครือข่าย

11) ส่งเสริม สนับสนุน ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ งานนโยบายพิเศษของรัฐบาลและงานเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ

12) กำกับ ดูแล นิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย

บริบทของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม มีข้อมูลที่เป็นบริบททั่วไปของสถานศึกษาดังนี้ (ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม, 2564)

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ประวัติความเป็นมา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม มีเนื้อที่ 3 ไร่ 30 ตารางวา ตั้งอยู่เลขที่ 473 หมู่ที่ 3 ตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รหัสไปรษณีย์ 44120 โทรศัพท์ 0-4379-9335, 08-4787-4334 โทรสาร 0-4349-9335 E-mail :Vapephatum-nfe@sarakham.go.th

1.2 สภาพทั่วไปสถานศึกษา

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ได้จัดตั้งเป็นสถานศึกษาตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 29 สิงหาคม 2536 โดยมีบทบาทหน้าที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนทุกรูปแบบเพื่อให้บริการกลุ่มเป้าหมาย ประชาชนผู้พลาดโอกาสและผู้ด้อยโอกาส ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมหาสารคาม ได้สั่งการให้บุคลากรมาปฏิบัติหน้าที่ ผู้ประสานงานอำเภอวาปีปทุม เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งสถานศึกษาคือ นายวิบูลย์ ทองมูล

ต่อมากรมการศึกษานอกโรงเรียนได้แต่งตั้งให้ นางสาวมาลี หนูห่วง อาจารย์ 2 ระดับ 6 ปฏิบัติราชการในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์ เริ่มปฏิบัติงานในบทบาทของสถานศึกษาโดยใช้อาคารห้องสมุดประชาชนอำเภอวาปีปทุมเป็นสถานที่ปฏิบัติงาน ต่อมาปี พ.ศ.2543 ได้แยกสำนักงานออกจากห้องสมุดประชาชน ตั้งสำนักงานใหม่อยู่ทางทิศตะวันออกของห้องสมุดประชาชน

ในปี พ.ศ.2545 กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้มีคำสั่งแต่งตั้ง นายสถิตย์ แทนทอง ปฏิบัติราชการ ตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอวาปีปทุม

ในปี พ.ศ.2551 ได้เปลี่ยนชื่อจาก ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอวาปีปทุม เป็น ชื่อศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

วันที่ 1 ตุลาคม 2552 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้มีคำสั่งให้ นายสุภชัย วันนิตย์ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

วันที่ 1 ธันวาคม 2554 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้มีคำสั่งให้ นายอวิรุทธิ์ ภักดีสุวรรณ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2557 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้มีคำสั่งให้ นายสุภชัย วันนิตย์ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2558 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้มีคำสั่งให้ นางบุญญรัตน์ พงษ์สมชาติ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

วันที่ 8 มกราคม 2562 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้มีคำสั่งให้ นางวิมลรัตน์ จันทร์ยาง ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม จนถึงปัจจุบัน

1.3 บทบาทหน้าที่ภารกิจ กศน.อำเภอ

1) สร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิตของคนในชุมชน ตั้งแต่เด็กวัยก่อนเรียนจนถึงวัยผู้สูงอายุ

2) สนับสนุนงบประมาณตามแผนปฏิบัติงานประจำปี ของ “ศูนย์การเรียนรู้สำหรับทุกช่วงวัย กศน.” กศน.ตำบล

3) จัดซื้อ จัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการให้บริการ

4) พัฒนาอาสาสมัคร และคณะกรรมการ “ศูนย์การเรียนรู้สำหรับทุกช่วงวัย กศน.” กศน.ตำบล

5) ประสานภาคีเครือข่ายเข้าร่วมจัดกิจกรรม ร่วมกับ “ศูนย์การเรียนรู้สำหรับทุกช่วงวัย กศน.” กศน.ตำบล

6) ร่วมกับ “ศูนย์การเรียนรู้สำหรับทุกช่วงวัย กศน.” กศน.ตำบล จัดกิจกรรมการเรียนรู้

7) นิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน “ศูนย์การเรียนรู้สำหรับทุกช่วงวัย กศน.” กศน.ตำบล

8) สรุป วิเคราะห์ ผลการดำเนินงาน “ศูนย์การเรียนรู้สำหรับทุกช่วงวัย กศน.” กศน.ตำบล ในระดับอำเภอรายงานสำนักงาน กศน.จังหวัด

9) จัดส่งบุคลากรเข้ารับการพัฒนาผ่านสำนักงาน กศน.จังหวัด

10) จัดหาทรัพยากรเพื่อจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

1.4 ข้อมูลบุคลากรและสถานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

ตาราง 6 จำนวนบุคลากรสังกัด ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม จำแนกตามประเภทตำแหน่งและระดับการศึกษา

ประเภท/ตำแหน่ง	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี	รวม
ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	-	2	1	3
พนักงานราชการ ตำแหน่งครูอาสาสมัครฯ	-	4	-	4
พนักงานราชการ ตำแหน่งครู กศน.ตำบล	-	15	-	15
จ้างเหมาเอกชนดำเนินงาน ตำแหน่ง ครูประจำ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	-	14	-	14
จ้างเหมาเอกชนดำเนินงาน ตำแหน่ง ครูผู้สอนคน พิการ	-	4	-	4
จ้างเหมาเอกชนดำเนินงาน ตำแหน่ง บรรณารักษ์	-	1	-	1
รวม	-	40	1	41

ตาราง 7 สถานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของศูนย์การศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

ชื่อสถานที่/ประเภท	สถานที่ตั้ง	ผู้รับผิดชอบ
กศน. ตำบลหนองแสง	หมู่ที่ 3 ตำบลหนองแสง	นางทิพพารัตต์ ศิริเลิศ
กศน. ตำบลโคกสีทองกลาง	หมู่ที่ 10 ตำบลโคกสี ทองกลาง	นางสาวปรีณัฏฐ์ จันทวฤทธิ์
กศน. ตำบลหนองทุ่ม	หมู่ที่ 3 ตำบลหนองทุ่ม	นางกุลลาบ นาเจิมพลอย
กศน. ตำบลขามป้อม	หมู่ที่ 4 ตำบลขามป้อม	นางสาวสุวิภา แสงหัวช้าง
กศน. ตำบลงัวบา	หมู่ที่ 3 ตำบลงัวบา	นายไกรวุฒิ คงแสนคำ
กศน. ตำบลเสือโก้ก	หมู่ที่ 10 ตำบลเสือโก้ก	นายอนุวัฒน์ สีเผือก
กศน. ตำบลหนองแสน	หมู่ที่ 9 ตำบลหนองแสน	นายระมุข สุธรรม
กศน. ตำบลหนองไฮ	หมู่ที่ 13 ตำบลหนองไฮ	นางระเบียบ หาญสุวรรณ
กศน. ตำบลโพธิ์ชัย	หมู่ที่ 8 ตำบลโพธิ์ชัย	นางทิพย์วรรณ เหลืองชัยศรี
กศน. ตำบลหัวเรือ	หมู่ที่ 2 ตำบลหัวเรือ	นางสาวอรพิน ปะกิ้งเต
กศน. ตำบลประชาพัฒนา	หมู่ที่ 10 ตำบลประชาพัฒนา	นางสาวบุญโฮม เอกศิริ
กศน. ตำบลนาข่า	หมู่ที่ 10 ตำบลนาข่า	นายสมพงษ์ เจริญผิว
กศน. ตำบลแคน	หมู่ที่ 2 ตำบลแคน	นางศศิธร มูลเหลา
กศน. ตำบลดงใหญ่	หมู่ที่ 3 ตำบลดงใหญ่	นางจิราลักษณ์ ภิรมย์บุญ
กศน. ตำบลบ้านหวาย	หมู่ที่ 16 ตำบลบ้านหวาย	นายไกรสร เกตราช
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเทศบาลตำบล วาปีปทุม	หมู่ที่ 3 ตำบลหนองแสง	นางสาวเหมวรรณ ปะกิริษำ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านโพธิ์	หมู่ที่ 10 ตำบลหนองแสง	นางสาวปิยะฉัตร จำปาไธ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้าน หนองคูม่วง	หมู่ที่ 8 ตำบลหนองไฮ	นายสรารุศ ศรีวงษ์ญาติดี
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้าน มะแซว	หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านหวาย	นางสาวศิริประภา หอมขจร
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านโคกช้าง	หมู่ที่ 11 ตำบลแคน	นางสาวเกษราภรณ์ เม็กช่วง

ตาราง 7 สถานที่จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของศูนย์การศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม (ต่อ)

ชื่อสถานที่/ประเภท	สถานที่ตั้ง	ผู้รับผิดชอบ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านกุดนาดี	หมู่ที่ 5 ตำบลหนองแสน	-
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านธาราทิพย์	หมู่ที่ 16 ตำบลเสือโก้ก	นางสาวชลฤดี ชินวงศ์
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านประแหง	หมู่ที่ 2 ตำบลประชาพัฒนา	นายอรรถภณธ์ เดชบุรีรัมย์
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านโนนจิว	หมู่ที่ 2 ตำบลขามป้อม	นางสาวกนกพลอย มีชาญ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านวังปทุม	หมู่ที่ 18 ตำบลหัวเรือ	นางสาวประจิตรา มหาประโทธิ์
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบล บ้านโคกสี	หมู่ที่ 10 ตำบลโคกสี ทองหลาง	นางสาวธนาพร จันทร์ยาง
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้าน หนองม่วงเผือก	หมู่ที่ 4 ตำบลหนองทุ่ม	-
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้าน หนองสระพัง	หมู่ที่ 3 ตำบลโพธิ์ชัย	นางสาวกาญจนา แสงหัวช้าง
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านหนองหว้า	หมู่ที่ 9 ตำบลจัวบา	นางอำพร แสงโทโพธิ์
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้าน หนองนกเขียน	หมู่ที่ 13 ตำบลดงใหญ่	นางสาวปณิชา ประวิสุทธิ
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนบ้านนาเมือง	หมู่ที่ 14 ตำบลนาข่า	นางสาวปรียากร นาครัตน์

2. การวิเคราะห์สถานภาพการจัดการศึกษาของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ได้วิเคราะห์สถานภาพการจัดการศึกษา โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร ซึ่งได้มาจากการประชุมเชิงปฏิบัติการระดมความคิดของบุคลากร และเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม เพื่อนำข้อมูลผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร และผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร ไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ประจำปี 2563 – 2565 แสดงดังตาราง 8 – 9 (ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอวาปีปทุม, 2563)

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร		
ประเด็นการ พิจารณา	จุดแข็ง (S : Strength)	จุดอ่อน (W : Weakness)
1.ด้านบุคลากร	- บุคลากรปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบเต็มความสามารถ - บุคลากรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ มีความกระตือรือร้น เสียสละ และทุ่มเทเวลาในการปฏิบัติงาน ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและถูกต้อง และสามารถปรับตัวเข้ากับชุมชนได้เพราะส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ - มีการทำงานเป็นทีม มีความสามัคคี ยอมรับการตัดสินใจของทีมงาน มีความพร้อมในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ - บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง - การปฏิบัติงานของบุคลากรในพื้นที่สามารถปรับตัวเข้ากับชุมชนได้และครอบคลุมทุกหมู่บ้านปฏิบัติงานครอบคลุมตามภารกิจที่กำหนดด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ ศูนย์การศึกษาตลอดชีวิตชุมชน	- ครูมีภาระหน้าที่อื่น ๆ ที่ต้องปฏิบัตินอกเหนือจากการทำหน้าที่การเรียนการสอนทำให้ไม่มีเวลาในการคิด และพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ - ครูรับผิดชอบนักศึกษามาก เกินไป ทำให้การบริการไม่ทั่วถึง และบางรายวิชาไม่มีความชำนาญการในวิชาที่สอน

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม (ต่อ)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร		
ประเด็นการพิจารณา	จุดแข็ง (S : Strength)	จุดอ่อน (W : Weakness)
	ศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยตำบล (ศส.ปชต.) และศูนย์ดิจิทัลชุมชน	
2. ด้านงบประมาณ	- มีการวางแผน บริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ - มีระบบในการบริหารจัดการที่ดี มีแผนการดำเนินงานประจำปี และสามารถตรวจสอบได้	- ขาดงบประมาณในการพัฒนาครูและจัดหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ทันสมัย - งบประมาณที่ใช้ในการบริหาร กศน.ตำบล มีน้อยไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายเกี่ยวกับ วัสดุสำนักงาน ค่าซ่อมแซมวัสดุ ครุภัณฑ์ ค่าถ่ายเอกสาร และการพัฒนาบุคลากร ในบางด้าน และไม่มีอย่างต่อเนื่อง - การรายงานข้อมูลล่าช้า ไม่เป็นปัจจุบัน
3. ด้านสถานศึกษา	- มีหลักสูตรที่หลากหลาย สามารถที่จะดำเนินการจัดกิจกรรมให้กับกลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง - การจัดองค์กร มีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้	- ขาดกระบวนการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาในการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง - ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนขาดสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม (ต่อ)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร		
ประเด็นการพิจารณา	จุดแข็ง (S : Strength)	จุดอ่อน (W : Weakness)
	- มีสื่อการเรียนที่ทันสมัย มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านระบบ ETV และมีความหลากหลาย	- วัสดุอุปกรณ์ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ขาดสื่อการเรียนการสอน ICT ที่ทันสมัย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ใน กศน.อำเภอ
4. ด้านอาคาร สถานที่ (ต่อ)	- สถานที่ตั้ง กศน.ตำบล มีอาคารที่มีความมั่นคง แข็งแรง อยู่ในที่ที่มีการคมนาคมสะดวก - อาคารสถานที่ เป็นแหล่งการศึกษาของชุมชนพร้อมในการให้บริการทุกรูปแบบ ตามภารกิจ - มีการปรับปรุงทัศนียภาพให้น่าอยู่และน่าใช้บริการ - มี ครู กศน.ตำบลและครู ศรช. รับผิดชอบอาคารสถานที่	- ไม่มีห้องในการจัดการเรียนการสอนที่เป็นสัดส่วนเท่าที่ควร - ไม่มีงบประมาณซ่อมแซมและปรับปรุงอาคารสถานที่
5. ด้านภาคีเครือข่าย	- ภาคีเครือข่ายส่งเสริมและสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาของสถานศึกษา โดยให้คำปรึกษา ร่วมนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ - มีอาสาสมัครส่งเสริมการอ่านอาสาสมัคร กศน.อำเภออาสาสมัคร กศน.ตำบล ที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริมการจัดกิจกรรม	- การกำหนดรูปแบบวิธีการทำงานของภาคีเครือข่ายยังไม่ชัดเจน - ขาดการให้สิ่งจูงใจ การสร้างขวัญกำลังใจให้กับอาสาสมัคร กศน. เช่น ไม่มีค่าตอบแทนในการทำงาน

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร		
ประเด็นการพิจารณา	โอกาส (O : Opportunity)	อุปสรรค (T : Threat)
	การเรียนรู้ของสถานศึกษา การประชาสัมพันธ์ และด้านอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ	
1. ด้านนโยบาย	- นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายของสำนักงาน กศน. ประชาชนมีความตื่นตัวเห็นความสำคัญของการศึกษาเพิ่มขึ้น - นโยบายจุดเน้น สำนักงาน กศน. ให้จัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและพัฒนาให้มีคุณภาพมาตรฐาน - นโยบายสำนักงาน กศน. จังหวัดมหาสารคาม จัดให้มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานครอบคลุมในพื้นที่เน้นชุมชนเป็นฐานการเรียนการสอน - นโยบายที่เปิดโอกาสและรูปแบบการจัดการศึกษาที่เอื้อประโยชน์และตรงกับความต้องการของประชาชนมากขึ้น เช่น การเทียบระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของการศึกษาขั้นพื้นฐาน การเทียบโอนประสบการณ์	- นโยบายยังไม่มีเรื่องความมั่นคงในอาชีพ - นโยบายยังไม่สนับสนุนบุคลากรที่รับผิดชอบงานโดยตรง เช่น ตำแหน่งเจ้าหน้าที่แผน เจ้าหน้าที่การเงิน เจ้าหน้าที่พัสดุ และเจ้าหน้าที่ IT สารสนเทศ โดยตรงให้กับสถานศึกษาจึงให้บุคลากรที่มีช่วยกันปฏิบัติแทน จึงทำให้ไม่สะดวกในการปฏิบัติงานในหน้าที่ - นโยบายที่กำหนดเรื่องใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูของบุคลากรครูผู้สอน ส่งผลให้ขาดครูผู้สอนเฉพาะด้าน

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม (ต่อ)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร		
ประเด็นการพิจารณา	โอกาส (O : Opportunity)	อุปสรรค (T : Threat)
2.ด้านสังคมและวัฒนธรรม	- สืบสานประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน - จัดการเรียนรู้การสอนยึดหยุ่นสอดคล้องกับวิถีชีวิต	- ประชาชนที่เป็นเยาวชนในพื้นที่ตำบลไม่เห็นความสำคัญในการสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนเนื่องจากเลียนแบบจากสื่อและต่างชาติ
3. ด้านเศรษฐกิจ/ ด้านอาชีพ	- มีกลุ่มวิสาหกิจในชุมชน ทำให้มีระบบเศรษฐกิจชุมชน - มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมสร้างชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง	- นักศึกษามาร่วมกิจกรรมน้อย เนื่องจากค่าครองชีพสูง ต้องทำมาหาเลี้ยงชีพ - เครือข่าย / ชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมค่อนข้างน้อย หวังค่าตอบแทนเป็นหลัก

2. ทิศทางในการพัฒนาสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

วิสัยทัศน์

“ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เพื่อให้เกิดสังคมฐานความรู้มีอาชีพสามารถแข่งขันในประชาคมอาเซียนอย่างยั่งยืน”

พันธกิจ (Mission)

1. จัดและส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพเพื่อยกระดับการศึกษา สมรรถนะในการเรียนรู้และการแก้ปัญหา พัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิตและสังคม และมีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของภาคีเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศอาเซียน
3. ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
4. พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้สามารถดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์การพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม เป็นสถานศึกษาที่มีบทบาทและภารกิจในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต เพื่อขับเคลื่อนภารกิจหลักตามแผนพัฒนาประเทศ นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายและจุดเน้นของสำนักงาน กศน. โดย ที่คำนึงถึงหลักการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ การสร้างบรรยากาศในการทำงานและการเรียนรู้ ตลอดจนการใช้ทรัพยากรด้านการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้น การพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตามอัธยาศัย ใน 4 ประเด็นใหญ่ ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้คุณภาพ

1.1 การน้อมนำพระบรมราโชบายสู่การปฏิบัติ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทุกโครงการ และโครงการอันเกี่ยวเนื่องจากราชวงศ์

1.2 จัดการเรียนรู้ที่สนองตอบยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายของรัฐมนตรีว่าการ และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

1.3 จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย การเรียนรู้ที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม สร้างวินัย จิตสาธารณะ และอุดมการณ์ ความยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติ รวมถึงการมีจิตอาสา ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ

1.4 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรทุกระดับทุกประเภทให้สอดคล้องกับการพัฒนาคน ทิศทางการพัฒนาประเทศ สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง ความต้องการและความหลากหลายของผู้เรียน/ผู้รับบริการ

1.5 ปรับระบบทดสอบ วัดผล และประเมินผล โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือให้ผู้เรียน สามารถเข้าถึงการประเมินผลการเรียนรู้ได้ตามความต้องการ เพื่อการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับ การเทียบระดับการศึกษา และการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ พัฒนาระบบการประเมินสมรรถนะผู้เรียน

1.6 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดหลักสูตรการเรียนรู้ในระบบออนไลน์ด้วยตนเอง ทั้งการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตามอัธยาศัย

1.7 พัฒนาระบบนิเทศการศึกษา การกำกับ ติดตาม ทั้งในระบบ On-Site และ Online รวมทั้ง ส่งเสริมการวิจัยเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2. การสร้างสมรรถนะและทักษะคุณภาพ

2.1 จัดการศึกษาตลอดชีวิตที่เน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับแต่ละช่วงวัย และการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมายและบริบทพื้นที่

2.2 พัฒนาหลักสูตรอาชีพระยะสั้นที่เน้น New skill Up skill และ Re skill ที่สอดคล้องกับบริบท พื้นที่ ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ความต้องการของตลาดแรงงาน และกลุ่มอาชีพใหม่ที่รองรับ Disruptive Technology

2.3 ยกระดับผลิตภัณท์ สินค้า บริการจากโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ที่เน้น “ส่งเสริมความรู้ สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี” ให้มีคุณภาพมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของตลาด ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม พัฒนาสู่วิสาหกิจชุมชน ตลอดจนเพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์และช่องทางการจำหน่าย

2.4 จัดการศึกษาของผู้สูงอายุเพื่อให้เป็น Active Ageing Workforce และมี Life Skill ในการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับช่วงวัย

2.5 จัดพัฒนาทักษะดิจิทัลและทักษะด้านภาษาให้กับบุคลากรและผู้เรียนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ

2.6 ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมของผู้เรียน กศน.

2.7 สร้าง อาสาสมัคร กศน. เพื่อเป็นเครือข่ายในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ในชุมชน

2.8 ส่งเสริมการสร้างและพัฒนา นวัตกรรมของบุคลากร กศน. รวมทั้งรวบรวมและเผยแพร่เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

3. สถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้คุณภาพ

3.1 ยกระดับมาตรฐาน กศน.ตำบล และศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สำคัญของชุมชน

3.2 ปรับรูปแบบกิจกรรมในห้องสมุดประชาชนโดยเน้น Library Delivery เพื่อเพิ่มอัตราการอ่าน และการรู้หนังสือของประชาชน

4. การบริหารจัดการคุณภาพ

4.1 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้

4.2 ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

4.3 ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการอย่างเต็มรูปแบบ

4.4 เสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรทุกประเภทในรูปแบบต่าง ๆ

4.5 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ให้พร้อมจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชน

จะเห็นได้ว่าการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.อำเภอวาปีปทุม สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม ได้ทำเพื่อขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์และยุทธศาสตร์ของ กศน.อำเภอวาปีปทุม สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม และสำนักงาน กศน. โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรอบแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงาน และยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพเพื่อการมีงานทำ เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันให้ประชาชนมีงานทำ มีรายได้ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และบรรลุเป้าประสงค์ให้กับประชาชน

ผู้ด้อย ผู้พลาด ผู้ขาดโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งประชาชนทั่วไป ได้รับโอกาสการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม ทั้งถึงและเป็นไปตามสภาพ ปัญหา ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายต่อไป

บริบทของตำบลหัวเรือ

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลทางกายภาพ (องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ, 2563)

ตำบลหัวเรือตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอลำปุม มีอาณาเขตติดต่อกับ ตำบลใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ: ติดต่อกับ ตำบลหนองแสง อำเภอลำปุม จังหวัดมหาสารคาม

ทิศใต้: ติดต่อกับ ตำบลบัวแดง อำเภอลำปุม จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันออก: ติดต่อกับ ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอลำปุม จังหวัดมหาสารคาม

ทิศตะวันตก: ติดต่อกับ ตำบลหวาย อำเภอลำปุม จังหวัดมหาสารคาม

ตำบลหัวเรือ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 58.00 ตารางกิโลเมตร หรือ 36,250 ไร่ การปกครองของ ตำบลหัวเรือ แบ่งออกเป็น 21 หมู่บ้าน จากข้อมูลปี พ.ศ.2563 ตำบลหัวเรือมีประชากรทั้งสิ้น 10,470 คน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ

ด้านการคมนาคม (องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ, 2563)

- มีถนนเชื่อมต่อทั้งระดับตำบลและถนนทางหลวง เช่น ทางหลวงหมายเลข 297 และเครือข่าย ถนนอื่น จำนวนรวม 4 สาย มีเส้นทางรถตู้สาธารณะให้บริการ เช่น ลำปุม-บ้านหัวเรือ ทั้งในและต่างตำบล นอกจากการเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัวและรถตู้แล้ว ยังอาศัยระบบขนส่งเอกชนขนาดเล็ก ให้บริการด้วย

ด้านสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน

- ไฟฟ้าและประปา: ตามแผนพัฒนาของ อบต. มุ่งพัฒนาระบบไฟฟ้าแสงสว่างบนถนน และ ขยายระบบไฟฟ้า-ประปาให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน

- ระบบสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม: มีการอำนวยความสะดวกด้านสาธารณสุขในระดับตำบล พร้อมส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมผ่านหน่วยงาน อปพร.

- แหล่งน้ำและการระบายน้ำ: มีการพัฒนาบ่อบาดาล ขุดลอกลำคลอง และล้อมรั้วแหล่งน้ำ สาธารณะเพื่อป้องกันสิ่งปนเปื้อน

- ถนนและการระบายน้ำ: พัฒนาเส้นทางคมนาคมภายในตำบล ปรับปรุงถนนลาดยาง ทางเท้า ร่องระบายน้ำ และภูมิทัศน์ถนน

ด้านการศึกษา และศาสนา (องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ, 2563)

- มีสถานศึกษาระดับปฐมวัยและประถมศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านชาดฝางหัวเรือ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตั้งที่ หมู่ 2 มีนักเรียนรวม 205 คน (ระดับอนุบาล-ประถมศึกษา) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 16 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตั้งที่ หมู่ 6 บ้านดอนกอก มีนักเรียนจำนวน 86 คน สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนหัวเรือพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ตั้งอยู่ เลขที่ 60 หมู่ 13 บ้านช่องแมว ตำบลหัวเรือ มีนักเรียนจำนวน 600 คน สถานศึกษาสังกัดอื่น 1 แห่ง คือ กศน.ตำบลหัวเรือ สังกัด ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ตั้งอยู่ หมู่ที่ 2 ตำบลหัวเรือ มีนักศึกษา จำนวน 124 คน

- มีวัด 1 แห่ง คือ วัดรังษี ตั้งอยู่ หมู่ 4 เป็นวัดเก่าสร้างเมื่อพ.ศ. 2420-2440 มีอุโบสถหลังใหม่ สร้างตามแบบอย่างวัดพระราม 9 และเป็นศูนย์รวมชุมชนทางศาสนา

ด้านเศรษฐกิจและอาชีพของชุมชน (องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ, 2563)

- ตำบลหัวเรือ มีประชากรในตำบลประกอบอาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม โดยมีการจัดตั้งกลุ่มโรงสีชุมชนบ้านดงเค็ง และ กลุ่มปุ๋ยชีวภาพ-ข้าวปลอดสารบ้านหนองเหล่า รับซื้อข้าวหอมมะลิจากสมาชิกที่ใช้ปุ๋ยชีวภาพ และนำมาสีข้าวและบรรจุเพื่อจำหน่าย ตอบรับโครงการเกษตรปลอดสารและสินค้า Q-grade เกษตรกรใช้ปุ๋ยชีวภาพช่วยลดต้นทุน เพิ่มคุณภาพ และมีระบบรับซื้อรองรับ ทำให้มีรายได้มั่นคงต่อเนื่อง

นอกจากอาชีพเกษตรกรรมแล้ว ประชากรในตำบลหัวเรือ ยังประกอบอาชีพทอผ้าไหม & จักสาน โดยมีวิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานบ้านฝาง หมู่ 5 ผลิตสินค้า OTOP และจำหน่ายทั้งในท้องถิ่นและขยายตลาด และกลุ่มทอผ้าไหมหลากหลายในหมู่บ้าน เช่น บ้านดอนฝาง บ้านหนองบัวทอง ได้รับมาตรฐาน มผช. ระดับ 2-4 ดาว (ปี 2549) ทำตลาดขายพื้นบ้านจากเส้นไหมพื้นบ้านแท้ สร้างอัตลักษณ์และมูลค่าเพิ่ม

มีกลุ่มแปรรูปอาหารพื้นบ้าน-สมุนไพร โดยกลุ่มสหกรณ์ปลาร้า บ้านกอก เตรียมปลาช่อนพื้นบ้านหมักจนได้รสชาติตามต้องการ บรรจุจำหน่ายในชุมชน และกลุ่มแม่บ้านหนองก่าน ผลิตพริกแกงและขนมไทยบ้านหนองเม็ก จำหน่ายในชุมชน

ผลิตภัณฑ์ชุมชน และสินค้าดีเด่น ของตำบลหัวเรือ (องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ, 2563)

ผลิตภัณฑ์ชุมชน และสินค้าดีเด่น ของตำบลหัวเรือ ประกอบด้วย

1) ผ้าไหมมัดหมี่-ผ้าไหมพื้นเมือง ทอมือด้วยไหมบ้าน ตกแต่งลายเฉพาะท้องถิ่น ปรับลวดลายสู่สมัยใหม่ ได้รับมาตรฐาน มผช. (2-4 ดาว) เช่น หมู่บ้านดอนฝาง หนองบัวทอง หนองบัวทอง ชาดใหญ่

2) จักสานบ้านฝาง ผลิตภัณฑ์ ตะกร้า เครื่องจักสานลายพื้นเมือง วางจำหน่ายในหมู่บ้านและภายนอก

3) ข้าวปลอดสาร-ข้าวกล้อง Q-grade ผลิตโดยศูนย์ชุมชนเน้นปลูกข้าวหอมมะลิด้วยปุ๋ยชีวภาพ ร่วมกับกลุ่มโรงสีบ้านดงเค็ง

4) ปลาแรด & พริกแกง ผลิตโดยกลุ่มแม่บ้าน เช่น บ้านกอก และหนองก่าน เป็นอาหารพื้นเมืองที่มีตลาดในชุมชนและอำเภอ

บทบาทของ กศน.ตำบลหัวเรือ ในการจัดการศึกษาอาชีพให้กับชุมชน

กศน.ตำบลหัวเรือ ดำเนินงานภายใต้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอลำปำพุม มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาเพื่อประชาชนทุกกลุ่มวัย โดยเน้นการสร้างโอกาสให้แก่ผู้ที่พลาดโอกาสทางการศึกษา รวมถึงการศึกษาต่อเนื่องเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและศักยภาพในการประกอบอาชีพ โดยบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาอาชีพให้กับชุมชนดังนี้ (กศน.ตำบลหัวเรือ, 2563)

1) จัดโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ เพื่อจัดหลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำให้กับประชาชนในตำบล ใน 3 รูปแบบ ประกอบด้วย รูปแบบกลุ่มสนใจ รูปแบบชั้นเรียนวิชาชีพ และรูปแบบ 1 อำเภอ 1 อาชีพ

2) ร่วมมือกับ ศูนย์เรียนรู้ชุมชน กลุ่มอาชีพ วิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่ เพื่อจัดอบรมทักษะอาชีพที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน เช่น การทอผ้าไหม การแปรรูปอาหาร การจักสาน และการเพาะเห็ด

3) ดำเนินการจัดอบรม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อประกอบอาชีพ เช่น การตลาดออนไลน์ การถ่ายภาพผลิตภัณฑ์ และการสร้างเพจจำหน่ายสินค้า เพื่อขยายโอกาสและเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า

4) กศน.ตำบลหัวเรือ มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะใหม่ (Reskill) และเสริมทักษะเดิม (Upskill) ให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

ทั้งนี้ กศน.ตำบลหัวเรือ มีเป้าหมายในการเป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษาต่อเนื่องเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยยึดหลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิต เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มวัยได้รับความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตประจำวัน การดำเนินงานของ กศน.ตำบลหัวเรือสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษา เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานท้องถิ่น กลุ่มอาชีพ และชุมชนในพื้นที่ เพื่อสร้างสังคมฐานความรู้และพัฒนาสู่ความยั่งยืน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฉัตรชัย พุ่มชูศักดิ์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี 2) สร้างรูปแบบการจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และ 3) การประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการสอบถามผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูนิเทศและครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มี 5 องค์ประกอบหลัก คือ 1) ด้านการจัดการ ได้แก่ โครงสร้างคณะกรรมการ และวัตถุประสงค์ 2) ด้านกระบวนการบริหาร ได้แก่ ขั้นตอนเตรียม ขั้นตอนดำเนินการและขั้นสรุป 3) ด้านผลประโยชน์ของความร่วมมือ ได้แก่ ผลประโยชน์ของสถานศึกษาและผลประโยชน์ของสถานประกอบการ 4) ด้านหลักสูตร ได้แก่ ลักษณะหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร และ 5) ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนภายในสถานประกอบการ รูปแบบการจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของสถานศึกษา มีความเป็นประโยชน์และมีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้อยู่ในระดับมาก

เทพี ภูคคะมา (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีของการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประมงบ้านทับปลา ตำบลหนองสรวง โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพความต้องการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนตามกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและเพื่อพัฒนาแนวทางการและประเมินแนวทางพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตามกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology Research) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง สภาพความต้องการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีดำเนินการ ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ด้าน คือ ด้านที่ 1 แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดการสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านที่ 2 แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านโครงสร้างองค์กรและการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านที่ 3 แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการวัตถุดิบและต้นทุนการผลิต ด้านที่ 4 แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมในการพัฒนาและสร้างการเจริญเติบโต และด้านที่ 5 แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านกิจกรรมส่งเสริมการตลาด และ 4) การประเมินผล ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ยมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ไพบูลย์ จันทร์พรหม (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอภูพาน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศึกษาสภาพปัญหาและสภาพความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน และเพื่อประเมินกลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอภูพาน จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน จากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอที่มีแนวปฏิบัติที่ดีประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านประโยชน์หลักและประโยชน์เพิ่มเติมของผลิตภัณฑ์ ด้านรูปลักษณะของผลิตภัณฑ์ ด้านความคาดหวังจากผลิตภัณฑ์ และด้านศักยภาพของผลิตภัณฑ์ สภาพปัญหาและสภาพความต้องการของการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอภูพาน จังหวัดกาฬสินธุ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอภูพาน จังหวัดกาฬสินธุ์ กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านประโยชน์หลักและประโยชน์เพิ่มเติมของผลิตภัณฑ์ กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

ด้านรูปลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศูนย์ฝึกออาชีพชุมชน ด้านความคาดหวังจากผลิตภัณฑ์ กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศูนย์ฝึกออาชีพชุมชน ด้านศักยภาพของผลิตภัณฑ์ และผลการประเมินกลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ เหล่านี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากและความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

อริสา ประกอบดี (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย 2) ศึกษาแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า มีการดำเนินการในระดับมากทุกด้าน การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติจากการตอบแบบสอบถาม ครู กศน. ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้เข้าร่วมโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก จากการศึกษาแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย พบว่า ด้านนโยบายสถานศึกษาควรนำนโยบายสู่การปฏิบัติตามแผนงาน สร้างเครือข่ายร่วมกันดำเนินงาน ประชุมชี้แจงนโยบายแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ด้านบุคลากรสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมพัฒนาครูและวิทยากร ให้มีความรู้และทักษะในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพที่หลากหลาย ด้านกระบวนการ สถานศึกษาควรมีการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพตั้งแต่ การสำรวจความต้องการการจัดทำหลักสูตร การคัดเลือกวิทยากร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดประเมินผลและการนิเทศติดตาม ด้านหลักสูตร สถานศึกษาควรจัดทำหลักสูตรที่หลากหลายและมีการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ด้านเทคโนโลยี สถานศึกษาควรใช้เทคโนโลยีจัดกระบวนการเรียนรู้และให้ความรู้และฝึกทักษะเกี่ยวกับ การจำหน่ายสินค้าผ่านระบบออนไลน์ ด้านการวัดผลประเมินผล สถานศึกษาควรมีการวัดประเมินผลที่หลากหลายใช้การวัดผลเชิงประจักษ์ และด้านการนิเทศติดตาม สถานศึกษาควรดำเนินการนิเทศติดตามแบบมีส่วนร่วมและมีการติดตามผู้เรียนเมื่อเสร็จสิ้นการอบรมอย่างต่อเนื่อง

พวงทอง วรณวิเวชศิลป์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารธุรกิจกลุ่มอาชีพกระเป๋าสานเส้นพลาสติก ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารธุรกิจ กลุ่มอาชีพกระเป๋าสานเส้น

พลาสติก เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารธุรกิจ กลุ่มอาชีพกระเป๋าสานเส้นพลาสติก ที่มีพื้นฐานอยู่บนกรอบความคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การวิจัยใช้วิธีการผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารธุรกิจ กลุ่มอาชีพกระเป๋าสานเส้นพลาสติก อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วย 1) การออกแบบที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว 2) เทคโนโลยี 3) กระบวนการผลิต 4) ความคิดสร้างสรรค์ของผลิตภัณฑ์ และ 5) การท่องเที่ยว รูปแบบการบริหารธุรกิจ ที่มีกรอบความคิดอยู่บนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) การบริหารจัดการ 2) การผลิต และ 3) การตลาด รูปแบบดังกล่าวมีจุดเน้นคือ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ เอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ การใช้วัสดุท้องถิ่น การผสมผสานภูมิปัญญา/วัฒนธรรมท้องถิ่น ลงในผลิตภัณฑ์ การคำนึงถึงความต้องการของตลาด เทคโนโลยี การกำหนดราคาและการประชาสัมพันธ์ ผลการประเมินรูปแบบโดยคณะผู้เชี่ยวชาญพบว่า รูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ซึ่งมีบริบทคล้ายกันได้

ณรงค์ อภัยใจ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาส 2) สร้างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาและ 3) ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา ผลการศึกษา พบว่า สภาพและแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ ที่ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ซึ่งได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและสภาพแวดล้อม ผลการสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยส่วนประกอบคือ 1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย การบริหารสถานศึกษา 4 ด้านคือ ด้านวิชาการด้านบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณและด้านบริหารทั่วไป 2) ด้านกระบวนการประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือ การวางแผนการดำเนินงาน การตรวจสอบ การปรับปรุงและการรายงานผล ซึ่งมีการประสานงานเป็นกลไกการขับเคลื่อน 3) ด้านผลผลิต ได้แก่ คุณภาพผู้เรียนและประสิทธิภาพการบริหารจัดการ มีเงื่อนไขความสำเร็จ 2 เงื่อนไขคือ 1) หน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบายสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติในระดับมากที่สุดและ 2) มีองค์กรภายนอกที่ให้การสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอ และผลการประเมินรูปแบบมีประโยชน์ในระดับมาก

รัชต์ ไตรมาลัย (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อความ เป็นเลิศ ของสถาบันการอาชีวศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประเทศไทย 4.0 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษา สภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารจัดการของสถาบันการอาชีวศึกษา ในสังกัดของสำนักงาน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและการปฏิบัติที่ดีด้านการบริหารจัดการสถาบัน การอาชีวศึกษา และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อความเป็นเลิศ ของสถาบันการอาชีวศึกษาเพื่อ รองรับการเป็นประเทศไทย 4.0 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) ข้อมูลเอกสาร เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารจัดการของสถาบันการอาชีวศึกษาในสังกัดของสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาทั้งในและต่างประเทศ 2) ข้อมูลจากบุคคล กลุ่มแรก กลุ่มสัมภาษณ์ จำนวน 42 คน กลุ่มที่สอง กลุ่มตอบแบบสอบถาม จำนวน 174 คน และกลุ่มที่สาม กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการจัด ประชุมสนทนากลุ่ม จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบวิเคราะห์สาระ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบประเมิน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารจัดการของ สถาบันการอาชีวศึกษา มี 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารแผนงาน งบประมาณ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล และด้านการบริหารจัดการทั่วไปควรมีการพัฒนาวัตถุประสงค์ พันธกิจ เป้าหมาย ให้มีความชัดเจนและเป็นแบบเชิงกลยุทธ์มากขึ้น รูปแบบการบริหารจัดการ คือรูปแบบ H-A-P-G-I : Model for the Vocational Education Institute Strategy Management ประกอบด้วย 1) การเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานเป็นทีม 2) การพัฒนาหลักสูตรการจัดการ เรียนการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษา 3) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการ แผนงาน งบประมาณ ที่มีประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล 4) สร้างสรรค์พัฒนาวัตถุประสงค์ พันธกิจ เป้าหมายของการบริหารจัดการสถาบันการอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมและประเทศชาติ และ 5) การสร้างสรรค์นวัตกรรมเทคโนโลยีทางอาชีวศึกษา และเป็นโครงสร้างหลักในการสนับสนุนการ เป็นประเทศไทย 4.0

ขวัญใจ วงศ์ช่วย (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะ ด้านสาขาอาชีพผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวเชิงแพทย์ สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และสนับสนุน การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ กำหนดความสามารถเชิงสมรรถนะ ตามสายอาชีพและสมรรถนะทั่วไปในสาขาอาชีพ ผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวเชิงแพทย์ เปรียบเทียบ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นด้านสมรรถนะ และกำหนดรูปแบบการจัดการศึกษา ด้านสาขา อาชีพ ผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวเชิงแพทย์ ใช้วิธีการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) ได้ จากการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม จำนวน 105 คน และดำเนินการทบทวนวรรณกรรม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลตัวชี้วัดความสามารถเชิงสมรรถนะและรูปแบบการจัด การศึกษาด้านสาขาอาชีพผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวเชิงแพทย์ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัด การศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะ สาขาอาชีพผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวเชิงแพทย์ มีองค์ประกอบหลัก

2 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ 1) เป้าหมายของหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน มีองค์ประกอบย่อย 4 ส่วน ได้แก่ 2.1) วิธีการเรียนรู้ 3 วิธี คือ การเรียนรู้ทางทฤษฎี การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติจากห้องสาคิต และการฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง 2.2) หลักสูตรวิชา สามารถจัดกลุ่มวิชาได้ 14 รายวิชา 2.3) การกำหนดผู้สอน 7 สาขาอาชีพ และ 2.4) กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล

ภัทรา วายาจุด (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับเด็กและเยาวชนนอกระบบโดยองค์กรชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาวะการณ์ของเด็กและเยาวชนนอกระบบ และการดำเนินงานของหน่วยงานเพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนนอกระบบ ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับเด็กและเยาวชนนอกระบบโดยองค์กรและชุมชน และนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษา สำหรับเด็กและเยาวชนนอกระบบโดยองค์กรชุมชน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 1) การศึกษาเอกสาร 2) สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก และ 3) วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับเด็กและเยาวชนนอกระบบ โดยองค์กรชุมชนเป็นแบบจำลองที่แสดงความสัมพันธ์ของโครงสร้างต่าง ๆ ของการจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่พัฒนาขึ้นอย่างสอดคล้องกับสภาพปัญหา ปัจจัยสาเหตุและความต้องการของเด็กและเยาวชนนอกระบบของชุมชน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลักคือ 1) ความเชื่อ 2) บริบทของรูปแบบ 3) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 4) แผนการจัดการศึกษาตลอดชีวิต และ 5) วิธีการจัดการศึกษาตลอดชีวิต แบ่งออกเป็น 3รูปแบบได้แก่ มีแบบแผน กึ่งแบบแผน และไม่มีแบบแผน ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับเด็กและเยาวชนโดยองค์กรชุมชน จำนวน 6 ข้อได้แก่ 1) สร้างแนวทางการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับเด็กและเยาวชนนอกระบบโดยองค์กรชุมชนให้แก่คนในชุมชนรับทราบอย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง 2) สร้างกลไกความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายของชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่กระบวนการพัฒนาการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับเด็กและเยาวชนนอกระบบ 3) เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนจากทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่ในชุมชนในการจัดการศึกษาตลอดชีวิต 4) ส่งเสริมความยั่งยืนของกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิตโดยองค์กรชุมชน 5) ส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนร่วมเรียนรู้ไปพร้อมกับเด็กและเยาวชนนอกระบบเพื่อรู้เท่าทันความเสี่ยงต่าง ๆ และ 6) ส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับเด็กและเยาวชนทั่วไปทั้งในระบบและนอกระบบเพื่อให้ความรู้เชิงป้องกันปัญหาที่มักจะเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน

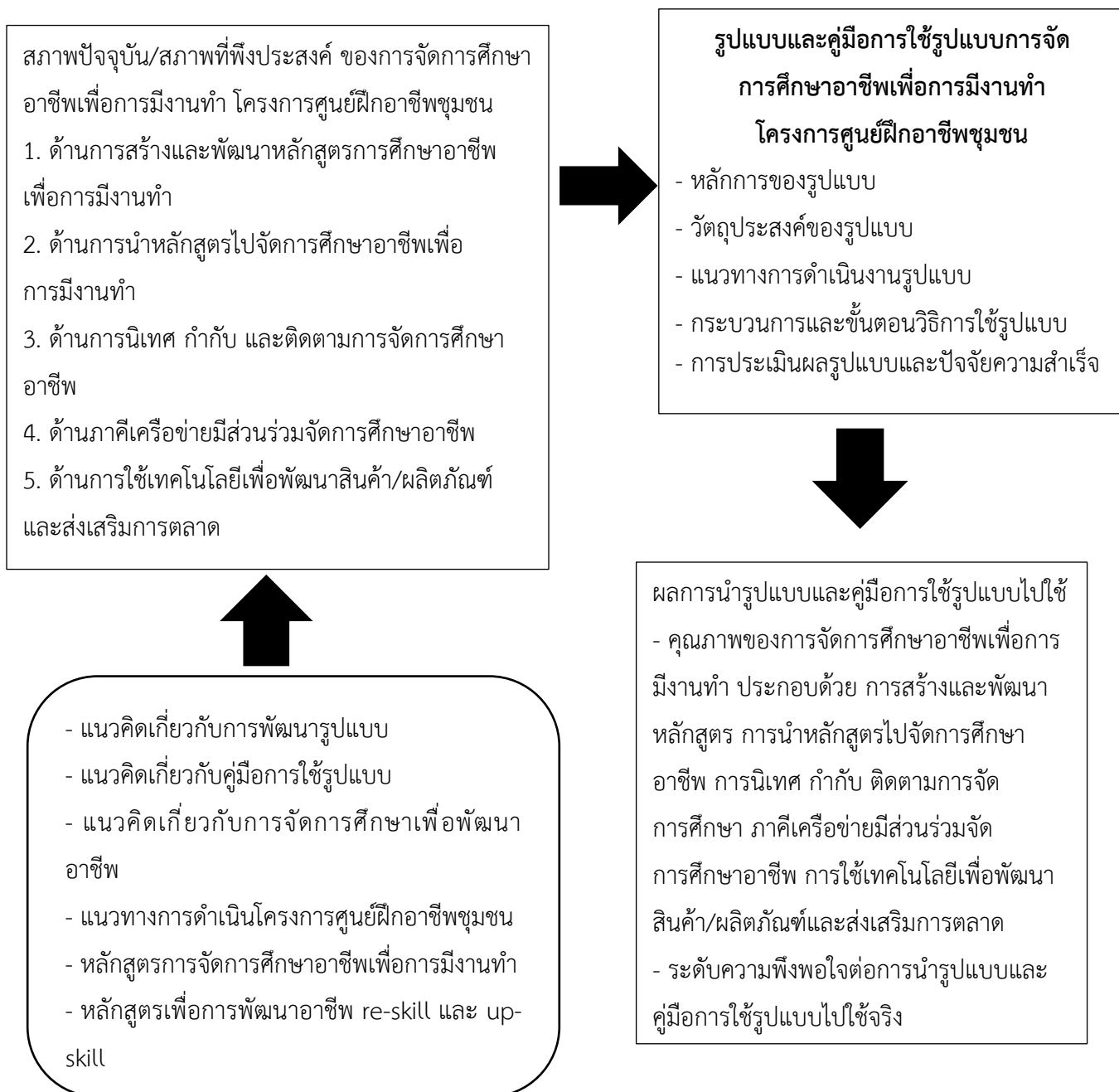
กัญจน์โชติ สหพัฒนสมบัติ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อพัฒนาอาชีพ ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทและแนวทางการปฏิบัติที่ดี เพื่อพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วม และเสนอแนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล ผลการวิจัย พบว่า บริบทของกลุ่มตัวอย่างมีสภาพแวดล้อมเป็นสังคมกึ่งเมืองกึ่งชนบท ผู้นำ และชุมชนรวมตัวกันอย่างเข้มแข็ง มีส่วนร่วมแบบแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน และระดับการมีส่วนร่วมของขั้นตอนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพอยู่ในระดับมาก ที่คะแนนเฉลี่ย 3.80 ยกเว้นรายการอนุมัติโครงการของผู้อำนวยการ อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด ผู้อำนวยการ หัวหน้า กศน.ตำบล คณะกรรมการ กศน.ตำบล วิทยากร และ ผู้รับบริการเข้ามามีส่วนร่วมตามลำดับ ได้รูปแบบการมีส่วนร่วม แนวทางการปฏิบัติที่ดีเด่น โดยเสนอแนวทางและ คู่มือดำเนินการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบของศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล มีขั้นตอนแนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อพัฒนาอาชีพที่ดี โดยการมีส่วนร่วม 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านสำรวจปัญหา ได้แก่ รับนโยบาย จัดสรรงบประมาณ ประชาสัมพันธ์ และสำรวจความต้องการ 2) ด้านวางแผน ได้แก่ จัดทำแผนงานและโครงการ และเสนอขออนุมัติโครงการ 3) ด้านดำเนินการ ได้แก่ รับสมัคร/ลงทะเบียน รวมกลุ่มผู้เรียน ประสานวิทยากร เตรียม หลักสูตร เตรียมวัสดุอุปกรณ์/สถานที่ และจัดกระบวนการเรียนรู้ 4) ด้านประเมินผล ได้แก่ นิเทศติดตาม ประเมินผลการเรียนรู้ และอนุมัติจบหลักสูตร 5) ด้านรับผลประโยชน์ ได้แก่ มอบวุฒิบัตร ความพึงพอใจผู้เรียน รายงานผลเบิกจ่ายเงิน และนำไปพัฒนาอาชีพ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน จำเป็นต้องมีแบบแผน กรอบความคิดทางด้านหลักการ วิธีการดำเนินงาน ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ให้มีประสิทธิภาพ โดยองค์ประกอบของรูปแบบที่ศึกษาจากงานวิจัย จะประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ โดยงานวิจัยหลาย ๆ เรื่องได้มีการศึกษาสภาพปัญหาและสภาพความต้องการพัฒนารูปแบบก่อนเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสู่การดำเนินงานพัฒนารูปแบบ ดังนั้นในการวิจัยพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.อำเภอลำปาง สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยจะได้นำแนวทางจากการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการดำเนินงาน วิจัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการดำเนินงาน ด้านการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ให้บรรลุเป้าหมาย การเรียนรู้อาชีพให้แก่ประชาชน ให้มีอาชีพมีงานทำและมีรายได้ ตามแผนยุทธศาสตร์และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพ
เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
วาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัย
จึงได้กำหนดกรอบในการวิจัย แสดงดังภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

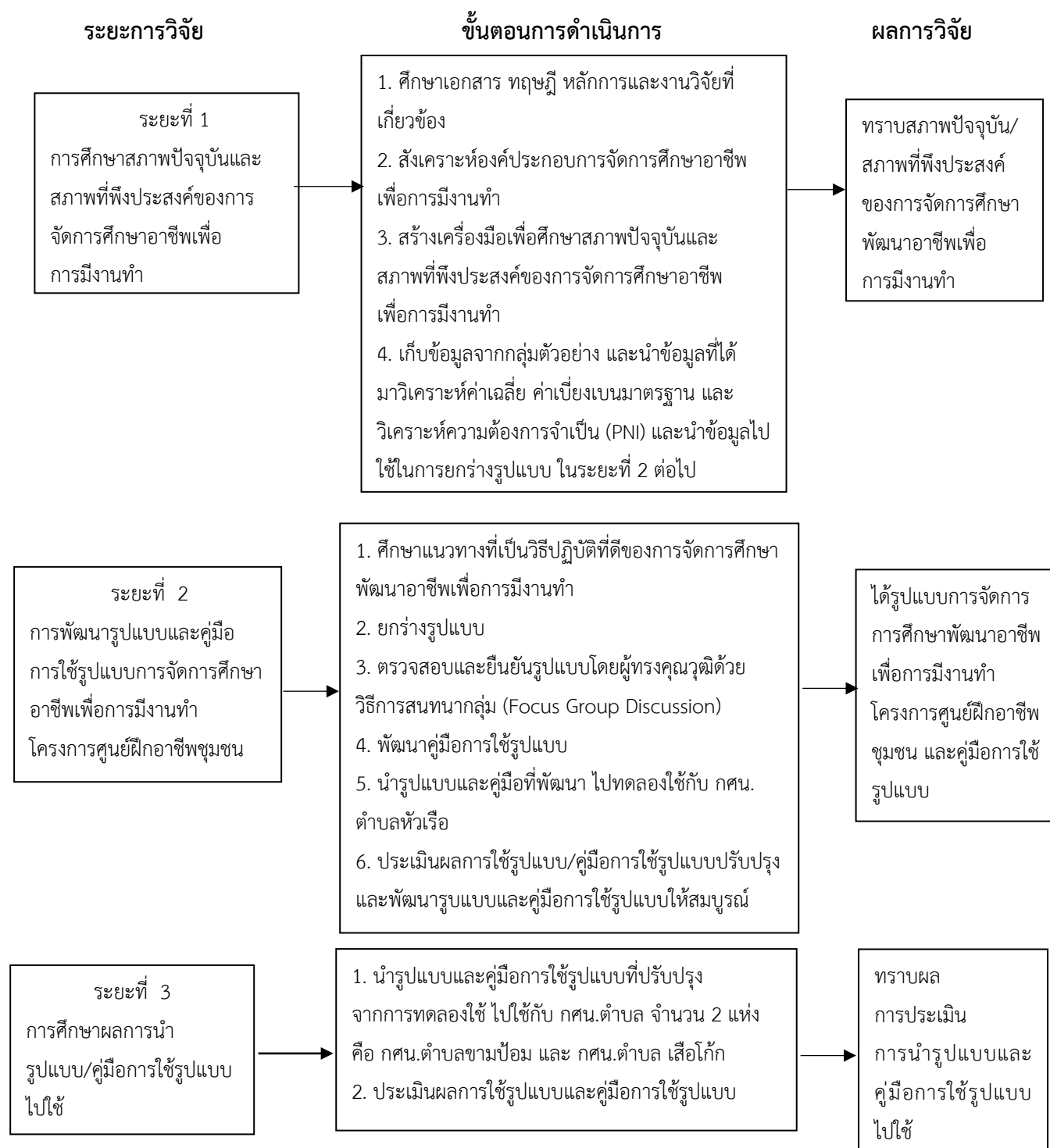
การวิจัย เรื่อง พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมหาสารคาม เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

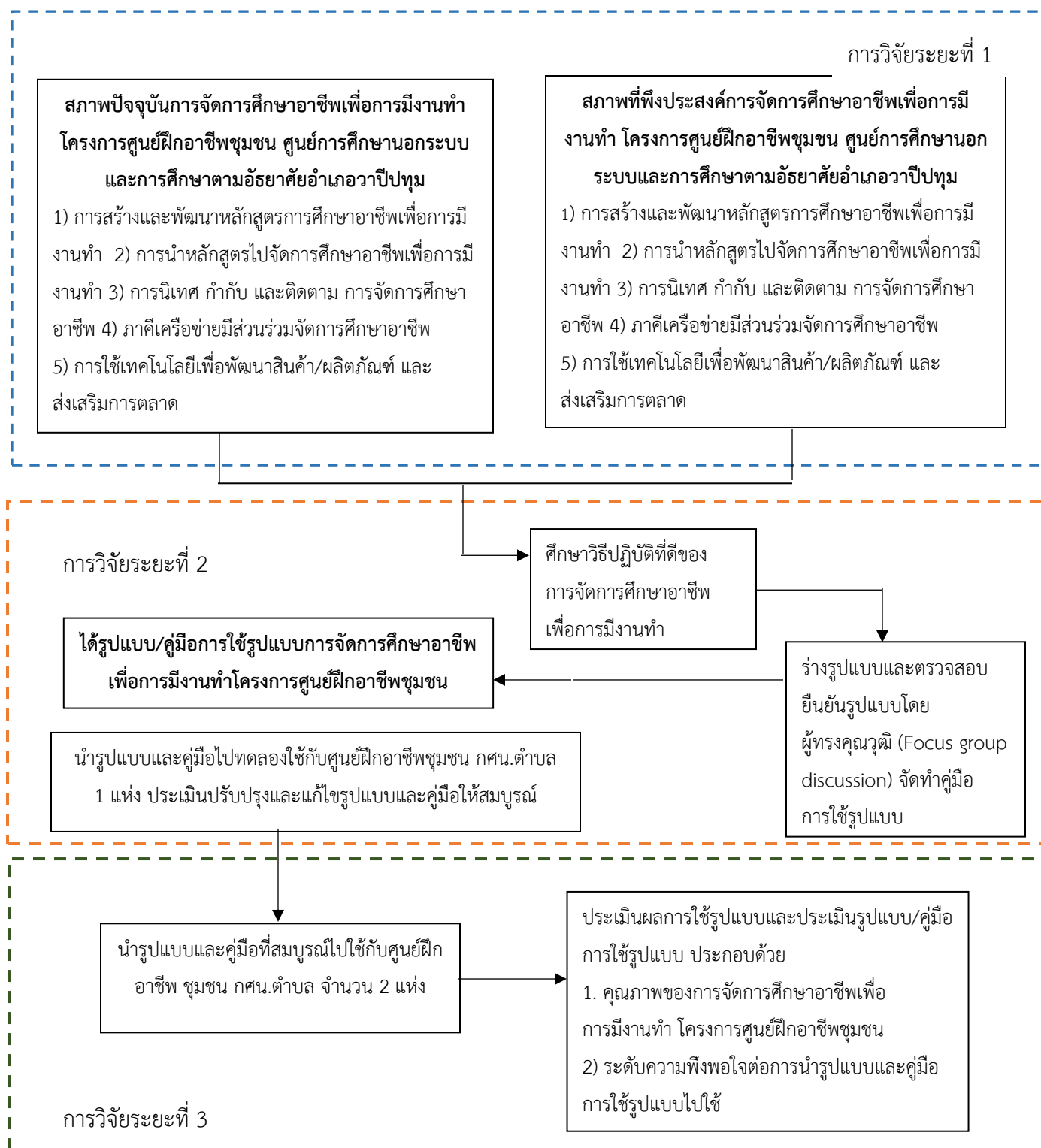
ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ไปใช้

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอโดยแผนภาพ ปรากฏดังภาพประกอบ 9 – 10

ภาพประกอบ 9 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและผลที่คาดหวัง

ภาพประกอบ 10 แสดงขั้นตอนการวิจัยทั้ง 3 ระยะ

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อ
การมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด
มหาสารคาม

1. วิธีดำเนินการวิจัย

ในขณะนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร ตำรา รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและของ
การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้ได้องค์ประกอบการศึกษา
อาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

1.3 นำองค์ประกอบการศึกษาพัฒนาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ที่ได้มาเป็นกรอบในการสร้าง
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 1 ซึ่งได้แก่แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและ
สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

1.4 นำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้ ไปตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ
และนำไปทดลองใช้ (Try out) ก่อนนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพ
ที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และ
สถานภาพ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 2) การนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 3) การนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ 4) ภาควิชาเครื่องมือมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ และ 5) การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert's scale 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดซึ่ง มีค่าคะแนนและความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติ/มีความต้องการพัฒนามากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติ/มีความต้องการพัฒนามาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติ/มีความต้องการพัฒนาปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติ/มีความต้องการพัฒนาน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติ/มีความต้องการพัฒนาน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามลักษณะคำถามปลายเปิด

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

3.2 วิเคราะห์และสังเคราะห์ให้ได้องค์ประกอบการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม เพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

3.3. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด

มหาสารคาม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3.4 ร่างแบบสอบถามขึ้นโดยตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา เพื่อนำไปตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ

3.5 ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างประเด็นข้อคำถามในแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์หรือข้อมูลที่ต้องการ โดยใช้การวิเคราะห์ความสอดคล้องจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยการวิเคราะห์ค่า Index of Congruence (IOC) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อแล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 (ภาคผนวก ข ตาราง 46) โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีจำนวน 5 คน ประกอบด้วย

3.5.1 รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ตำแหน่ง รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3.5.2 ดร.จักรกริช บุญเดช ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

3.5.3 ดร.รุ่งอรุณ ไสยโสภณ ตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านส่งเสริมมาตรฐานการศึกษานอกระบบ สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

3.5.4 ดร.นุชรัตน์ ประสิทธิศิลป์ชัย ตำแหน่ง รองศึกษาธิการจังหวัดนครพนม

3.5.5 นายบุญส่ง ทองเชื่อม ข้าราชการบำนาญ อดีต ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองขอนแก่น

3.6 ปรับปรุงแบบสอบถามตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.7 นำแบบสอบถามไป Try out กับผู้ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ใช้พื้นที่ทดลอง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม) จำนวน 30 คน

3.8 นำแบบสอบถามที่ไป Try out มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) พบว่าได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.914 และสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ 0.834 (ภาคผนวก ข ตาราง 47)

3.9 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยประชุมชี้แจงเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิจัย จากบุคลากรศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

4.2 ผู้วิจัยมอบหมายให้บุคลากรในสังกัด และผู้เกี่ยวข้องดำเนินการตอบแบบสอบถามให้ครบตามจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเป็นค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

5.2 ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการทำ มืองานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ดำเนินการดังนี้

1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถาม

2) ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

มีการปฏิบัติ/มีความต้องการพัฒนา มากที่สุด ให้ค่าคะแนน 5 คะแนน

มีการปฏิบัติ/มีความต้องการพัฒนา มาก ให้ค่าคะแนน 4 คะแนน

มีการปฏิบัติ/มีความต้องการพัฒนา ปานกลาง ให้ค่าคะแนน 3 คะแนน

มีการปฏิบัติ/มีความต้องการพัฒนา น้อย ให้ค่าคะแนน 2 คะแนน

มีการปฏิบัติ/มีความต้องการพัฒนา น้อยที่สุด ให้ค่าคะแนน 1 คะแนน

3) นำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีการแปลความค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติ/มีความต้องการ มากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ/มีความต้องการ มาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ/มีความต้องการ ปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ/มีความต้องการ น้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติ/มีความต้องการ น้อยที่สุด

5.3 ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดกลุ่มและใช้การพรรณนาวิเคราะห์ (Content Analysis)

6. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูล

6.1 ประชากรในการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประจำปี พ.ศ.2563 ของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 2 คน ครูอาสาฯ จำนวน 4 คน ครู กศน.ตำบล จำนวน 15 คน วิทยากรวิชาชีพ จำนวน 48 คน และผู้เรียนการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ จำนวน 900 คน รวมทั้งสิ้น 970 คน

6.2 กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม รวมทั้งสิ้นจำนวน 339 คน แบ่งออกเป็น

6.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประจำปี พ.ศ.2563 ของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 2 คน ครูอาสาฯ จำนวน 4 คน ครู กศน.ตำบล จำนวน 15 คน วิทยากรวิชาชีพ จำนวน 48 คน รวม 70 คน

6.2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เรียนการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ จำนวน 269 คน กำหนดขนาดของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan และใช้การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling)

7. ระยะเวลาในการศึกษา

การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการทำงาน โครงการศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการศึกษาระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ.2563 ถึง เดือนธันวาคม 2563

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการทำงานและคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการทำงาน โครงการศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

1. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาจากระยะที่ 1 มาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการทำงาน โครงการศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม โดยมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยประเมินผลต่าง (Gap) ของสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวัง แล้วนำมาเรียงลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการทำงาน โครงการศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ราย จากนั้นนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาสรุปประเด็นด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ (Content Analysis) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการร่างรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการทำงาน โครงการศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการทำงาน โครงการศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ตามองค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบซึ่งประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ 3) กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ 4) การประเมินผลรูปแบบ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ เป็นการระบุที่มา ความสำคัญและเหตุผลความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

2. จุดมุ่งหมายของรูปแบบ กำหนดขึ้นเพื่อเป็นการระบุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ไปใช้

3. กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ เป็นการระบุถึงกระบวนการในการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ซึ่งระบุถึงกระบวนการในการพัฒนาทั้ง 5 ด้าน คือ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 2) การนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 3) การนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ 4) ภาควิชาครีเอทีฟมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ และ 5) การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด ซึ่งสอดคล้องกับกิจกรรมและเนื้อหาของการจัดการศึกษาพัฒนาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

4. การประเมินผลรูปแบบ ระบุถึง วิธีในการประเมินผลความสำเร็จในการนำรูปแบบในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ไปใช้

5. ปัจจัยความสำเร็จ ระบุถึง ปัจจัยที่จะส่งผลต่อการนำรูปแบบในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบยืนยันรูปแบบ และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ของผู้ทรงคุณวุฒิจากนั้นปรับปรุงรูปแบบ ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 5 จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม โดยให้มีองค์ประกอบตามหลักการของคู่มือการใช้รูปแบบ ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 เนื้อหาของรูปแบบ ส่วนที่ 3 กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบ ส่วนที่ 4 เครื่องมือและเอกสารของรูปแบบ และส่วนที่ 5 การนิเทศ ติดตามและประเมินผลรูปแบบ โดยมีวิธีดำเนินการจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษารูปแบบที่พัฒนาขึ้น รวมถึงแนวคิด หลักการ จุดมุ่งหมาย และกระบวนการ เพื่อให้เข้าใจแก่นของรูปแบบ ตลอดจนวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มผู้ใช้ เพื่อให้คู่มือที่จัดทำขึ้นสอดคล้องกับศักยภาพและบริบทของผู้ใช้

2. ออกแบบโครงสร้างคู่มือการใช้รูปแบบ โดยกำหนดโครงสร้างและเนื้อหาหลักของคู่มือ ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 บทนำ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ ความสำคัญของคู่มือ ส่วนที่ 2 เนื้อหาของรูปแบบ ได้แก่ แนวคิด จุดมุ่งหมาย องค์ประกอบของรูปแบบ ส่วนที่ 3 กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบ ได้แก่ กระบวนการ ลำดับขั้นตอน วิธีปฏิบัติ ส่วนที่ 4 เครื่องมือและเอกสาร ได้แก่ แบบฟอร์ม แบบตรวจสอบรายการ แบบรายงาน รวมทั้งตัวอย่างกิจกรรม และส่วนที่ 5 แนวทางการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

3. จัดทำร่างคู่มือโดยเน้นความชัดเจน ถูกต้อง ครบถ้วน และจัดทำในลักษณะคู่มือปฏิบัติที่ผู้ใช้นำไปใช้ได้ทันที

4. นำร่างคู่มือให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และความชัดเจน เพื่อให้คู่มือมีคุณภาพและตรงตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มเดียวกับที่ตรวจสอบยืนยันรูปแบบ

5. นำร่างคู่มือไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ ความง่ายต่อการใช้ และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริง เพื่อปรับปรุงคู่มือตามผลการตรวจสอบและผลการทดลองใช้ ให้สมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 6 การศึกษาผลจากนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม และคู่มือการใช้รูปแบบ ไปทดลองใช้ กับ กศน.ตำบล จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ กศน.ตำบลหัวเรือ โดยขั้นตอนการนำรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบไปใช้ มีดังนี้

1. การชี้แจงและสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง โดยจัดประชุมหรืออบรมชี้แจงเนื้อหาและแนวทางการใช้คู่มือให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจในหลักการและวิธีการใช้รูปแบบ

2. ผู้ใช้นำคู่มือการใช้รูปแบบไปเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ทั้งในด้านการสร้างหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การติดตามนิเทศ และการประเมินผล

3. ผู้วิจัยและคณะทำงานดำเนินการนิเทศ กำกับ และให้คำปรึกษาเชิงวิชาการระหว่างการนำคู่มือไปใช้ เพื่อช่วยแก้ปัญหา ปรับแนวทาง และสนับสนุนการใช้คู่มืออย่างถูกต้อง

4. ดำเนินการติดตามผลการใช้คู่มือ โดยเก็บข้อมูลความพึงพอใจ ปัญหา อุปสรรค และผลลัพธ์ของการใช้คู่มือ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยระยะที่ 2 ประกอบด้วย

2.1 แบบสัมภาษณ์ แนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

2.2 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 2 การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

2.3 แบบประเมินผลรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และตำแหน่ง เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ผลการดำเนินงานจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 2) การนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 3) การนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ 4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายจัดการศึกษาอาชีพ และ 5) การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด ซึ่งสอดคล้องกับกิจกรรมและเนื้อหาของการจัดการศึกษาพัฒนาอาชีพเพื่อการมีงานทำ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert's scale 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดซึ่ง มีค่าคะแนนและความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อ
การมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ซึ่งเป็นแบบสอบถามลักษณะคำถามปลายเปิด

2.4 แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพ
เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม
เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert's scale 5 ระดับ ได้แก่
มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดซึ่ง มีค่าคะแนนและความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.5 แบบประเมินความพึงพอใจของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อ
การมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
วาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert's scale 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก
ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดซึ่ง มีค่าคะแนนและความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

3.1.1 สร้างแบบสัมภาษณ์ แนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน จากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย แนวทางการพัฒนาจำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 2) การนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 3) การนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ 4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายจัดการศึกษาอาชีพ และ 5) การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด

3.1.2 ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างประเด็นข้อคำถามในแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์หรือข้อมูลที่ต้องการ โดยการวิเคราะห์ค่า Index of Congruence (IOC) ของแบบสัมภาษณ์เป็นรายข้อ ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 (ภาคผนวก ข ตาราง 48) โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีจำนวน 5 คน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยระยะที่ 1

3.2 การสร้างและหาคุณภาพของแบบประเมินผลรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ดำเนินการ ดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

3.2.2 ดำเนินการสร้างแบบประเมินเกี่ยวกับ ผลการประเมินการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3.2.3 ร่างแบบประเมินขึ้นโดยตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาเพื่อนำไปตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ

3.2.4 ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างประเด็นข้อคำถามในแบบประเมินกับวัตถุประสงค์หรือข้อมูลที่ต้องการ โดยใช้การวิเคราะห์ความสอดคล้องจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยการวิเคราะห์ค่า Index of Congruence (IOC) ของแบบประเมินเป็นรายข้อแล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ผลการวิเคราะห์แบบประเมินมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 (ภาคผนวก ข ตาราง 49) โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือมีจำนวน 5 คน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยระยะที่ 1

3.2.5 ปรับรูปแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.2.6 นำแบบประเมินไป Try out กับผู้ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ใช้พื้นที่ทดลอง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีบึง จังหวัดมหาสารคาม) จำนวน 30 คน

3.2.7 นำแบบประเมินที่ไป Try out มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบาร์ค (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) พบว่าได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของแบบประเมินผลการปฏิบัติเท่ากับ 0.876 และผลการพัฒนาเท่ากับ 0.924 (ภาคผนวก ข ตาราง 50)

3.2.8 จัดพิมพ์แบบประเมินฉบับจริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 การสร้างและหาคุณภาพของแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบึงสามพัน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ดำเนินการ ดังนี้

3.3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคู่มือการใช้รูปแบบ แนวทางการจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ และการพัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบ

3.3.2 ดำเนินการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบึงสามพัน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3.3.3 ร่างแบบประเมินขึ้นโดยตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาเพื่อนำไปตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ

3.3.4 ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างประเด็นข้อคำถามในแบบประเมินกับวัตถุประสงค์หรือข้อมูลที่ต้องการ โดยการใช้การวิเคราะห์ความสอดคล้องจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยการวิเคราะห์ค่า Index of Congruence (IOC) ของแบบประเมินเป็นรายข้อแล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ผลการวิเคราะห์แบบประเมินมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 (ภาคผนวก ข ตาราง 51) โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจำนวน 5 คน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยระยะที่ 1

3.3.5 ปรับปรุงแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.3.6 จัดพิมพ์แบบประเมินฉบับจริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การสร้างและหาคุณภาพของแบบประเมินความพึงพอใจของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ดำเนินการ ดังนี้

3.4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

3.4.2 ดำเนินการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3.4.3 ร่างแบบประเมินขึ้นโดยตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาเพื่อนำไปตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ

3.4.4 ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างประเด็นข้อคำถามในแบบประเมินกับวัตถุประสงค์หรือข้อมูลที่ต้องการ โดยการใช้การวิเคราะห์ความสอดคล้องจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยการวิเคราะห์ค่า Index of Congruence (IOC) ของแบบประเมินเป็นรายข้อแล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ผลการวิเคราะห์แบบประเมินมีค่าดัชนีความสอดคล้อง

ระหว่าง 0.80 – 1.00 (ภาคผนวก ข ตาราง 52) โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีจำนวน 5 คน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยระยะที่ 1

3.4.5 ปรับปรุงแบบประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.4.6 นำแบบประเมินไป Try out กับผู้ที่ไม่ได้ที่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ใช้พื้นที่ทดลอง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม) จำนวน 30 คน

3.4.7 นำแบบประเมินที่ไป Try out มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบาร์ค (บุญชม ศรีสะอาด. 2560) พบว่าได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.877 (ภาคผนวก ข ตาราง 53)

3.4.8 จัดพิมพ์แบบประเมินฉบับจริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการนัดหมาย กำหนดวันเพื่อเข้าสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 ท่าน จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล การประเมินผลรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.2.1 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยประชุม ชี้แจงเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิจัย จากบุคลากร กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบรบือ

4.2.2 ผู้วิจัยมอบหมายบุคลากรตอบแบบสอบถามและนำไปให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลดำเนินการตอบแบบสอบถาม ให้ครบตามจำนวนเป้าหมายที่กำหนดไว้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนการตรวจสอบยืนยันรูปแบบ และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

5.1.1 ตรวจสอบผลคะแนนการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน มีเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

รูปแบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ มากที่สุด ให้ค่าคะแนน 5

รูปแบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ มาก ให้ค่าคะแนน 4

รูปแบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ปานกลาง ให้ค่าคะแนน 3

รูปแบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ น้อย ให้ค่าคะแนน 2

รูปแบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ น้อยที่สุด ให้ค่าคะแนน 1

5.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4.51 – 5.00 ความหมายว่า รูปแบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ มากที่สุด

3.51 – 4.50 ความหมายว่า รูปแบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ มาก

2.51 – 3.50 ความหมายว่า รูปแบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ปานกลาง

1.51 – 2.50 ความหมายว่า รูปแบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ น้อย

1.00 – 1.50 ความหมายว่า รูปแบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ น้อยที่สุด

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอน การประเมินผลรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

5.2.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเป็นค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

5.2.2 ตอนที่ 2 ผลการดำเนินงานจัดการศึกษาพัฒนาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม มีการดำเนินการดังนี้

1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถาม

2) ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับ มากที่สุด ให้ค่าคะแนน 5 คะแนน

ผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับ มาก ให้ค่าคะแนน 4 คะแนน

ผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับ ปานกลาง ให้ค่าคะแนน 3 คะแนน

ผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับ น้อย ให้ค่าคะแนน 2 คะแนน

ผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับ น้อยที่สุด ให้ค่าคะแนน 1 คะแนน

3) นำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยมีการแปลความค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4.51 – 5.00 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับ มากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับ มาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับ ปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับ น้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

5.2.3 ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดกลุ่มและใช้การพรรณนาวิเคราะห์ (Content Analysis)

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอน การประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน มีการดำเนินการดังนี้

1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบประเมิน

2) ตรวจสอบคะแนนการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน มีเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

คู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสม มากที่สุด ให้ค่าคะแนน 5

คู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสม มาก ให้ค่าคะแนน 4

คู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสม ปานกลาง ให้ค่าคะแนน 3

คู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสม น้อย ให้ค่าคะแนน 2

คู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสม น้อยที่สุด ให้ค่าคะแนน 1

3) การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

- 4.51 – 5.00 ความหมายว่า คู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสม มากที่สุด
- 3.51 – 4.50 ความหมายว่า คู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสม มาก
- 2.51 – 3.50 ความหมายว่า คู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสม ปานกลาง
- 1.51 – 2.50 ความหมายว่า คู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสม น้อย
- 1.00 – 1.50 ความหมายว่า คู่มือการใช้รูปแบบมีความเหมาะสม น้อยที่สุด

4) ส่วนแบบประเมินที่เป็นข้อเสนอแนะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดกลุ่มและใช้การพรรณนาวิเคราะห์ (Content Analysis)

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอน การประเมินความพึงพอใจของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

5.4.1 ตอนที่ 1 ผลการประเมินความพึงพอใจของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน มีการดำเนินการดังนี้

- 1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถาม
- 2) ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

- มีความพึงพอใจคู่มือการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ให้ค่าคะแนน 5 คะแนน
- มีความพึงพอใจคู่มือการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมาก ให้ค่าคะแนน 4 คะแนน
- มีความพึงพอใจคู่มือการใช้รูปแบบอยู่ในระดับปานกลาง ให้ค่าคะแนน 3 คะแนน
- มีความพึงพอใจคู่มือการใช้รูปแบบอยู่ในระดับน้อย ให้ค่าคะแนน 2 คะแนน
- มีความพึงพอใจคู่มือการใช้รูปแบบอยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้ค่าคะแนน 1 คะแนน

3) นำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยมีการแปลความค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

- 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจคู่มือการใช้รูปแบบอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจคู่มือการใช้รูปแบบอยู่ในระดับ มาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจคู่มือการใช้รูปแบบอยู่ในระดับ ปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจคู่มือการใช้รูปแบบอยู่ในระดับ น้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจคู่มือการใช้รูปแบบอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

5.4.2 ตอนที่ 2 ข้อมูลข้อเสนอแนะอื่น ๆ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดกลุ่มและใช้การพรรณนาวิเคราะห์ (Content Analysis)

6. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการ วิจัยระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม มีดังนี้

6.1 ขั้นตอนการศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

6.1.1 นายทวีศักดิ์ เพียจริธรรม ตำแหน่ง ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

6.1.2 นางสาวทรงศรี วีระรังษิยาภรณ์ ตำแหน่ง รองเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

6.1.3 นางสาวนพกนก บุรุษนันท์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์

6.1.4 ดร.วิเชียรโชติ โสอุบล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

6.1.5 นางสาวจิราวัลย์ ชาเหลา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองร้อยเอ็ด

6.2 ขั้นตอนการตรวจสอบยืนยันรูปแบบ และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย

6.2.1 ดร.ภูมิพัธ เรืองแห่ล่ ตำแหน่ง รองเลขาธิการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

6.2.2 นายชินกร คะอังกู ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

6.2.3 นายสุรติ วิภักดิ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด

6.2.4 นายคมสัน สารแสน ตำแหน่งรองผู้อำนวยการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์

6.2.5 นายศุภชัย วันนิตย์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองมหาสารคาม

6.2.6 นายครรชิต ศรีกุลคร ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

6.2.7 นางวิจิตรวลิณ พรปัญญาภัทร ตำแหน่ง ข้าราชการบำนาญ อดีตผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองขอนแก่น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดขอนแก่น

6.3 ขั้นตอนการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกับที่ตรวจสอบยืนยันรูปแบบ และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

6.4 ขั้นตอนการศึกษาผลจากนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงานทำโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ไปทดลองใช้ กับ กศน.ตำบลหัวเรือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.อำเภอวาปีปทุม จำนวน 20 คน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงานทำ ของ กศน.ตำบลหัวเรือ จำนวน 4 คน และวิทยากรที่จัดการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงาน ของ กศน.ตำบลหัวเรือ จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน

6.5 ขั้นตอนการประเมินความพึงพอใจของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงานทำโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน จากการนำไปทดลองใช้ กับ กศน.ตำบลหัวเรือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.อำเภอลำปาง จำนวน 20 คน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ของ กศน.ตำบลหัวเรือ จำนวน 4 คน และวิทยากรที่จัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ของ กศน.ตำบลหัวเรือ จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน

7. ระยะเวลาในการศึกษา

การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปาง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยใช้ระยะเวลา ในการศึกษาระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2564 ถึง เดือนกันยายน 2564

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปาง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ไปใช้

การศึกษาผลการนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปาง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ไปใช้ กับ กศน.ตำบล มีการดำเนินงานดังนี้

1. วิธีดำเนินการวิจัย

1.1 ผู้วิจัยนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปาง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ที่ได้ปรับปรุงและพัฒนาให้สมบูรณ์จากการผลการประเมินในขั้นการทดลองใช้ ไปขยายผลในการใช้กับ กศน.ตำบล จำนวน 2 แห่ง ประกอบด้วย กศน.ตำบลขามป้อม และ กศน.ตำบลเสือโก้ก

1.2 ประเมินผลการนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปาง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ไปใช้จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ไปทดลองใช้ ประกอบด้วย

2.1 แบบประเมินผลรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และ ตำแหน่ง เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ผลการดำเนินงานจัดการศึกษาพัฒนาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 2) การนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 3) การนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ 4) ภาศิเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ และ 5) การใช้ เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert's scale 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดซึ่ง มีค่าคะแนนและความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ซึ่งเป็นแบบสอบถามลักษณะคำถามปลายเปิด

2.2 แบบประเมินความพึงพอใจของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เนื่องจากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 3 เป็นเครื่องมือเดียวกันกับการดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 ซึ่งเครื่องมือประกอบด้วย

3.1 แบบประเมินผลรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

3.2 แบบประเมินความพึงพอใจของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

จึงไม่ได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ เนื่องจากดำเนินการแล้วในการวิจัยระยะที่ 2

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยประชุมชี้แจงเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิจัย จาก บุคลากร กศน.ตำบลขามป้อม และ กศน.ตำบลเสือโก้ก อำเภอวาปีปทุม

4.2 ผู้วิจัยมอบหมายบุคลากรตอบแบบสอบถามและนำไปให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลดำเนินการตอบแบบสอบถาม ให้ครบตามจำนวนเป้าหมายที่กำหนดไว้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเป็นค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

5.2 ตอนที่ 2 ผลการดำเนินงานจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม มีการดำเนินการดังนี้

1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถาม

2) ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับ มากที่สุด ให้ค่าคะแนน 5 คะแนน

ผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับ มาก ให้ค่าคะแนน 4 คะแนน

ผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับ ปานกลาง ให้ค่าคะแนน 3 คะแนน

ผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับ น้อย ให้ค่าคะแนน 2 คะแนน

ผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับ น้อยที่สุด ให้ค่าคะแนน 1 คะแนน

3) นำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีการแปลความค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4.51 – 5.00 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับ มากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับ มาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับ ปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับ น้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

5.3 ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดกลุ่มและใช้การพรรณนาวิเคราะห์ (Content Analysis)

6. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

6.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในการศึกษาผลการนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน. อำเภอวาปีปทุม จำนวน 23 คน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ของ กศน.ตำบลขามป้อม และ กศน.ตำบลเสือโก้ก จำนวน 7 คน วิทยากรที่จัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ของ กศน.ตำบลขามป้อม และ กศน.ตำบล เสือโก้ก จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน

6.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มผู้ใช้รูปแบบการจัดการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.อำเภอวาปีปทุม จำนวน 23 คน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

ของ กศน.ตำบลขามป้อม และ กศน.ตำบลเสือโก้ก จำนวน 7 คน วิทยากรที่จัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงาน ของ กศน.ตำบลขามป้อม และ กศน.ตำบล เสือโก้ก จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน

7. ระยะเวลาในการศึกษา

การวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาและประเมินผลการ นำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ไปใช้ ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการศึกษาระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ.2564 ถึง เดือนพฤษภาคม 2565

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ค่าความเที่ยงของเนื้อหา (Validity) ของแบบสอบถามกับจุดมุ่งหมายโดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมาย
	R	แทน	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

$$\alpha = \left(\frac{k}{k-1} \right) \left(1 - \frac{\sum s_t^2}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อคำถาม
	$\sum s_t^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของข้อคำถามแต่ละข้อ
	s_t^2	แทน	ความแปรปรวนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าร้อยละกลุ่มตัวอย่าง
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (μ) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

$$\mu = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	μ	แทน	คะแนนเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนประชากร

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

$$\sigma = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	σ	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนในกลุ่ม
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนประชากร

2.4 ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

$$\text{PNI}_{\text{Modified}} = \frac{(I-D)}{D}$$

เมื่อ PNI แทน ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
 I แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น
 D แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นอยู่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเป็น 3 ระยะ ตามลำดับ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำและคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ระยะที่ 3 ผลการศึกษาผลการนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงในตาราง 10

ตาราง 10 ความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

n = 339

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	145	42.77
หญิง	194	57.23
ช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม		
ต่ำกว่า 25 ปี	28	8.26
25 – 40 ปี	144	42.48
40 – 60 ปี	132	38.94
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	35	10.32
ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม		
ประถมศึกษา/มัธยมศึกษา	277	81.71
อนุปริญญา	24	7.08
ปริญญาตรี	32	9.44
สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป	6	1.77
สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม		
บุคลากร กศน.	22	6.49
วิทยากรวิชาชีพ	48	14.16
ผู้เรียนการศึกษาอาชีพ	269	79.35
รวม	339	100.00

จากตาราง 10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.23 อายุระหว่าง 25 – 40 ปี ร้อยละ 42.48 ระดับการศึกษาประถมศึกษา/มัธยมศึกษา ร้อยละ 81.71 และมีสถานภาพเป็นผู้เรียนการศึกษาอาชีพ ร้อยละ 79.35

2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพ
เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษา
อาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน

n = 339

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมี งานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.อำเภอวาปีปทุม สำนักงาน กศน. จังหวัดมหาสารคาม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ต้องการ
1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	3.13	.753	ปานกลาง	4.73	.444	มากที่สุด
2. ด้านการนำหลักสูตรไปจัด การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	3.52	.688	มาก	4.83	.374	มากที่สุด
3. ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ	3.21	.784	ปานกลาง	4.64	.591	มากที่สุด
4. ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัด การศึกษาอาชีพ	2.66	.835	ปานกลาง	4.89	.358	มากที่สุด
5. ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนา สินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริม การตลาด	2.48	.846	น้อย	4.71	.457	มากที่สุด
เฉลี่ย	3.02	.778	ปานกลาง	4.76	.423	มากที่สุด

จากตาราง 11 พบว่า สภาพปัจจุบัน ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ
ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริม

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($\bar{X} = 3.52$) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ ($\bar{X} = 3.21$) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($\bar{X} = 3.13$) และด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ ($\bar{X} = 2.66$) และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด ($\bar{X} = 2.48$)

สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปำปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านภาคีเครือข่าย มีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ ($\bar{X} = 4.89$) ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($\bar{X} = 4.83$) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($\bar{X} = 4.73$) ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด ($\bar{X} = 4.71$) และด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ ($\bar{X} = 4.64$)

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปำปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายด้าน แสดงในตาราง 12 – 16

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพ
 เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
 ตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
 จังหวัดมหาสารคาม ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

n = 339

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำ ด้านการสร้างและพัฒนา หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการ มีงานทำ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ต้องการ
1. กศน.อำเภอสำรวจความต้องการ ของประชาชนผู้รับบริการ การศึกษา บริบทของชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลใน การจัดทำหลักสูตรการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ	3.23	.728	ปานกลาง	4.87	.346	มากที่สุด
2. กศน.อำเภอวิเคราะห์และ สังเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจเพื่อ จัดทำหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำ	3.07	.828	ปานกลาง	4.73	.450	มากที่สุด
3. กศน.อำเภอร่างหลักสูตรและศึกษา ความเป็นไปได้ของหลักสูตรการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ	3.15	.681	ปานกลาง	4.57	.504	มากที่สุด
4. กศน.อำเภอดำเนินการทดลองใช้ หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมี งานทำก่อนนำไปจัดการเรียน การสอนจริง	2.90	.803	ปานกลาง	4.60	.498	มากที่สุด
5. กศน.อำเภอมีคู่มือการใช้หลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	3.30	.702	ปานกลาง	4.90	.305	มากที่สุด
เฉลี่ย	3.13	.753	ปานกลาง	4.73	.444	มากที่สุด

จากตาราง 12 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้ดังนี้ กศน.อำเภอมือคู่มือการใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($\bar{X} = 3.30$) กศน.อำเภอสำรวจความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ การศึกษาบริบทของชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($\bar{X} = 3.23$) กศน.อำเภอร่างหลักสูตรและศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($\bar{X} = 3.15$) กศน.อำเภอวิเคราะห้และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจเพื่อจัดทำหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($\bar{X} = 3.07$) และกศน.อำเภอดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำก่อนนำไปจัดการเรียนการสอนจริง ($\bar{X} = 2.90$)

สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความต้องการพัฒนาในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ดังนี้ กศน.อำเภอมือคู่มือการใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($\bar{X} = 4.90$) กศน.อำเภอสำรวจความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ การศึกษาบริบทของชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($\bar{X} = 4.87$) กศน.อำเภอวิเคราะห้และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจเพื่อจัดทำหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($\bar{X} = 4.73$) กศน.อำเภอดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำก่อนนำไปจัดการเรียนการสอนจริง ($\bar{X} = 4.60$) และกศน.อำเภอร่างหลักสูตรและศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($\bar{X} = 4.57$)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพ
 เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
 ตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
 จังหวัดมหาสารคาม ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

n = 339

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำ ด้านการนำหลักสูตรไป จัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ต้องการ
1. กศน.อำเภอสร้างความเข้าใจให้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำหลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำไปใช้	3.06	.814	ปานกลาง	4.77	.430	มากที่สุด
2. กศน.อำเภอดำเนินการ วางแผน การใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำ	3.44	.706	ปานกลาง	4.70	.466	มากที่สุด
3. กศน.อำเภอดำเนินการจัด สภาพแวดล้อมของศูนย์ฝึกอาชีพ ชุมชนเพื่อฝึกอบรม	3.58	.690	มาก	4.87	.346	มากที่สุด
4. กศน.อำเภอดำเนินการจัดเตรียมสื่อ และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการ ดำเนินการฝึกอบรม	3.62	.645	มาก	4.93	.254	มากที่สุด
5. กศน.อำเภอมีกิจกรรมในการ ประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ	3.83	.636	มาก	4.90	.305	มากที่สุด
เฉลี่ย	3.52	.688	มาก	4.83	.374	มากที่สุด

จากตาราง 13 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ
 ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงาน
 ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้านการนำหลักสูตรไปจัด

การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ดังนี้ กศน.อำเภอมีกิจกรรมในการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($\bar{X} = 3.83$) กศน.อำเภอดำเนินการจัดเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินการฝึกอบรม ($\bar{X} = 3.62$) และ กศน.อำเภอดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเพื่อฝึกอบรม ($\bar{X} = 3.58$) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ดังนี้ กศน.อำเภอดำเนินการ วางแผนการใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($\bar{X} = 3.44$) และกศน.อำเภอสร้างความเข้าใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำไปใช้ ($\bar{X} = 3.06$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ดังนี้ กศน.อำเภอดำเนินการจัดเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินการฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.93$) กศน.อำเภอมีกิจกรรมในการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($\bar{X} = 4.90$) กศน.อำเภอดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเพื่อฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.87$) กศน.อำเภอสร้างความเข้าใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำไปใช้ ($\bar{X} = 4.77$) และกศน.อำเภอดำเนินการ วางแผน การใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($\bar{X} = 4.70$)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพ
 เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
 ตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
 จังหวัดมหาสารคาม ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ

n = 339

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำ ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ต้องการ
1. กศน.อำเภอมีกิจกรรมในการสร้างความเข้าใจระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพ	3.08	.823	ปานกลาง	4.62	.594	มากที่สุด
2. กศน.อำเภอมีการดำเนินการสร้างหรือพัฒนาเครื่องมือในการกำกับติดตามและนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพ	3.02	.839	ปานกลาง	4.58	.572	มากที่สุด
3. กศน.อำเภอจัดทำแผนในการกำกับติดตาม และนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพและดำเนินการตามแผน	3.35	.787	ปานกลาง	4.71	.635	มากที่สุด
4. กศน.อำเภอดำเนินการรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำรายงานสรุปผลการจัดการศึกษาอาชีพ	3.42	.765	ปานกลาง	4.66	.579	มากที่สุด
5. กศน.อำเภอจัดกิจกรรมเพื่อติดตามกลุ่มเป้าหมายที่จบหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.27	.704	ปานกลาง	4.55	.547	มากที่สุด
เฉลี่ย	3.21	.784	ปานกลาง	4.64	.591	มากที่สุด

จากตาราง 14 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคามด้านการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ดังนี้

กศน.อำเภอดำเนินการรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำรายงานสรุปผลการจัดการศึกษาอาชีพ ($\bar{X} = 3.42$)

กศน.อำเภอจัดทำแผนในการกำกับ ติดตาม และนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพและดำเนินการตามแผน ($\bar{X} = 3.35$)

กศน.อำเภอจัดกิจกรรมเพื่อติดตามกลุ่มเป้าหมายที่จบหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.27$)

กศน.อำเภอมีกิจกรรมในการสร้างความเข้าใจระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพ ($\bar{X} = 3.08$) และกศน.อำเภอมีการดำเนินการสร้างหรือพัฒนาเครื่องมือในการกำกับ ติดตามและนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพ ($\bar{X} = 3.02$)

สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ดังนี้

กศน.อำเภอจัดทำแผนในการกำกับ ติดตาม และนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพและดำเนินการตามแผน ($\bar{X} = 4.71$)

กศน.อำเภอดำเนินการรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำรายงานสรุปผลการจัดการศึกษาอาชีพ ($\bar{X} = 4.66$)

กศน.อำเภอ มีกิจกรรมในการสร้างความเข้าใจระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพ ($\bar{X} = 4.62$)

กศน.อำเภอมีการดำเนินการสร้างหรือพัฒนาเครื่องมือในการกำกับ ติดตามและนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพ ($\bar{X} = 4.58$) และ กศน.อำเภอจัดกิจกรรมเพื่อติดตามกลุ่มเป้าหมายที่จบหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.55$)

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพ
เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดมหาสารคาม ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ

n = 339

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำ ด้านภาคีเครือข่าย มีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ต้องการ
1. มีหน่วยงานเครือข่ายให้ความ ร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	2.78	.832	ปานกลาง	4.88	.354	มากที่สุด
2. มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายให้ความ ร่วมมือในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน	2.83	.816	ปานกลาง	4.90	.365	มากที่สุด
3. มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายให้ความ ร่วมมือในด้านการส่งเสริมการตลาด ให้กับกลุ่มอาชีพหรือผู้เรียนการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ	2.86	.807	ปานกลาง	4.85	.346	มากที่สุด
4. มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายส่งเสริม และให้การสนับสนุนในการจัดหา แหล่งเงินทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ	2.35	.866	น้อย	4.94	.334	มากที่สุด
5. มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายให้ความ ร่วมมือในการส่งเสริมการตลาด แบบออนไลน์และการค้าออนไลน์	2.61	.843	ปานกลาง	4.82	.373	มากที่สุด
เฉลี่ย	2.66	.835	ปานกลาง	4.89	.358	มากที่สุด

จากตาราง 15 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้ดังนี้ มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายให้ความร่วมมือในด้านการส่งเสริมการตลาดให้กับกลุ่มอาชีพหรือผู้เรียนการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($\bar{X} = 2.86$) มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายให้ความร่วมมือในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ($\bar{X} = 2.83$) มีหน่วยงานเครือข่ายให้ความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($\bar{X} = 2.78$) มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายให้ความร่วมมือในการส่งเสริมการทำการตลาดแบบออนไลน์และการค้าออนไลน์ ($\bar{X} = 2.61$) และการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย 1 ข้อ คือ มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายส่งเสริมและให้การสนับสนุนในการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ ($\bar{X} = 2.35$)

สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้ดังนี้ มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายส่งเสริมและให้การสนับสนุนในการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ ($\bar{X} = 4.94$) มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายให้ความร่วมมือในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ($\bar{X} = 4.90$) มีหน่วยงานเครือข่ายให้ความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($\bar{X} = 4.88$) มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายให้ความร่วมมือในด้านการส่งเสริมการตลาดให้กับกลุ่มอาชีพหรือผู้เรียนการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($\bar{X} = 4.85$) และมีหน่วยงานภาคีเครือข่ายให้ความร่วมมือในการส่งเสริมการทำการตลาดแบบออนไลน์และการค้าออนไลน์ ($\bar{X} = 4.82$)

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพ
 เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
 ตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
 จังหวัดมหาสารคาม ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด

n = 339

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำ ด้านการใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และ ส่งเสริมการตลาด	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ ต้องการ
1. มีการอบรมให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อ ศึกษาความต้องการของผู้ซื้อหรือ ผู้บริโภค	2.34	.869	น้อย	4.73	.448	มากที่สุด
2. มีการอบรมให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อ โฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้า/ ผลิตภัณฑ์	2.61	.823	ปานกลาง	4.85	.408	มากที่สุด
3. อบรมการใช้เทคโนโลยีเพื่อกิจกรรม ส่งเสริมการตลาดในการเพิ่มช่อง ทางการจัดจำหน่าย	2.53	.834	ปานกลาง	4.80	.423	มากที่สุด
4. อบรมการใช้เทคโนโลยีในการ ออกแบบตราสินค้า หรือบรรจุภัณฑ์ สินค้า เพื่อเพิ่มมูลค่า	2.58	.840	ปานกลาง	4.67	.504	มากที่สุด
5. มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับ กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้า หรือผลิตภัณฑ์ และการทำให้สินค้า หรือผลิตภัณฑ์ได้รับมาตรฐานต่าง ๆ	2.32	.871	น้อย	4.62	.514	มากที่สุด
เฉลี่ย	2.48	.846	น้อย	4.71	.457	มากที่สุด

จากตาราง 16 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้ดังนี้ มีการอบรมให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้า/ผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 2.61$) อบรมการใช้เทคโนโลยีในการออกแบบตราสินค้า หรือบรรจุภัณฑ์สินค้า เพื่อเพิ่มมูลค่า ($\bar{X} = 2.58$) และอบรมการใช้เทคโนโลยีเพื่อกิจกรรมส่งเสริมการตลาดในการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{X} = 2.53$) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย 2 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้ดังนี้ มีการอบรมให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อศึกษาความต้องการของผู้ซื้อหรือผู้บริโภค ($\bar{X} = 2.34$) และมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ และการทำให้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ได้รับมาตรฐานต่าง ๆ ($\bar{X} = 2.32$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้ดังนี้ มีการอบรมให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้า/ผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.85$) อบรมการใช้เทคโนโลยีเพื่อกิจกรรมส่งเสริมการตลาดในการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{X} = 4.80$) มีการอบรมให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อศึกษาความต้องการของผู้ซื้อหรือผู้บริโภค ($\bar{X} = 4.73$) อบรมการใช้เทคโนโลยีในการออกแบบตราสินค้า หรือบรรจุภัณฑ์สินค้า เพื่อเพิ่มมูลค่า ($\bar{X} = 4.67$) และมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ และการทำให้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ได้รับมาตรฐานต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.62$)

ตาราง 17 ความถี่ ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริม
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

n = 339

ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม	ความถี่
1. ควรมีหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เข้ามาให้การสนับสนุนหรือจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการ พัฒนาอาชีพสำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรม	36
2. ควรมีการส่งเสริมให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำได้นำ ผลิตภัณฑ์/สินค้า เข้ารับการจดทะเบียนอนุสิทธิบัตร เพื่อรักษาและป้องกันการ ลอกเลียนแบบสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และเพื่อเป็นการรักษาคุณภาพ มาตรฐาน ของสินค้า/ ผลิตภัณฑ์ ให้มีความทันสมัย	32
3. ควรส่งเสริมให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำได้มีการ ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลิตภัณฑ์/สินค้า ผ่านช่องทางที่หลากหลาย โดยเน้นการ ประชาสัมพันธ์ผ่านระบบออนไลน์	28
4. ควรมีระบบติดตามกลุ่มเป้าหมายที่จบหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพที่ประสบ ความสำเร็จ เพื่อถอดบทเรียนในการพัฒนาหลักสูตรหรือผู้รับบริการให้ดียิ่งขึ้น	26
5. ควรมีการเสนอให้ สำนักงาน กศน. ได้มีการทบทวนหลักเกณฑ์ในการเบิก-จ่ายค่าวัสดุ ฝึกให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับราคาวัสดุที่มีราคาสูงขึ้น	22
6. ควรมีการปรับปรุงค่าตอบแทนวิทยากรการฝึกอบรมหลักสูตรศึกษาอาชีพเพื่อการมี งานทำให้เหมาะสม	18
7. ควรมีงบประมาณในส่วนของการบริหารจัดการให้กับศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนในระดับตำบล ระดับอำเภอ เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	15
8. กศน.อำเภอควรจัดให้มีการทดลองใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำก่อน นำไปจัดการเรียนการสอนจริง	12
9. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ที่เป็นหลักสูตรที่มีความ ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของการจ้างงานในปัจจุบัน	10

ตาราง 17 ความถี่ ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริม
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม (ต่อ)

n = 339

ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม	ความถี่
10. ควรส่งเสริมให้มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายได้มีส่วนร่วมในการนิเทศ การจัดการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำของ กศน.อำเภอ/กศน.ตำบล	8

จากตารางที่ 17 พบว่า ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม จากกลุ่มตัวอย่างเรียงตามลำดับที่มีความถี่สูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ควรมีหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เข้ามาให้การสนับสนุนหรือจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อพัฒนาอาชีพสำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรม (ความถี่เท่ากับ 36) ควรมีการส่งเสริมให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำได้นำผลิตภัณฑ์/สินค้า เข้ารับการจดทะเบียนอนุสิทธิบัตร เพื่อรักษาและป้องกันการลอกเลียนแบบสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และเพื่อเป็นการรักษาคุณภาพมาตรฐาน ของสินค้า/ผลิตภัณฑ์ ให้มีความทันสมัย (ความถี่เท่ากับ 32) ควรส่งเสริมให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำได้มีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลิตภัณฑ์/สินค้า ผ่านช่องทางที่หลากหลาย โดยเน้นการประชาสัมพันธ์ผ่านระบบออนไลน์ (ความถี่เท่ากับ 28) ควรมีระบบติดตามกลุ่มเป้าหมายที่จบหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพที่ประสบความสำเร็จ เพื่อถอดบทเรียนในการพัฒนาหลักสูตรหรือผู้รับบริการให้ดียิ่งขึ้น (ความถี่เท่ากับ 26) และควรมีการเสนอให้ สำนักงาน กศน.ได้มีการทบทวนหลักเกณฑ์ในการเบิก-จ่ายค่าวัสดุฝึกให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับราคาวัสดุที่มีราคาสูงขึ้น (ความถี่เท่ากับ 22)

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

1. ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น
ดังตาราง 18 – 23

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และ
ลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม

การจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	3.13	4.73	0.51	3
2. ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ	3.52	4.83	0.37	5
3. ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัด การศึกษาอาชีพ	3.21	4.64	0.45	4
4. ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษา อาชีพ	2.66	4.89	0.89	2
5. ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด	2.48	4.71	0.90	1

จากตาราง 18 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1
ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด ($PNI_{modified} = 0.90$) ลำดับที่ 2
ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ ($PNI_{modified} = 0.89$) ลำดับที่ 3 ด้านการสร้างและพัฒนา

หลักสูตรการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ ($PNI_{\text{modified}} = 0.51$) ลำดับที่ 4 ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.45$) และลำดับที่ 5 ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ ($PNI_{\text{modified}} = 0.37$)

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษา อาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ	D	I	PNI_{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. กศน.อำเภอสำรวจความต้องการของ ประชาชนผู้รับบริการ การศึกษาบริบทของ ชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำหลักสูตร การศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ	3.23	4.87	0.51	3
2. กศน.อำเภอวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล จากการสำรวจเพื่อจัดทำหลักสูตรการศึกษา อาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ	3.07	4.73	0.54	2
3. กศน.อำเภอร่างหลักสูตรและศึกษาความ เป็นไปได้ของหลักสูตรการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการ มีงานทำ	3.15	4.57	0.46	5
4. กศน.อำเภอดำเนินการทดลองใช้หลักสูตร การศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำก่อนนำไป จัดการเรียนการสอนจริง	2.90	4.60	0.59	1
5. กศน.อำเภอมีคู่มือการใช้หลักสูตรการศึกษา อาชีวศึกษาเพื่อการมีงานทำ	3.30	4.90	0.49	4

จากตาราง 19 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 กศน.อำเภอดำเนินการทดลองใช้ หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำก่อนนำไปจัดการเรียนการสอนจริง ($PNI_{\text{modified}} = 0.59$) ลำดับที่ 2 กศน.อำเภอวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจเพื่อจัดทำหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($PNI_{\text{modified}} = 0.54$) ลำดับที่ 3 กศน.อำเภอสำรวจความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ การศึกษาบริบทของชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($PNI_{\text{modified}} = 0.51$) ลำดับที่ 4 กศน.อำเภอมีคู่มือการใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($PNI_{\text{modified}} = 0.49$) และลำดับที่ 5 กศน.อำเภอร่างหลักสูตรและศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($PNI_{\text{modified}} = 0.46$)

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และ
ลำดับความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ด้านการนำหลักสูตร
ไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. กศน.อำเภอสร้างความเข้าใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำไปใช้	3.06	4.77	0.56	1
2. กศน.อำเภอดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	3.44	4.70	0.37	2
3. กศน.อำเภอดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเพื่อฝึกอบรม	3.58	4.87	0.36	3
4. กศน.อำเภอดำเนินการจัดเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินการฝึกอบรม	3.62	4.93	0.36	3
5. กศน.อำเภอมีกิจกรรมในการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	3.83	4.90	0.28	5

จากตาราง 20 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 กศน.อำเภอสร้างความเข้าใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำไปใช้ ($PNI_{modified} = 0.56$) ลำดับที่ 2 กศน.อำเภอดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($PNI_{modified} = 0.37$) ลำดับที่ 3 กศน.อำเภอดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเพื่อฝึกอบรม และกศน.อำเภอดำเนินการจัดเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินการฝึกอบรม ที่ค่าดัชนีความต้องการ

จำเป็นเท่ากัน ($PNI_{\text{modified}} = 0.36$) และลำดับที่ 5 กศน.อำเภอมีกิจกรรมในการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ($PNI_{\text{modified}} = 0.28$)

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) และ ลำดับความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัด การศึกษาอาชีพ	D	I	PNI_{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. กศน.อำเภอมีกิจกรรมในการสร้างความเข้าใจ ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศการจัด การศึกษาอาชีพ	3.08	4.62	0.50	2
2. กศน.อำเภอมีการดำเนินการสร้างหรือพัฒนา เครื่องมือในการกำกับ ติดตามและนิเทศการจัด การศึกษาอาชีพ	3.02	4.58	0.52	1
3. กศน.อำเภอจัดทำแผนในการกำกับ ติดตาม และนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพและดำเนินการ ตามแผน	3.35	4.71	0.41	3
4. กศน.อำเภอดำเนินการรวบรวมข้อมูลเพื่อ จัดทำรายงานสรุปผลการจัดการศึกษาอาชีพ	3.42	4.66	0.36	5
5. กศน.อำเภอจัดกิจกรรมเพื่อติดตาม กลุ่มเป้าหมายที่จบหลักสูตรการจัดการศึกษา อาชีพ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง	3.27	4.55	0.39	4

จากตาราง 21 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 กศน.อำเภอมีการดำเนินการสร้างหรือพัฒนาเครื่องมือในการกำกับ ติดตามและนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพ ($PNI_{\text{modified}} = 0.52$) ลำดับที่ 2 กศน.อำเภอมีกิจกรรมในการสร้างความเข้าใจระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพ ($PNI_{\text{modified}} = 0.50$) ลำดับที่ 3 กศน.อำเภอจัดทำแผนในการกำกับ ติดตาม และนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพและดำเนินการตามแผน ($PNI_{\text{modified}} = 0.41$) ลำดับที่ 4 กศน.อำเภอจัดกิจกรรมเพื่อติดตามกลุ่มเป้าหมายที่จบหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ($PNI_{\text{modified}} = 0.39$) และลำดับที่ 5 กศน.อำเภอดำเนินการรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำรายงานสรุปผลการจัดการศึกษาอาชีพ ($PNI_{\text{modified}} = 0.36$)

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และ
ลำดับความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ด้านภาคีเครือข่าย
มีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ	D	I	$PNI_{modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. มีหน่วยงานเครือข่ายให้ความร่วมมือในการ พัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	2.78	4.88	0.76	3
2. มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายให้ความร่วมมือใน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของโครงการศูนย์ฝึกอาชีพ ชุมชน	2.83	4.90	0.73	4
3. มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายให้ความร่วมมือใน ด้านการส่งเสริมการตลาดให้กับกลุ่มอาชีพหรือ ผู้เรียนการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	2.86	4.85	0.70	5
4. มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายส่งเสริมและให้การ สนับสนุนในการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการ พัฒนาอาชีพ	2.35	4.94	1.10	1
5. มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายให้ความร่วมมือใน การส่งเสริมการตลาดแบบออนไลน์และ การค้าออนไลน์	2.61	4.82	0.85	2

จากตาราง 22 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ เรียงลำดับความต้องการ
จำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายส่งเสริมและให้การสนับสนุนในการ
จัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ ($PNI_{modified} = 1.10$) ลำดับที่ 2 มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายให้ความ
ร่วมมือในการส่งเสริมการตลาดแบบออนไลน์และการค้าออนไลน์ ($PNI_{modified} = 0.85$) ลำดับที่ 3
มีหน่วยงานเครือข่ายให้ความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

($PNI_{\text{modified}} = 0.76$) ลำดับที่ 4 มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายให้ความร่วมมือในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน($PNI_{\text{modified}} = 0.73$) และลำดับที่ 5 มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายให้ความร่วมมือในด้านการส่งเสริมการตลาดให้กับกลุ่มอาชีพหรือผู้เรียนการศึกษาศาชีพเพื่อการมีงานทำ ($PNI_{\text{modified}} = 0.70$)

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) และ ลำดับความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ด้านการใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์และส่งเสริมการตลาด

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด	D	I	PNI_{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. มีการอบรมให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อศึกษาความต้องการของผู้ซื้อหรือผู้บริโภค	2.34	4.73	1.02	1
2. มีการอบรมให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้า/ผลิตภัณฑ์	2.61	4.85	0.86	4
3. อบรมการใช้เทคโนโลยีเพื่อกิจกรรมส่งเสริมการตลาดในการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย	2.53	4.80	0.90	3
4. อบรมการใช้เทคโนโลยีในการออกแบบตราสินค้า หรือบรรจุภัณฑ์สินค้า เพื่อเพิ่มมูลค่า	2.58	4.67	0.81	5
5. มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ และการทำให้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ได้รับมาตรฐานต่าง ๆ	2.32	4.62	0.99	2

ตาราง 23 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 มีการอบรมให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อ

ศึกษาความต้องการของผู้ซื้อหรือผู้บริโภคน (PNI_{modified} = 1.02) ลำดับที่ 2 มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ และการทำให้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ได้รับมาตรฐานต่างๆ (PNI_{modified} = 0.99) ลำดับที่ 3 อบรมการใช้เทคโนโลยีเพื่อกิจกรรมส่งเสริมการตลาดในการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย (PNI_{modified} = 0.90) ลำดับที่ 4 มีการอบรมให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้า/ผลิตภัณฑ์ (PNI_{modified} = 0.86) และลำดับที่ 5 อบรมการใช้เทคโนโลยีในการออกแบบตราสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์สินค้า เพื่อเพิ่มมูลค่า (PNI_{modified} = 0.81)

2. การศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญในด้านการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของสำนักงาน กศน.จำนวน 5 ราย และได้ผลการสัมภาษณ์ดังนี้

1. แนวปฏิบัติที่ดีในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 1

“...วิเคราะห์ความต้องการของผู้รับบริการ ร่วมกับการนำข้อมูลบริบทของชุมชนมาใช้ในการจัดทำหลักสูตรอย่างเป็นรูปธรรม...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 2564 : การสัมภาษณ์)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 2

“...พัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ซื้อหรือตลาดแรงงานที่เน้นการใช้เทคโนโลยี...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 2564 : การสัมภาษณ์)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 3

“...ประเมินผลหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและต้องนำผลจากการนิเทศมาใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, 2564 : การสัมภาษณ์)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 4

“...จัดทำหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำในระดับสำนักงาน กศน.จังหวัด และนำระบบ C-Smart มาใช้ในการบริหารจัดการพัฒนาหลักสูตร...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, 2564 : การสัมภาษณ์)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 5

“...ให้ผู้เรียนการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำได้มีส่วนในการจัดทำหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพใหม่ๆ ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและบริบทของชุมชน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, 2564 : การสัมภาษณ์)

2. แนวปฏิบัติที่ดีในการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 1

“...วิทยาการในการฝึกอบรมต้องได้รับการพัฒนาให้จัดการเรียนรู้เป็นไปตามหลักสูตร และต้องจัดทำวัสดุอุปกรณ์จัดฝึกอบรมที่มีคุณภาพและเพียงพอกับผู้เรียน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 2564 : การสัมภาษณ์)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 2

“...นำระบบสารสนเทศ C-Smart มาใช้ในการนำหลักสูตรไปจัดการฝึกอบรมรวมทั้งการบริหารหลักสูตรเนื่องจากระบบสารสนเทศจะทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 2564 : การสัมภาษณ์)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 3

“...สร้างการประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ถึงคุณภาพในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ซึ่งทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีและความเชื่อมั่นต่อการจัดการศึกษาอาชีพของ กศน....”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, 2564 : การสัมภาษณ์)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 4

“...ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนตำบล (กศน.ตำบล) หรือหน่วยงานภาคีเครือข่ายต้องมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสมและเอื้อต่อการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงาน...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, 2564 : การสัมภาษณ์)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 5

“...พัฒนาวิทยากรและครูผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาอาชีพให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, 2564 : การสัมภาษณ์)

3. แนวปฏิบัติที่ดีในด้านการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 1

“...มีคณะกรรมการนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพทั้งในระดับ กศน.ตำบล กศน.อำเภอ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการนิเทศ กำกับและติดตามเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 2564 : การสัมภาษณ์)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 2

“...ให้มีผู้เรียนที่จบหลักสูตรไปแล้วได้เข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะที่เกิดประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนรวมถึงการนำไปใช้ประโยชน์หลังจากจบการฝึกอบรม...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 2564 : การสัมภาษณ์)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 3

“...นำระบบสารสนเทศ C-Smart มาใช้ในการบริหารจัดการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาอาชีพ เนื่องจากเป็นระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้การนิเทศติดตามเกิดประโยชน์และมีคุณภาพในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพในครั้งต่อไป...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, 2564 : การสัมภาษณ์)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 4

“...พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา อาชีพ โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ออกแบบเครื่องมือนิเทศร่วมกัน และมีกระบวนการอบรมชี้แจงและ พัฒนาบุคลากรในการใช้เครื่องมือการนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, 2564 : การสัมภาษณ์)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 5

“...ใช้กิจกรรมประชาสัมพันธ์ นำเสนอผู้ผ่านการฝึกอบรมการจัดการศึกษาอาชีพ ที่เป็นแบบอย่างที่ดี เผยแพร่ผลงาน ผ่านช่องทางโดยเน้นช่องทางออนไลน์ เพื่อสร้างแรงจูงใจและกระตุ้น ความสนใจในการจัดการศึกษาอาชีพของ กศน.อำเภอและ กศน.ตำบล...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, 2564 : การสัมภาษณ์)

4. แนวปฏิบัติที่ดีในด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 1

“...จัดทำ MOU กับสถาบันการเงินเพื่อให้ความรู้ แนวทางการจัดหาแหล่งเงินทุน เพื่อพัฒนาและต่อยอดอาชีพให้แก่ผู้จบการฝึกอบรมหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 2564 : การสัมภาษณ์)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 2

“...จัดให้มีกิจกรรมการจัดหาแหล่งเงินทุนในการพัฒนาและต่อยอดอาชีพให้กับ ผู้เรียนหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 2564 : การสัมภาษณ์)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 3

“...จัดให้หน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาและแปรรูปผลิตภัณฑ์เข้ามา ฝึกอบรมให้แก่ผู้เรียนก่อนจบหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ให้สามารถนำไปพัฒนาและต่อยอดสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ได้...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, 2564 : การสัมภาษณ์)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 4

“...ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนอนุสิทธิบัตร จดสิทธิบัตรทางการค้า มาให้ความรู้เพิ่มเติมก่อนจบหลักสูตร เพื่อรักษาและป้องกันการลอกเลียนแบบสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และเป็นการพัฒนาคุณภาพ มาตรฐาน ของสินค้า/ผลิตภัณฑ์ ให้ทันสมัย...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, 2564 : การสัมภาษณ์)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 5

“...จัดให้หน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญได้เข้ามาส่งเสริมการออกแบบบรรจุภัณฑ์หรือตราสินค้าให้กับผู้เรียนในหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, 2564 : การสัมภาษณ์)

5. แนวปฏิบัติที่ดีในการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 1

“...กำหนดให้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำมีการฝึกอบรมในการสร้างเพจเพื่อประชาสัมพันธ์และเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, 2564 : การสัมภาษณ์)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 2

“...ใช้กิจกรรมการคัดสรรคัดเลือกสินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นเพื่อใช้ตราสินค้า กศน. ONIE Brand และจัดทำบรรจุภัณฑ์กับตราสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่า...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, 2564 : การสัมภาษณ์)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 3

“...ใช้เพจ ONIE Online Commerce Center (OOCC) ของ กศน.จังหวัด กศน.อำเภอและ กศน.ตำบล ในการส่งเสริมการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้า...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, 2564 : การสัมภาษณ์)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 4

“...จัดให้มีการอบรมให้ความรู้ในการจัดทำแบบสำรวจความพึงพอใจ ข้อเสนอแนะของผู้ซื้อโดยใช้ google form และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ หรือจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาด...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, 2564 : การสัมภาษณ์)

ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 5

“...เชื่อมโยงการจัดอบรมหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำเข้ากับหลักสูตรการทำการตลาดแบบออนไลน์และออฟไลน์ของศูนย์ดิจิทัลชุมชน กศน.ตำบล เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนการศึกษาอาชีพมีความรู้ และทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการตลาด...”

(ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, 2564 : การสัมภาษณ์)

3. การสังเคราะห์แนวปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม แล้วนำผลที่ได้มาหาคำดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น และผลจากการการศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์แนวปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ปรากฏดังตาราง 24 – 28

ตาราง 24 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ สังเคราะห์เป็นแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์	ผลจากการศึกษาแนวทางที่เป็น วิธีปฏิบัติที่ดี	แนวปฏิบัติ
1. กศน.อำเภอสำรวจความต้องการของประชาชน ผู้รับบริการ การศึกษาบริบทของชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 2. กศน.อำเภอวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจเพื่อจัดทำหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 3. กศน.อำเภอร่างหลักสูตรและศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 4. กศน.อำเภอดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำก่อนนำไปจัดการเรียนการสอนจริง 5. กศน.อำเภอมีคู่มือการใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	1. วิเคราะห์ความต้องการของผู้รับบริการ ร่วมกับการนำข้อมูลบริบทของชุมชนมาใช้ในการจัดทำหลักสูตรอย่างเป็นรูปธรรม 2. พัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ซื้อหรือตลาดแรงงานที่เน้นการใช้เทคโนโลยี 3. ประเมินผลหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและต้องนำผลจากการนิเทศมาใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร 4. จัดทำหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำในระดับสำนักงาน กศน.จังหวัดและนำระบบ C-Smart มาใช้ในการบริหารจัดการพัฒนาหลักสูตร	1. สำรวจความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ ร่วมกับการศึกษาบริบทของชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 2. ดำเนินการร่างหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ และศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตรด้วยการนำไปทดลองใช้ก่อนนำไปจัดการเรียนการสอนจริง 3. จัดให้มีคู่มือการใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำในทุกหลักสูตร 4. นำระบบสารสนเทศ C-Smart มาใช้ในการบริหารจัดการพัฒนาหลักสูตร และนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร

ตาราง 24 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ สักระยะเป็นแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์	ผลจากการศึกษาแนวทางที่เป็น วิธีปฏิบัติที่ดี	แนวปฏิบัติ
	5. ให้ผู้เรียนการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำได้มีส่วนในการจัดทำหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพใหม่ๆ ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและบริบทของชุมชน	5. ประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยประเมินจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 6. ใช้การประเมินผลหลักสูตรร่วมกับผลจากการนิเทศการใช้หลักสูตรเพื่อการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร 7. มีการประชาสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำระหว่างสถานศึกษาอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกจังหวัดเพื่อการพัฒนา 8. พัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ซื้อหรือตลาดแรงงานในยุคที่เน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

จากตาราง 24 พบว่า แนวปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ประกอบด้วย

1. สำรวจความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ ร่วมกับการศึกษาบริบทของชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำ พัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
2. ดำเนินการร่างหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ และศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตรด้วยการนำไปทดลองใช้ก่อนนำไปจัดการเรียนการสอนจริง
3. จัดให้มีคู่มือการใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำในทุกหลักสูตร
4. นำระบบสารสนเทศ C-Smart มาใช้ในการบริหารจัดการพัฒนาหลักสูตร และนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร
5. ประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยประเมินจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
6. ใช้การประเมินผลหลักสูตรร่วมกับผลจากการนิเทศการใช้หลักสูตรเพื่อการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร
7. มีการประชาสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำระหว่างสถานศึกษาอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกจังหวัดเพื่อการพัฒนา
8. พัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ซื้อหรือตลาดแรงงานในยุคที่เน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

ตาราง 25 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ สังเคราะห์เป็นแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์	ผลจากการศึกษาแนวทางที่เป็น วิธีปฏิบัติที่ดี	แนวปฏิบัติ
1. กศน.อำเภอสร้างความเข้าใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำไปใช้ 2. กศน.อำเภอดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 3. กศน.อำเภอดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเพื่อฝึกอบรม 4. กศน.อำเภอดำเนินการจัดเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินการฝึกอบรม 5. กศน.อำเภอมีกิจกรรมในการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	1. วิทยากรในการฝึกอบรมต้องได้รับการพัฒนาให้จัดการเรียนรู้เป็นไปตามหลักสูตรและต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์จัดฝึกอบรมที่มีคุณภาพและเพียงพอกับผู้เรียน 2. นำระบบสารสนเทศ C-Smart มาใช้ในการนำหลักสูตรไปจัดการฝึกอบรมรวมทั้งการบริหารหลักสูตรเนื่องจากระบบสารสนเทศจะทำให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ 3. สร้างการประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ถึงคุณภาพในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ซึ่งทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีและความเชื่อมั่นต่อการจัดการศึกษาอาชีพของ กศน.	1. ดำเนินการจัดทำแผนการใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 2. สร้างความเข้าใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำไปใช้ 3. พัฒนาวิทยากรและครูผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาอาชีพให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ ให้สามารถจัดการเรียนรู้เป็นไปตามหลักสูตร 4. จัดสภาพแวดล้อมของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน จัดเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ เพื่อฝึกอบรมที่มีคุณภาพและเพียงพอกับผู้เรียน

ตาราง 25 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ สังเคราะห์เป็นแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์	ผลจากการศึกษาแนวทางที่เป็น วิธีปฏิบัติที่ดี	แนวปฏิบัติ
	4. ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนตำบล (กศน.ตำบล) หรือหน่วยงาน ภาครัฐหรือเอกชนต้องมี สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่เหมาะสมและเอื้อต่อการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 5. พัฒนาวิทยากรและครู ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา อาชีพให้มีความรู้ความเข้าใจใน หลักสูตรและการวัดผล ประเมินผลตามหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ	5. ใช้ระบบสารสนเทศ C-Smart มาใช้ในการนำ หลักสูตรไปจัดการฝึกอบรม รวมทั้งการบริหารหลักสูตร 6. จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างการรับรู้ถึงคุณภาพ ในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ เพื่อวัดผลประเมิน การนำหลักสูตรไปจัดการศึกษา 7. ประเมินผลผู้จบหลักสูตรในการนำไปใช้ประกอบอาชีพ สร้างรายได้ หรือต่อยอดอาชีพ และประเมินความพึงพอใจต่อ หลักสูตร 8. นำผลการประเมินที่ได้มา วิเคราะห์เพื่อพัฒนาการนำ หลักสูตรไปจัดการศึกษา

จากตาราง 25 พบว่า แนวปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ประกอบด้วย

1. ดำเนินการจัดทำแผนการใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
2. สร้างความเข้าใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำไปใช้
3. พัฒนาวิทยากรและครูผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาอาชีพให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพให้สามารถจัดการเรียนรู้เป็นไปตามหลักสูตร
4. จัดสภาพแวดล้อมของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน จัดเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ เพื่อฝึกอบรมที่มีคุณภาพและเพียงพอกับผู้เรียน
5. ใช้ระบบสารสนเทศ C-Smart มาใช้ในการนำหลักสูตรไปจัดการฝึกอบรมรวมทั้งการบริหารหลักสูตร
6. จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ถึงคุณภาพในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ เพื่อวัดผลประเมินการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษา
7. ประเมินผลผู้จบหลักสูตรในการนำไปใช้ประกอบอาชีพ สร้างรายได้ หรือต่อยอดอาชีพ และประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร
8. นำผลการประเมินที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษา

ตาราง 26 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ สักระยะเป็นแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์	ผลจากการศึกษาแนวทางที่เป็น วิธีปฏิบัติที่ดี	แนวปฏิบัติ
1. กศน.อำเภอมีกิจกรรมในการสร้างความเข้าใจระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพ 2. กศน.อำเภอมีการดำเนินการสร้างหรือพัฒนาเครื่องมือในการกำกับ ติดตามและนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพ 3. กศน.อำเภอจัดทำแผนในการกำกับ ติดตาม และนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพและดำเนินการตามแผน 4. กศน.อำเภอดำเนินการรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำรายงานสรุปผลการจัดการศึกษาอาชีพ 5. กศน.อำเภอจัดกิจกรรมเพื่อติดตามกลุ่มเป้าหมายที่จบหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	1. มีคณะกรรมการนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพทั้งในระดับ กศน.ตำบล กศน.อำเภอโดยเน้นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการนิเทศ กำกับและติดตามเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด 2. ให้มีผู้เรียนที่จบหลักสูตรไปแล้วได้เข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศติดตามการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อให้คำแนะนำข้อเสนอแนะที่เกิดประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนรวมถึงการนำไปใช้ประโยชน์หลังจากจบการฝึกอบรม	1. วางแผนการดำเนินการนิเทศกำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ โดยการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 2. สร้างเครื่องมือนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาอาชีพ โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมออกแบบเครื่องมือ 3. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพโดยให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตาม 4. อบรมชี้แจงและพัฒนาบุคลากรในการใช้เครื่องมือเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพ 5. นำระบบสารสนเทศ C-Smart มาใช้ในการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาอาชีพ

ตาราง 26 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ สักระยะหนึ่งเป็นแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์	ผลจากการศึกษาแนวทางที่เป็น วิธีปฏิบัติที่ดี	แนวปฏิบัติ
	3.นำระบบสารสนเทศ C-Smart มาใช้ในการบริหารจัดการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาอาชีพ เนื่องจากเป็นระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้การนิเทศติดตามเกิดประโยชน์และมีคุณภาพในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพในครั้งต่อไป 4. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาอาชีพ โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ออกแบบเครื่องมือนิเทศร่วมกัน และมีกระบวนการอบรมชี้แจงและพัฒนาบุคลากรในการใช้เครื่องมือการนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพ	6. ให้ผู้จบหลักสูตรการศึกษาอาชีพร่วมนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาอาชีพ 7. จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ โดยนำเสนอผู้ผ่านการฝึกอบรมการศึกษาอาชีพที่เป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อเผยแพร่ สร้างแรงจูงใจและกระตุ้นความสนใจในการจัดการศึกษาอาชีพ 8. นำผลที่ได้จากการกำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพมาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพในครั้งต่อไป

ตาราง 26 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ สังเคราะห์เป็นแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์	ผลจากการศึกษาแนวทางที่เป็น วิธีปฏิบัติที่ดี	แนวปฏิบัติ
	5. ใช้กิจกรรมประชาสัมพันธ์ นำเสนอผู้ผ่านการฝึกอบรม การศึกษาอาชีพที่เป็นแบบอย่าง ที่ดี เผยแพร่ผลงาน ผ่าน ช่องทางโดยเน้นช่องทาง ออนไลน์ เพื่อสร้างแรงจูงใจและ กระตุ้นความสนใจในการจัด การศึกษาอาชีพของ กศน. อำเภอและ กศน.ตำบล	

จากตาราง 26 พบว่า แนวปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ ประกอบด้วย

1. วางแผนการดำเนินนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ โดยการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
2. สร้างเครื่องมือนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาอาชีพ โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมออกแบบเครื่องมือ
3. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพโดยให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตาม
4. อบรมชี้แจงและพัฒนาบุคลากรในการใช้เครื่องมือเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพ

5. นำระบบสารสนเทศ C-Smart มาใช้ในการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาอาชีพ
6. ให้ผู้จบหลักสูตรการศึกษาอาชีวพร่วมนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาอาชีพ
7. จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ โดยนำเสนอผู้ผ่านการฝึกอบรมการศึกษาอาชีพที่เป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อเผยแพร่ สร้างแรงจูงใจและกระตุ้นความสนใจในการจัดการศึกษาอาชีพ
8. นำผลที่ได้จากการกำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ มาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพในครั้งต่อไป

ตาราง 27 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ สังกะระห์เป็นแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์	ผลจากการศึกษาแนวทางที่เป็น วิธีปฏิบัติที่ดี	แนวปฏิบัติ
1. มีหน่วยงานเครือข่ายให้ ความร่วมมือในการพัฒนา หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำ 2. มีหน่วยงานภาคีเครือข่าย ให้ความร่วมมือในการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ของโครงการศูนย์ฝึก อาชีพชุมชน 3. มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายให้ ความร่วมมือในด้านการส่งเสริม การตลาดให้กับกลุ่มอาชีพหรือ ผู้เรียนการศึกษาอาชีพเพื่อการ มีงานทำ 4. มีหน่วยงานภาคีเครือข่าย ส่งเสริมและให้การสนับสนุนใน การจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการ พัฒนาอาชีพ 5. มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายให้ ความร่วมมือในการส่งเสริมการ ทำการตลาดแบบออนไลน์และ การค้าออนไลน์	1. จัดทำ MOU กับสถาบัน การเงินเพื่อให้ความรู้ แนวทางการจัดหาแหล่งเงินทุน เพื่อพัฒนาและต่อยอดอาชีพ ให้แก่ ผู้จบการฝึกอบรม หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำ 2. จัดให้มีกิจกรรมการจัดหา แหล่งเงินทุนในการพัฒนาและ ต่อยอดอาชีพให้กับผู้เรียน หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำ 3. จัดให้หน่วยงานที่มีความ เชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาและ แปรรูปผลิตภัณฑ์เข้ามา ฝึกอบรมให้แก่ผู้เรียนก่อนจบ หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำ ให้สามารถนำไป พัฒนาและต่อยอดสินค้าหรือ ผลิตภัณฑ์ได้	1. จัดทำแผนเพื่อจัดหา หน่วยงานเครือข่ายที่จะร่วม จัดทำหลักสูตรหรือร่วมจัด การศึกษาอาชีพ 2. จัดทำบันทึกข้อตกลง MOU กับหน่วยงานเพื่อร่วมจัด การศึกษาอาชีพ 3. จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ เข้าใจแนวทางการมีส่วนร่วมจัด การศึกษาอาชีพ ของ กศน. ให้กับหน่วยงานเครือข่าย 4. ส่งเสริมให้หน่วยงาน เครือข่ายให้การสนับสนุนข้อมูล ทางการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อ พัฒนาและต่อยอดอาชีพ 5. ส่งเสริมให้หน่วยงาน เครือข่ายจัดฝึกอบรมด้าน การพัฒนาและแปรรูปผลิตภัณฑ์

ตาราง 27 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ สักระยะที่เป็นแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์	ผลจากการศึกษาแนวทางที่เป็น วิธีปฏิบัติที่ดี	แนวปฏิบัติ
	4. ให้งานที่เกี่ยวกับ การจดทะเบียนนิติบัตร จดสิทธิทางการค้า ให้ความรู้เพิ่มเติมก่อนจบ หลักสูตร เพื่อรักษาและป้องกัน การลอกเลียนแบบสินค้า/ ผลิตภัณฑ์ และเป็นการพัฒนา คุณภาพ มาตรฐาน ของสินค้า/ ผลิตภัณฑ์ ให้ทันสมัย 5. จัดให้งานที่มีความ เชี่ยวชาญได้เข้ามาส่งเสริม การออกแบบบรรจุภัณฑ์หรือ ตราสินค้าให้กับผู้เรียนใน หลักสูตรการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ	6. ส่งเสริมให้งาน เครือข่ายจัดฝึกอบรมให้ความรู้ ในด้านการจดทะเบียน นิติบัตร และการจดสิทธิ ทางการค้า 7. ส่งเสริมให้งาน เครือข่ายจัดฝึกอบรมการ ออกแบบบรรจุภัณฑ์หรือ ตราสินค้า 8. ส่งเสริมให้งาน เครือข่ายจัดฝึกอบรมการ การตลาดแบบออนไลน์และ การค้าออนไลน์ 9. ติดตามและประเมินผลการ ให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วม จัดการศึกษาอาชีพของ หน่วยงานภาคีเครือข่าย 10. นำข้อมูลที่ได้จากการ ประเมินมาใช้ในการพัฒนาการ ส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายร่วมจัด การศึกษาอาชีพ ในครั้งต่อไป

จากตาราง 27 พบว่า แนวปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ ประกอบด้วย

1. จัดทำแผนเพื่อจัดหาหน่วยงานเครือข่ายที่จะร่วมจัดทำหลักสูตรหรือร่วมจัดการศึกษาอาชีพ
2. จัดทำบันทึกข้อตกลง MOU กับหน่วยงานเพื่อร่วมจัดการศึกษาอาชีพ
3. จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแนวทางการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ ของ กศน.

ให้กับหน่วยงานเครือข่าย

4. ส่งเสริมให้หน่วยงานเครือข่ายให้การสนับสนุนข้อมูลทางการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อพัฒนาและต่อยอดอาชีพ

5. ส่งเสริมให้หน่วยงานเครือข่ายจัดฝึกอบรมด้านการพัฒนาและแปรรูปผลิตภัณฑ์

6. ส่งเสริมให้หน่วยงานเครือข่ายจัดฝึกอบรมให้ความรู้ในด้านการจดทะเบียนอนุสิทธิบัตร และการจดลิขสิทธิ์ทางการค้า

7. ส่งเสริมให้หน่วยงานเครือข่ายจัดฝึกอบรมการออกแบบบรรจุภัณฑ์หรือตราสินค้า

8. ส่งเสริมให้หน่วยงานเครือข่ายจัดฝึกอบรมการตลาดแบบออนไลน์และการค้าออนไลน์

9. ติดตามและประเมินผลการให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพของหน่วยงานภาคีเครือข่าย

10. นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายร่วมจัดการศึกษาอาชีพ ในครั้งต่อไป

ตาราง 28 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ สักระยะเป็นแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์	ผลจากการศึกษาแนวทางที่เป็น วิธีปฏิบัติที่ดี	แนวปฏิบัติ
1. มีการอบรมให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อศึกษาความต้องการของผู้ซื้อหรือผู้บริโภค 2. มีการอบรมให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้า/ผลิตภัณฑ์ 3. อบรมการใช้เทคโนโลยีเพื่อกิจกรรมส่งเสริมการตลาดในการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย 4. อบรมการใช้เทคโนโลยีในการออกแบบตราสินค้า หรือบรรจุภัณฑ์สินค้า เพื่อเพิ่มมูลค่า 5. มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ และการทำให้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ได้รับมาตรฐานต่าง ๆ	1. กำหนดให้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำมีการฝึกอบรมในการสร้างเพจเพื่อประชาสัมพันธ์และเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า 2. ใช้กิจกรรมการคัดสรรคัดเลือกสินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นเพื่อใช้ตราสินค้า กศน. ONIE Brand และจัดทำบรรจุภัณฑ์กับตราสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่า 3. ใช้เพจ ONIE Online Commerce Center (OCCC) ของ กศน.จังหวัด กศน.อำเภอ และ กศน.ตำบล ในการส่งเสริมการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้า	1. จัดทำแผนการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยใช้เทคโนโลยีพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์และส่งเสริมการตลาด 2. กำหนดให้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำมีการฝึกอบรมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการโฆษณาสินค้า เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย และส่งเสริมการตลาด 3. จัดกิจกรรมการอบรมในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการโฆษณาเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย 4. จัดกิจกรรมการอบรมในการใช้เทคโนโลยีเพื่อออกแบบตราสินค้า หรือบรรจุภัณฑ์สินค้า 5. จัดอบรมให้ความรู้ด้านการรับรองมาตรฐานสินค้า และการทำให้สินค้าได้รับมาตรฐานต่าง ๆ

ตาราง 28 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ สังเคราะห์เป็นแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์	ผลจากการศึกษาแนวทางที่เป็น วิธีปฏิบัติที่ดี	แนวปฏิบัติ
	4. จัดให้มีการอบรมให้ความรู้ในการจัดทำแบบสำรวจความพึงพอใจ ข้อเสนอแนะของผู้ซื้อ โดยใช้ google form และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ หรือจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาด 5. เชื่อมโยงการจับจองหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำเข้ากับหลักสูตรการทำตลาดแบบออนไลน์และออฟไลน์ของศูนย์ดิจิทัลชุมชน กศน.ตำบล เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนการศึกษาอาชีพมีความรู้ และทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสริมการตลาด	6. คัดสรรคัดเลือกสินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นเพื่อใช้ตราสินค้า กศน. ONIE Brand และนำเสนอผ่านเพจ (OCCC) 7. จัดอบรมการสำรวจความพึงพอใจ และรับฟังข้อเสนอแนะของผู้ซื้อ โดยใช้ google form และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาสินค้า 8. เชื่อมโยงการจับจองหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำเข้ากับหลักสูตรการทำตลาดแบบออนไลน์และออฟไลน์ของศูนย์ดิจิทัลชุมชน 9. ติดตามและประเมินผลการอบรมการใช้เทคโนโลยีตามหลักสูตรจากผู้เรียน 10. นำข้อมูลที่ได้จากการติดตามประเมินผลมาใช้ในการพัฒนาการอบรมการใช้เทคโนโลยีให้กับผู้เรียนต่อไป

จากตาราง 28 พบว่า แนวปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด ประกอบด้วย

1. จัดทำแผนการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยใช้เทคโนโลยีพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด
2. กำหนดให้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำมีการฝึกอบรมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการโฆษณาสินค้า เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย และส่งเสริมการตลาด
3. จัดกิจกรรมการอบรมในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการโฆษณา เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย
4. จัดกิจกรรมการอบรมในการใช้เทคโนโลยีเพื่อออกแบบตราสินค้า หรือบรรจุภัณฑ์สินค้า
5. จัดอบรมให้ความรู้ด้าน การรับรองมาตรฐานสินค้าและการทำให้สินค้าได้รับมาตรฐานต่าง ๆ
6. คัดสรรคัดเลือกสินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นเพื่อใช้ตราสินค้า กศน. ONIE Brand และนำเสนอผ่านเพจ (OCCC)
7. จัดอบรมการสำรวจความพึงพอใจ และรับฟังข้อเสนอแนะของผู้ซื้อ โดยใช้ google form และนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาสินค้า
8. เชื่อมโยงการจัดอบรมหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำเข้ากับหลักสูตรการทำตลาดแบบออนไลน์และออฟไลน์ของศูนย์ดิจิทัลชุมชน
9. ติดตามและประเมินผลการอบรมการใช้เทคโนโลยีตามหลักสูตรจากผู้เรียน
10. นำข้อมูลที่ได้จากการติดตามประเมินผลมาใช้ในการพัฒนาการอบรมการใช้เทคโนโลยีให้กับผู้เรียนต่อไป

4. ผู้วิจัยนำผลการวิจัยมากร่างรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ตามกรอบแนวคิด ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการของรูปแบบ ส่วนที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ ส่วนที่ 3 กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ส่วนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบ และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

โดยนำร่างรูปแบบดำเนินการตรวจสอบ ยืนยัน รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้วยวิธีดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

การจัดสนทนากลุ่มจัดขึ้นเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2564 เวลา 14.00 น.-17.00 น. ณ ห้องประชุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง สามารถสรุปผลการสนทนากลุ่ม ปรากฏดังตาราง 29

ตาราง 29 บทสรุปการตรวจสอบยืนยัน ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุงแก้ไข
ส่วนที่ 1 หลักการของรูปแบบ	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้เพิ่มเติมเนื้อหาในส่วนของการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ และที่มาในส่วนของการกำหนดองค์ประกอบของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.อำเภอวาปีปทุม สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม	- เพิ่มเติมเนื้อหาที่มาในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ - เพิ่มเติมเนื้อหาในส่วนของที่มาขององค์ประกอบของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.อำเภอวาปีปทุม สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม
ส่วนที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ	ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบและเสนอให้คงไว้	คงไว้
ส่วนที่ 3 กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ		
1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ		
1.1 สำรวจความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ ร่วมกับการศึกษาบริบทของชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำ พัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบและเสนอให้คงไว้	คงไว้

ตาราง 29 บทสรุปการตรวจสอบยืนยัน ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (ต่อ)

ร่างรูปแบบการจัดการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุงแก้ไข
1.2 ดำเนินการร่างหลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการ มีงานทำ และศึกษา ความเป็นไปได้ของหลักสูตร ด้วยการนำไปทดลองใช้ ก่อนนำไปจัดการเรียน การสอนจริง	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้ปรับ ข้อความ เป็น “จัดทำร่าง หลักสูตร” และตัดข้อความ นำไปทดลองใช้ก่อนนำไป จัดการเรียนการสอนจริงออก โดยให้ใช้กระบวนการพิจารณา ของคณะกรรมการศึกษาความ เป็นไปได้ของหลักสูตรที่ สถานศึกษาแต่งตั้ง	1.2 จัดทำร่างหลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมี งานทำ และศึกษาความ เป็นไปได้ของหลักสูตรโดย ผ่านคณะกรรมการศึกษา ความเป็นไปได้ของหลักสูตร ที่สถานศึกษาแต่งตั้งขึ้น
1.3 จัดให้มีคู่มือการใช้ หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำในทุกหลักสูตร	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้ปรับ ข้อความ เป็น “จัดทำคู่มือการ ใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำให้ครบทุก หลักสูตร”	1.3 จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมี งานทำให้ครบทุกหลักสูตร
1.4 นำระบบสารสนเทศ C-Smart มาใช้ในการบริหาร จัดการพัฒนาหลักสูตร และ นิเทศติดตามการใช้หลักสูตร	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้ปรับ ข้อความ เป็นของระบบ C-Smart ให้ถูกต้อง และ ระบุว่า นำมาใช้ในการ Smart บริหารการสร้างพัฒนาและ ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ	1.4 ใช้ระบบบริหารการศึกษา ต่อเนื่อง C-Smart บริหาร การสร้างพัฒนาและปรับปรุง หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำ

ตาราง 29 บทสรุปการตรวจสอบยืนยัน ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (ต่อ)

ร่างรูปแบบการจัดการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุงแก้ไข
1.5 ประเมินผลการใช้หลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมี งานทำ โดยประเมินจาก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้ปรับ ข้อความ เป็น “ประเมินจาก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัด การศึกษาอาชีพเพื่อการ มีงานทำทุกคน”	1.5 ประเมินผลการใช้หลักสูตร จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัด การศึกษาอาชีพเพื่อการ มีงานทำทุกคน
1.6 ใช้การประเมินผลหลักสูตร ร่วมกับผลจากการนิเทศการใช้ หลักสูตรเพื่อการพัฒนาหรือ ปรับปรุงหลักสูตร	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้ปรับ ข้อความ เป็น “ใช้ผลการ ประเมินหลักสูตรและผลจาก การนิเทศมาดำเนินการพัฒนา หรือปรับปรุงหลักสูตร”	1.6 ใช้ผลการประเมินหลักสูตร และผลจากการนิเทศ มาดำเนินการพัฒนาหรือ ปรับปรุงหลักสูตร
1.7 มีการประชาสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้หลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงาน ทำระหว่างสถานศึกษาอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอก จังหวัด เพื่อการพัฒนา	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้ปรับ ข้อความ เป็น “ดำเนินการ ประชาสัมพันธ์หลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมี งานทำ ไปยังสถานศึกษาหรือ หน่วยงานอื่น ๆ”	1.7 ดำเนินการประชาสัมพันธ์ หลักสูตรการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ ไปยังสถานศึกษาหรือ หน่วยงานอื่น ๆ

ตาราง 29 บทสรุปการตรวจสอบยืนยัน ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (ต่อ)

ร่างรูปแบบการจัดการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุงแก้ไข
1.8 พัฒนาหลักสูตรการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำให้มี ความทันสมัยและสอดคล้อง กับความต้องการของผู้ซื้อหรือ ตลาดแรงงานในยุคที่เน้นการ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบและ เสนอให้คงไว้	คงไว้
2. ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ		
2.1 ดำเนินการจัดทำแผนการ ใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้เพิ่มคำว่า โดยการมีส่วนร่วมของ ผู้เกี่ยวข้อง	2.1 จัดทำแผนการใช้หลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการ มีงานทำ โดยการมีส่วนร่วม ของผู้เกี่ยวข้อง
2.2 สร้างความเข้าใจให้ ผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องในการ นำหลักสูตรการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำไปใช้	ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบและ เสนอให้คงไว้	คงไว้

ตาราง 29 บทสรุปการตรวจสอบยืนยัน ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (ต่อ)

ร่างรูปแบบการจัดการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุงแก้ไข
2.3 พัฒนาวิทยากรและ ครูผู้รับผิดชอบในการจัด การศึกษาอาชีพให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรและ การวัดผลประเมินผลตาม หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ ให้สามารถจัดการเรียนรู้เป็นไป ตามหลักสูตร	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้เพิ่มเติม ผู้นิเทศการจัดการศึกษาอาชีพ ในการพัฒนา และตัดคำว่า “อย่างมีประสิทธิภาพ” ออก	2.3 พัฒนาวิทยากร ครู และผู้นิเทศการจัด การศึกษาอาชีพ ให้มีความรู้ความเข้าใจใน หลักสูตรและการวัดผล ประเมินผลตามหลักสูตร สามารถจัดการเรียนรู้ เป็นไปตามหลักสูตร
2.4 จัดสภาพแวดล้อมของ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน จัดเตรียม สื่อและวัสดุอุปกรณ์ เพื่อ ฝึกอบรม ที่มีคุณภาพและ เพียงพอกับผู้เรียน	ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบและ เสนอให้คงไว้	คงไว้
2.5 ใช้ระบบสารสนเทศ C-Smart มาใช้ในการนำ หลักสูตรไปจัดการฝึกอบรม รวมทั้งการบริหารหลักสูตร	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้ปรับ ข้อความเป็นของระบบ C-Smart ให้ถูกต้อง และ ปรับข้อความเป็น “นำ หลักสูตรไปจัดการฝึกอบรม และการบริหารจัดการ หลักสูตร”	2.5 ใช้ระบบบริหารการศึกษา ต่อเนื่อง C-Smart ในการ นำหลักสูตรไปจัดการฝึกอบรม และการบริหารจัดการ หลักสูตร

ตาราง 29 บทสรุปการตรวจสอบยืนยัน ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (ต่อ)

ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุงแก้ไข
2.6 จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างการรับรู้ถึงคุณภาพในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ เพื่อวัดผลประเมินการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษา	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้ปรับข้อความเป็น “ประชาสัมพันธ์ หลักสูตรการศึกษาอาชีพ ให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่น ๆ ได้ทราบถึงคุณภาพในการนำหลักสูตรไปใช้”	2.6 ประชาสัมพันธ์หลักสูตร การศึกษาอาชีพให้สถานศึกษา หรือหน่วยงานอื่น ๆ ได้ทราบถึงคุณภาพในการนำหลักสูตรไปใช้
2.7 ประเมินผลผู้จบหลักสูตรในการนำไปใช้ประกอบอาชีพ สร้างรายได้ หรือต่อยอดอาชีพ และประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร	ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบและเสนอให้คงไว้	คงไว้
2.8 นำผลการประเมินที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษา	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้เพิ่มคำว่า “ในครั้งต่อไป”	2.8 นำผลการประเมินที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาในครั้งต่อไป
3. ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ		
3.1 วางแผนดำเนินการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ โดยการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบและเสนอให้คงไว้	คงไว้

ตาราง 29 บทสรุปการตรวจสอบยืนยัน ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (ต่อ)

ร่างรูปแบบการจัดการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุงแก้ไข
3.2 สร้างเครื่องมือนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษาอาชีพ โดยให้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมออกแบบ เครื่องมือ	ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบและ เสนอให้คงไว้	คงไว้
3.3 แต่งตั้งคณะกรรมการ นิเทศการจัดการศึกษาอาชีพ โดยให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วม ในการนิเทศ ติดตาม	ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบและ เสนอให้คงไว้	คงไว้
3.4 อบรมชี้แจงและพัฒนา บุคลากรในการใช้เครื่องมือ เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่าง ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ การนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพ	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้ปรับเป็น “อบรมพัฒนาผู้นิเทศและผู้รับ การนิเทศให้มีความรู้ ความ เข้าใจการใช้เครื่องมือในการ นิเทศการจัดการศึกษาอาชีพ”	3.4 อบรมพัฒนาผู้นิเทศและ ผู้รับการนิเทศให้มีความรู้ ความเข้าใจการใช้เครื่องมือ ในการนิเทศการจัดการศึกษา อาชีพ
3.5 นำระบบสารสนเทศ C-Smart มาใช้ในการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัด การศึกษาอาชีพ	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้ปรับ ข้อความเป็นของระบบ C-Smart ให้ถูกต้อง	3.5 ใช้ระบบบริหารการศึกษา ต่อเนื่อง C-Smart ในการนิเทศ ติดตามและ ประเมินผลการจัดการศึกษา อาชีพ

ตาราง 29 บทสรุปการตรวจสอบยืนยัน ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (ต่อ)

ร่างรูปแบบการจัดการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุงแก้ไข
3.6 ให้ผู้จบหลักสูตรการศึกษา อาชีพพร้อมนิเทศติดตามและ ประเมินผลการจัดการศึกษา อาชีพ	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้ตัดออก เนื่องจากมีในข้อ 3.3 แล้ว	ตัดออก
3.7 จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ โดยนำเสนอผู้ผ่านการฝึกอบรม การศึกษาอาชีพที่เป็น แบบอย่างที่ดี เพื่อเผยแพร่ สร้างแรงจูงใจและกระตุ้น ความสนใจในการจัดการศึกษา อาชีพ	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้ปรับเป็น “ ประชาสัมพันธ์ นำเสนอผู้จบ หลักสูตรการศึกษาอาชีพที่ เป็นแบบอย่างและประสบ ความสำเร็จ เพื่อสร้างแรงจูงใจ และความสนใจในการศึกษา อาชีพกับ กศน.”	3.6 ประชาสัมพันธ์ นำเสนอ ผู้จบหลักสูตรการศึกษาอาชีพ ที่เป็นแบบอย่างและประสบ ความสำเร็จ เพื่อสร้างแรงจูงใจ และความสนใจในการศึกษา อาชีพกับ กศน.
3.8 นำผลที่ได้จากการกำกับ และติดตาม การจัดการศึกษา อาชีพ มาใช้ในการพัฒนาการ จัดการศึกษาอาชีพในครั้งต่อไป	ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบและ เสนอให้คงไว้	3.7 นำผลที่ได้จากการกำกับ และติดตาม การจัดการศึกษา อาชีพ มาใช้ในการพัฒนาการ จัดการศึกษาอาชีพในครั้งต่อไป
4. ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ		
4.1 จัดทำแผนเพื่อจัดหา หน่วยงานเครือข่ายที่จะร่วม จัดทำหลักสูตรหรือร่วมจัด การศึกษาอาชีพ	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้ปรับเป็น “จัดทำแผนงานเพื่อแสวงหา ภาคีเครือข่ายร่วมจัดการศึกษา อาชีพ”	4.1 จัดทำแผนงานเพื่อ แสวงหาภาคีเครือข่ายร่วมจัด การศึกษาอาชีพ

ตาราง 29 บทสรุปการตรวจสอบยืนยัน ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (ต่อ)

ร่างรูปแบบการจัดการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุงแก้ไข
4.2 จัดทำบันทึกข้อตกลง MOU กับหน่วยงานเพื่อร่วมจัด การศึกษาอาชีพ	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้ปรับเป็น “จัดให้มีการทำบันทึกข้อตกลง (MOU) กับภาคีเครือข่ายที่ กำหนดไว้ในแผนเพื่อร่วมจัด การศึกษาอาชีพ”	4.2 จัดให้มีการทำบันทึก ข้อตกลง (MOU) กับ ภาคีเครือข่ายที่กำหนดไว้ ในแผนเพื่อร่วมจัดการศึกษา อาชีพ
4.3 จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ แนวทางการมีส่วนร่วม จัดการศึกษาอาชีพ ของ กศน. ให้กับหน่วยงานเครือข่าย	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้ตัดออก เนื่องจากซ้ำซ้อนกับ ประเด็นในข้อ 2.2	ตัดออก
4.4 ส่งเสริมให้หน่วยงาน เครือข่ายให้การสนับสนุน ข้อมูลทางการจัดหาแหล่ง เงินทุนเพื่อพัฒนาและต่อยอด อาชีพ	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้ปรับเป็น “มีภาคีเครือข่ายให้ข้อมูลและ จัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อพัฒนา และต่อยอดอาชีพ”	4.3 มีภาคีเครือข่ายให้ข้อมูล และจัดหาแหล่งเงินทุน เพื่อพัฒนาและต่อยอดอาชีพ

ตาราง 29 บทสรุปการตรวจสอบยืนยัน ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (ต่อ)

ร่างรูปแบบการจัดการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุงแก้ไข
4.5 ส่งเสริมให้หน่วยงาน เครือข่ายจัดฝึกอบรมด้านการ พัฒนาและแปรรูปผลิตภัณฑ์	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้รวม ข้อ 4.5 4.6 4.7 และ 4.8 เข้าด้วยกัน	4.4 มีภาคีเครือข่ายให้การ สนับสนุนการฝึกอบรม เรื่องการพัฒนาและแปรรูป ผลิตภัณฑ์ การจดลิขสิทธิ์ ทางการค้า การออกแบบบรรจุ ภัณฑ์ ออกแบบตราสินค้า และ การทำการตลาดแบบออนไลน์
4.6 ส่งเสริมให้หน่วยงาน เครือข่ายจัดฝึกอบรมให้ความรู้ ในด้านการจดทะเบียน อนุสิทธิบัตร และการจด ลิขสิทธิ์ทางการค้า		
4.7 ส่งเสริมให้หน่วยงาน เครือข่ายจัดฝึกอบรมการ ออกแบบบรรจุภัณฑ์หรือ ตราสินค้า		
4.8 ส่งเสริมให้หน่วยงาน เครือข่ายจัดฝึกอบรมการ การตลาดแบบออนไลน์และ การค้าออนไลน์		
4.9 ติดตามและประเมินผล การให้ความร่วมมือและมี ส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ ของหน่วยงานภาคีเครือข่าย	ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบและ เสนอให้คงไว้	4.5 ติดตามและประเมินผล การให้ความร่วมมือและ มีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ ของหน่วยงานภาคีเครือข่าย

ตาราง 29 บทสรุปการตรวจสอบยืนยัน ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (ต่อ)

ร่างรูปแบบการจัดการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุงแก้ไข
4.10 นำข้อมูลที่ได้จากการ ประเมินมาใช้ในการพัฒนาการ ส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายร่วมจัด การศึกษาอาชีพ ในครั้งต่อไป	ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบและ เสนอให้คงไว้	4.6 นำข้อมูลที่ได้จาก การประเมินมาใช้ในการ พัฒนาการส่งเสริมให้ ภาคีเครือข่ายร่วมจัดการศึกษา อาชีพ ในครั้งต่อไป
5. ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด		
5.1 จัดทำแผนการจัด การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงาน ทำ โดยใช้เทคโนโลยีพัฒนา สินค้า/ผลิตภัณฑ์และส่งเสริม การตลาด	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้ปรับเป็น “จัดทำแผนงานในการนำ เทคโนโลยีมาใช้ในการจัด การศึกษาเพื่อพัฒนาสินค้า ผลิตภัณฑ์และส่งเสริม การตลาด”	5.1 จัดทำแผนงานในการ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัด การศึกษาเพื่อพัฒนาสินค้า ผลิตภัณฑ์และส่งเสริม การตลาด
5.2 กำหนดให้หลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมี งานทำมีการฝึกอบรมการ ใช้เทคโนโลยีเพื่อการโฆษณา สินค้า เพิ่มช่องทางการจัด จำหน่าย และส่งเสริม การตลาด	ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบและ เสนอให้คงไว้	คงไว้

ตาราง 29 บทสรุปการตรวจสอบยืนยัน ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (ต่อ)

ร่างรูปแบบการจัดการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุงแก้ไข
5.3 จัดกิจกรรมการอบรม ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อ การโฆษณา เพิ่มช่องทางการ จัดจำหน่าย	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้รวม ข้อ 5.3 5.4 และ 5.5 เข้าด้วยกัน	5.3 จัดให้มีการอบรมการใช้ เทคโนโลยีเพื่อการโฆษณา เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย ออกแบบตราสินค้าและ บรรจุภัณฑ์ และอบรม ให้ความรู้เรื่องการรับรอง มาตรฐานสินค้า
5.4 จัดกิจกรรมการอบรมใน การใช้เทคโนโลยีเพื่อออกแบบ ตราสินค้า หรือบรรจุภัณฑ์ สินค้า		
5.5 จัดอบรมให้ความรู้ด้าน การรับรองมาตรฐานสินค้าและ การทำให้สินค้าได้รับมาตรฐาน ต่าง ๆ		
5.6 คัดสรรคัดเลือกสินค้า/ ผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นเพื่อใช้ตรา สินค้า กศน. ONIE Brand และ นำเสนอผ่านเพจ (OOCC)	ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบและ เสนอให้คงไว้	5.4 คัดสรรคัดเลือกสินค้า/ ผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นเพื่อใช้ ตราสินค้า กศน. ONIE Brand และนำเสนอผ่านเพจ (OOCC)

ตาราง 29 บทสรุปการตรวจสอบยืนยัน ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (ต่อ)

ร่างรูปแบบการจัดการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุงแก้ไข
5.7 จัดอบรมการสำรวจ ความพึงพอใจ และรับฟัง ข้อเสนอแนะของผู้ซื้อ โดยใช้ google form และ นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อ พัฒนาสินค้า	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้ตัดออก เนื่องจากซ้ำซ้อนกับ ประเด็นในข้อ 5.3	ตัดออก
5.8 เชื่อมโยงการจัดอบรม หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำเข้ากับหลักสูตร การทำการตลาดแบบออนไลน์ และออฟไลน์ของศูนย์ดิจิทัล ชุมชน	ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบและ เสนอให้คงไว้	5.5 เชื่อมโยงการจัดอบรม หลักสูตรการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำเข้ากับ หลักสูตรการทำการตลาด แบบออนไลน์และออฟไลน์ของ ศูนย์ดิจิทัลชุมชน
5.9 ติดตามและประเมินผล การอบรมการใช้เทคโนโลยี ตามหลักสูตรจากผู้เรียน	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้เพิ่ม การติดตามและประเมินผล ทั้งจากผู้เรียนและผู้จบ หลักสูตร	5.6 ติดตามและประเมินผล การอบรมการใช้เทคโนโลยี ตามหลักสูตรจากผู้เรียนและ ผู้จบหลักสูตรการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ
5.10 นำข้อมูลที่ได้จากการ ติดตามประเมินผลมาใช้ในการ พัฒนาการอบรมการใช้ เทคโนโลยีให้กับผู้เรียนต่อไป	ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบและ เสนอให้คงไว้	5.7 นำข้อมูลที่ได้จากการ ติดตามประเมินผลมาใช้ในการ พัฒนาการอบรมการใช้ เทคโนโลยีให้กับผู้เรียนต่อไป

ตาราง 29 บทสรุปการตรวจสอบยืนยัน ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ
ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม
ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (ต่อ)

ร่างรูปแบบการจัดการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุงแก้ไข
การนำรูปแบบ ไปใช้ 1) ขั้นเตรียมการ	ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบและ เสนอให้คงไว้	คงไว้
การนำรูปแบบ ไปใช้ 2) ขั้นดำเนินการ	ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบและ เสนอให้คงไว้	คงไว้
การนำรูปแบบ ไปใช้ 3) ขั้นตรวจสอบ	ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบและ เสนอให้คงไว้	คงไว้
การนำรูปแบบ ไปใช้ 4) ขั้นปรับปรุงแก้ไข	ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบและ เสนอให้คงไว้	คงไว้
ส่วนที่ 4 การประเมินผล รูปแบบ	ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นชอบและ เสนอให้คงไว้	คงไว้

ตาราง 29 บทสรุปการตรวจสอบยืนยัน ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (ต่อ)

ร่างรูปแบบการจัดการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	การปรับปรุงแก้ไข
ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ	ผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอให้ ปรับเพิ่มเติม ให้ครู บุคลากร ทางการศึกษาและผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องในการ จัดการศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำ มี “ภาวะผู้นำ แห่งการเรียนรู้” เพิ่มเติม ในข้อ 3.3	3. ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ โครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ต้องมีความตระหนักและ เห็นความสำคัญในการ ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ของตนเอง และต้องได้รับ การพัฒนาทักษะที่จำเป็นและ ทักษะการปฏิบัติงานตาม ภารกิจ รวมทั้งต้องมีทักษะ การทำงานเป็นทีมและภาวะ ผู้นำแห่งการเรียนรู้

จากบทสรุปการตรวจสอบยืนยันร่างรูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงแก้ไข
ตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิ และได้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

**รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม**

ส่วนที่ 1 หลักการของรูปแบบ

จากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2564 และทิศทางการพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า มิติด้านเศรษฐกิจ ทิศทางการพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ คือให้ผู้เรียนทุกระดับ ทุกประเภท ได้รับการฝึกปฏิบัติงานอาชีพตามความถนัดและความสนใจ กำหนดให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มความรู้ ทักษะ ความสามารถในการประกอบอาชีพที่ตรงกับสภาพตลาดแรงงานในแต่ละท้องถิ่น แต่ละพื้นที่ มิติด้านสังคม ส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นแรงงานที่มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ ทั้งทักษะขั้นพื้นฐาน ทักษะเฉพาะในวิชาชีพ และทักษะในการเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ พัฒนาศักยภาพของกลุ่มผู้สูงอายุให้มีโอกาสเข้าสู่ตลาดงานเพิ่มขึ้น (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนทางการศึกษา เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกและได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการยกระดับการศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถให้ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงและมั่นคง เพื่อเป็นบุคคลที่มีวินัย เปี่ยมไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อตนเองผู้อื่นและสังคม โดยได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์และชุดโครงการสำคัญ (Flagship) ระดับกระทรวง ภายใต้โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ซึ่งได้มอบหมายให้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดำเนินการขับเคลื่อนให้มีศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนทั้งในระดับจังหวัด ระดับอำเภอและระดับตำบลทั่วประเทศ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา (Strategic Roadmap) พ.ศ. 2563 - 2565 เพื่อเป็นกรอบทิศทางและเครื่องมือในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยจัดทำโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ซึ่งเป็นโครงการที่ดำเนินการจัดการเรียนรู้อาชีพให้แก่ประชาชนที่ว่างงานหรือประชาชนที่มีอาชีพอยู่แล้วและต้องการต่อยอดอาชีพเดิม ให้มีอาชีพมีงานทำและมีรายได้ ตามแผนยุทธศาสตร์และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2563)

การดำเนินงานจัดการศึกษาต่อเนื่องเพื่อพัฒนาอาชีพตามภารกิจของโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กศน. จึงได้กำหนดให้สถานศึกษา ประกอบด้วย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต และ กศน.ตำบล/แขวง เป็นฐานในการจัดกิจกรรมฝึกอาชีพให้ประชาชนระดับฐานรากที่อาศัยอยู่ในระดับตำบล ระดับอำเภอ โดยการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำโดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาทักษะอาชีพระยะสั้น เพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกอาชีพสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้รับการพัฒนาตนเอง นำไปประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ หรือการได้รับการพัฒนาอาชีพเดิม เพื่อต่อยอดการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ โดยเน้นการจัดการศึกษาที่ยึดพื้นที่เป็นฐานในการพัฒนา (Area-Based Development) หลักสูตรการศึกษาที่เน้นอาชีพเป็นฐาน (Career-Based Education) ประกอบด้วย 5 หลักสูตรกลุ่มอาชีพ คือ กลุ่มอาชีพด้านเกษตรกรรม กลุ่มอาชีพด้านอุตสาหกรรม กลุ่มอาชีพด้านพาณิชยกรรมและบริการ กลุ่มอาชีพด้านความคิดสร้างสรรค์และกลุ่มอาชีพเฉพาะทาง เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลและยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2563)

โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเป็นโครงการที่ดำเนินการตามยุทธศาสตร์และจุดเน้นของสำนักงาน กศน. ในการที่จะเพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่พลาดขาดโอกาสทางการศึกษา ทางสังคมและทางเศรษฐกิจ เป็นการลดความเหลื่อมล้ำของคนในสังคม ให้ได้รับโอกาสในการเข้าถึงการจัดการศึกษาในรูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องตามภารกิจโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ รวมถึงการเน้นอาชีพช่วงพื้นฐานที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนและศักยภาพของแต่ละพื้นที่ ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ สอดรับกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งให้กับศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนโดยมีกิจกรรม “1 อำเภอ 1 อาชีพ” กลุ่มสนใจและชั้นเรียนวิชาชีพ ซึ่งสถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรอาชีพตามความต้องการของผู้เรียน มุ่งให้ผู้ผ่านการฝึกอาชีพจากโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน สามารถนำไปประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ การต่อยอดอาชีพเดิมให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่เพื่อเพิ่มมูลค่า การเพิ่มศักยภาพในการผลิต ส่งเสริมความรู้เรื่องบรรจภัณฑ์และการส่งเสริมการขายผ่านระบบออนไลน์ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2564)

จากการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ภาพรวม

ระดับประเทศ และระดับจังหวัด พบว่า มีข้อเสนอแนะในประเด็นของการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร การจัดการศึกษาอาชีพที่ควรสอดคล้องกับแนวโน้มอุตสาหกรรมในอนาคต โดยการใช้ กศน.ตำบล เป็นหน่วย จัดโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ให้ครอบคลุมพื้นที่ในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ สามารถ พัฒนาหลักสูตรได้ตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจนที่สุด โดยควรพัฒนาเป็นรูปแบบการ ส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

ดังนั้นเพื่อให้ตอบสนองยุทธศาสตร์ในการพัฒนาด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ ทิศทางการพัฒนาการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม จึงได้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีองค์ประกอบของรูปแบบของ คีเวส (Keeves, 1998) ที่มาประยุกต์ใช้ในการ พัฒนารูปแบบ ในการวิจัยครั้งนี้ซึ่งมี 5 ส่วนประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ จุดมุ่งหมายของรูปแบบ กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ การประเมินผลรูปแบบ และเงื่อนไขความสำเร็จ โดยได้สังเคราะห์ แนวคิด ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ถึงองค์ประกอบของการจัดการศึกษาพัฒนาอาชีพเพื่อการ มีงานทำ ซึ่งประกอบด้วย การสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ การนำหลักสูตร ไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ การนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ ภาคี เครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ และ การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริม การตลาด

ทั้งนี้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด มหาสารคาม ที่พัฒนาขึ้นจะสามารถทำให้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ วัฒนา ได้มีแบบแผน กรอบแนวคิด หลักการและวิธีดำเนินงานเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการส่งเสริม จัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนให้มีประสิทธิภาพ บรรลุตาม วัตถุประสงค์และสามารถแก้ไขสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ และเพิ่มประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาอาชีพ ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนผู้จบหลักสูตรการศึกษาอาชีพเป็นไปตามเป้าหมาย และเจตนารมณ์ ของการจัดการศึกษาตามยุทธศาสตร์ในระดับชาติต่อไป

ส่วนที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ

1. เพื่อให้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม มีการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

2. เพื่อให้หน่วยจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ได้มีแบบแผน กรอบแนวคิด หลักการและวิธีดำเนินงานในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาอาชีพตามโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ 3 กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ

รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบแผน กรอบความคิดทางด้านหลักการ วิธีการดำเนินงาน ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาพัฒนาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ทำหน้าที่จัดการศึกษาอาชีพ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน และวิทยากรวิชาชีพ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เป็นกิจกรรมการดำเนินการเพื่อจัดกิจกรรมการฝึกอาชีพโดยเน้นให้เกิดการสร้างงาน มีอาชีพเสริม สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ซึ่งตั้งอยู่ที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ และ กศน.ตำบล เป็นฐานในการจัดกิจกรรม ภายใต้ 5 หลักสูตรกลุ่มอาชีพ ได้แก่ หลักสูตรเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ความคิดสร้างสรรค์และอาชีพเฉพาะทางหรือการบริการ รวมถึงการเน้นอาชีพช่างพื้นฐาน ให้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายโดยผ่านกิจกรรม การศึกษาต่อเนื่องในรูปแบบกลุ่มสนใจ และชั้นเรียนวิชาชีพ โดยมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 2) ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 3) ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ 4) ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ และ 5) ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด มีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ คือ กิจกรรมหรือกระบวนการที่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ รวมทั้งหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ ที่เป็นภาคีเครือข่าย ร่วมกันดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการให้ได้มาซึ่งหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประกอบด้วย

1.1 สำรวจความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ ร่วมกับการศึกษาบริบทของชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำ พัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

1.2 จัดทำร่างหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ และศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตรโดยผ่านคณะกรรมการเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตรที่สถานศึกษาแต่งตั้งขึ้น

1.3 จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำให้ครบทุกหลักสูตร

1.4 ใช้ระบบบริหารการศึกษาต่อเนื่อง C-Smart บริหารการสร้างพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

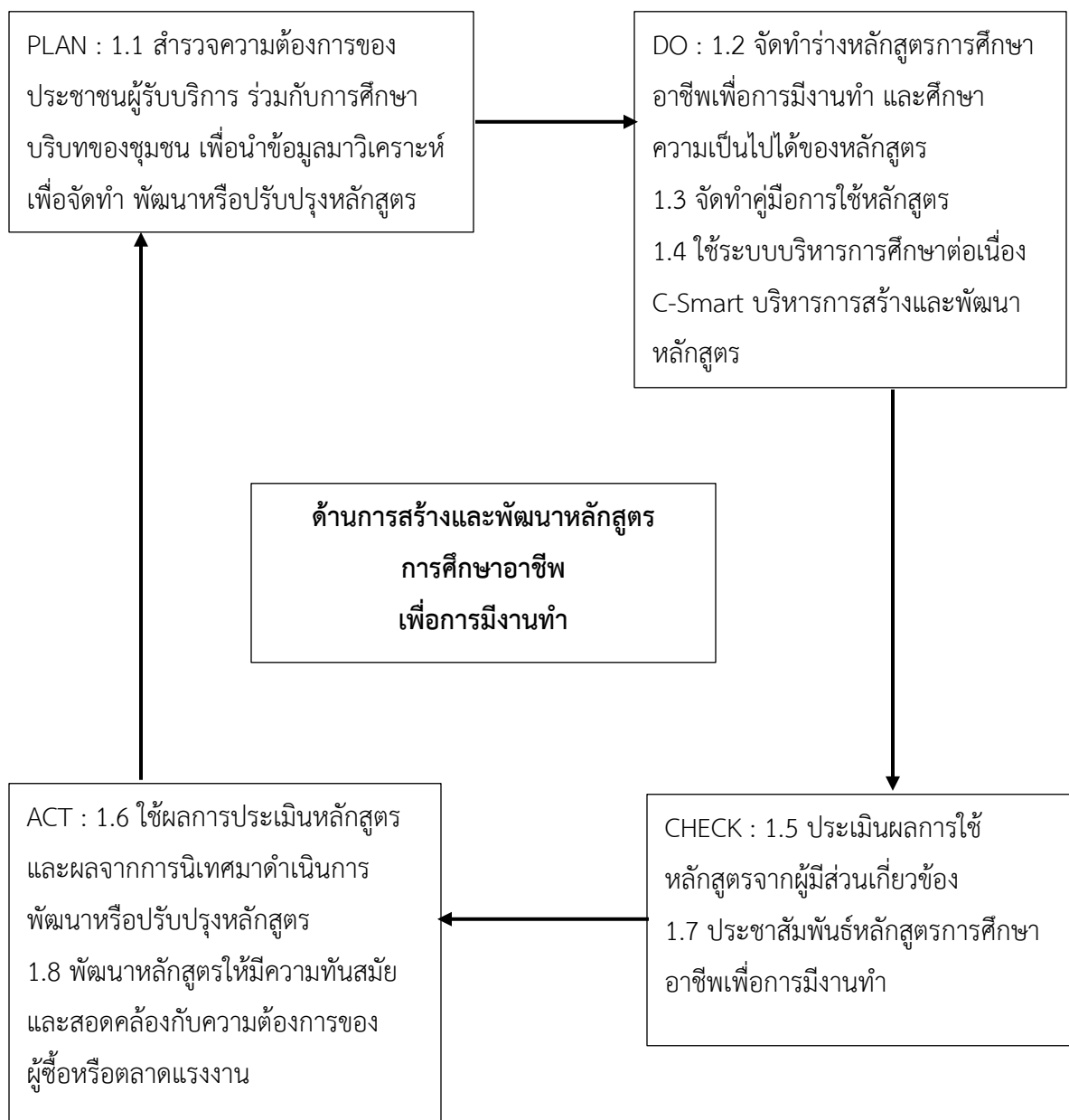
1.5 ประเมินผลการใช้หลักสูตรจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำทุกคน

1.6 ใช้ผลการประเมินหลักสูตรและผลจากการนิเทศมาดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร

1.7 ดำเนินการประชาสัมพันธ์หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำไปยังสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่น ๆ

1.8 พัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ซื้อหรือตลาดแรงงานในยุคที่เน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

การใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ตามแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ แสดงดังภาพประกอบ 11

ภาพประกอบ 11 แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

2. ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ คือ กิจกรรมหรือกระบวนการที่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ รวมทั้งหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ ที่เป็นภาคีเครือข่าย ร่วมกันดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการในการนำหลักสูตรที่สร้างและพัฒนาขึ้นไปใช้ในการจัดการศึกษา การฝึกอบรมให้กับกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย

2.1 จัดทำแผนการใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

2.2 สร้างความเข้าใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำไปใช้

2.3 พัฒนาวิทยากรครู และผู้นิเทศการจัดการศึกษาอาชีพให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรและการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรสามารถจัดการเรียนรู้เป็นไปตามหลักสูตร

2.4 จัดสภาพแวดล้อมของ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน จัดเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์เพื่อฝึกอบรมที่มีคุณภาพและเพียงพอกับผู้เรียน

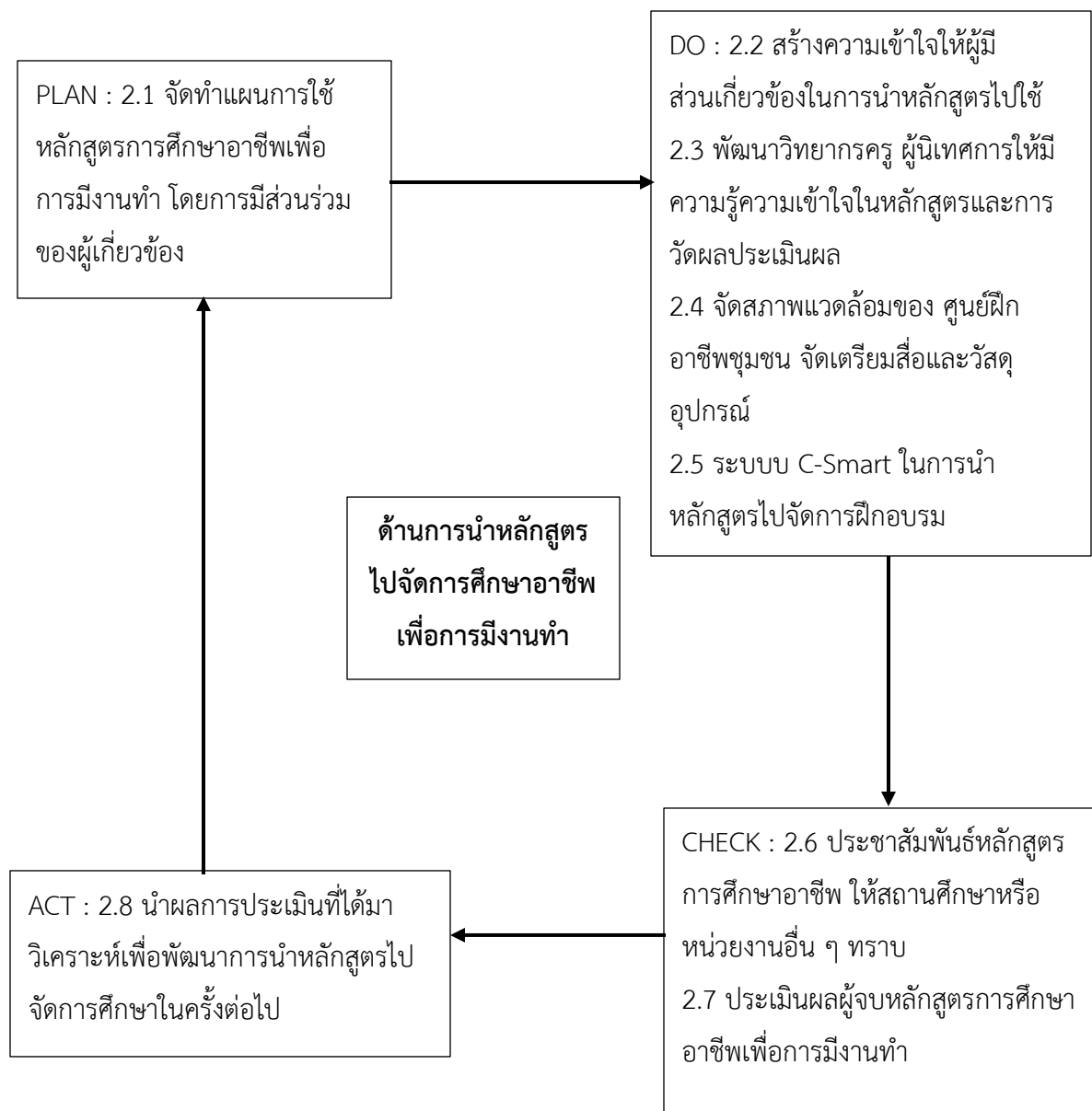
2.5 ใช้ระบบบริหารการศึกษาต่อเนื่อง C-Smart ในการนำหลักสูตรไปจัดการฝึกอบรมและการบริหารจัดการหลักสูตร

2.6 ประชาสัมพันธ์หลักสูตรการศึกษาอาชีพ ให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่น ๆ ได้ทราบถึงคุณภาพในการนำหลักสูตรไปใช้

2.7 ประเมินผลผู้จบหลักสูตรในการนำไปใช้ประกอบอาชีพ สร้างรายได้ หรือต่อยอดอาชีพ และประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร

2.8 นำผลการประเมินที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาในครั้งต่อไป

การใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ตามแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ แสดงดังภาพประกอบ 12

ภาพประกอบ 12 แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงาน

3. ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีว คือ กิจกรรมหรือกระบวนการที่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ รวมทั้งหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ ที่เป็นภาคีเครือข่าย ร่วมกันดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการในการกำกับ นิเทศและติดตาม รวมทั้งประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้จัดการศึกษา จัดฝึกอบรม การจัดฝึกอบรมส่งเสริมการฝึกอาชีพแก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายของโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประกอบด้วย

3.1 วางแผนการดำเนินการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีว โดยการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.2 สร้างเครื่องมือนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาอาชีว โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมออกแบบเครื่องมือ

3.3 แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการจัดการศึกษาอาชีวโดยให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตาม

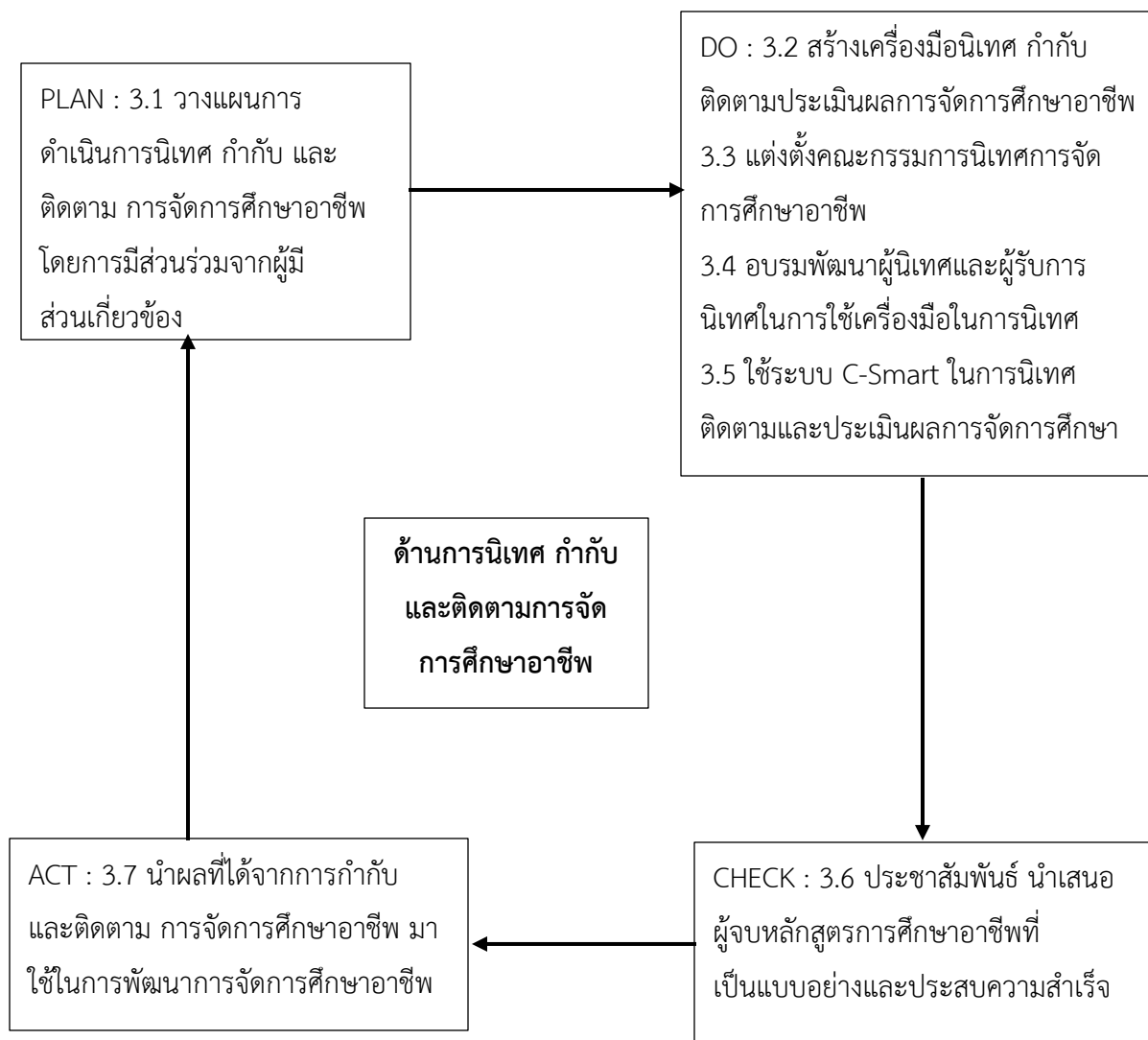
3.4 อบรมพัฒนาผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศให้มีความรู้ ความเข้าใจการใช้เครื่องมือในการนิเทศการจัดการศึกษาอาชีว

3.5 ใช้ระบบบริหารการศึกษาต่อเนื่อง C-Smart ในการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาอาชีว

3.6 ประชาสัมพันธ์ นำเสนอผู้จบหลักสูตรการศึกษาอาชีวที่เป็นแบบอย่างและประสบความสำเร็จ เพื่อสร้างแรงจูงใจและความสนใจในการศึกษาอาชีวกับ กศน.

3.7 นำผลที่ได้จากการกำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีว มาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวในครั้งต่อไป

การใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ตามแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีว แสดงดังภาพประกอบ 13

ภาพประกอบ 13 แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ด้านกรนิเทศ
กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ

4. ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ คือ กิจกรรมหรือกระบวนการที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาคีเครือข่าย ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ในการเข้ามาส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ของโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เพื่อให้สามารถดำเนินการส่งเสริมให้มีการฝึกอาชีพของกลุ่มเป้าหมายที่เน้นให้เกิดการสร้างงาน มีอาชีพเสริม มีรายได้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย

4.1 จัดทำแผนงานเพื่อแสวงหาภาคีเครือข่ายร่วมจัดการศึกษาอาชีพ

4.2 จัดให้มีการทำบันทึกข้อตกลง (MOU) กับภาคีเครือข่ายที่กำหนดไว้ในแผนเพื่อร่วมจัดการศึกษาอาชีพ

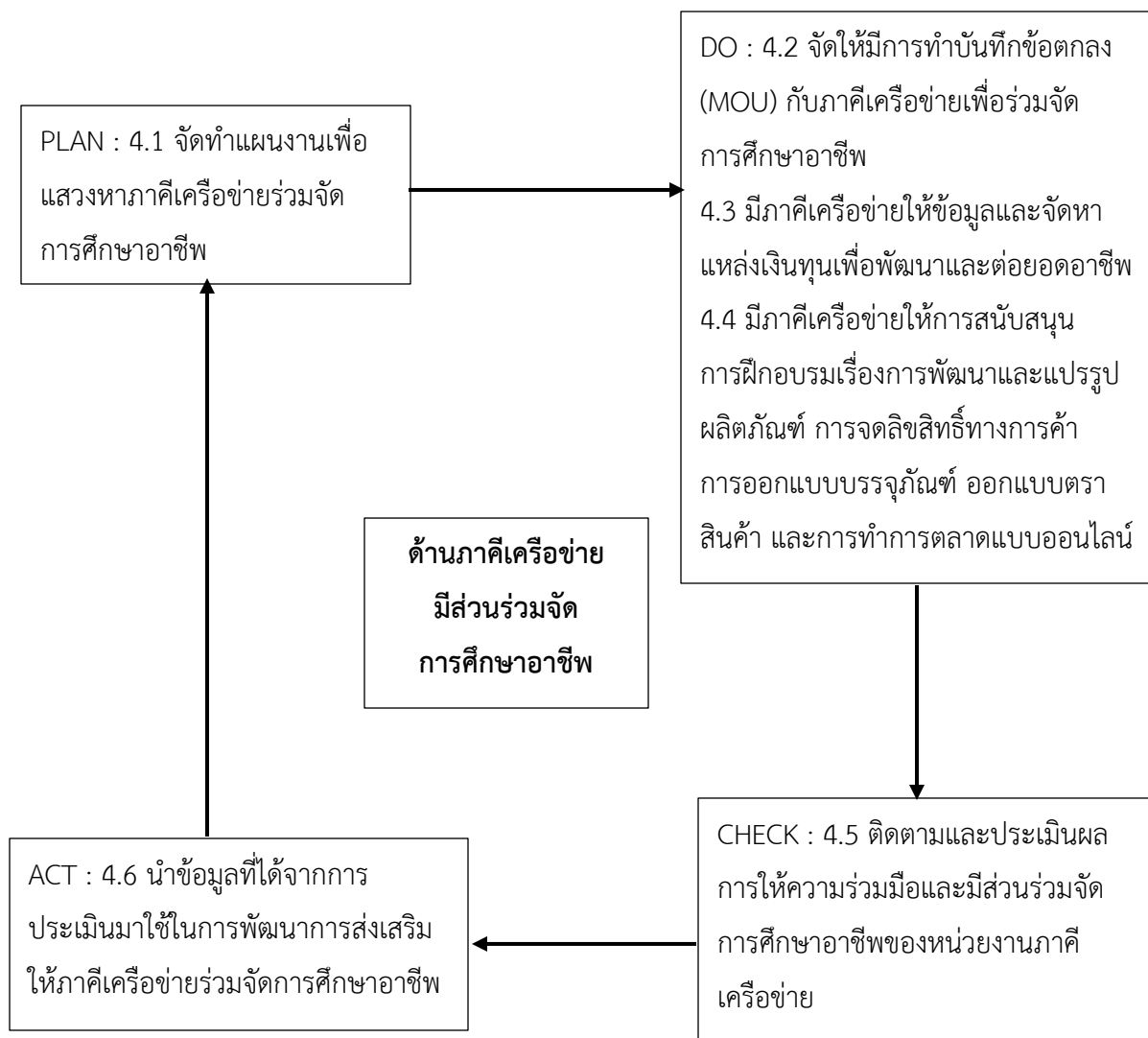
4.3 มีภาคีเครือข่ายให้ข้อมูลและจัดหาแหล่งเงินทุน เพื่อพัฒนาและต่อยอดอาชีพ

4.4 มีภาคีเครือข่ายให้การสนับสนุนการฝึกอบรมเรื่องการพัฒนาและแปรรูปผลิตภัณฑ์ การจดลิขสิทธิ์ทางการค้า การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ออกแบบตราสินค้า และการทำการตลาดแบบออนไลน์

4.5 ติดตามและประเมินผลการให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพของหน่วยงานภาคีเครือข่าย

4.6 นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายร่วมจัดการศึกษาอาชีพ ในครั้งต่อไป

การใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ตามแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ แสดงดังภาพประกอบ 14

ภาพประกอบ 14 แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ด้านภาคีเครือข่าย
มีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีวด้านการนิเทศ

5. ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด คือ กิจกรรมหรือกระบวนการที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ รวมทั้งหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ ที่เป็นภาคีเครือข่ายร่วมกันดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการใช้เทคโนโลยี จัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดและการสร้างช่องทางการจัดจำหน่ายให้กับกลุ่มเป้าหมายในการอบรม ให้สามารถเพิ่มยอดขายสินค้าและผลิตภัณฑ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีแนวทางหรือวิธีการเพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ ให้เป็นสินค้า กศน. พรีเมียมสามารถใช้แบรนด์ กศน. ในการจัดจำหน่ายหรือเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายอย่างมีประสิทธิภาพประกอบด้วย

5.1 จัดทำแผนงานในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสินค้าผลิตภัณฑ์และส่งเสริมการตลาด

5.2 กำหนดให้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำมีการฝึกอบรมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการโฆษณาสินค้า เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย และส่งเสริมการตลาด

5.3 จัดให้มีการอบรมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการโฆษณา เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย ออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ และอบรมให้ความรู้เรื่องการรับรองมาตรฐานสินค้า

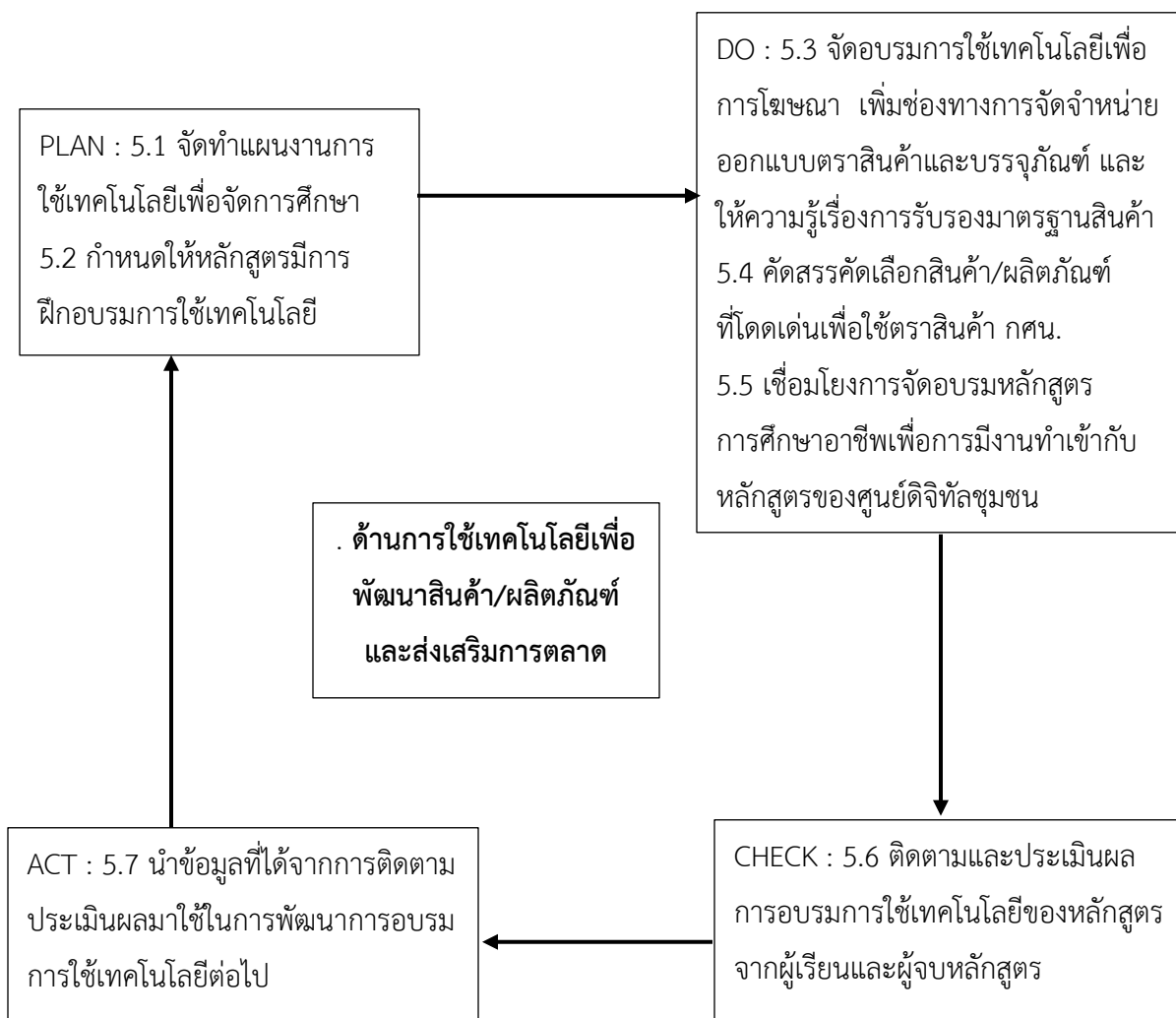
5.4 คัดสรรคัดเลือกสินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นเพื่อใช้ตราสินค้า กศน. ONIE Brand และ นำเสนอผ่านเพจ (OCCC)

5.5 เชื่อมโยงการจัดอบรมหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำเข้ากับหลักสูตรการทำตลาดแบบออนไลน์และออฟไลน์ของศูนย์ดิจิทัลชุมชน

5.6 ติดตามและประเมินผลการอบรมการใช้เทคโนโลยีตามหลักสูตรจากผู้เรียนและผู้จบหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

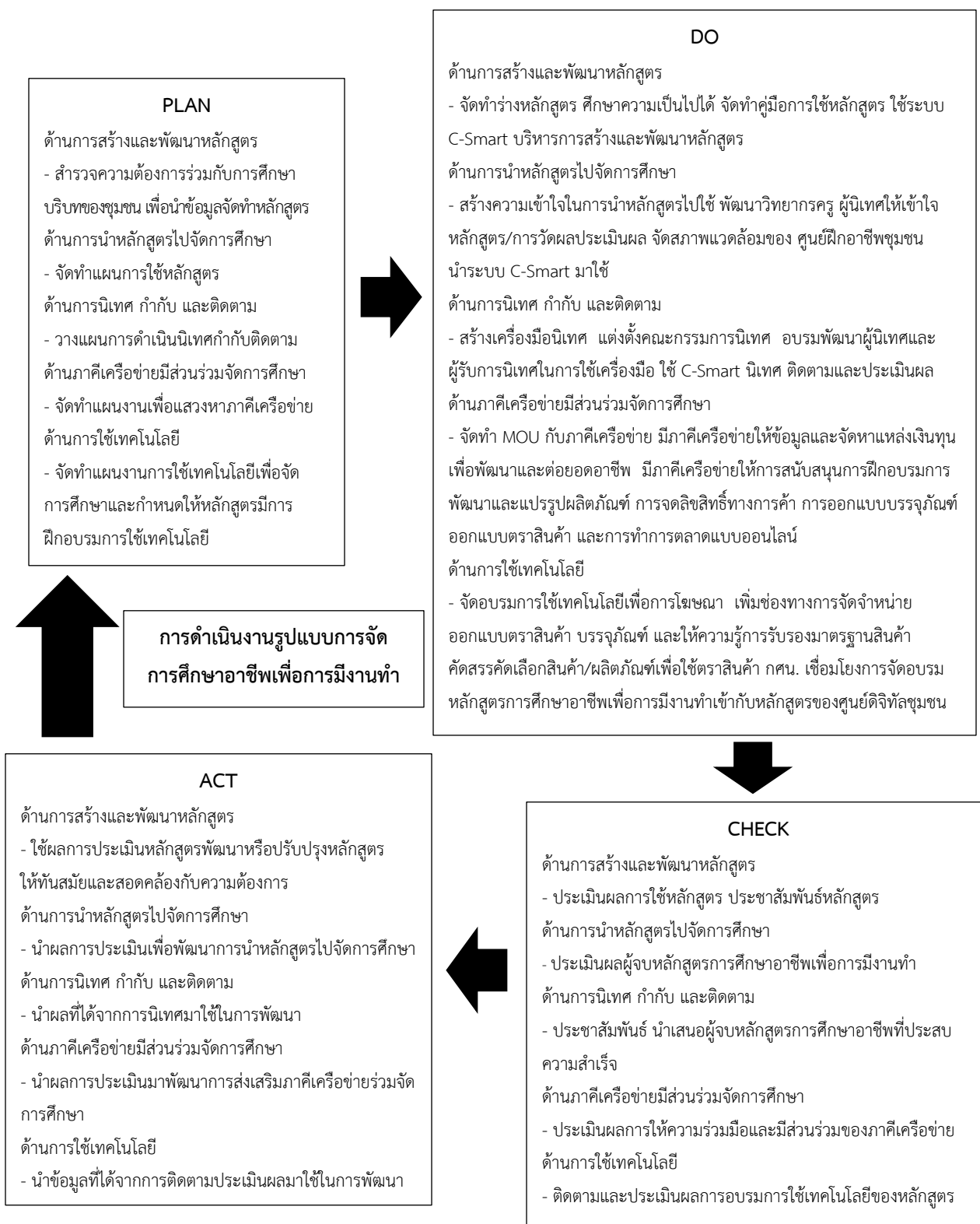
5.7 นำข้อมูลที่ได้จากการติดตามประเมินผลมาใช้ในการพัฒนาการอบรมการใช้เทคโนโลยีให้กับผู้เรียนต่อไป

การใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ตามแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด แสดงดังภาพประกอบ 15

ภาพประกอบ 15 แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด

กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA ในภาพรวม แสดงดังภาพประกอบ 16

ภาพประกอบ 16 กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA ในภาพรวม

การนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ไปใช้ ต้องเตรียมความพร้อมในการดำเนินการ เพื่อให้การใช้รูปแบบ มีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนการนำไปใช้ ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนเตรียมการ 2) ขั้นตอนดำเนินการ 3) ขั้นตอนตรวจสอบ และ 4) ขั้นตอนปรับปรุงแก้ไข โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการ

1.1 ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจระหว่างผู้บริหาร บุคลากรในสังกัด รวมทั้งหน่วยงานภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ ความสำคัญ ประโยชน์และความจำเป็นที่นำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนมาใช้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ของสถานศึกษา

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ให้มีความสอดคล้องกับรูปแบบ

1.3 คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม จัดเตรียมการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน อย่างมีคุณภาพ

2. ขั้นตอนดำเนินการ

2.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และผู้แทนจากหน่วยงานภาคีเครือข่าย เพื่อทำความเข้าใจ ความสำคัญ ประโยชน์และความจำเป็นที่นำเอารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม มาใช้

2.2 คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักรวบรวมและความพร้อมของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ และ กศน.ตำบล ในการ

จัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ เพื่อนำผลการสำรวจความพร้อมที่ได้มาเตรียมการปรับปรุงและพัฒนา เพื่อดำเนินการตามรูปแบบ ต่อไป

2.3 จัดให้มีการศึกษาดูงาน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในด้านจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

2.4 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานภาคีเครือข่ายดำเนินการบริหารจัดการ และการปฏิบัติจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ตามแนวทางที่รูปแบบ ได้กำหนดไว้ โดยมีคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านนาบ่อพัฒนา คอยกำกับและติดตามให้เป็นไปตามขั้นตอน

3. ขึ้นตรวจสอบ

3.1 คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านนาบ่อพัฒนา ดำเนินการจัดทำแผนและปฏิทินในการกำกับ นิเทศและติดตามการดำเนินงานตามรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านนาบ่อพัฒนา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

3.2 คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านนาบ่อพัฒนา ตรวจสอบการบริหารจัดการ และการปฏิบัติจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ตามแบบประเมิน

3.3 คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านนาบ่อพัฒนา รายงานความก้าวหน้าในการดำเนินการตามรูปแบบ โดยวิธีการประชุมชี้แจงเป็นระยะ

4. ขึ้นปรับปรุงแก้ไข

4.1 คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านนาบ่อพัฒนา นำผลที่ได้จากการประเมินการปฏิบัติงานตามรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านนาบ่อพัฒนา สำนักงานส่งเสริมการศึกษา

นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ไปจัดทำรายงานและเอกสารผลการปฏิบัติงาน และนำรายงานผลที่ได้แจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ ในครั้งต่อไป

4.2 คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปำปทุม สรุปผลการดำเนินงานตามรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปำปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ให้ผู้บริหารได้รับทราบพร้อมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่หลากหลาย

ส่วนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบ

การประเมินผลรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปำปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ดำเนินการประเมินดังนี้

1. ดำเนินการประเมินคุณภาพของหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประเมินจากเครื่องมือแบบสำรวจความคิดเห็นของผู้นำหลักสูตรไปใช้ และผู้เรียนการศึกษาอาชีว
2. ดำเนินการประเมินคุณภาพของผู้จบหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน โดยประเมินจากแบบสำรวจและติดตามผู้จบหลักสูตร แบบประเมินการนำความรู้ไปใช้ของผู้เรียนการศึกษาอาชีว
3. ประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปำปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม โดยประเมินจากแบบสอบถามความพึงพอใจ

ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

เงื่อนไขความสำเร็จของการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม มีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ถือเป็นกลไกหลักในการนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ไปใช้ โดยต้องมีความเข้าใจถึงนโยบายในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ และนโยบายในการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาอาชีพตามโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ดังนั้นนอกเหนือจากการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ภาวะผู้นำทางวิชาการและนวัตกรรมการเรียนรู้

2. ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ และสนับสนุนให้มีการพัฒนาบุคลากร พัฒนาด้านอาคารสถานที่ พัฒนวัสดุ อุปกรณ์ในการฝึกอาชีพที่มีคุณภาพ รวมทั้งการพัฒนากิจการกรมการเรียนรู้ พัฒนาภาคีเครือข่ายของสถานศึกษาอย่างเข้มแข็ง ด้วยการให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคล อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ ในการจัดการการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

3. ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการ จัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ต้องมีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง และต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นและทักษะการปฏิบัติงานตามภารกิจ รวมทั้งต้องมีทักษะ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำแห่งการเรียนรู้

4. สถานศึกษาต้องกำหนดค่าเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ การพัฒนาการนิเทศภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน โดยมีเกณฑ์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ความสำเร็จที่สามารถวัดได้จริง

5. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ปฏิบัติตามคู่มือและปฏิทินปฏิบัติงานการดำเนินงานตามรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม อย่างเคร่งครัด

6. คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการทำงาน โครงการศูนย์ฝึกอาชีวชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ต้องดำเนินการกำกับนิเทศ ติดตาม เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการทำงาน โดยใช้เครื่องมือในการกำกับนิเทศติดตาม และมีการรายงานผลอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ

7. ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการทำงาน โครงการศูนย์ฝึกอาชีวชุมชน ทุกฝ่ายให้ความร่วมมือ ทำงานเป็นทีม มีการสื่อสารทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

8. ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการทำงาน โครงการศูนย์ฝึกอาชีวชุมชน ต้องมีส่วนร่วมและมีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินผลการใช้รูปแบบ เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการทำงาน อย่างแท้จริง

5. ดำเนินการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอบ้านนา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

หลังจากผู้วิจัยได้ปรับปรุง แก้ไขรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านนา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม โดยนำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 คน ในการดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน (ชุดเดิม) ตรวจสอบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบ ที่ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ หลักการของรูปแบบ จุดมุ่งหมายของรูปแบบ กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ การประเมินผลรูปแบบ และเงื่อนไขความสำเร็จ ปรากฏดังตาราง 30

ตาราง 30 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ

รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

N = 7

รายการ		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1	หลักการของรูปแบบ	4.60	.548	มากที่สุด	4.60	.548	มากที่สุด
2	จุดมุ่งหมายของรูปแบบ	4.60	.548	มากที่สุด	4.80	.447	มากที่สุด
3	กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ						
	3.1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	4.60	.548	มากที่สุด	4.80	.447	มากที่สุด
	3.2 การนำหลักสูตรไปจัด การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	4.60	.548	มากที่สุด	4.60	.548	มากที่สุด
	3.3 การนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ	4.80	.447	มากที่สุด	4.80	.447	มากที่สุด
	3.4 ภาควิชาเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมจัด การศึกษาอาชีพ	4.80	.447	มากที่สุด	5.00	.000	มากที่สุด
	3.5 การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนา สินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริม การตลาด	4.80	.447	มากที่สุด	5.00	.000	มากที่สุด
4	การประเมินผลรูปแบบ	4.80	.447	มากที่สุด	4.80	.447	มากที่สุด
5	เงื่อนไขความสำเร็จ	4.60	.548	มากที่สุด	4.80	.447	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.70	.463	มากที่สุด	4.82	.388	มากที่สุด

จากตาราง 30 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของ รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม เฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.70$)

ผลการประเมินความเป็นไปได้ ของ รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.82$)

6. การศึกษาผลจากนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ไปทดลองใช้

ผู้วิจัยนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ไปทดลองใช้ กับ กศน.ตำบลนาร่อง จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ กศน.ตำบลหัวเรือ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ดำเนินการดังนี้

1.1 ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจระหว่างผู้บริหาร บุคลากรในสังกัด รวมทั้งหน่วยงานภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลหัวเรือ เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ ความสำคัญ ประโยชน์และความจำเป็นที่นำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ของสถานศึกษา

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ให้มีความสอดคล้องกับรูปแบบ

1.3 คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม จัดเตรียมการ

ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อการพัฒนา กศน.ตำบลหัวเรือ สู่การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน อย่างมีคุณภาพ

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ ดำเนินการดังนี้

2.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และผู้แทนจาก
หน่วยงานภาคีเครือข่าย ของ กศน.ตำบลหัวเรือ เพื่อทำความเข้าใจ ความสำคัญ ประโยชน์และความ
จำเป็นที่นำเอารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม มาใช้

2.2 คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ
ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สรรวสภาพ
และความพร้อมของ กศน.ตำบลหัวเรือ ในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ เพื่อนำผลการสำรวจ
ความพร้อมที่ได้มาเตรียมการปรับปรุงและพัฒนา เพื่อดำเนินการตามรูปแบบ ต่อไป

2.3 จัดให้มีการศึกษาดูงาน กศน.ตำบลที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในด้าน
จัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ที่ กศน.ตำบลในเมือง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองขอนแก่น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดขอนแก่น

2.4 บุคลากรของ กศน.ตำบลหัวเรือ และหน่วยงานภาคีเครือข่ายดำเนินการบริหารจัดการ และการปฏิบัติการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ตามแนวทาง
ที่รูปแบบกำหนดไว้ โดยมีคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ
ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม คอยกำกับและ
ติดตามให้เป็นไปตามขั้นตอน

ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจสอบ ดำเนินการดังนี้

3.1 คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ
ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ดำเนินการ
จัดทำแผนและปฏิทินในการกำกับ นิเทศและติดตามการดำเนินงานตามรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพ
เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลหัวเรือ

3.2 คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ
ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ตรวจสอบการ

บริหารจัดการ และการปฏิบัติจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ตามแบบ ประเมิน

3.3 คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม รายงาน ความก้าวหน้าในการดำเนินการตามรูปแบบ โดยวิธีการประชุมชี้แจงเป็นระยะ

ขั้นที่ 4 ขั้นปรับปรุงแก้ไข ดำเนินการดังนี้

4.1 คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม นำผลที่ได้จาก การประเมินการปฏิบัติงานตามรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ที่นำไปทดลองใช้กับ กศน.ตำบลหัวเรือ จัดทำรายงานและเอกสารผลการปฏิบัติงาน และนำรายงานผลที่ได้แจ้งให้ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องรับทราบ เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพต่อไป

4.2 คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ที่นำไปทดลอง ใช้กับ กศน.ตำบลหัวเรือ สรุปผลการดำเนินงานตามรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ให้ ผู้บริหารได้รับทราบพร้อมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต ได้แก่ เว็บไซต์ของ ศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม และแฟนเพจเฟซบุ๊ก ของ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

จากนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาผลจากนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม หลังจากนำไปทดลองใช้ กับ กศน.ตำบลหัวเรือ จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ซึ่งได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอวาปีปทุม บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ของ กศน.ตำบลหัวเรือ และวิทยากรที่จัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงาน ของ กศน.ตำบลหัวเรือ

ผลการประเมินปรากฏดังนี้

1. การประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ตาราง 31 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ในภาพรวม

N = 30

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน	ผลการปฏิบัติ			ผลการพัฒนา		
	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ	μ	σ	ระดับการพัฒนา
1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	4.09	.706	มาก	4.01	.722	มาก
2. ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	4.02	.694	มาก	3.98	.715	มาก
3. ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ	3.80	.671	มาก	3.77	.682	มาก
4. ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ	4.10	.717	มาก	4.00	.724	มาก
5. ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด	4.12	.716	มาก	4.05	.720	มาก
เฉลี่ย	4.03	.701	มาก	3.96	.713	มาก

จากตาราง 31 พบว่า ผลการประเมินระดับการปฏิบัติของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ในภาพรวม เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.03$)

ผลการประเมินระดับการพัฒนาของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ในภาพรวม เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.96$)

ตาราง 32 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

N = 30

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	ผลการปฏิบัติ			ผลการพัฒนา		
	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ	μ	σ	ระดับการพัฒนา
1. สำรวจความต้องการของประชาชน ผู้รับบริการ ร่วมกับการศึกษาบริบทของชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำ พัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	4.46	.648	มาก	4.32	.645	มาก
2. จัดทำร่างหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ และศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตรโดยผ่านคณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตรที่สถานศึกษาแต่งตั้งขึ้น	4.36	.738	มาก	4.16	.785	มาก
3. จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำให้ครบทุกหลักสูตร	4.52	.704	มากที่สุด	4.65	.696	มากที่สุด

ตาราง 32 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ
 เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์ศึกษานอกระบบ
 และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านการสร้างและพัฒนา
 หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ (ต่อ)

N = 30

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมี งานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	ผลการปฏิบัติ			ผลการพัฒนา		
	μ	σ	ระดับการ ปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ การพัฒนา
4. ใช้ระบบบริหารการศึกษาต่อเนื่อง C-Smart บริหารการสร้างพัฒนาและ ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำ	2.46	.416	น้อย	2.72	.453	ปานกลาง
5. ประเมินผลการใช้หลักสูตรจากผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำทุกคน	4.42	.682	มาก	4.17	.742	มาก
6. ใช้ผลการประเมินหลักสูตรและผล จากการนิเทศมาดำเนินการพัฒนา หรือปรับปรุงหลักสูตร	3.98	.806	มาก	3.84	.821	มาก
7. ดำเนินการประชาสัมพันธ์หลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ไป ยังสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่น ๆ	4.56	.796	มากที่สุด	4.53	.794	มากที่สุด
8. พัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำให้มีความทันสมัยและ สอดคล้องกับความต้องการของผู้ซื้อ หรือตลาดแรงงานในยุคที่เน้นการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล	3.87	.814	มาก	3.62	.834	มาก
เฉลี่ย	4.09	.706	มาก	4.01	.722	มาก

จากตาราง 32 พบว่า ผลการประเมินระดับการปฏิบัติของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.09$)

ผลการประเมินระดับการพัฒนาของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.01$)

ตาราง 33 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ
 เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบ
 และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านการนำหลักสูตรไปจัด
 การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

N = 30

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมี งานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ	ผลการปฏิบัติ			ผลการพัฒนา		
	μ	σ	ระดับการ ปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ การพัฒนา
1. จัดทำแผนการใช้หลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง	3.64	.823	มาก	3.53	.798	มาก
2. สร้างความเข้าใจให้ผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องในการนำหลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำไปใช้	4.54	.684	มากที่สุด	4.48	.623	มาก
3. พัฒนาวิทยากรครู และผู้นิเทศ การจัดการศึกษาอาชีพให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรและการวัดผล ประเมินผลตามหลักสูตรสามารถ จัดการเรียนรู้เป็นไปตามหลักสูตร	4.35	.726	มาก	4.08	.768	มาก
4. จัดสภาพแวดล้อมของ ศูนย์ฝึก อาชีพชุมชน จัดเตรียมสื่อและวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อฝึกอบรมที่มีคุณภาพและ เพียงพอกับผู้เรียน	4.13	.708	มาก	3.87	.816	มาก

ตาราง 33 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ
 เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์ศึกษานอกระบบ
 และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านการนำหลักสูตรไปจัด
 การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ (ต่อ)

N = 30

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมี งานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ	ผลการปฏิบัติ			ผลการพัฒนา		
	μ	σ	ระดับการ ปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ การพัฒนา
5. ใช้ระบบบริหารการศึกษาต่อเนื่อง C-Smart ในการนำหลักสูตรไปจัดการ ฝึกอบรมและการบริหารจัดการ หลักสูตร	2.31	.435	น้อย	2.74	.462	ปานกลาง
6. ประชาสัมพันธ์หลักสูตรการศึกษา อาชีพ ให้สถานศึกษาหรือหน่วยงาน อื่น ๆ ได้ทราบถึงคุณภาพในการนำ หลักสูตรไปใช้	4.57	.678	มากที่สุด	4.61	.703	มากที่สุด
7. ประเมินผลผู้จบหลักสูตรในการ นำไปใช้ประกอบอาชีพ สร้างรายได้ หรือต่อยอดอาชีพ และประเมินความ พึงพอใจต่อหลักสูตร	4.69	.712	มากที่สุด	4.66	.723	มากที่สุด
8. นำผลการประเมินที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาการนำหลักสูตรไปจัด การศึกษาใน ครั้งต่อไป	3.96	.788	มาก	3.85	.816	มาก
เฉลี่ย	4.02	.694	มาก	3.98	.715	มาก

จากตาราง 33 พบว่า ผลการประเมินระดับการปฏิบัติของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อ
 การมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอรรถาธิบายอำเภอรวยป่า ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการ
มีงานทำ เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.02$)

ผลการประเมินระดับการพัฒนาของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึก
อาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอรวยป่า
ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
($\mu = 3.98$)

ตาราง 34 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ
 เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบ
 และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านการนิเทศ กำกับ และ
 ติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ

N = 30

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมี งานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการ จัดการศึกษาอาชีพ	ผลการปฏิบัติ			ผลการพัฒนา		
	μ	σ	ระดับการ ปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ การพัฒนา
1. วางแผนการดำเนินการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ โดยการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง	3.79	.676	มาก	3.74	.642	มาก
2. สร้างเครื่องมือนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา อาชีพ โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วม ออกแบบเครื่องมือ	3.48	.712	ปานกลาง	3.41	.726	ปานกลาง
3. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการจัด การศึกษาอาชีพโดยให้ภาคีเครือข่ายมี ส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตาม	4.62	.577	มากที่สุด	4.58	.583	มาก
4. อบรมพัฒนาผู้นิเทศและผู้รับการ นิเทศให้มีความรู้ ความเข้าใจการใช้ เครื่องมือในการนิเทศการจัด การศึกษาอาชีพ	4.14	.733	มาก	4.06	.760	มาก
5. ใช้ระบบบริหารการศึกษาต่อเนื่อง C-Smart ในการนิเทศ ติดตามและ ประเมินผลการจัดการศึกษาอาชีพ	2.32	.443	น้อย	2.56	.487	ปานกลาง

ตาราง 34 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ
 เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบ
 และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านการนิเทศ กำกับ และ
 ติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ (ต่อ)

N = 30

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมี งานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการ จัดการศึกษาอาชีพ	ผลการปฏิบัติ			ผลการพัฒนา		
	μ	σ	ระดับการ ปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ การพัฒนา
6. ประชาสัมพันธ์ นำเสนอผู้จบ หลักสูตรการศึกษาอาชีพที่ เป็น แบบอย่างและประสบความสำเร็จ เพื่อสร้างแรงจูงใจและความสนใจใน การศึกษาอาชีพกับ กศน.	4.25	.746	มาก	4.19	.755	มาก
7. นำผลที่ได้จากการกำกับ และ ติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ มาใช้ ในการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ ในครั้งต่อไป	3.94	.802	มาก	3.89	.811	มาก
เฉลี่ย	3.80	.671	มาก	3.77	.682	มาก

จากตาราง 34 พบว่า ผลการประเมินระดับการปฏิบัติของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อ
 การมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
 ตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษา
 อาชีพ เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.80$)

ผลการประเมินระดับการพัฒนาของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึก
 อาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม
 ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
 ($\mu = 3.77$)

ตาราง 35 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ
 เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบ
 และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านภาคีเครือข่ายมี
 ส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ

N = 30

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมี งานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัด การศึกษาอาชีพ	ผลการปฏิบัติ			ผลการพัฒนา		
	μ	σ	ระดับการ ปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ การพัฒนา
1. จัดทำแผนงานเพื่อแสวงหาภาคี เครือข่ายร่วมจัดการศึกษาอาชีพ	3.93	.806	มาก	3.88	.823	มาก
2. จัดให้มีการทำบันทึกข้อตกลง (MOU) กับภาคีเครือข่ายที่กำหนดไว้ ในแผนเพื่อร่วมจัดการศึกษาอาชีพ	4.64	.642	มากที่สุด	4.58	.655	มากที่สุด
3. มีภาคีเครือข่ายให้ข้อมูลและจัดหา แหล่งเงินทุนเพื่อพัฒนาและต่อยอด อาชีพ	3.28	.763	ปานกลาง	3.14	.784	ปานกลาง
4. มีภาคีเครือข่ายให้การสนับสนุนการ ฝึกอบรมเรื่องการพัฒนาและแปรรูป ผลิตภัณฑ์ การจดลิขสิทธิ์ทางการค้า การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ออกแบบ ตราสินค้า และการทำการตลาดแบบ ออนไลน์	4.15	.688	มาก	4.06	.692	มาก
5. ติดตามและประเมินผลการให้ความ ร่วมมือและมีส่วนร่วมจัดการศึกษา อาชีพของหน่วยงานภาคีเครือข่าย	4.55	.637	มากที่สุด	4.47	.655	มาก

ตาราง 35 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ
 เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์ศึกษานอกระบบ
 และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านภาคีเครือข่ายมี
 ส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ (ต่อ)

N = 30

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมี งานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัด การศึกษาอาชีพ	ผลการปฏิบัติ			ผลการพัฒนา		
	μ	σ	ระดับการ ปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ การพัฒนา
6. นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาใช้ ในการพัฒนาการส่งเสริมให้ภาคี เครือข่ายร่วมจัดการศึกษาอาชีพ ใน ครั้งต่อไป	4.02	.775	มาก	3.95	.738	มาก
เฉลี่ย	4.10	.717	มาก	4.00	.724	มาก

จากตาราง 35 พบว่า ผลการประเมินระดับการปฏิบัติของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อ
 การมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษา
 ตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ
 เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.10$)

ผลการประเมินระดับการพัฒนาของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึก
 อาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม
 ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
 ($\mu = 4.00$)

ตาราง 36 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ
 เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์ศึกษานอกระบบ
 และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านการใช้เทคโนโลยี
 เพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด

N = 30

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมี งานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนา สินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริม การตลาด	ผลการปฏิบัติ			ผลการพัฒนา		
	μ	σ	ระดับการ ปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ การพัฒนา
1. จัดทำแผนงานในการนำเทคโนโลยี มาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา สินค้าผลิตภัณฑ์และส่งเสริมการตลาด	4.26	.695	มาก	4.20	.684	มาก
2. กำหนดให้หลักสูตรการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำมีการฝึกอบรมการใช้ เทคโนโลยีเพื่อการโฆษณาสินค้า เพิ่ม ช่องทางการจัดจำหน่าย และส่งเสริม การตลาด	4.33	.705	มาก	4.30	.698	มาก
3. จัดให้มีการอบรมการใช้เทคโนโลยี เพื่อการโฆษณา เพิ่มช่องทางการจัด จำหน่ายออกแบบตราสินค้าและบรรจุ ภัณฑ์ และอบรมให้ความรู้เรื่องการ รับรองมาตรฐานสินค้า	3.65	.814	มาก	3.54	.807	มาก
4. คัดสรรคัดเลือกสินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ โดดเด่นเพื่อใช้ตราสินค้า กศน. ONIE Brand และ นำเสนอผ่านเพจ (OCCC)	4.66	.641	มากที่สุด	4.61	.627	มากที่สุด

ตาราง 36 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ
 เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบ
 และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านการใช้เทคโนโลยี
 เพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด (ต่อ)

N = 30

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมี งานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนา สินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริม การตลาด	ผลการปฏิบัติ			ผลการพัฒนา		
	μ	σ	ระดับการ ปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ การพัฒนา
5. เชื่อมโยงการจัดอบรมหลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำเข้า กับหลักสูตรการทำการตลาดแบบ ออนไลน์และออฟไลน์ของศูนย์ดิจิทัล ชุมชน	3.88	.784	มาก	3.80	.796	มาก
6. ติดตามและประเมินผลการอบรม การใช้เทคโนโลยีตามหลักสูตรจาก ผู้เรียนและผู้จบหลักสูตรการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ	4.22	.680	มาก	4.18	.687	มาก
7. นำข้อมูลที่ได้จากการติดตาม ประเมินผลมาใช้ในการพัฒนาการ อบรมการใช้เทคโนโลยีให้กับผู้เรียน ต่อไป	3.74	.706	มาก	3.70	.714	มาก
เฉลี่ย	4.12	.716	มาก	4.05	.720	มาก

จากตาราง 36 พบว่า ผลการประเมินระดับการปฏิบัติของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุมตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.12$)

ผลการประเมินระดับการพัฒนาของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุมตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.05$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะในปรับปรุงและพัฒนาแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ปรากฏดังตาราง 37

ตาราง 37 ความถี่ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาแบบ		N = 30
ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาแบบ	ความถี่	
1. ควรปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ที่ให้ใช้ C-Smart เนื่องจากสถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการได้เอง โดย สำนักงาน กศน.จังหวัดต้องกำหนดเป็นแนวทางในการใช้ในระดับ กศน.จังหวัด	15	
2. ควรปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานของรูปแบบที่เป็นการพัฒนาบุคลากร เนื่องจากสถานศึกษามีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนา จึงไม่สามารถปฏิบัติในการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	12	
3. ควรปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ในการจัดสภาพแวดล้อมของ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ที่ใช้ในการพัฒนาปรับปรุงศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน (กศน.ตำบล)	10	

ตาราง 37 ความถี่ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพ
เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน (ต่อ)

N = 30	
ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบ	ความถี่
4. ควรปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานในการกำหนดให้มีภาคีเครือข่ายจัดหาแหล่ง เงินทุนเพื่อพัฒนาและต่อยอดอาชีพ เนื่องจากมีข้อจำกัดที่สถานศึกษาไม่มีอำนาจในการ ประสานและจัดหาเครือข่ายที่มีแหล่งเงินทุนในการพัฒนา โดยต้องให้สำนักงาน กศน. จังหวัดเป็นหน่วยงานที่ดำเนินการ	8
5. ควรปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานในการสร้างเครื่องมือนิเทศ กำกับ ติดตามและ ประเมินผลการจัดการศึกษาอาชีพ เนื่องจากพบว่าบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องยังไม่มี ความรู้ ความเข้าใจในการออกแบบและสร้างเครื่องมือนิเทศ	5

จากตารางที่ 37 พบว่า ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพ
เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม
จากกลุ่มตัวอย่างเรียงตามลำดับที่มีความถี่สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ควรปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน
ของรูปแบบ ที่ให้ใช้ C-Smart เนื่องจากสถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการได้เอง โดย สำนักงาน กศน.
จังหวัดต้องกำหนดเป็นแนวทางในการใช้ในระดับ กศน.จังหวัด (ความถี่เท่ากับ 15) ควรปรับปรุง
กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบที่เป็นการพัฒนาบุคลากร เนื่องจากสถานศึกษามีข้อจำกัดในเรื่อง
งบประมาณที่ใช้ในการพัฒนา จึงไม่สามารถปฏิบัติในการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ความถี่เท่ากับ
12) และควรปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ในการจัดสภาพแวดล้อมของ ศูนย์ฝึกอาชีพ
ชุมชน เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ที่ใช้ในการพัฒนาปรับปรุงศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน (กศน.ตำบล)
(ความถี่เท่ากับ 10)

2. การประเมินความพึงพอใจของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ผลการประเมิน ความพึงพอใจของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
ปรากฏดังตาราง 38

ตาราง 38 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจต่อคู่มือการใช้รูปแบบการจัด
การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

N = 30

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	μ	σ	ระดับความ พึงพอใจ
ส่วนที่ 1 บทนำ			
1.1 หลักการแสดงให้เห็นถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	4.67	.469	มากที่สุด
1.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบชัดเจน ครบถ้วน	4.73	.462	มากที่สุด
ส่วนที่ 2 แนวทางการดำเนินงานจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ			
2.1 แนวทางการดำเนินงานมีความชัดเจน	4.60	.512	มากที่สุด
2.2 แนวทางการดำเนินงานส่งผลให้สามารถนำรูปแบบไปใช้ได้	4.53	.523	มากที่สุด
ส่วนที่ 3 กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบ			
3.1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	4.61	.502	มากที่สุด
3.2 การนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	4.53	.523	มากที่สุด
3.3 การนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ	4.73	.462	มากที่สุด
3.4 ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ	4.67	.469	มากที่สุด

ตาราง 38 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจต่อคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน (ต่อ)

N = 30

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	μ	σ	ระดับความพึงพอใจ
3.5 การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด	4.60	.512	มากที่สุด
3.6 ขั้นตอนเตรียมการ	4.53	.523	มากที่สุด
3.7 ขั้นตอนดำเนินการ	4.60	.512	มากที่สุด
3.8 ขั้นตอนตรวจสอบ	4.61	.502	มากที่สุด
3.9 ขั้นตอนปรับปรุงแก้ไข	4.47	.523	มาก
ส่วนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบ			
4.1 ตรงตามจุดมุ่งหมายของรูปแบบ	4.47	.523	มาก
4.2 ครอบคลุมในสิ่งที่ต้องการวัดและประเมินผล	4.64	.507	มากที่สุด
4.3 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย	4.53	.523	มากที่สุด
4.4 ครอบคลุมวิธีดำเนินการและมีความเป็นไปได้	4.61	.502	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.60	.504	มากที่สุด

จากตาราง 38 พบว่า ระดับความพึงพอใจต่อคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.60$)

จากการศึกษาผลการนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ไปทดลองใช้กับ กศน.ตำบลหัวเรือ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษา

นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ตามข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยได้ปรับปรุงในส่วนที่ 3 กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ดังนี้

1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ คือ กิจกรรมหรือกระบวนการที่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ รวมทั้งหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ ที่เป็นภาคีเครือข่าย ร่วมกันดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการให้ได้มาซึ่งหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประกอบด้วย

1.1 สำรวจความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ ร่วมกับการศึกษาบริบทของชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำ พัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

1.2 จัดทำร่างหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ และศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตรโดยผ่านคณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตรที่สถานศึกษาแต่งตั้งขึ้น

1.3 จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำให้ครบทุกหลักสูตร

1.4 ประเมินผลการใช้หลักสูตรจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำทุกคน

1.5 ใช้ผลการประเมินหลักสูตรและผลจากการนิเทศมาดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร

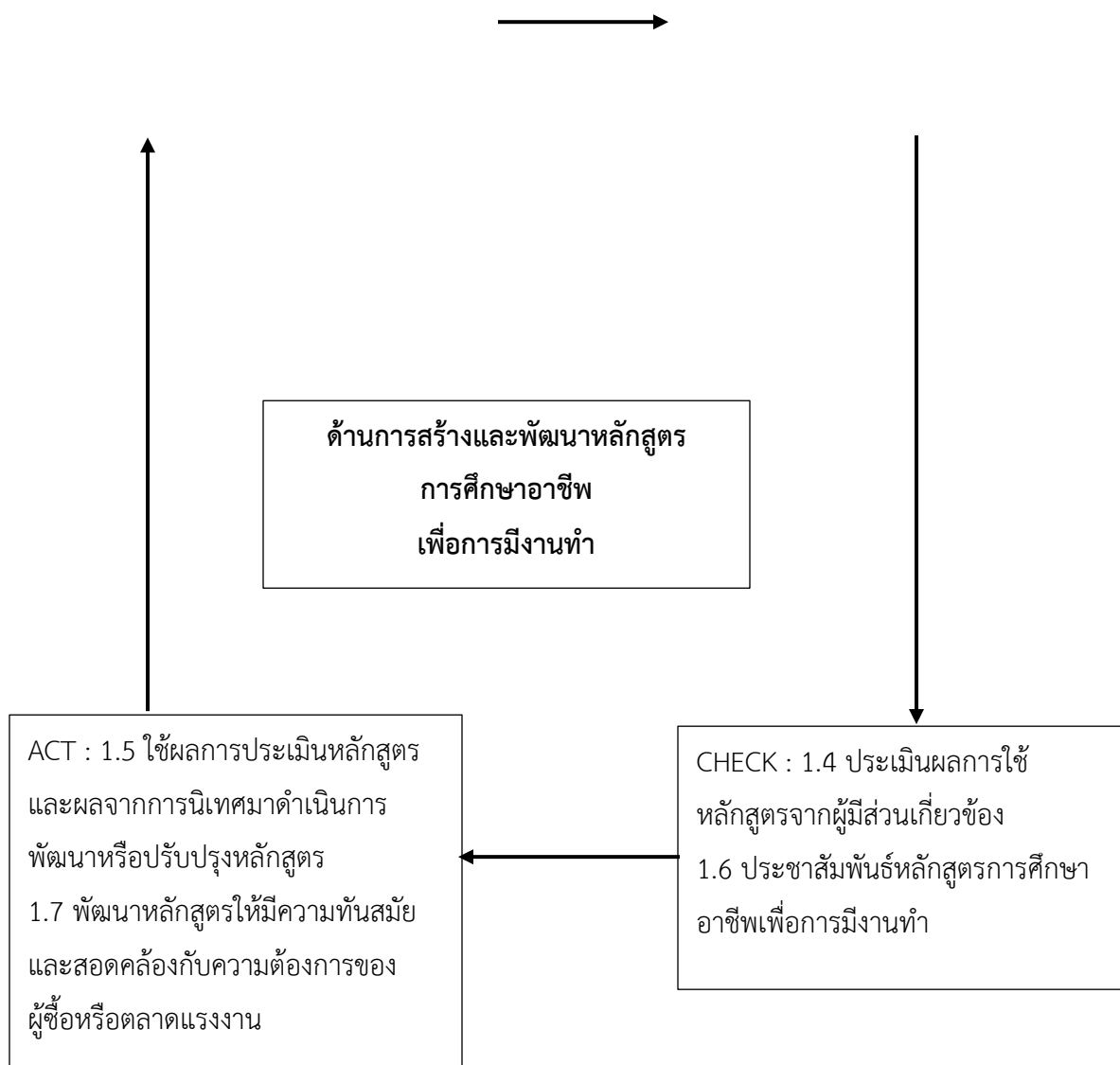
1.6 ดำเนินการประชาสัมพันธ์หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ไปยังสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่น ๆ

1.7 พัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ซื้อหรือตลาดแรงงานในยุคที่เน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

การปรับปรุงรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ตามแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ภายหลังการนำรูปแบบ ไปทดลองใช้ แสดงดังภาพประกอบ 17

PLAN : 1.1 สำรวจความต้องการของ
ประชาชนผู้รับบริการ ร่วมกับการศึกษา
บริบทของชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์
เพื่อจัดทำ พัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร

DO : 1.2 จัดทำร่างหลักสูตรการศึกษา
อาชีพเพื่อการมีงานทำ และศึกษา
ความเป็นไปได้ของหลักสูตร
1.3 จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร

ภาพประกอบ 17 แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ด้านการสร้างและ พัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำที่ปรับปรุงหลังจากการทดลองใช้

2. ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ คือ กิจกรรมหรือกระบวนการ ที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการ

จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ รวมทั้งหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ ที่เป็นภาคีเครือข่าย ร่วมกันดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการในการนำหลักสูตรที่สร้างและพัฒนาขึ้นไปใช้ในการจัดการศึกษา การฝึกอบรมให้กับกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย

2.1 จัดทำแผนการใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

2.2 สร้างความเข้าใจให้ผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำไปใช้

2.3 ส่งเสริมการพัฒนาวิทยากรครู และผู้นิเทศการจัดการศึกษาอาชีพให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรสามารถจัดการเรียนรู้เป็นไปตามหลักสูตร

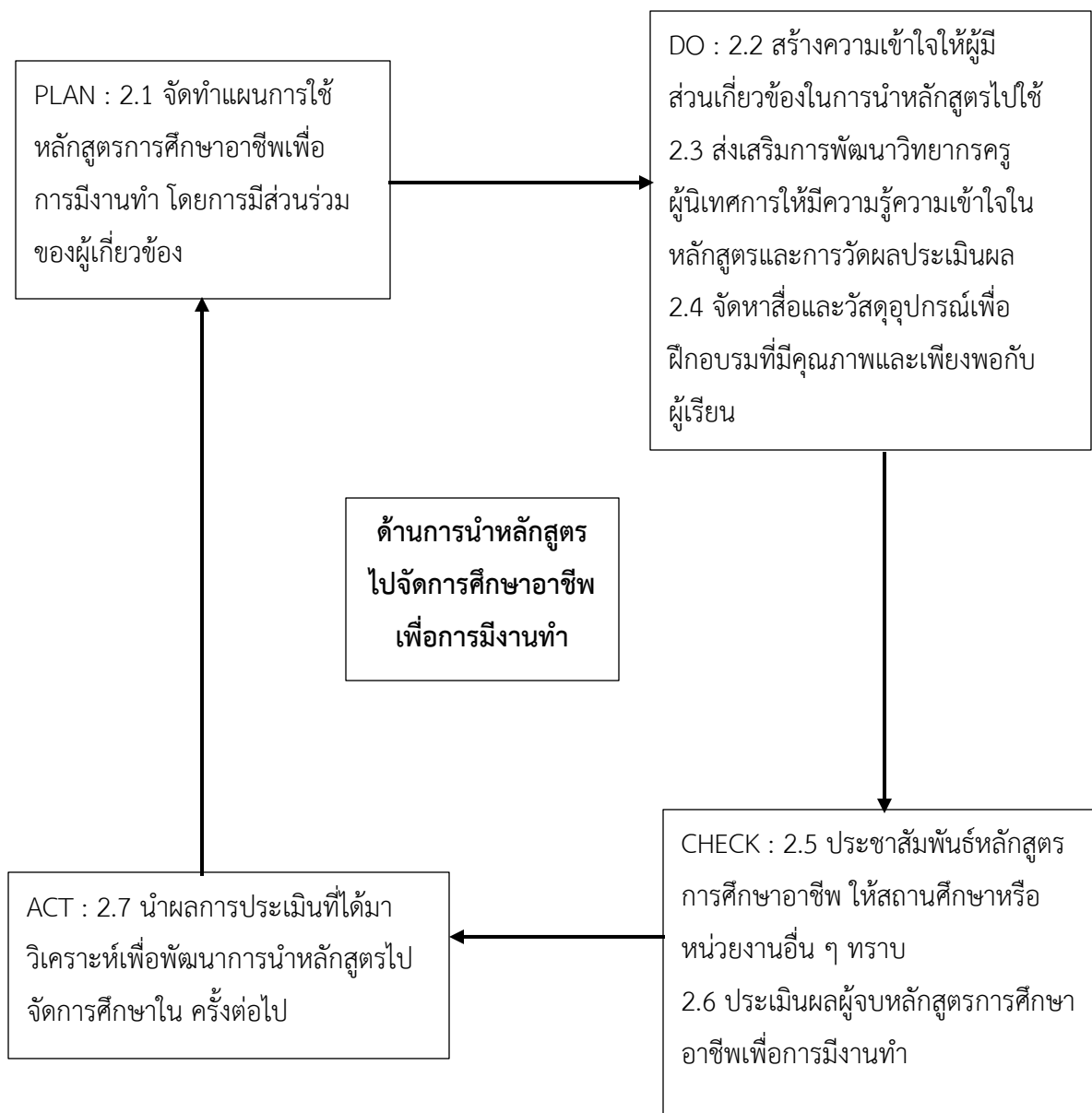
2.4 จัดหาสื่อและวัสดุอุปกรณ์เพื่อฝึกอบรมที่มีคุณภาพและเพียงพอกับผู้เรียน

2.5 ประชาสัมพันธ์หลักสูตรการศึกษาอาชีพ ให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่น ๆ ได้ทราบถึงคุณภาพในการนำหลักสูตรไปใช้

2.6 ประเมินผลผู้จบหลักสูตรในการนำไปใช้ประกอบอาชีพ สร้างรายได้ หรือต่อยอดอาชีพ และประเมินความพึงพอใจต่อหลักสูตร

2.7 นำผลการประเมินที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาในครั้งต่อไป

การปรับปรุงรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ตามแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ภายหลังการนำรูปแบบ ไปทดลองใช้ แสดงดังภาพประกอบ 18

ภาพประกอบ 18 แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ด้านการนำหลักสูตร
ไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ที่ปรับปรุงหลังจากการทดลองใช้

3. ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีว คือ กิจกรรมหรือกระบวนการที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ รวมทั้งหน่วยงานภายนอกอื่น ๆ ที่เป็นภาคีเครือข่าย ร่วมกันดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการในการกำกับ นิเทศและติดตาม รวมทั้งประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้จัดการศึกษา จัดฝึกอบรม การจัดฝึกอบรมส่งเสริมการฝึกอาชีพแก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายของโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประกอบด้วย

3.1 วางแผนการดำเนินการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีว โดยการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.2 สร้างหรือจัดหาเครื่องมือนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาอาชีว

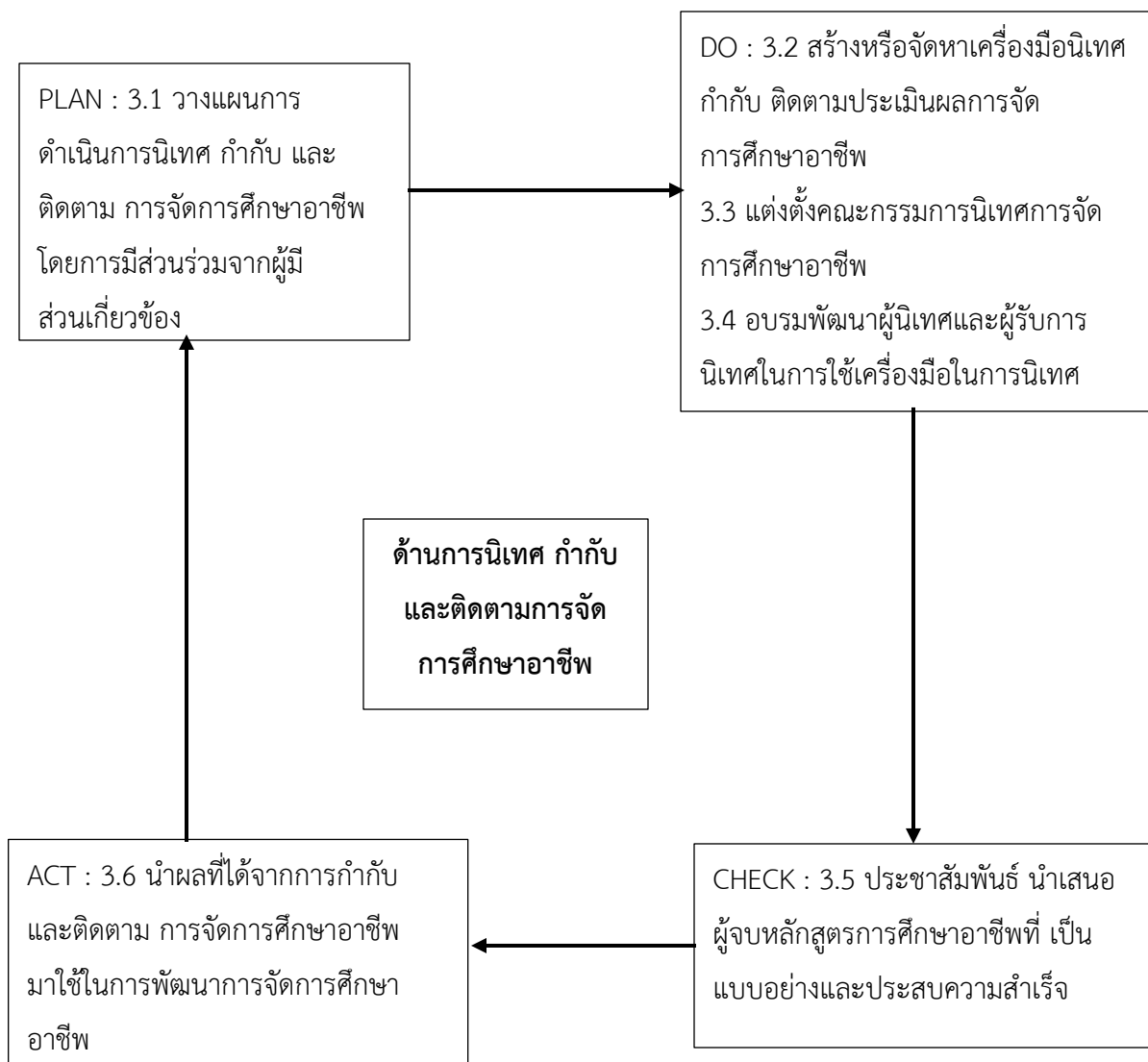
3.3 แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการจัดการศึกษาอาชีวโดยให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตาม

3.4 อบรมพัฒนาผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศให้มีความรู้ ความเข้าใจการใช้เครื่องมือในการนิเทศการจัดการศึกษาอาชีว

3.5 ประชาสัมพันธ์ นำเสนอผู้จบหลักสูตรการศึกษาอาชีวที่เป็นแบบอย่างและประสบความสำเร็จ เพื่อสร้างแรงจูงใจและความสนใจในการศึกษาอาชีวกับ กศน.

3.6 นำผลที่ได้จากการกำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีว มาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวในครั้งต่อไป

การปรับปรุงรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ตามแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีว ภายหลังจากการนำรูปแบบ ไปทดลองใช้ แสดงดังภาพประกอบ 19

ภาพประกอบ 19 แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ด้านการนิเทศกำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ ที่ปรับปรุงหลังจากการทดลองใช้

4. ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ คือ กิจกรรมหรือกระบวนการที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาคีเครือข่าย ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ในการเข้ามาส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ของโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เพื่อให้สามารถดำเนินการส่งเสริมให้มีการฝึกอาชีพของกลุ่มเป้าหมายที่เน้นให้เกิดการสร้างงาน มีอาชีพเสริมมีรายได้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย

4.1 จัดทำแผนงานเพื่อแสวงหาภาคีเครือข่ายร่วมจัดการศึกษาอาชีพ

4.2 จัดให้มีการทำบันทึกข้อตกลง (MOU) กับภาคีเครือข่ายที่กำหนดไว้ในแผนเพื่อร่วมจัดการศึกษาอาชีพ

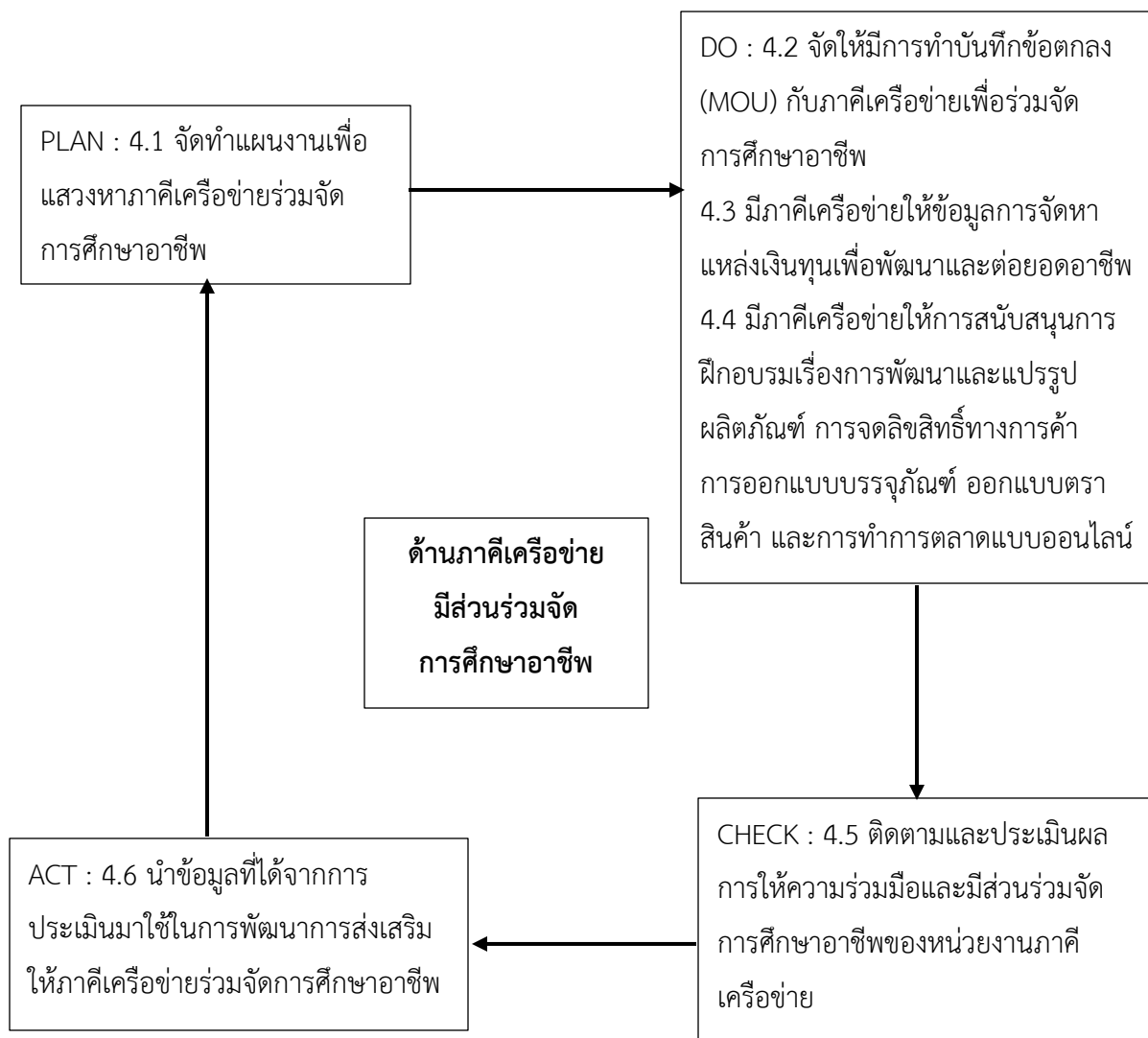
4.3 มีภาคีเครือข่ายให้ข้อมูลการจัดหาเงินทุนเพื่อพัฒนาและต่อยอดอาชีพ

4.4 มีภาคีเครือข่ายให้การสนับสนุนการฝึกอบรมเรื่องการพัฒนาและแปรรูปผลิตภัณฑ์ การจดลิขสิทธิ์ทางการค้า การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ออกแบบตราสินค้า และการทำการตลาดแบบออนไลน์

4.5 ติดตามและประเมินผลการให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพของหน่วยงานภาคีเครือข่าย

4.6 นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายร่วมจัดการศึกษาอาชีพ ในครั้งต่อไป

การปรับปรุงรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ตามแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ ภายหลังจากนำรูปแบบ ไปทดลองใช้ แสดงดังภาพประกอบ 20

ภาพประกอบ 20 แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ด้านภาคีเครือข่าย
มีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ ที่ปรับปรุงหลังจากการทดลองใช้

5. ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด ใช้กระบวนการ
ดำเนินงานตามรูปแบบ เดิม

กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึก
อาชีพชุมชน แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA ในภาพรวม ภายหลังจากการนำรูปแบบ ไปทดลองใช้
แสดงดังภาพประกอบ 21

ภาพประกอบ 21 กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ แผนภาพวงจรคุณภาพ PDCA ในภาพรวม
ที่ปรับปรุงหลังจากการทดลองใช้

ระยะที่ 3 ผลการศึกษาผลการนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ไปใช้

หลังจากผู้วิจัยได้ปรับปรุงรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม นำไปใช้ในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กับ กศน.ตำบล จำนวน 2 แห่ง คือ กศน.ตำบลขามป้อม และ กศน.ตำบลเสือโก้ก โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ดำเนินการ ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพ จัดเตรียมการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อการพัฒนา กศน.ตำบลที่จะนำรูปแบบไปใช้

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ ดำเนินการ ประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และผู้แทนจากหน่วยงานภาคีเครือข่าย ของ กศน.ตำบลทั้ง 2 แห่ง คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพ สำรวจสภาพและความพร้อมของ กศน.ตำบลในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ดำเนินการบริหารจัดการ และการปฏิบัติจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ตามแนวทางที่รูปแบบ ได้กำหนดไว้

ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจสอบ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพ จัดทำแผนและปฏิทินในการกำกับ นิเทศและติดตามการดำเนินงานตามรูปแบบ ตรวจสอบการบริหารจัดการ และการปฏิบัติจัดการศึกษาอาชีพ ตามแบบประเมิน และรายงานความก้าวหน้าในการดำเนินการตามรูปแบบ โดยวิธีการประชุมชี้แจง

ขั้นที่ 4 ขั้นปรับปรุงแก้ไข คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพ นำผลที่ได้จากการประเมินการปฏิบัติงานตามรูปแบบ จัดทำรายงานและเอกสาร ผลการปฏิบัติงาน จัดทำสรุปผลการดำเนินงานตามรูปแบบ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ

จากนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาผลจากการนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงาน

ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม หลังจากนำไปใช้กับ กศน. ตำบลขามป้อม และ กศน.ตำบลเสือโก้ก โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในการศึกษาผลการนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปำปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปำปทุม บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ของ กศน.ตำบลขามป้อม และ กศน.ตำบลเสือโก้ก และวิทยากรที่จัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงาน ของ กศน.ตำบลขามป้อม และ กศน.ตำบลเสือโก้ก

ผลการประเมินปรากฏดังนี้

1. การประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปำปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ตาราง 39 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ
เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้
ในภาพรวม

N = 40

การจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน	ผลการปฏิบัติ			ผลการพัฒนา		
	μ	σ	ระดับการ ปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ การพัฒนา
1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	4.51	.706	มากที่สุด	4.44	.710	มาก
2. ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการ ศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	4.62	.720	มากที่สุด	4.53	.723	มากที่สุด
3. ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ	4.64	.713.	มากที่สุด	4.51	.709	มากที่สุด
4. ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัด การศึกษาอาชีพ	4.60	.720	มากที่สุด	4.52	.701	มากที่สุด
5. ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนา สินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริม การตลาด	4.61	.718	มากที่สุด	4.50	.708	มาก
เฉลี่ย	4.59	.716	มากที่สุด	4.51	.709	มากที่สุด

จากตาราง 39 พบว่า ผลการประเมินระดับการปฏิบัติของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อ
การมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในภาพรวม เฉลี่ย
อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.59$)

ผลการประเมินระดับการพัฒนาของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึก
อาชีพชุมชน กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในภาพรวม เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.51$)

ตาราง 40 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ
เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้
ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

N = 40

การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำ ด้านการสร้างและพัฒนา หลักสูตรการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ	ผลการปฏิบัติ			ผลการพัฒนา		
	μ	σ	ระดับการ ปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ การพัฒนา
1. สำรวจความต้องการของประชาชน ผู้รับบริการ ร่วมกับการศึกษาบริบท ของชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อจัดทำ พัฒนาหรือปรับปรุง หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมี งานทำ	4.61	.721	มากที่สุด	4.56	.745	มาก
2. จัดทำร่างหลักสูตรการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ และศึกษาความ เป็นไปได้ของหลักสูตรโดยผ่าน คณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้ ของหลักสูตรที่สถานศึกษาแต่งตั้งขึ้น	4.42	.653	มาก	4.36	.642	มาก
3. จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรการ ศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำให้ครบ ทุกหลักสูตร	4.72	.744	มากที่สุด	4.68	.732	มากที่สุด
4. ประเมินผลการใช้หลักสูตรจากผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องในการจัด การศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำทุกคน	4.65	.740	มากที่สุด	4.57	.722	มากที่สุด
5. ใช้ผลการประเมินหลักสูตรและผล จากการนิเทศมาดำเนินการพัฒนา หรือปรับปรุงหลักสูตร	4.28	.665	มาก	4.17	.689	มาก

ตาราง 40 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีว
เพื่อการทำงาน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้
ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีวเพื่อการทำงาน (ต่อ)

N = 40

การจัดการศึกษาอาชีวเพื่อ การทำงาน ด้านการสร้างและพัฒนา หลักสูตรการศึกษาอาชีว เพื่อการทำงาน	ผลการปฏิบัติ			ผลการพัฒนา		
	μ	σ	ระดับการ ปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ การพัฒนา
6. ดำเนินการประชาสัมพันธ์หลักสูตร การศึกษาอาชีวเพื่อการทำงาน ไป ยังสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่น ๆ	4.60	.756	มากที่สุด	4.54	.744	มากที่สุด
7. พัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีว เพื่อการทำงานให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ ซื้อหรือตลาดแรงงานในยุคที่เน้นการ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.28	.681	มาก	4.19	.690	มาก
เฉลี่ย	4.51	.706	มากที่สุด	4.44	.710	มาก

จากตาราง 40 พบว่า ผลการประเมินระดับการปฏิบัติของการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อ
การทำงาน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ด้านการสร้างและ
พัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีวเพื่อการทำงาน เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.51$)

ผลการประเมินระดับการพัฒนาของการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการทำงาน โครงการศูนย์ฝึก
อาชีพชุมชน กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีว
เพื่อการทำงาน เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.44$)

ตาราง 41 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ
เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้
ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

N = 40

การจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ ด้านการนำหลักสูตร ไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	ผลการปฏิบัติ			ผลการพัฒนา		
	μ	σ	ระดับการ ปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ การพัฒนา
1. จัดทำแผนการใช้หลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง	4.34	.647	มาก	4.23	.658	มาก
2. สร้างความเข้าใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการนำหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำไปใช้	4.67	.780	มากที่สุด	4.58	.745	มาก
3. ส่งเสริมการพัฒนาวิทยากรครู และ ผู้นิเทศการจัดการศึกษาอาชีพให้มี ความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและ การวัดผลประเมินผลตามหลักสูตร สามารถจัดการเรียนรู้เป็นไปตาม หลักสูตร	4.72	.726	มากที่สุด	4.68	.709	มากที่สุด
4. จัดหาสื่อและวัสดุอุปกรณ์เพื่อ ฝึกอบรมที่มีคุณภาพและเพียงพอกับ ผู้เรียน	4.80	.746	มากที่สุด	4.71	.804	มากที่สุด
5. ประชาสัมพันธ์หลักสูตรการศึกษา อาชีพฯ ให้สถานศึกษาหรือหน่วยงาน อื่น ๆ ได้ทราบถึงคุณภาพในการนำ หลักสูตรไปใช้	4.66	.718	มากที่สุด	4.54	.709	มากที่สุด

ตาราง 41 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ
เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้
ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ (ต่อ)

N = 40

การจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ ด้านการนำหลักสูตร ไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	ผลการปฏิบัติ			ผลการพัฒนา		
	μ	σ	ระดับการ ปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ การพัฒนา
6. ประเมินผลผู้จบหลักสูตรในการ นำไปใช้ประกอบอาชีพ สร้างรายได้ หรือต่อยอดอาชีพ และประเมินความ พึงพอใจต่อหลักสูตร	4.74	.725	มากที่สุด	4.66	.719	มากที่สุด
7. นำผลการประเมินที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาการนำหลักสูตรไปจัด การศึกษาใน ครั้งต่อไป	4.33	.687	มาก	4.36	.714	มาก
เฉลี่ย	4.62	.720	มากที่สุด	4.53	.723	มากที่สุด

จากตาราง 41 พบว่า ผลการประเมินระดับการปฏิบัติของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อ
การมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ด้านการนำ
หลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.62$)

ผลการประเมินระดับการพัฒนาของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึก
อาชีพชุมชน ของกศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพ
เพื่อการมีงานทำ เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.53$)

ตาราง 42 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ
เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้
ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ

N = 40

การจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ	ผลการปฏิบัติ			ผลการพัฒนา		
	μ	σ	ระดับการ ปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ การพัฒนา
1. วางแผนการดำเนินการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ โดยการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง	4.66	.718	มากที่สุด	4.54	.709	มากที่สุด
2. สร้างหรือจัดหาเครื่องมือนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัด การศึกษาอาชีพ	4.74	.725	มากที่สุด	4.58	.745	มากที่สุด
3. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการจัด การศึกษาอาชีพโดยให้ภาคีเครือข่ายมี ส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตาม	4.72	.726	มากที่สุด	4.60	.756	มากที่สุด
4. อบรมพัฒนาผู้นิเทศและผู้รับการ นิเทศให้มีความรู้ ความเข้าใจการใช้ เครื่องมือในการนิเทศการจัด การศึกษาอาชีพ	4.57	.722	มากที่สุด	4.42	.653	มาก
5. ประชาสัมพันธ์ นำเสนอผู้จบ หลักสูตรการศึกษาอาชีพที่เป็น แบบอย่างและประสบความสำเร็จ เพื่อสร้างแรงจูงใจและความสนใจ ในการศึกษาอาชีพกับ กศน.	4.80	.746	มากที่สุด	4.66	.718	มากที่สุด

ตาราง 42 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ
เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้
ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ (ต่อ)

N = 40

การจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ	ผลการปฏิบัติ			ผลการพัฒนา		
	μ	σ	ระดับการ ปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ การพัฒนา
6. นำผลที่ได้จากการกำกับ และ ติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพมาใช้ ในการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ ในครั้งต่อไป	4.34	.647	มาก	4.28	.665	มาก
เฉลี่ย	4.64	.713	มากที่สุด	4.51	.709	มากที่สุด

จากตาราง 42 พบว่า ผลการประเมินระดับการปฏิบัติของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อ
การมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ด้านการนิเทศ
กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.64$)

ผลการประเมินระดับการพัฒนาของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึก
อาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัด
การศึกษาอาชีพ เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.51$)

ตาราง 43 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ
เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้
ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ

N = 40

การจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ ด้านภาคีเครือข่าย มีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ	ผลการปฏิบัติ			ผลการพัฒนา		
	μ	σ	ระดับการ ปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ การพัฒนา
1. จัดทำแผนงานเพื่อแสวงหาภาคี เครือข่ายร่วมจัดการศึกษาอาชีพ	4.57	.722	มากที่สุด	4.54	.709	มากที่สุด
2. จัดให้มีการทำบันทึกข้อตกลง (MOU) กับภาคีเครือข่ายที่กำหนดไว้ ในแผนเพื่อร่วมจัดการศึกษาอาชีพ	4.80	.746	มากที่สุด	4.74	.725	มากที่สุด
3. มีภาคีเครือข่ายให้ข้อมูลการจัดหา เงินทุนเพื่อพัฒนาและต่อยอดอาชีพ	4.42	.653	มาก	4.34	.647	มาก
4. มีภาคีเครือข่ายให้การสนับสนุนการ ฝึกอบรมเรื่องการพัฒนาและแปรรูป ผลิตภัณฑ์ การจดลิขสิทธิ์ทางการค้า การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ออกแบบ ตราสินค้า และการทำการตลาดแบบ ออนไลน์	4.57	.722	มากที่สุด	4.42	.653	มาก
5. ติดตามและประเมินผลการให้ความ ร่วมมือและมีส่วนร่วมจัดการศึกษา อาชีพของหน่วยงานภาคีเครือข่าย	4.74	.725	มากที่สุด	4.71	.804	มากที่สุด

ตาราง 43 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ
เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้
ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ (ต่อ)

N = 40

การจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ ด้านภาคีเครือข่าย มีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ	ผลการปฏิบัติ			ผลการพัฒนา		
	μ	σ	ระดับการ ปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ การพัฒนา
6. นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาใช้ ในการพัฒนาการส่งเสริมให้ภาคี เครือข่ายร่วมจัดการศึกษาอาชีพ ในครั้งต่อไป	4.58	.745	มากที่สุด	4.42	.653	มาก
เฉลี่ย	4.60	.720	มากที่สุด	4.52	.701	มากที่สุด

จากตาราง 43 พบว่า ผลการประเมินระดับการปฏิบัติของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อ
การมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ด้านภาคี
เครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.60$)

ผลการประเมินระดับการพัฒนาของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึก
อาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษา
อาชีพ เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.52$)

ตาราง 44 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ
เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้
ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด

N = 40

การจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ ด้านการใช้ เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด	ผลการปฏิบัติ			ผลการพัฒนา		
	μ	σ	ระดับการ ปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ การพัฒนา
1. จัดทำแผนงานในการนำเทคโนโลยี มาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา สินค้าผลิตภัณฑ์และส่งเสริมการตลาด	4.42	.653	มาก	4.23	.658	มาก
2. กำหนดให้หลักสูตรการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำมีการฝึกอบรมการใช้ เทคโนโลยีเพื่อการโฆษณาสินค้า เพิ่ม ช่องทางการจัดจำหน่าย และส่งเสริม การตลาด	4.58	.745	มากที่สุด	4.42	.653	มาก
3. จัดให้มีการอบรมการใช้เทคโนโลยี เพื่อการโฆษณา เพิ่มช่องทางการจัด จำหน่ายออกแบบตราสินค้าและบรรจุ ภัณฑ์ และอบรมให้ความรู้เรื่องการ รับรองมาตรฐานสินค้า	4.80	.746	มากที่สุด	4.74	.725	มากที่สุด
4. คัดสรรคัดเลือกสินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ โดดเด่นเพื่อใช้ตราสินค้า กศน. ONIE Brand และ นำเสนอผ่านเพจ (OCCC)	4.80	.746	มากที่สุด	4.71	.804	มากที่สุด

ตาราง 44 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพ
เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้
ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด (ต่อ)

N = 40

การจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ ด้านการใช้ เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด	ผลการปฏิบัติ			ผลการพัฒนา		
	μ	σ	ระดับการ ปฏิบัติ	μ	σ	ระดับ การพัฒนา
5. เชื่อมโยงการจัดอบรมหลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำเข้า กับหลักสูตรการทำการตลาดแบบ ออนไลน์และออฟไลน์ของศูนย์ดิจิทัล ชุมชน	4.74	.725	มากที่สุด	4.71	.804	มากที่สุด
6. ติดตามและประเมินผลการอบรม การใช้เทคโนโลยีตามหลักสูตรจาก ผู้เรียนและผู้จบหลักสูตรการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ	4.57	.722	มากที่สุด	4.54	.709	มากที่สุด
7. นำข้อมูลที่ได้จากการติดตาม ประเมินผลมาใช้ในการพัฒนาการ อบรมการใช้เทคโนโลยีให้กับผู้เรียน ต่อไป	4.34	.647	มาก	4.28	.665	มาก
เฉลี่ย	4.61	.718	มากที่สุด	4.50	.708	มาก

จากตาราง 44 พบว่า ผลการประเมินระดับการปฏิบัติของการจัดการศึกษาอาชีพ
เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ด้านการใช้
เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.61$)

ผลการประเมินระดับการพัฒนาของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.50$)

2. การประเมินความพึงพอใจของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้

ผลการประเมิน ความพึงพอใจของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ปรากฏดังตาราง 45

ตาราง 45 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจต่อคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้

N = 40

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	μ	σ	ระดับความพึงพอใจ
ส่วนที่ 1 บทนำ			
1.1 หลักการแสดงให้เห็นถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	4.74	.725	มากที่สุด
1.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบชัดเจน ครบคลุม	4.57	.722	มากที่สุด
ส่วนที่ 2 แนวทางการดำเนินงานจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ			
2.1 แนวทางการดำเนินงานมีความชัดเจน	4.80	.746	มากที่สุด
2.2 แนวทางการดำเนินงานส่งผลให้สามารถนำรูปแบบไปใช้ได้	4.58	.745	มากที่สุด

ตาราง 45 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจต่อคู่มือการใช้รูปแบบการจัด
การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบ
ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ (ต่อ)

N = 40

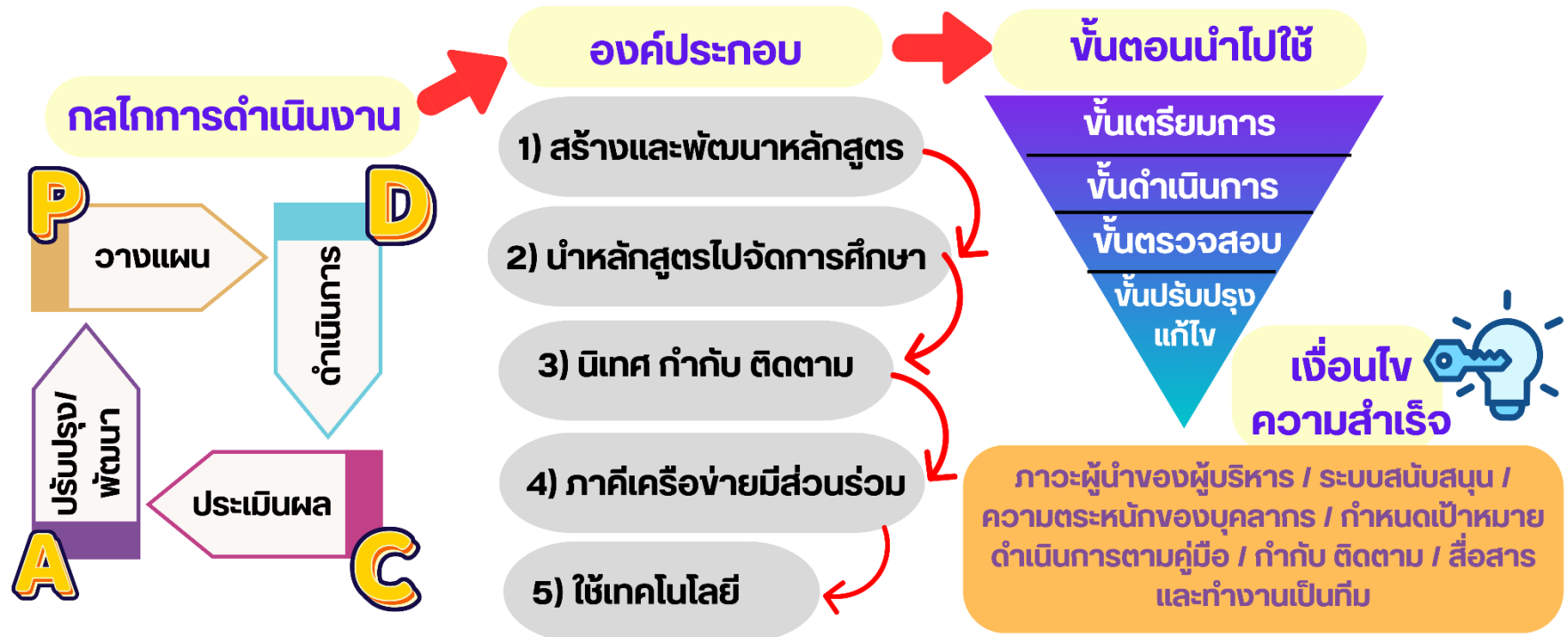
รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	μ	σ	ระดับความ พึงพอใจ
ส่วนที่ 3 กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบ			
3.1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการ มีงานทำ	4.71	.804	มากที่สุด
3.2 การนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	4.71	.804	มากที่สุด
3.3 การนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ	4.80	.746	มากที่สุด
3.4 ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ	4.66	.718	มากที่สุด
3.5 การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริม การตลาด	4.58	.745	มากที่สุด
3.6 ขั้นตอนเตรียมการ	4.80	.746	มากที่สุด
3.7 ขั้นตอนดำเนินการ	4.74	.725	มากที่สุด
3.8 ขั้นตอนตรวจสอบ	4.66	.718	มากที่สุด
3.9 ขั้นตอนปรับปรุงแก้ไข	4.42	.653	มาก
ส่วนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบ			
4.1 ตรงตามจุดมุ่งหมายของรูปแบบ	4.71	.804	มากที่สุด
4.2 ครอบคลุมในสิ่งที่ต้องการวัดและประเมินผล	4.66	.718	มากที่สุด
4.3 สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย	4.58	.745	มากที่สุด
4.4 ครอบคลุมวิธีดำเนินการและมีความเป็นไปได้	4.54	.709	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.66	.743	มากที่สุด

จากตาราง 45 พบว่า ระดับความพึงพอใจต่อคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อ
การมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
วาปีปทุม สำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม
ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.66$)

รูปแบบ การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

หลักการ : ส่งเสริม พัฒนาการจัดอาชีพยกระดับศักยภาพประชาชน สร้างอาชีพและรายได้อย่างยั่งยืน

จุดมุ่งหมาย : หน่วยจัดการศึกษามีแบบแผน กรอบแนวคิด หลักการและวิธีดำเนินงานจัดการศึกษาอาชีพได้อย่างมีคุณภาพ

ภาพประกอบ 22 แผนภูมิรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำเสนอ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม มีผลการวิจัยดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ และด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ ตามลำดับ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย 1 ด้าน คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด

1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังนี้ ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด และด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ

2. การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

2.1 ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด ลำดับที่ 2 ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ ลำดับที่ 3 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ลำดับที่ 4 ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ และลำดับที่ 5 ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

2.2 องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการของรูปแบบ ส่วนที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ ส่วนที่ 3 กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 2) ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 3) ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีพ 4) ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ 5) ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการ ขั้นตรวจสอบ และขั้นปรับปรุงแก้ไข ส่วนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบ และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

2.3 ผลการประเมินความเหมาะสมของ รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม เฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินความเป็นไปได้ ของรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม เฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.4 คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย 4 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 แนวทางการดำเนินงานจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ส่วนที่ 3 กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน และส่วนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

2.5 ผลการประเมินความเหมาะสมของ คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม เฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.6 การศึกษาผลจากการนำรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบไปทดลองใช้กับ กศน.ตำบล จำนวน 1 แห่ง คือ กศน.ตำบลหัวเรือ พบว่าผลการประเมินระดับการปฏิบัติของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลหัวเรือ ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินระดับการพัฒนาของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.หัวเรือ ในภาพรวม เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ควรปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ที่ให้ใช้ C-Smart เนื่องจากสถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการได้เอง โดย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดต้องกำหนดเป็นแนวทางในการใช้ในระดับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ควรปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานของรูปแบบที่เป็นการพัฒนาบุคลากร เนื่องจากสถานศึกษามีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนา จึงไม่สามารถปฏิบัติในการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ในการจัดสภาพแวดล้อมของ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ที่ใช้ในการพัฒนาปรับปรุงศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน (กศน.ตำบล)

ระดับความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับความพึงพอใจต่อคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

3. การศึกษาผลจากรูปแบบที่พัฒนาไปใช้ จาก กศน.ตำบลจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ กศน.ตำบลขามป้อม และ กศน.ตำบลเสือโก้ก มีผลการวิจัย ดังนี้

3.1 ผลการประเมินระดับการปฏิบัติของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลขามป้อม และ กศน.ตำบลเสือโก้ก ในภาพรวม เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 ผลการประเมินระดับการพัฒนาของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.ตำบลขามป้อม และ กศน.ตำบลเสือโก้ก ในภาพรวม เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

3.3 ผลการประเมินระดับความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

3.4 ผลการประเมินระดับความพึงพอใจของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ การที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยเน้นการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ภายใต้ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน และใช้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/กศน.ตำบลเป็นฐานการจัดกิจกรรมให้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ โดยจำเป็นต้องเริ่มจากการวิเคราะห์ศักยภาพและนำข้อมูลความต้องการด้านอาชีพของกลุ่มเป้าหมายมาพิจารณาการจัดการศึกษาอาชีพ ซึ่งหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำแบ่งออกเป็นกลุ่มอาชีพใหม่ 5 กลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม กลุ่มอาชีพอุตสาหกรรม กลุ่มอาชีพพาณิชยกรรมและบริการ กลุ่มอาชีพความคิดสร้างสรรค์ และกลุ่มอาชีพเฉพาะ ล้วนแล้วแต่เป็นกลุ่มอาชีพที่มี ความใหม่ในการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม มีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาหลักสูตร พัฒนาเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนมีความรู้ทักษะและความมั่นใจในการประกอบอาชีพ ซึ่งยังขาดในการดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำก่อนนำไปใช้ การจัดกระบวนการเรียนการสอน ต้องมีการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยเน้นการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในด้านอาชีพ มีการเรียนและศึกษาดูงานในสถานที่ประกอบการจริง การวัดและประเมินผล ผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องมีการสร้างหรือทำความเข้าใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีทักษะความชำนาญทางด้านวิชาชีพ และทักษะของการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อสร้างงานและการสร้างอาชีพใหม่ ดังนั้นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ซึ่งเป็นประสิทธิผลของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ที่มีเป้าหมายที่ต้องการจัดการเรียนรู้อาชีพให้แก่ประชาชนที่ว่างงานหรือประชาชนที่มีอาชีพอยู่แล้วและต้องการต่อยอดอาชีพเดิม ให้มีอาชีพมีงานทำและมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับการที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ยังไม่มีการดำเนินการสร้างหรือพัฒนาเครื่องมือในการกำกับ ติดตามและนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพเท่าที่ควร รวมทั้งมีหน่วยงานภาคีเครือข่ายส่งเสริมและให้การสนับสนุนในการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพค่อนข้างน้อย และยังไม่ได้ดำเนินการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ และการทำให้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ได้รับมาตรฐานต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน จึงยังไม่มีคุณภาพสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อ/ผู้บริโภคได้เท่าที่ควร อีกทั้งการจัดการศึกษาอาชีพ ของโครงการศูนย์ฝึกอาชีพ

ชุมชนที่ผ่านมาเน้นเพียงแต่ในเรื่องของการสอนอาชีพตามหลักสูตรและเนื้อหาที่เป็นทักษะพื้นฐานการประกอบอาชีพ แต่ยังขาดการจัดการเรียนรู้ในส่วนของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จากสาเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้ผลการประเมินสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ผลที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เทพี ภูะมา (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองสูง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบุลย์ จันทร์พรหม (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาและสภาพความต้องการของการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริสา ประกอบดี (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีความต้องการพัฒนายู่ระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ มีจุดมุ่งหมายต้องการให้ผู้ผ่านการฝึกอบรม และจบหลักสูตรสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพมีงานทำและมีรายได้ โดยเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้อาชีพให้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ว่างงานหรือประชาชนที่มีอาชีพอยู่แล้วและต้องการต่อยอดอาชีพเดิม ให้มีอาชีพมีงานทำและมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำของครู วิทยากร รวมทั้งผู้เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องมีคู่มือการใช้หลักสูตรเพื่อให้สามารถดำเนินการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ เป็นไปในแนวทางเดียวกัน สถานศึกษาและศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนมีกิจกรรมในการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายให้มีความสนใจและกระตุ้นให้ได้เข้ามาฝึกอบรมกับ กศน. ภายใต้การกำกับ ติดตาม และ นิเทศการจัดการศึกษาอาชีพและดำเนินการตามแผน เพื่อให้สถานศึกษาได้ควบคุมการจัดการศึกษาอาชีพ

ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบาย ตลอดจนการได้รับข้อมูล ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและแก้ไข กระบวนการจัดการศึกษาอาชีพจากผู้ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นแล้วการที่หลักสูตรการศึกษาอาชีพ มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายส่งเสริมและให้การสนับสนุนในการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมให้ผู้จบหลักสูตรได้พัฒนาและต่อยอดอาชีพ และส่งเสริมการพัฒนา ผลผลิตนั้น เนื่องจากการแข่งขันทางการตลาดอย่างสูงในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องมีการนำเสนอผลผลิตนั้น ที่ตรงกับความต้องการของผู้ซื้อในด้านการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ด้านการสร้างความรู้สึกลงในเชิงบวกและด้านการพัฒนาให้เป็นที่ยอมรับของผู้ซื้อซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะสามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภค ให้ได้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคมากที่สุด โดยเฉพาะความต้องการพัฒนาผลผลิตในด้านบรรจุภัณฑ์ (Packaging) รวมทั้งการส่งเสริมการตลาดในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้เงินทุนในการพัฒนาอาชีพของผู้จบหลักสูตร หรือผู้เรียนและในหลักสูตรที่กำหนดให้มีการอบรมให้ใช้เทคโนโลยี เพื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้า/ผลผลิตนั้น ก็จะส่งผลต่อคุณภาพในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ได้เป็นอย่างดี จากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีความต้องการพัฒนาอยู่ระดับมากที่สุด ผลที่ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เทพี ภูคมา (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพความต้องการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพ ชุมชน โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบุลย์ จันทรพรหม (2564) ได้ทำการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาผลผลิตจากศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัย สภาพความต้องการของการพัฒนา ผลผลิตจากศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริสา ประกอบดี (2562) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการศึกษา

เพื่อพัฒนาอาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม มีองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 หลักการของรูปแบบ ส่วนที่ 2 จุดมุ่งหมายของรูปแบบ ส่วนที่ 3 กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบ ส่วนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบ และ ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ เฉลี่ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการในการพัฒนารูปแบบในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นไปตามระบบ หลักการและทฤษฎีในการพัฒนารูปแบบ โดยเริ่มจากการศึกษาตำรา เอกสาร งานวิจัย เพื่อได้ข้อมูลมาใช้สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน จากนั้นได้ดำเนินการ วิเคราะห์สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ โดยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยเพื่อจำแนกตัวแปร/องค์ประกอบ ดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา เพื่อกำหนดกรอบในการพัฒนารูปแบบและจัดทำเครื่องมือเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ ของการส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน จากนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) โดยดำเนินการดังนี้ โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์อย่างยิ่งในการเสนอแนะข้อมูลแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์สาระและเนื้อหา โดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Content Analysis) จากนั้นจึงได้ดำเนินการนำข้อมูลที่ได้มาร่างและพัฒนารูปแบบ มีกระบวนการนำเสนอ (ร่าง) รูปแบบ ให้กับผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบ พร้อมทั้งแก้ไขและปรับปรุงรูปแบบ ให้สมบูรณ์ และมีการตรวจสอบยืนยันประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบอีกครั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนที่จะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ จากกระบวนการและวิธีการดำเนินการพัฒนารูปแบบที่เป็นไปตามหลักการและทฤษฎี และมีการควบคุมคุณภาพในการพัฒนารูปแบบในทุกขั้นตอน จึงส่งผลให้การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงาน

ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ เกลี้ยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรชัย พุ่มชูศักดิ์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มี 5 องค์ประกอบหลัก คือ 1) ด้านการจัดการ ได้แก่ โครงสร้างคณะกรรมการ และวัตถุประสงค์ 2) ด้านกระบวนการบริหาร ได้แก่ ขั้นตอนเตรียม ขั้นตอนดำเนินการและขั้นสรุป 3) ด้านผลประโยชน์ของความร่วมมือ ได้แก่ ผลประโยชน์ของสถานศึกษาและผลประโยชน์ของสถานประกอบการ 4) ด้านหลักสูตร ได้แก่ ลักษณะหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร และ 5) ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนภายในสถานประกอบการ รูปแบบการจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของสถานศึกษา มีความเป็นประโยชน์และมีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ อภัยใจ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ ผลการศึกษาพบว่า ผลการสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยส่วนประกอบคือ 1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย การบริหารสถานศึกษา 4 ด้านคือ ด้านวิชาการด้านบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณและด้านบริหารทั่วไป 2) ด้านกระบวนการประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือ การวางแผนการดำเนินงาน การตรวจสอบการปรับปรุงและการรายงานผล ซึ่งมีการประสานงานเป็นกลไกการขับเคลื่อน 3) ด้านผลผลิต ได้แก่ คุณภาพผู้เรียนและประสิทธิภาพการบริหารจัดการ มีเงื่อนไขความสำเร็จ 2 เงื่อนไขคือ 1) หน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบายสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติในระดับมากที่สุด 2) มีองค์กรภายนอกที่ให้การสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอ และผลการประเมินรูปแบบมีประโยชน์ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชต์ ไตรมาลัย (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อความเป็นเลิศของสถาบันการอาชีวศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประเทศไทย 4.0 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการ คือรูปแบบ H-A-P-G-I : Model for the Vocational Education Institute Strategy Management ประกอบด้วย 1) การเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานเป็นทีม 2) การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษา 3) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการแผนงาน งบประมาณ ที่มีประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล 4) สร้างสรรค์พัฒนาวัตถุประสงค์ พันธกิจ เป้าหมายของการบริหารจัดการสถาบันการ

อาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมและประเทศชาติ และ 5) การสร้างสรรค์นวัตกรรมเทคโนโลยีทางอาชีวศึกษา และเป็นโครงสร้างหลักในการสนับสนุนการเป็นประเทศไทย 4.0 และมีผลการประเมินการพัฒนารูปแบบ อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

4. ผลการนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ไปใช้ พบว่า ผลการประเมินระดับการพัฒนาของการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ในภาพรวม เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ที่พัฒนาขึ้นได้มีการศึกษาแนวคิดและทฤษฎี ประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ แนวทางการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน แนวคิดการปรับปรุงหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีว หลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการมีงานทำ หลักสูตรพัฒนาอาชีพ re-skill up-skill สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้ง นโยบายและจุดเน้น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ปี 2564 ส่งผลให้ได้องค์ประกอบของการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ซึ่งประกอบด้วย การสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีวเพื่อการมีงานทำ การนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการมีงานทำ การนิเทศ กำกับ และติดตามการจัดการศึกษาอาชีว ภาควิชาเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีว และการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด โดยการนำรูปแบบไปใช้เริ่มจาก ชั้นเตรียมการ ในการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจระหว่างผู้บริหาร บุคลากรในสังกัด รวมทั้งหน่วยงานภาควิชาเครือข่ายในการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการมีงานทำ แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการมีงานทำ ขึ้นดำเนินการ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และผู้แทนจากหน่วยงานภาควิชาเครือข่าย สำนวณสภาพและความพร้อมของสถานที่จัดการศึกษาอาชีวเพื่อการมีงานทำ ศึกษาดูงาน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ดำเนินการบริหารจัดการ และการปฏิบัติจัดการศึกษาอาชีว ตามแนวทางที่รูปแบบกำหนด ขึ้นตรวจสอบการดำเนินการจัดทำแผนและปฏิทินในการกำกับ นิเทศและติดตามการดำเนินงานตามรูปแบบ ตรวจสอบการ

บริหารจัดการ และการปฏิบัติจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ตามแบบ ประเมิน รายงานความก้าวหน้าในการดำเนินการขั้นปรับปรุงแก้ไข นำผลการประเมิน ไปจัดทำรายงาน แจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพและสรุปผลการดำเนินงานตาม รูปแบบเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังได้จัดทำคู่มือการดำเนินงานจัดการ ศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ตามรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการ มีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ วาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้ บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง จากเหตุผลดังกล่าวส่งผล ให้ผลการนำรูปแบบไปใช้ มีผลการประเมินระดับการปฏิบัติและระดับการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุดและมี ระดับความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ผลที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรชัย พุ่มชูศักดิ์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาที่ บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มี 5 องค์ประกอบหลัก คือ 1) ด้านการจัดการ ได้แก่ โครงสร้างคณะกรรมการ และวัตถุประสงค์ 2) ด้าน กระบวนการบริหาร ได้แก่ ขั้นตอนเตรียม ขั้นตอนดำเนินการและขั้นสรุป 3) ด้านผลประโยชน์ของความร่วมมือ ได้แก่ ผลประโยชน์ของสถานศึกษาและผลประโยชน์ของสถานประกอบการ 4) ด้านหลักสูตร ได้แก่ ลักษณะหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร และ 5) ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดการเรียน การสอนภายในสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนภายในสถานประกอบการ รูปแบบการจัดการ ศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของสถานศึกษา มีความเป็นประโยชน์และมีความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบไปใช้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ อภัยใจ (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนในโครงการตาม พระราชดำริ ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยส่วนประกอบคือ 1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย การบริหารสถานศึกษา 4 ด้านคือ ด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้าน งบประมาณและด้านบริหารทั่วไป 2) ด้านกระบวนการประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือ การวางแผนการ ดำเนินงาน การตรวจสอบการปรับปรุงและการรายงานผล ซึ่งมีการประสานงานเป็นกลไกการขับเคลื่อน 3) ด้านผลผลิต ได้แก่ คุณภาพผู้เรียนและประสิทธิภาพการบริหารจัดการ มีเงื่อนไขความสำเร็จ 2 เงื่อนไข คือ 1) หน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบายสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติในระดับ มากที่สุดและ 2) มีองค์กรภายนอก ที่ให้การสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอ และผลการประเมินรูปแบบมี

ประโยชน์ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของพวงทอง วรรณิเวชศิลป์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารธุรกิจ กลุ่มอาชีพกระเป๋าสานเส้นพลาสติก ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารธุรกิจ ที่มีกรอบความคิดอยู่บนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) การบริหารจัดการ 2) การผลิต และ 3) การตลาด รูปแบบดังกล่าวมีจุดเน้นคือ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ เอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ การใช้วัสดุท้องถิ่น การผสมผสานภูมิปัญญา/วัฒนธรรมท้องถิ่น ลงในผลิตภัณฑ์ การคำนึงถึงความต้องการของตลาด เทคโนโลยี การกำหนดราคาและการประชาสัมพันธ์ ผลการประเมินรูปแบบโดยคณะผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ซึ่งมีบริบทคล้ายกันได้

5. ผลการประเมินการนำคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ไปใช้ พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของ กศน.ตำบลที่นำคู่มือการใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ในภาพรวม เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคู่มือดังกล่าวสามารถตอบสนองต่อความต้องการและบริหารจัดการ การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำของ กศน.ตำบล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คู่มือมีเนื้อหาที่ชัดเจน ครบคลุมกระบวนการจัดการศึกษาอาชีพตั้งแต่การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศติดตาม การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการผลิตและการตลาด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของคีเวส (Keeves, 1998) และ Guskey (2000) ที่กล่าวว่า คู่มือหรือแนวทางที่พัฒนามีโครงสร้างและเชื่อมโยงนโยบายกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความพึงพอใจต่อการใช้เครื่องมือในการจัดการศึกษาอาชีพ ทั้งนี้ ผลลัพธ์ในการประเมินระดับความพึงพอใจ ที่อยู่ในระดับมากที่สุดยังสะท้อนให้เห็นถึงความเหมาะสมของเนื้อหา รูปแบบ และความเป็นประโยชน์ของคู่มือ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำได้จริงในระดับพื้นที่และตอบสนองนโยบายการจัดการศึกษาด้านอาชีพ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ได้อย่างมีคุณภาพ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรชัย พุ่มชูศักดิ์ (2564) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาที่บูรณาการเรียนรู้งานกับการทำงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาที่บูรณาการเรียนรู้งานกับการทำงานของสถานศึกษา มีความเป็นประโยชน์และมีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เทพี ภูกะมา (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โครงการ

ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า การประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องในการนำแนวทางและคู่มือการใช้แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนไปใช้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน และคู่มือในการใช้รูปแบบ ที่สามารถนำไปเป็นแนวทางเพื่อจัดกิจกรรมการฝึกอาชีพโดยเน้นให้เกิดการสร้างงาน มีอาชีพเสริม สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรนำรูปแบบ ที่พัฒนาขึ้นไปขยายผลในการใช้จัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำให้หน่วยงานหรือสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาพัฒนาอาชีพต่อไป

1.2 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม ควรนำรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน พร้อมด้วยคู่มือในการใช้รูปแบบ ไปขยายผลให้กับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในสังกัด พร้อมทั้งศึกษาผลที่เกิดจากการนำรูปแบบไปใช้ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

1.3 ข้อเสนอสู่การนำไปปฏิบัติ

1.3.1 ควรมีหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เข้ามาให้การสนับสนุนหรือจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพสำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรม

1.3.2 ควรมีการส่งเสริมให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำได้นำผลิตภัณฑ์/สินค้า เข้ารับการจดทะเบียนอนุสิทธิบัตร เพื่อรักษาและป้องกันการลอกเลียนแบบสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และเพื่อเป็นการรักษาคุณภาพ มาตรฐาน ของสินค้า/ผลิตภัณฑ์ ให้มีความทันสมัย

1.3.3 ควรส่งเสริมให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำได้มีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลิตภัณฑ์/สินค้า ผ่านช่องทางที่หลากหลาย โดยเน้นการประชาสัมพันธ์ผ่านระบบออนไลน์

1.3.4 ควรมีระบบติดตามกลุ่มเป้าหมายที่จับหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพที่ประสบความสำเร็จ เพื่อถอดบทเรียนในการพัฒนาหลักสูตรหรือผู้ให้บริการให้ดียิ่งขึ้น

1.3.5 ควรมีการเสนอให้ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้มีการทบทวนหลักเกณฑ์ในการเบิก-จ่ายค่าวัสดุฝึกให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับราคาวัสดุที่มีราคาสูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวិจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้องแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลสำเร็จต่อการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

บรรณานุกรม

- กรรทอง จิระเชษฐกุล. (2550). *คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ธารอักษร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2553 (ฉบับที่ 3)*. กรุงเทพฯ : บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคต จำกัด.
- กาญจน์โชติ สหพัฒนสมบัติ. (2558). *การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงาน กศน. (2556). *แนวทางการจัดทำหลักสูตรอาชีพเพื่อการทำงาน*. กรุงเทพฯ : รังสีการพิมพ์.
- กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติงาน สำนักงาน กศน. (2561). *แนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2561)*. กรุงเทพฯ : กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติงาน สำนักงาน กศน..
- ขวัญใจ วงศ์ช่วย. (2559). *รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านสาขาอาชีพ ผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ สำหรับรองรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ฉัตรชัย พุ่มชูศักดิ์. (2564). *รูปแบบการจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณรงค์ อภัยใจ. (2560). *รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ทิตนา แหมมณี. (2560). *14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ*. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แหมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เทพี ฤคมา. (2564). *แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์*.
 รายงานการวิจัย กาฬสินธุ์ : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดกาฬสินธุ์.
- ธีระ ฤญเจริญ. (2544). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 10. มหาสารคาม : สุวีริยาสาส์น.
- เบญจพร แก้วมีศรี. (2545). *การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหาร วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- พวงทอง วรณิเวชศิลป์. (2561). *การพัฒนารูปแบบการบริหารธุรกิจ กลุ่มอาชีพกระเป๋าสานเส้นพลาสติก ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเพื่อการพัฒนา ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์*.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2551). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 125 ตอนที่ 41 ก (1 มีนาคม 2551).
- ไพบูลย์ จันทพรหม. (2564). *กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์*. รายงานการวิจัย กาฬสินธุ์ : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์.
- ภัทรา วายจูด. (2559). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา ตลอดชีวิตสำหรับเด็กและเยาวชนนอกระบบโดยองค์กรชุมชน. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- มารุฒ พัฒนาผล. (2562). *การถอดบทเรียนเพื่อการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2544). *การประเมินโครงการ แนวคิดและแนวปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- รัชต์ ไตรมาลัย. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อความเป็นเลิศ ของสถาบัน
การอาชีวศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประเทศไทย 4.0. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตน์ะ บันสนธิ์. (2562). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134
ตอนที่ 40 ก (6 เมษายน 2560).
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชันส์.
- ลำไย สีหามาตย์ และคณะ. (2564). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านสมุนไพรรักษาโรคสำหรับนักศึกษา สังกัด
ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดพะเยา. วารสารสังคมศาสตร์
และมนุษยวิทยาเชิงพุทธปีที่ 6(6), 280-297.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2564). การพัฒนาหลักสูตร จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. พิษณุโลก : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์. (2547). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจ ในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
ดุษฎีบัณฑิต, กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). ทฤษฎีการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม. (2564). แผนปฏิบัติการประจำปี
พ.ศ.2564 ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม. มหาสารคาม :
กลุ่มอำนวยการ.
- ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลหัวเรือ. (2563). แผนปฏิบัติการ กศน.ตำบล
ประจำปี พ.ศ.2563 ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลหัวเรือ.
มหาสารคาม : กศน.ตำบลหัวเรือ.
- สมาน อัสวภูมิ. (2541). เอกสารประกอบการสอนวิชา หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.
อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.

- สมาน อัสวภูมิ. (2541). *การวิจัยและพัฒนารูปแบบ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สาธิตี อุคมผล และคณะ. (2560). *การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการอาชีพเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และคุณลักษณะด้านอาชีพ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัยปีที่, 9 (1), 116-128.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560) *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564)*. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2545). *แนวทางการจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร*. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *รายงานเฉพาะเรื่องที่ 3 ความสามารถในการแข่งขัน*. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *รายงานวิจัย แนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (ฉบับสรุป)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2555). *แนวทางการดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน*. กรุงเทพฯ : รัชการพิมพ์.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2556). *แนวทางการพัฒนาหลักสูตรอาชีพเพื่อการทำงาน*. กรุงเทพฯ : รัชการพิมพ์.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2557). *นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2557*. กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2560). *หนังสือเรียนสาระการประกอบอาชีพรายวิชาช่องทางการเข้าสู่อาชีพ (อช11001)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2561). นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัทพรินทกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2563). รายงานผลการดำเนินงาน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563. กรุงเทพฯ : กลุ่มส่งเสริมกิจการการศึกษาและเครือข่าย สำนักงาน กศน..

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2564). นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัทพรินทกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2564). หลักสูตรเพื่อการพัฒนาอาชีพ re-skill และ up-skill เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ : กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2564). หลักสูตรเพื่อการพัฒนาอาชีพ re-skill และ up-skill เล่มที่ 2. กรุงเทพฯ : กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2564). แนวทางการดำเนินงาน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประจำปี พ.ศ.2564 สำนักงาน กศน. กรุงเทพฯ : กลุ่มส่งเสริมกิจการการศึกษาและเครือข่าย สำนักงาน กศน..

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม. (2564). แผนปฏิบัติการประจำปีพุทธศักราช พ.ศ.2564 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม. กลุ่มยุทธศาสตร์และการพัฒนา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม.

สุวิมล ว่องวานิช. (2548). การวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หทัยกาญจน์ สร้อยงาม. (2564). ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ศษ.ด.) สาขาบริหารการศึกษา. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ อำเภอลำปุม. (2563). *แผนดำเนินงานประจำปี พ.ศ.2563*.

มหาสารคาม : องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ.

อริสา ประกอบดี. (2562). *การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย*.

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.). สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.

พะเยา : มหาวิทยาลัยพะเยา.

อัญชลี ธรรมะวิธิกุล. (2563). *แนวคิดการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาอาชีพ*. [ออนไลน์]. ได้จาก <https://panchalee.wordpress.com/category/2020/07/06/แนวคิด-การวัดผลและประเมินผล/> [สืบค้นเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2564].

อำนวย พุทธชาติ. (2564). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะอาชีพและการมีงานทำสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อุทุมพร จามรมาน. (2544). *การประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษาตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย*.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Bardo, J. W. & Hartman, J .J. (1982). *Urban society : A systemic introduction*. New York: peacock.

Borg W.R., and Gall, M. (1979). *Educational Research: An Introduction*. 3rd ed. New York: Longman.

Fixsen, D. L., Naoom, S. F., Blase, K. A., Friedman, R. M., & Wallace, F. (2005). *Implementation research: A synthesis of the literature*. Tampa, FL: University of South Florida, Louis de la Parte Florida Mental Health Institute.

Francis, A. and John, A. (2014). *Life Skills Education In Kenya : An Assessment of The Level of Preparedness of Teachers and School Managers In Implementing Life Skills Education In Trans-Nzoia District*. Dissertation Abstracts International, 9(2), 32–44.

Fullan, M. (2007). *The new meaning of educational change* (4th ed.). New York: Teachers College Press.

- Guskey, T. R. (2000). *Evaluating professional development*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Jansen, A.N.B. (2013). *Lift Skills that Enable Resilience : A Profile of Adolescents From a Colored Community in Kimberley*. Ed.D. Thesis, University of the free State.
- Keeves, J. P. (1988). *Models and model building, educational research, methodology, and measurement : An International Handbook*. U.K: Pergamon Press.
- Kemmis, S. and McTaggart, R. (1988). *The Action Research Planer*. 3rd ed. Victoria: Deakin University.
- Madaus, Scriven and Stufflebeam. (1983). *Evaluation model, Viewpoints on Education and Human Service Evaluation*. Boston : Kluwer-Nijhoff Publisher.
- Ozdemir, N. and Y.O. Guneri. (2017). “*The Factors Contribute to Career Adaptability of High School Students,*” *Eurasian Journal of Educational Research*. 67(1) : 183-198, 2017.
- Priyanka, B. (2016). Implementation Aspects of Life Skills Education Program in Central Board of Secondary Education Schools. *International Educational and Research Journal*, 2(3), 12.
- Smith and others. (1980). *Management: Making organizations perform*. New York: Macmillan.
- Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (2007). *Evaluation theory, models and applications*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Wang, C.K.J. and Other. (2008). “Project Work and Life Skills : Psychometric Properties of the Life Effectiveness Questionnaire for Project Work,” *Education Research Journal*. 21(1) : 23-41 : Summer, 2008

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

**แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม**

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามนี้ตามความคิดเห็นของท่านเมื่อท่านตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว โปรดส่งคืน เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้

(นางวิมลรัตน์ จันทร์ยาง)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. ช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

( ) ต่ำกว่า 25 ปี

( ) 25 – 40 ปี

( ) 40 – 60 ปี

( ) มากกว่า 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

( ) ประถมศึกษา/มัธยมศึกษา

( ) อนุปริญญา

( ) ปริญญาตรี

( ) สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป

4. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

( ) บุคลากร กศน.

( ) วิทยากรวิชาชีพ

( ) ผู้เรียนการศึกษอาชีว

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อ
การมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
วาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องตามความคิดเห็นของท่านโดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีระดับการจัดการศึกษาอาชีพปัจจุบัน/สภาพความต้องการจัด
การศึกษาอาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีระดับการจัดการศึกษาอาชีพปัจจุบัน/สภาพความต้องการจัด
การศึกษาอาชีพอยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีระดับการจัดการศึกษาอาชีพปัจจุบัน/สภาพความต้องการจัด
การศึกษาอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีระดับการจัดการศึกษาอาชีพปัจจุบัน/สภาพความต้องการจัด
การศึกษาอาชีพอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีระดับการจัดการศึกษาอาชีพปัจจุบัน/สภาพความต้องการจัด
การศึกษาอาชีพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ	สภาพปัจจุบัน				
		5	4	3	2	1
1. ด้านการสร้างและพัฒนา หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำ						
1	กศน.อำเภอสำรวจความ ต้องการของประชาชน ผู้รับบริการ การศึกษาบริบท ของชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูล ในการจัดทำหลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำ					
2	กศน.อำเภอวิเคราะห์และ สังเคราะห์ข้อมูลจากการ สำรวจเพื่อจัดทำหลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมี งานทำ					
3	กศน.อำเภอร่างหลักสูตรและ ศึกษาความเป็นไปได้ของ หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำ					
4	กศน.อำเภอดำเนินการทดลอง ใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำก่อนนำไป จัดการเรียนการสอนจริง					
5	กศน.อำเภอมีคู่มือการใช้ หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อ การมีงานทำ					

ข้อ	การจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ	สภาพปัจจุบัน				
		5	4	3	2	1
2. ด้านการนำหลักสูตรไปจัด การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ						
1	กศน.อำเภอสร้างความเข้าใจให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงานไปใช้					
2	กศน.อำเภอดำเนินการวางแผนการใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงาน					
3	กศน.อำเภอดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเพื่อฝึกอบรม					
4	กศน.อำเภอดำเนินการจัดเตรียมสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินการฝึกอบรม					
5	กศน.อำเภอมีกิจกรรมในการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงาน					

ข้อ	การจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ	สภาพปัจจุบัน				
		5	4	3	2	1
3. ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ						
1	กศน.อำเภอมีกิจกรรมในการสร้างความเข้าใจระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพ					
2	กศน.อำเภอมีการดำเนินการสร้างหรือพัฒนาเครื่องมือในการกำกับ ติดตามและนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพ					
3	กศน.อำเภอจัดทำแผนในการกำกับ ติดตาม และนิเทศการจัดการศึกษาอาชีพและดำเนินการตามแผน					
4	กศน.อำเภอดำเนินการรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำรายงานสรุปผลการจัดการศึกษาอาชีพ					
5	กศน.อำเภอจัดกิจกรรมเพื่อติดตามกลุ่มเป้าหมายที่จบหลักสูตรการจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					

ข้อ	การจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ	สภาพปัจจุบัน				
		5	4	3	2	1
4. ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัด การศึกษาอาชีพ						
1	มีหน่วยงานเครือข่ายให้ความ ร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตร การศึกษาอาชีพเพื่อการมี งานทำ					
2	มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายให้ ความร่วมมือในการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ของโครงการ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน					
3	มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายให้ ความร่วมมือในด้านการ ส่งเสริมการตลาดให้กับกลุ่ม อาชีพหรือผู้เรียนการศึกษา อาชีพเพื่อการมีงานทำ					
4	มีหน่วยงานภาคีเครือข่าย ส่งเสริมและให้การสนับสนุน ในการจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อ การพัฒนาอาชีพ					
5	มีหน่วยงานภาคีเครือข่ายให้ ความร่วมมือในการส่งเสริม การทำการตลาดแบบออนไลน์ และการค้าออนไลน์					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน
ตามความคิดเห็นของท่าน (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**แบบสัมภาษณ์เชิงลึก การศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย**

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประกอบในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอลำปลายมาศ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลประเด็นในการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เป็นแนวทางที่ได้ดำเนินการจนทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและสามารถเป็นแบบอย่างที่ดี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ.....สกุล.....

ที่อยู่ปัจจุบัน

.....
.....
.....
.....

หมายเลขโทรศัพท์.....

ตำแหน่งปัจจุบันของผู้ให้สัมภาษณ์.....

ประสบการณ์ในการทำงาน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
ของผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน.....ปี

ตอนที่ 2 ข้อมูลประเด็นแนวปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึก
อาชีพชุมชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1. แนวปฏิบัติที่ดีในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. แนวปฏิบัติที่ดีในการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. แนวปฏิบัติที่ดีในการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. แนวปฏิบัติที่ดีในด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. แนวปฏิบัติที่ดีในด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้

(นางวิมลรัตน์ จันทร์ยาง)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจงในการตอบแบบประเมิน

1. แบบประเมินนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม โดยแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert's Rating Scale) ดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ขอให้ท่านพิจารณารูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และโปรดพิจารณาประเมินโดยทำเครื่องหมาย

✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านตามเกณฑ์พิจารณาดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเห็นว่าคุณเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเห็นว่าคุณเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเห็นว่าคุณเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเห็นว่าคุณเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเห็นว่าคุณเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้

(นางวิมลรัตน์ จันทร์ยาง)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ที่	รายการรูปแบบการจัดการศึกษา อาชีวเพื่อการทำงาน	ระดับความเหมาะสม					ระดับความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1	หลักการของรูปแบบ										
2	จุดมุ่งหมายของรูปแบบ										
3	กระบวนการดำเนินงานของ รูปแบบ										
3.1	การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การศึกษาอาชีวเพื่อการทำงาน										
3.2	การนำหลักสูตรไปจัดการศึกษา อาชีวเพื่อการทำงาน										
3.3	การนิเทศ กำกับ และติดตาม การ จัดการศึกษาอาชีว										
3.4	ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัด การศึกษาอาชีว										
3.5	การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด										
4	การประเมินผลรูปแบบ										
5	เงื่อนไขความสำเร็จ										

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**แบบประเมินผลรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปาง
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม**

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้จัดทำขึ้นเพื่อการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปาง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

2. แบบประเมินแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ผลการดำเนินงานจัดการศึกษาพัฒนาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปาง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 2) การนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ 3) การนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ 4) ภาควิชาครีเอทีฟมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ และ 5) การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามนี้ตามความคิดเห็นของท่านเมื่อท่านตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว โปรดส่งคืน เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(นางวิมลรัตน์ จันทรวง)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปาง
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นผู้ตอบแบบประเมิน

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. ช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

( ) ต่ำกว่า 25 ปี

( ) 25 – 40 ปี

( ) 40 – 60 ปี

( ) มากกว่า 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

( ) ประถมศึกษา/มัธยมศึกษา

( ) อนุปริญญา

( ) ปริญญาตรี

( ) สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป

4. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

( ) บุคลากร กศน.

( ) วิทยากรวิชาชีพ

( ) ผู้เรียนการศึกษาอาชีพ

ตอนที่ 2 ผลการดำเนินงานจัดการศึกษาพัฒนาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษา
อาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

ให้ผู้ประเมินอ่านประเด็นคำถามแต่ละข้อโดยละเอียด แล้วพิจารณาแต่ละข้อว่าผู้ถูกประเมิน
มีพฤติกรรมดังกล่าวอยู่ในระดับใด จากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดแล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ
ระดับพฤติกรรมที่แท้จริงเพียงคำตอบเดียว โดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีผลการปฏิบัติ/ผลการพัฒนาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ที่	การจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน	ผลการปฏิบัติ จากการใช้รูปแบบ						ผลการพัฒนา จากการใช้รูปแบบ				
		5	4	3	2	1		5	4	3	2	1
ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ												
1	สำรวจความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ ร่วมกับการศึกษาบริบทของชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำ พัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ											
2	จัดทำร่างหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ และศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตรโดยผ่านคณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตรที่สถานศึกษาแต่งตั้งขึ้น											
3	จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำให้ครบทุกหลักสูตร											
4	ใช้ระบบบริหารการศึกษาต่อเนื่อง C-Smart บริหารการสร้างพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ											
5	ประเมินผลการใช้หลักสูตรจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัด การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำทุกคน											

ที่	การจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน	ผลการปฏิบัติ จากการใช้รูปแบบ				
		5	4	3	2	1
ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตามการจัด การศึกษาอาชีพ						
6	ประชาสัมพันธ์ นำเสนอผู้จบหลักสูตร การศึกษาอาชีพที่เป็นแบบอย่างและ ประสบความสำเร็จ เพื่อสร้างแรงจูงใจ และความสนใจในการศึกษาอาชีพกับ กศน.					
7	นำผลที่ได้จากการกำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ มาใช้ในการ พัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพในครั้ง ต่อไป					
ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษา อาชีพ						
1	จัดทำแผนงานเพื่อแสวงหาภาคี เครือข่ายร่วมจัดการศึกษาอาชีพ					
2	จัดให้มีการทำบันทึกข้อตกลง (MOU) กับภาคีเครือข่ายที่กำหนดไว้ในแผน เพื่อร่วมจัดการศึกษาอาชีพ					
3	มีภาคีเครือข่ายให้ข้อมูลและจัดหา แหล่งเงินทุนเพื่อพัฒนาและต่อยอด อาชีพ					

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

**แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม**

คำชี้แจงในการตอบแบบประเมิน

1. แบบประเมินนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม โดยแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert's Rating Scale) ดังนี้มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ขอให้ท่านพิจารณาคู่มือการใช้รูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และโปรดพิจารณาประเมินโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านตามเกณฑ์พิจารณาดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเห็นว่าคู่มือมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเห็นว่าคู่มือมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเห็นว่าคู่มือมีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเห็นว่าคู่มือมีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเห็นว่าคู่มือมีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในครั้งนี้

(นางวิมลรัตน์ จันทร์ยาง)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ที่	ประเด็นการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการจัด การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	ความครบถ้วนของเนื้อหาในคู่มือ					
2	ความชัดเจนของหลักการและวัตถุประสงค์					
3	ความถูกต้องของข้อมูลและเนื้อหา					
4	ความเหมาะสมของกระบวนการและขั้นตอนการ ดำเนินงานที่กำหนดในคู่มือ					
5	ความสอดคล้องของเนื้อหากับนโยบายและบริบท ของชุมชน					
6	ความเหมาะสมของเครื่องมือ แบบฟอร์ม และเอกสาร ประกอบ					
7	ความเป็นประโยชน์ของคู่มือต่อการนำไปใช้จริง					
8	คู่มือง่ายต่อการทำความเข้าใจและปฏิบัติตาม					
9	ความเหมาะสมของแนวทางการนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผล					
10	ความสมบูรณ์ ถูกต้องในภาพรวมของคู่มือการใช้รูปแบบ					

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**แบบประเมินความพึงพอใจต่อคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม**

คำชี้แจงในการตอบแบบประเมิน

1. แบบประเมินความพึงพอใจฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลการประเมินความความพึงพอใจที่มีต่อคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม โดยให้ผู้ประเมินได้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องตามความพึงพอใจของตนเองโดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ข้อมูลข้อเสนอแนะอื่นๆ

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบประเมินนี้ตามความคิดเห็นที่เป็นจริงและขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(นางวิมลรัตน์ จันทร์ยาง)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 1 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อ
 การมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
 อำเภอบางบาล สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด
 มหาสารคาม

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ส่วนที่ 1 บทนำ						
1.1	หลักการแสดงให้เห็นถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา					
1.2	วัตถุประสงค์ของรูปแบบชัดเจน ครอบคลุม					
ส่วนที่ 2 แนวทางการดำเนินงานจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ						
2.1	แนวทางการดำเนินงานมีความชัดเจน					
2.2	แนวทางการดำเนินงานส่งผลให้สามารถนำรูปแบบไปใช้ได้					
ส่วนที่ 3 กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบ						
3.1	การสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ					
3.2	การนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ					
3.3	การนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ					
3.4	ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ					
3.5	การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด					
3.6	ขั้นเตรียมการ					
3.7	ขั้นดำเนินการ					
3.8	ขั้นตรวจสอบ					
3.9	ขั้นปรับปรุงแก้ไข					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ส่วนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบ						
4.1	ตรงตามจุดมุ่งหมายของรูปแบบ					
4.2	ครอบคลุมในสิ่งที่ต้องการวัดและประเมินผล					
4.3	สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย					
4.4	ครอบคลุมวิธีดำเนินการและมีความเป็นไปได้					

ตอนที่ 2 ข้อมูลข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 46 ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ความสอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 46 ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม (ต่อ)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ความสอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ (ต่อ)								
3	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 47 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการศึกษาอาชีวเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น (α)		ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น (α)	
	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์		สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ					
1	0.931	0.852	4	0.924	0.869
2	0.927	0.822	5	0.913	0.824
3	0.918	0.805			
ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ					
1	0.936	0.846	4	0.942	0.814
2	0.894	0.817	5	0.908	0.834
3	0.915	0.814			
ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ					
1	0.903	0.825	4	0.903	0.842
2	0.932	0.805	5	0.896	0.847
3	0.917	0.834			
ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ					
1	0.887	0.865	4	0.902	0.863
2	0.897	0.833	5	0.899	0.841
3	0.913	0.852			
ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด					
1	0.899	0.818	4	0.895	0.817
2	0.927	0.825	5	0.852	0.874
3	0.942	0.845			

จากตาราง 47 พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.914 และ
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.834

ตาราง 48 ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ แนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติ
ที่ดีของการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน จากผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 49 ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินผลรูปแบบการจัด
การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์ศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
8	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 49 ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินผลรูปแบบการจัด
การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม (ต่อ)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ความสอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ (ต่อ)								
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 50 ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินผลรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
วาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด
มหาสารคาม

ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น (α)		ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น (α)	
	ผลการปฏิบัติ	ผลการพัฒนา		ผลการปฏิบัติ	ผลการพัฒนา
ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ					
1	0.931	0.852	5	0.924	0.869
2	0.927	0.822	6	0.913	0.824
3	0.918	0.805	7	0.932	0.805
4	0.936	0.846	8	0.942	0.814
ด้านการนำหลักสูตรไปจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ					
1	0.894	0.817	5	0.908	0.834
2	0.915	0.814	6	0.896	0.847
3	0.903	0.825	7	0.903	0.842
4	0.917	0.834	8	0.915	0.805
ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตาม การจัดการศึกษาอาชีพ					
1	0.887	0.865	5	0.902	0.863
2	0.897	0.833	6	0.899	0.841
3	0.913	0.852	7	0.894	0.853
4	0.899	0.818			
ด้านภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพ					
1	0.927	0.825	4	0.852	0.874
2	0.942	0.845	5	0.936	0.853
3	0.875	0.871	6	0.924	0.812

ตาราง 50 ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินผลรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
วาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด
มหาสารคาม (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น (α)		ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น (α)	
	ผลการปฏิบัติ	ผลการพัฒนา		ผลการปฏิบัติ	ผลการพัฒนา
ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด					
1	0.895	0.817	5	0.846	0.816
2	0.894	0.904	6	0.863	0.932
3	0.907	0.865	7	0.877	0.854
4	0.924	0.911			

จากตาราง 50 พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินผลการปฏิบัติตามรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ เท่ากับ 0.876 และค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินผล
ผลการพัฒนาตามรูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ เท่ากับ 0.924

ตาราง 51 ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความเหมาะสม ของคู่มือ
การใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริม
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
10	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 52 ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา
อาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
ส่วนที่ 1 บทนำ								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ส่วนที่ 2 แนวทางการดำเนินงานจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
ส่วนที่ 3 กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบ								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
9	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
ส่วนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบ								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 52 ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา
อาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม (ต่อ)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม	ค่าเฉลี่ย	ความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 53 ค่าความเชื่อมั่นแบบประเมินความพึงพอใจของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพ
เพื่อการทำงาน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น (α)	ข้อที่	ค่าความเชื่อมั่น (α)
ส่วนที่ 1 บทนำ			
1	0.805	2	0.814
ส่วนที่ 2 แนวทางการดำเนินงานจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงาน			
1	0.932	2	0.894
ส่วนที่ 3 กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบ			
1	0.927	6	0.903
2	0.822	7	0.865
3	0.913	8	0.863
4	0.805	9	0.824
5	0.847		
ส่วนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบ			
1	0.918	3	0.814
2	0.846	4	0.897

จากตาราง 53 พบว่า ค่าความเชื่อมั่นแบบประเมินความพึงพอใจของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงาน โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม เท่ากับ 0.877

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

กศน.มหาสารคาม

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๕๗/๓๐๒

สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ๔๕๐๐๐

กศน.อำเภอวาปีปทุม

เลขที่รับ.....
วันที่ ๓๐ พ.อ. ๖๕
เวลา.....

๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอวาปีปทุม

อ้างถึง หนังสือศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ที่ ศธ ๐๒๑๐.๕๗๑๒/๒๘๖
ลงวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตอบรับผลงานการวิจัย

ตามหนังสือที่อ้างถึง ศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม ได้จัดทำผลงานทางวิชาการงานวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.อำเภอวาปีปทุม สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม” เป็นแนวทางการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ให้กับหน่วยงานหรือสถานศึกษาที่มีคุณภาพ นั้น

การนี้ สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม เห็นว่าผลงานทางวิชาการงานวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.อำเภอวาปีปทุม สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม” เป็นประโยชน์ต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนำไปใช้ประโยชน์ ให้กับหน่วยงานหรือสถานศึกษาที่มีคุณภาพต่อไป

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

อ.สม. น.พ.ก.ด.น. จังหวัดมหาสารคาม
//จังหวัดมหาสารคาม

//จังหวัดมหาสารคาม

จึงเรียนมาเพื่อทราบ/โปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางชนกพร จุฑาสงษ์)

ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม

๓๐ พ.อ. ๖๕

กลุ่มยุทธศาสตร์และการพัฒนา : งานสารสนเทศและการรายงาน

โทร ๐ ๔๓๗๒ ๑๓๘๓

โทรสาร ๐ ๔๓๗๒ ๒๐๑๔

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: mk_nfe@sarakham.nfe.go.th

มอบ	☒ งานผู้อำนวยการ	☐ งานนโยบายและแผน
	☐ งานพัสดุ	☐ งานพื้นฐาน
	☐ งานอัยการ	☐ งานต่อเนื่อง
	☐ งานการเงิน	☐ งานเครือข่าย
		☒ ทราบ
		☐ เห็นชอบ
		☐ อนุมัติ
		☐ อนุมัติ

(นางวิมลรัตน์ จันทร์ยาง)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

๒. ได้รับเอกสารผลงานทางวิชาการเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.อำเภอวาปีปทุม สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม” เรียบร้อยแล้ว และจะนำไปเผยแพร่ให้บุคลากรในหน่วยงาน/สถานศึกษา ได้เรียนรู้ รู้อย่างทั่วถึงนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียน กศน.ต่อไป

၈၀) _____
 ၈၁) _____
 ၈၂) _____
 ၈၃) _____
 ၈၄) _____

[illegible]

ลงชื่อ..... ผู้ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
(นางชนกพร จุฑาสงษ์)
ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงาน คสช. จังหวัดมหาสารคาม
วันที่ 5 เดือน พ.ค. พ.ศ. 2566

กศน.อำเภอบึงสามพัน
เลขที่รับ.....๓๕๐
วันที่.....๓๑ พ.อ. ๖๕
เวลา.....

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๖๒๐๗/๓๐๑

ศูนย์การศึกษาณอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอบึงสามพัน ด้บัลบัวแดง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๑๙๐

๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง แบบตอบรับผลงานการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาณอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบึงสามพัน

อ้างถึง หนังสือ กศน.อำเภอบึงสามพัน ที่ ศธ ๐๒๑๐.๕๗๑๒/๒๙๐ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตอบรับผลงานการวิจัย จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ศูนย์การศึกษาณอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบึงสามพัน ได้จัดส่งเอกสาร
เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ งานวิจัย ของ นางวิมลรัตน์ จันทร์ยาง เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา
อาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.อำเภอบึงสามพัน สำนักงาน กศน.จังหวัด
มหาสารคาม ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ศูนย์การศึกษาณอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบึงสามพัน ได้รับเอกสารการ
เผยแพร่ผลงานดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว และได้เผยแพร่ให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์

ต่อการศึกษาในหน่วยงานต่อไป

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาณอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบึงสามพัน

ด้วย กศน.อำเภอบึงสามพัน
แบบตอบรับผลงานการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อทราบ/โปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสุดารัตน์ จำปา)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาณอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบึงสามพัน

กลุ่มอำนวยการ

โทร.๐๔๓ ๕๘๗๑๒๔

โทรสาร ๐๔๓๕๘๗๑๒๔

มอบ ☒ งานอำนวยการ ☐ งานนโยบายและแผน
☐ งานพัสดุ ☐ งานพื้นฐาน
☐ งานอัยยาศัย ☐ งานต่อเนื่อง
☐ งานการเงิน ☐ งานเครือข่าย
☐ ทราบ
☐ เห็นชอบ
☐ อนุญาต
☐ อนุมัติ

(นางวิมลรัตน์ จันทร์ยาง)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาณอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบึงสามพัน

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรื่อง รายงานผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ
ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.อำเภอวาปีปทุม สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม

ข้าพเจ้า นางสาวสุภารัตน์ จำปา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้รับเอกสารการเผยแพร่ผลงานวิชาการเรื่อง การพัฒนารูปแบบ
การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.อำเภอวาปีปทุม สำนักงาน กศน.
จังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็นดังนี้

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(นางสาวสุภารัตน์ จำปา)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ กศน อำเภอปทุมรัตต์

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๖๒๐๖/๕๘๐

ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอวังชัย อำเภอวังชัยบุรี
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๒๑๐

กศน.อำเภอวาปีปทุม
เลขที่รับ ๒๐๒๑
วันที่ ๑๕ ก.ย. ๖๕
เวลา

๑๕ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง แบบตอบรับเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

อ้างถึง หนังสือ กศน.อำเภอวาปีปทุม ศธ.๐๒๑๐.๕๗๑๒/๓๐๔ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบตอบรับผลงานวิชาการ

จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ได้จัดส่งหนังสือเผยแพร่ผลงานวิชาการ ของนางวิมลรัตน์ จันทร์ยาง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอวาปีปทุม ความรายละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังชัยบุรี ได้รับเอกสารเผยแพร่ผลงานวิชาการเรียบร้อยแล้ว และได้เผยแพร่ให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้นำไปประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาในหน่วยงานต่อไป

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม
ด้วย กศน.อำเภอวังชัยบุรี
ได้มอบหมายให้ นายวิมลรัตน์ จันทร์ยาง
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังชัยบุรี
จึงเรียนมาเพื่อทราบ/โปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางละไม ไชยทุม)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังชัยบุรี

- มอบ ☒ งานผู้อำนวยการ ☐ งานนโยบายและแผน
- ☐ งานพัสดุ ☐ งานพื้นฐาน
- ☐ งานอัยการ ☐ งานต่อเนื่อง
- ☐ งานการเงิน ☐ งานเครือข่าย

☒ ทราบ

☐ เห็นชอบ

☐ อนุญาต

☐ อนุมัติ

(นางวิมลรัตน์ จันทร์ยาง)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวังชัยบุรี

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรื่อง รายงานผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึก
อาชีพชุมชน กศน.อำเภอลำปลายมาศ สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม

ข้าพเจ้า นางละไม ไชยทุม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้รับเอกสารการเผยแพร่ผลงานวิชาการเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัด
การศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.อำเภอลำปลายมาศ สำนักงาน กศน.จังหวัด
มหาสารคาม เรียบร้อยแล้ว

ลงชื่อ.....

(นางละไม ไชยทุม)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอลำปลายมาศ

กศน. อำเภอกอสุ่มพิสัย

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๕๗๐๕/๔๖๖

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอกอสุ่มพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๑๔๐

รับเข้าเฝ้าฯ	ปทุม
เลขที่รับ	๗๔๕
วันที่	๑ มิ.ย. ๖๕
เวลา	

๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ตอบรับเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบัวชุม

อ้างถึง หนังสือศน.อำเภอบัวชุม ที่ ศธ.๐๒๑๐.๕๗๑๒/๓๓๖ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบตอบรับผลงานการวิจัย

จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบัวชุม ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ” จึงขอความอนุเคราะห์ตอบแบบตอบรับเผยแพร่ผลงานวิชาการ นั้น

กศน.อำเภอกอสุ่มพิสัย ได้นำสื่อดังกล่าวจัดเผยแพร่และประกอบการศึกษาแบบขั้นเรียนวิชาชีพสำหรับประชาชนทั่วไปและได้ตอบแบบตอบรับเผยแพร่ผลงานวิชาการ เป็นที่เรียบร้อยแล้วตามรายละเอียดเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบัวชุม

จ.กศน.อำเภอกอสุ่มพิสัย แจ้ง
ตอบรับเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

จึงเรียนมาเพื่อทราบ/โปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสังวาล สุวรรณโสภะ)
ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอกอสุ่มพิสัย

กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ

โทร ๐-๔๓๗๖-๑๔๔๖

โทรสาร ๐-๔๓๗๖-๑๔๔๖

มอบ ☒ งานอำนวยการ ☐ งานนโยบายและแผน

☐ งานพัสดุ

☐ งานพื้นฐาน

☐ งานอัยการ

☐ งานต่อเนื่อง

☐ งานการเงิน

☐ งานเครือข่าย

☒ ทราบ

☐ เห็นชอบ

☐ อนุญาต

☐ อนุมัติ

(นางวิมลรัตน์ จันทร์ยาง)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษตามอัธยาศัยอำเภอบัวชุม

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

๑. ชื่อหน่วยงาน/สถานศึกษา..... ผศน. อำเภอโกสุมพิสัย

๒. ได้รับเอกสารผลงานทางวิชาการเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.อำเภอวาปีปทุม สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม” เรียบร้อยแล้ว
และจะนำไปเผยแพร่ให้บุคลากรในหน่วยงาน/สถานศึกษา ได้เรียนรู้ รวมทั้งนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา
กระบวนการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียน กศน.ต่อไป

๓. ทั้งนี้ขอเสนอแนะเพื่อพัฒนาและปรับปรุงผลงานทางวิชาการ ดังต่อไปนี้ (ถ้ามี)

- ๑) .....
- ๒) .....
- ๓) .....
- ๔) .....
- ๕) .....

๔. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ..... ผู้ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

(นางสาวสิริวาล สุวรรณโสภณ)

ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอโกสุมพิสัย

ตำแหน่ง.....
วันที่.....เดือน..... พ.ศ. ....

กศน.อำเภอกุดรัง

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๕๗๐๓/๒๕๗

ศูนย์การศึกษาณกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕

กศน.อำเภอกุดรัง

เลขที่รับ ๓๔๕

วันที่ ๑ มิ.ย. ๖๕

เวลา

เรื่อง แบบตอบรับเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาณกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกุดรัง

อ้างถึง หนังสือ กศน.อำเภอกุดรัง ที่ ศธ.๐๒๑๐.๕๗๑๒/๓๓๗ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบตอบรับผลงานวิชาการ

จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ ศูนย์การศึกษาณกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม ได้จัดส่งหนังสือเผยแพร่ผลงานวิชาการ ของนางวิมลรัตน์ จันทร์ยาง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอกุดรัง ความรายละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาณกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกุดรัง ได้รับเอกสารเผยแพร่ผลงานวิชาการเรียบร้อยแล้ว และได้เผยแพร่ให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้นำไปประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษานในหน่วยงานต่อไป

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาณกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกุดรัง

และขอแสดงความนับถือ

อ.กศน.อำเภอกุดรัง

นางวิมลรัตน์ จันทร์ยาง

จึงเรียนมาเพื่อทราบ/โปรดพิจารณา

(นายภาสกร ชมภูบุตร)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาณกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกุดรัง

๑ มิ.ย. ๖๕

กลุ่มอำนวยการ

โทร.๐๔๓-๗๒๘๓๓๑

มอบหมายงาน

- ☒ งานอำนวยการ
- ☐ งานนโยบายและแผน
- ☐ งานพัสดุ
- ☐ งานพื้นฐาน
- ☐ งานอัยการ
- ☐ งานต่อเนื่อง
- ☐ งานการเงิน
- ☐ งานเครือข่าย
- ☐ ทราบ
- ☐ เห็นชอบ
- ☐ อนุญาต
- ☐ อนุมัติ

(นางวิมลรัตน์ จันทร์ยาง)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาณกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอกุดรัง

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

๑. ชื่อหน่วยงาน/สถานศึกษา..... กศน. อำเภอท่ง

๒. ได้รับเอกสารผลงานทางวิชาการเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.อำเภอวาปีปทุม สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม” เรียบร้อยแล้ว และจะนำไปเผยแพร่ให้บุคลากรในหน่วยงาน/สถานศึกษา ได้เรียนรู้ รวมทั้งนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา กระบวนการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ ให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียน กศน.ต่อไป

๓. ทั้งนี้ขอเสนอแนะเพื่อพัฒนาและปรับปรุงผลงานทางวิชาการ ดังต่อไปนี้ (ถ้ามี)

- ১) .....
 ২) .....
 ৩) .....
 ৪) .....
 ৫) .....

๔. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

ลงชื่อ.....ผู้ตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
((นายภาสกร ขมภูมิตร์))

ตำแหน่ง.....ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอโกสุมพิสัย
วันที่.....เดือน.....ปี.ศ. ....

วันที่.....เดือน..... พ.ศ. ....

ที่ ศธ ๐๒๑๐.๕๗๑๐/๓๒๐

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอพยุหะภูมิพิสัย อ.พยุหะภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม ๑ มิ.ย ๖๕
อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ๕๕๑๓๐

๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอวาปีปทุม

อ้างถึง หนังสือที่ ศธ ๐๒๑๐.๕๗๑๐/๓๐๓ ลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕ เรื่อง เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคามได้
จัดส่งหนังสือเผยแพร่ผลงานวิชาการ ของนางวิมลรัตน์ จันทร์ยาง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอวาปีปทุม
ความรายละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพยุหะภูมิพิสัยได้รับเอกสาร
เผยแพร่ผลงานวิชาการเรียบร้อยแล้ว และได้เผยแพร่ให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้นำไปประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์
ต่อการศึกษาในหน่วยงานต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม
จ.มหาสารคาม
ขอแสดงความนับถือ
(นายอำนาจ โตน้ำ)
ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอพยุหะภูมิพิสัย

จึงเรียนมาเพื่อทราบ/โปรดพิจารณา

กลุ่มงานอำนวยการ

โทร. ๐-๕๓๗๙ ๐๓๕๑

โทรสาร ๐-๕๓๗๙ ๐๓๕๑

E-mail :payakapumpisai@sarakham.nfe.go.th

มอบ ☒ งานอำนวยการ ☐ งานนโยบายและแผน
☒ งานพัสดุ ☐ งานพื้นฐาน
☐ งานอัยการ ☐ งานต่อเนื่อง
☐ งานการเงิน ☐ งานเครือข่าย

ทราบ

☐ เห็นชอบ

☐ ออญญาต

☐ ยอนุมัติ

(นางวิมลรัตน์ จันทร์ยาง)
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการ

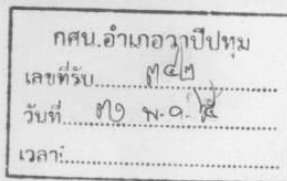
เรื่อง รายงานผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงานทำ โครงการ
ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.อำเภอวาปีปทุม สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม

ข้าพเจ้า นายอำนาจ โตน้ำ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยศึกษานิเทศน์ จังหวัดมหาสารคามได้รับเอกสารการเผยแพร่ผลงานวิชาการเรื่อง การพัฒนารูปแบบ
การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการทำงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.อำเภอวาปีปทุม สำนักงาน กศน.
จังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็นดังนี้

ลงชื่อ.....

(นายอำนาจ โตน้ำ)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอณาเชือก ถนนนาเชือก-พยัคฆ์ มค ๔๔๑๗๐

เรื่อง แบบตอบรับเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

อ้างถึง หนังสือ กศน.อำเภอวาปีปทุม ที่ ศร ๐๒๑๐.๕๗๑๒/๒๕๗ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย   แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการ   จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ ศูนย์การศึกษาชนบทและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางบาล จังหวัด
มหาสารคาม ได้จัดส่งหนังสือเผยแพร่ผลงานวิชาการ ของนางนิมลรัตน์ จันทร์ยาง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์
การศึกษาชนบทและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบางบาล สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม
ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

ในการนี้ ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอนาเชือก ได้รับเอกสาร
เผยแพร่ผลงานวิชาการเรียบร้อยแล้ว และได้เผยแพร่ให้ครู และผู้เกี่ยวข้อง ได้นำไปประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปางเพื่อโปรดทราบ

ด้วย กตณ. จำเอนนาซึก แซ่
119 มุตอรัมผะแผ่วผวนวิชาการ

จึงเรียนมาเพื่อทราบ/โปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

Sam I am

(นางคำหล้า พันหนองหว้า)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

อำเภอนาเชือก

☐ งานช่าง
☐ งานพื้นฐาน
☐ งานอ้อยาศัย
☐ งานต่อเนื่อง
☐ งานการเงิน
☐ งานเครือข่าย

☒ ทราบ
☐ เห็นชอบ
☐ อนุญาต
☐ ออมนิติ

(นางวิมลรัตน์ จันทร์ยาง)

ผู้อำนวยการศูนย์การวิจัยและพัฒนากระบวนการ
การศึกษาตามอัธยาศัยงานอวสานิพนธ์

กลุ่มงานอำนวยการ

โทร./โทรสาร. ๐-๔๓๗๗๔-๔๐๗

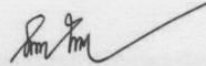
แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการ

เรื่อง รายงานผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ
โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.อำเภอวาปีปทุม สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม

ข้าพเจ้านางคำหล้า พันหนองหว้า ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ได้รับเอกสารการเผยแพร่ผลงานวิชาการ
เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.
อำเภอวาปีปทุม สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็นดังนี้

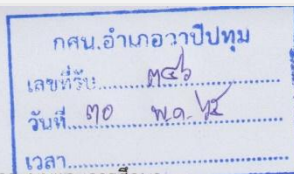
มีความสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระ ความถูกต้องของหลักวิชาการ ความคิดสร้างสรรค์และมีการ
พิมพ์และจัดรูปเล่มที่น่าสนใจ มีประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการหรือวิชาชีพเป็นประโยชน์ต่อ
นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

ลงชื่อ

(นางคำหล้า พันหนองหว้า)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอวาปีปทุม

๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕

ในการนี้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออย่างสีสุราษฎร์ ได้รับเอกสารเผยแพร่ผลงานวิชาการเรียบร้อยแล้ว และได้เผยแพร่ให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้นำไปประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษานอกระบบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ
เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม
ด้วย ด.ช. อ. นวเดช สว่างแจ้ง
แบบทดสอบโรงเรียนอานาวี ๖๐๘

(นางนิมอองค์ ใจโสภาพ)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภออย่างสีสุราษฎร์

จึงเรียนมาเพื่อทราบ/โปรดพิจารณา

โทร.๐ ๔๓๗๒ ๙๑๒๐

☒ งานอำนวยการ   ☐ งานนโยบายและแผน
☐ งานพัสดุ   ☐ งานพื้นฐาน
☐ งานอัยการ   ☐ งานต่อเนื่อง
☐ งานการเงิน   ☐ งานเครือข่าย

○ ทราบ

○ เห็นชอบ

○ อนุญาต

○ อนุมัติ

(นางวิมลรัตน์ จันทร์ยาง)
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเวียงป่าเป้า

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการ

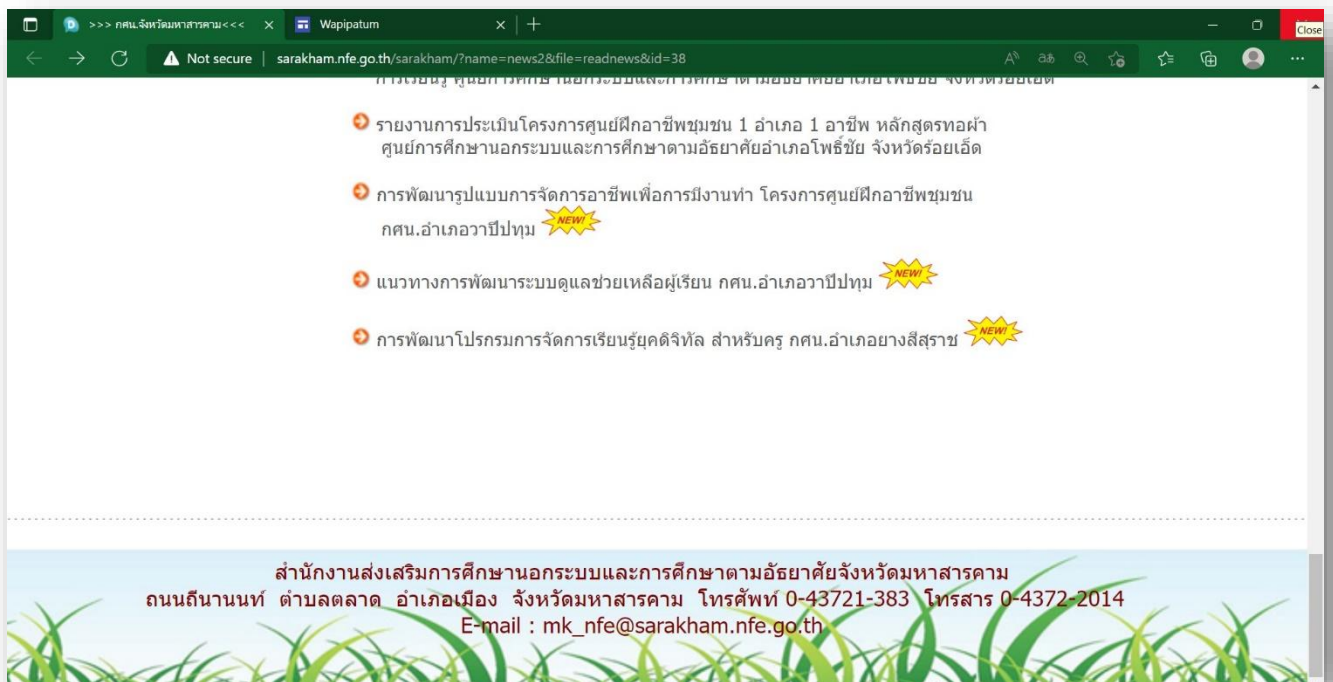
เรื่อง รายงานผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการ
ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.อำเภอวาปีปทุม สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม

ข้าพเจ้า นางนิมอนงค์ ใจโสภาพ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดมหาสารคาม ได้รับเอกสารการเผยแพร่ผลงานวิชาการเรื่อง การพัฒนารูปแบบ
การจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน กศน.อำเภอวาปีปทุม สำนักงาน กศน.
จังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็นดังนี้

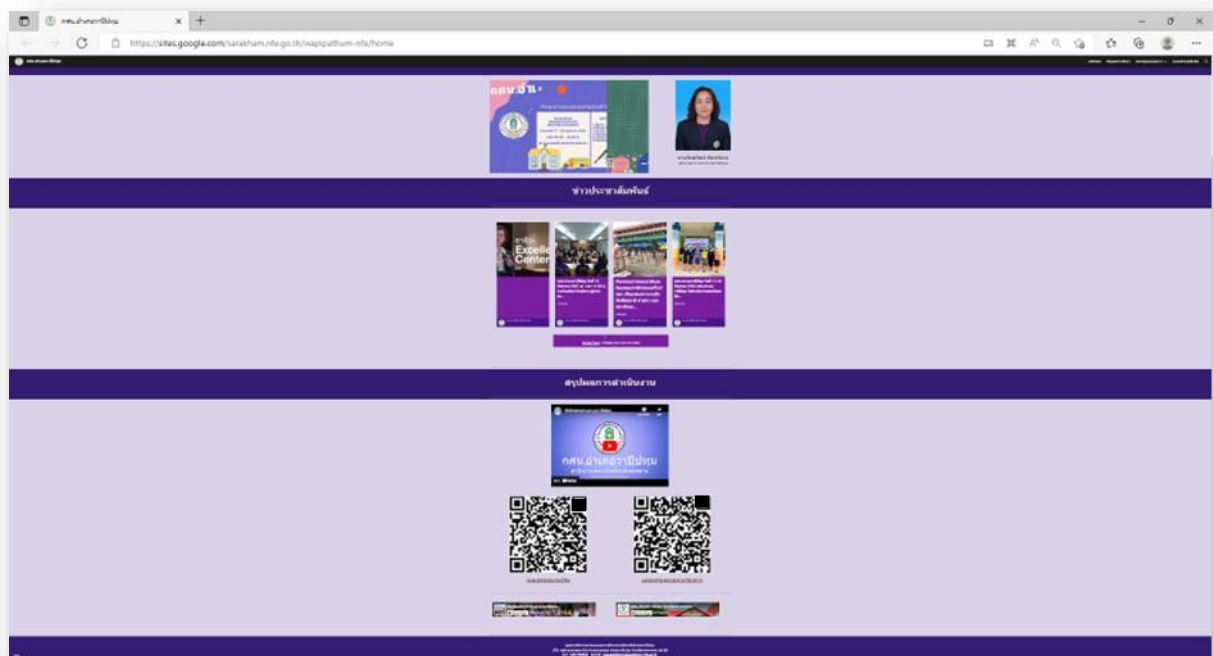
เอกสารมีเนื้อหาที่สมบูรณ์ เป็นผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการหรือวิชาชีพ
สามารถเป็นแบบอย่าง ใช้เป็นแหล่งอ้างอิง หรือเป็นแบบในการปฏิบัติได้อย่างดี ผลที่ปรากฏต่อผู้เรียน ครู
บุคลากรทางการศึกษา การจัดการศึกษา และชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดีเยี่ยม

(นางนิมอนงค์ ใจโสภาพ)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอยางสีสุราช

การเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการผ่านเว็บไซต์สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม

การเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการผ่านเว็บไซต์ กศน.อำเภอลำปลายมาศ

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ และรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ตำแหน่ง รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. ดร.จักรกริช บุญเดช ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม
3. ดร.รุ่งอรุณ ไสยโสภณ ตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา นอกโรงเรียน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
4. ดร.นุชรรัตน์ ประสิทธิศิลป์ชัย ตำแหน่ง รองศึกษาธิการจังหวัดนครพนม
5. นายบุญส่ง ทองเชื่อม ข้าราชการบำนาญ อดีต ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองขอนแก่น วิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้การสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดีของการจัดการศึกษา
อาชีพเพื่อการมีงานทำ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน

- 1) นายทวีศักดิ์ เทียงธรรม ตำแหน่ง ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
- 2) นางสาวทรงศรี วีระรังษิยาภรณ์ ตำแหน่ง รองเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 3) นางสาวนพนก บุรุษนันท์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์
- 4) ดร.วิเชียรโชติ สโอบล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 5) นางสาวจิราวัลย์ ชาเหลา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองร้อยเอ็ด วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

- 1) ดร.ภูมิพัทธ์ เรืองแหล่ ตำแหน่ง รองเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 2) นายชินกร คะอังกู ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม
- 3) นายสุรติ วิภักดิ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด
- 4) นายคมสัน สารแสน ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกาฬสินธุ์
- 5) นายศุภชัย วันนิทย์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองมหาสารคาม
- 6) นายครรชิต ศรีกุลคร ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม
- 7) นางวิจิตราวลิน พรปัญญาภัทร ตำแหน่ง ข้าราชการบำนาญ อดีตผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองขอนแก่น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดขอนแก่น

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล

นางวิมลรัตน์ จันทร์ยาง

วันเกิด

วันที่ 4 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2513

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

เลขที่ 367 หมู่ 12 ตำบล บัวแดง

อำเภอ ปทุมรัตน์ จังหวัด ร้อยเอ็ด

รหัสไปรษณีย์ 45190

ตำแหน่ง

ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิเศษ

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอวาปีปทุม

สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

จังหวัด มหาสารคาม 473 หมู่ 3 ตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัด

มหาสารคาม 44120

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2554

ระดับ ปริญญาโท (ศษ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร

พ.ศ.2551

ระดับ ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

พ.ศ. 2537

ระดับ ปริญญาตรี (ศศ.บ.) สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์

สถาบันการศึกษา วิทยาลัยครูมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2539	รับราชการ ตำแหน่ง ระดับ 2 ห้องสมุดประชาชนอำเภอปทุมรัตน์ กศน.อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2541	รับราชการ ตำแหน่ง ระดับ 3 ห้องสมุดประชาชนอำเภอปทุมรัตน์ กศน.อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2543	รับราชการ ตำแหน่ง บรรณารักษ์ ระดับ 4 ห้องสมุดประชาชนอำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2546	รับราชการ ตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 5 ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2548	รับราชการ ตำแหน่ง ครู ค.ศ.1 ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2552	รับราชการ ตำแหน่ง รักษาการรองผู้อำนวยการศูนย์ฝึกอุตสาหกรรม จังหวัดอุดรธานี
พ.ศ. 2554	รับราชการ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการศูนย์ฝึกอุตสาหกรรม จังหวัดอุดรธานี รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา กศน.อำเภอยางสีสุราช วิทยฐานะชำนาญการ จังหวัดมหาสารคาม รับราชการ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา กศน.อำเภอยางสีสุราช วิทยฐานะชำนาญการ จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. 2556	รับราชการ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา กศน.อำเภอนาดูน วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. 2562 - ปัจจุบัน	รับราชการ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา กศน.อำเภอวาปีปทุม วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ จังหวัดมหาสารคาม